Altın Kollu Adam

Nelson Algren

HÜR YAYIN
ÇAĞDAŞ YAZARLAR

Altın Kollu Adam

Nelson Algren

Nelson Algren
Altın Kollu Adam
Orjinal adı: The Man
With The Golden Arm
Yayın hakkı: Nelson Algren/
Hür Yayın A.Ş.

Kapak düzeni: Bülent Erkmen
Dizgi, baskı, kapak baskısı:
Hürriyet Ofset
Cilt: Çınar Ciltevi
Birinci baskı: Kasım 1979

Çağdaş Yazarlar: 38
Hür Yayın: 234
Hür Yayın A.Ş.
Cemal Nadir Sok. 7
Cağaloğlu - İstanbul

Altın Kollu Adam

Nelson Algren

Türkcesi
Sevgi Sanlı

1 Akşam Söylentileri

KUPRIN: *Anlıyor musunuz, efendiler! İşin ürkütücü yanı. artık hiçbir şeyin insanı ürkütmemesi.*

Başkomiser hiç içmezdi. Gene de, ılık güzle aralıkta ilk tutan kar arasındaki o dumanlı mevsimde, başı dumanlanır gibi olurdu akşama doğru. Karakolun alacakaranlığında, ceketini sandalyesinin arkalığına düzgünce koyar, 'uykusuzluktan bittim' diye masasının üstüne abanırdı.

Onu böylesine yoran iş değildi. Duman renkli yağmurdan başka şeyler de vardı uykularını tedirgin eden. Şehir, başkalarının suçlarını sırtına yüklemişti. Sabıkaları kaydettiği kütük karşısında donup kalıyordu artık. Yirmi yıldır, sanıkların sorguya çekildiği şu odada, şu çentik çentik masanın üstündeki deftere ne suçlar işlemişti: Hırsızlıktan kundakçılığa, oğlancılıktan kilise soygunculuğuna, yankesicilikten yolkesiciliğe, bıçaklamadan silâh çekmeğe, şantajcılıktan eşkiyalığa, rüşvetten zimmete, kız kaçırmadan zinaya, kampanacılıktan sahteciliğe kadar nice nice suçlar...: Yıllardır sorgu odasında karşısına dikilenleri 'siz suçlusunuz' diye insafsızca gösteren parmağı sanki yorulmuş, sonunda kendisine doğru çevrilivermişti, kendi açık kurşunî gözüne doğru. Böylece gün ışığında gene başkalarını kovalıyor ama aralığın bu rüzgârsız ilk haftasında geceleri düşlerinde kendisi kovalanıyordu.

Çok eskiden, karakola sık sık düşen bir serseri, başkomisere, kütükte yazılı suçları ezbere bildiği için "Kütük Kafa" lâkabını takmıştı. Emekliliğinin yaklaştığı şu yıllarda artık yalnız resmî çevrelerce, Başkomiser Bednar, diye anılıyordu.

Şimdi karşısında dikilip duran yolunu şaşırmış iki zavallı

çoktan dosyalanmış, suçları hem kütüğüne hem de kafasına işlenmişti.

Askerden yeni gelmiş, ezik burunlu, dana gözlüsü başkomisere:

"Benim sicilimde sarhoş olup hır çıkarmaktan başka bir kayıt yoktur" diye hatırlatıyordu. "Bütün yaptığım poker masasında elvermek, içmek, bir de kavga etmek."

Başkomiser, adamın sırtındaki soluk, yazlık üniformayla ayağındaki asker botlarını süzdü:

"Ordudan nasıl ayrıldın, **Elveren?**"

"Alnımın akıyla. Bir de altın madalyam var."

"Kiminle kavga ediyorsun?"

"Kiminle olacak, karımla."

"Uf, ulan! Bu suç değildir."

İkinciye geçti. **Orduda** çürüğe çıkarılmış, tosbağa gözlüklü, kepçe kulaklı moloz'u süzdü:

"Ya sen nerelerdeydin, bakalım? Moruk Gold'la kovboyculuk oynadığın geceden beri görünmedin. Nasıl oluyor da Komiser Kvorka ile geçinemiyordun? Yoksa sevmiyor musun adamı?"

Başkomiser de, sanki bu garipten başka, bölgedeki bütün dâmenciler Kvorka dayıya bayılırlarmış gibi soruyordu. Gözleri şaşkınlıktan büyümüş, çenesi kaybolmuş serseri şöyle bir dikeldi:

"Kvorka'ya karşı hiçbir garezim yok. Asıl beni sevmeyen o. Doğrusunu isterseniz, kanunî görevini yaptığı için sayarım adamı. Beni her enseleyişinde, 'aşkolsun, aferim' derim dayıya. Herkes ara sıra tutuklanmalı. Ben de herkese üstünlük taslayacak değilim ya! Ama, Kvorka Dayı işin ölçüsünü kaçırıyor. O etkafaya bir türlü anlatamıyorum ki ben gayri-mesulsüzüm."

Kıdemli asker kapıya doğru bir adım atar gibi oldu. Başkomiser:

"Biliyoruz ulan, gayri-mesulsüzsün, tamam... Hey ahbap çavuş, uğurlar ola?" diye yapıştırdı.

Eski asker uslu uslu yerine döndü.

Başkomiser tekrar çürüğe sordu: "Hiç akıl hastanesinde yattın mı?"

"Yatmaz olur muyum? Benim aftos, Violet, Meyhaneci Antek'in kafasına çorba kâsesini geçirdiği zaman, Racine

Sokağındaki tımarhaneye koymuşlardı beni. Biraz buraya benzer. Ama oradan çabuk salıverdiler. Başıboş bırakılacak kadar akıllı değilim ama kilit altında tutulacak kadar deli de değilim." Moloz konuştukça coşuyordu: "Beni kapatmak istediğiniz zaman, başkomiserim, Antek'e bir telefon edin, yeter. Hemen bana haber verir. Koşa koşa gelir teslim olurum. Yemediğim bir halt yüzünden otuz gün kodeste kalmak fırsatı çıkınca geç kalmak istemem doğrusu."

Başkomiser ona dik dik baktı: "Burdan iki durak öteye taksiyle gidecek kadar mangırı sen ömründe görmemişsindir" dedi.

Moloz, saygıyla yanlışını düzeltti: "Ben taksilerden aşağı inmem. Her kafayı çekişimde bir taksiye atlarım."

"İyi ki saat başı sarhoş olmuyorsun. Yoksa trafik tıkanırdı. Asıl adın ne?"

"Saltkin!"

"Ya, Serçe kim?"

"O da benim. Serçe Saltkin, benim gündüzlük adım."

"Peki, gecelik adın ne?"

"Solly. Ben yarı Yahudi sayılırım da."

İki ahbaptan daha akıllıcası birden söze karıştı:

"Yarı Yahudi, yarı deli." Ama sözüne aldıran olmayınca akşamın değişen ışığında kımıl kımıl kımıldanmağa başladı.

Başkomiser Serçe'den öğrenmek istiyordu: "Buraya son gelişin ne yüzden oldu?"

"Hiç yüzünden."

"Hiç yüzünden mi?"

"He ya! Kırmızı ışık yanınca Kvorka durmuştu. Ben şeytana uyup polis arabasına atlayıverdim. O da tuttuğu gibi beni buraya getirdi. Ama damalı taksilerde kurulup gezmeği daha çok severim. Şimdiye kadar kaç kere yakayı elevermişim, başkomiserim?" Moloz geniş sayfalı kütük defterine eğilerek baktı: "Benim piyastosların kaydını tutuyor musun, dayı bey? Kırdığım cevizler yüzü aşınca Leavenswort Cezaevi'ne gönüllü gideceğim."

Başkomiser dostça karşılık verdi: "Merak etme. Suçlarını bir bir yazıyorum, Solly. Benim için işten bile değil. Sabıkan yüzü bulunca seni asacağız. Şimdiden doksan dokuz oldu zaten. Haydi evine git. Evin varsa

tabii... Kafadan kontaksın sen."

Serçe, kirli bir basketbol kepini, siperliğini ters giyip kirişi kırmağa hazırlanırken başkomisere onurluca karşı geldi: "Kafamın yalnız yan tarafı çatlaktır."

Başkomiser, "Senin kafan durmuş, oğlum" dedi.

Kıdemli asker başkomisere, "Kafası durmuş değil," diye fısıldadı, "hiç işlememiş ki dursun. Kafa kafa değil, yumru tepe."

Asker, düz, sakin, ifadesiz yüzünü radyatörün altındaki iri bir hamamböceğine doğru çevirdi. Böcek yarı uyuşturulmuş gibiydi. Antenlerini sallayıp duruyordu. 'Buraya gel. Burada hiç tükenmeyen sıcak bir sevgiyle serin düşler var' der gibiydi.

Elveren, kanun adamının dik bakışlarını üstünde hissedince kendine geldi. Başkomiserle gene usulca konuştu: "Biz beraber yakalanmıştık. Moloz, yakayı kurtarırsa ben de kurtardım, demektir. Yoksa, emsaline göre hüküm vermek mi, ne derler. İşte o kanun çiğnenmiş olur."

Moloz yavaşça Elveren'e döndü. "Bu Allahsızı, ömrümde ilk defa görüyorum, komiser bey. Herif sarhoşun biri. Ceketindeki lekeler kan lekesi değil mi? O küçük kızı dilim dilim doğrayan katili yakaladınız mıydı?"

Başkomiser, "Ahlâksız herifler, yıkılın karşımdan!" diye kükredi. Bir polis memuruna seslendi: "İkisini de deliğe tık. Kumar masasında soydukları kazlar iki gün rahat nefes alsınlar bari."

Karakolda gölgeler arasından uzanan bir el Serçe'yi ensesinden yakaladı. Serçe geceyi kafeste geçirmekten hiç de hoşlanmamıştı.

"Neden önüne gelen enseme yapışıyor?" diye sordu, "Ulan, yavaş be! Boynumu koparacaksın." Onu alışkın olduğu mahzen merdivenlerinden ite kaka indirirlerken, komisere sesleniyordu: "Bednar! Bednarski! Ortada fol yok yumurta yok. Bu defa sicilime ne yazacaksın bakalım?"

Gardiyan; "İstersen, Humbol Park'taki polisi öldürmekten sanık diye yazarız" dedi. Az sonra demir parmaklıklar çat diye kapandı. Moloz'un o üst perdeden atıp tutmalarının altında gerçek bir korku gizliydi, kafese kapatılmak korkusu. Saloon Sokağı'ndaki karakolun polisleri de bunu pek iyi bilirlerdi.

Merdivenin üstünden Kütük Kafa'nın sesi geliyordu. "Hazır oraya inmişken iki-üç tane sigorta getiriverin. Saat 1.01'de bu kaçığı elektrikli sandalyeye oturtacağız."

Moloz çabuk çabuk Elveren'e, "Hapı yuttun Frankie" dedi.

Elveren ağır ağır yanlışını düzeltti, "Hayır. Hapı yutan sensin."

Solly Saltkin için uzun bir geceydi bu. Makine Frankie bile polislerin sadece şaka ettiğine inandıramıyordu onu.

Moloz arkadaşına çıkıştı. "Bu işin şaka götürür tarafı yok, Frankie. Bakarsın şaka derken kaka olur. Hatır gönül dinlemem, mahkemeye veririm. Senden davacı olursam görürsün gününü. Beni buraya sen soktun. Kütük Kafa beni salıverecekti. Sen bir çuval inciri berbat ettin." Serçe, soldan yaylandırılmış bir yumruk yapıştırmağa hazırlandı. Ama Frankie tek eliyle yumruğunu kavrayıp, Moloz'un fırça saçlı kafasına sürü sürüverdi, uyuz bir köpek yavrusunu okşar gibi. Serçe'nin kuyruğu olsa sallardı o anda. İkisini birlikte ölüm hücresine soksalar bile yanında arkadaşı oldukça pek korkmazdı.

Frankie, Serçe'yi dostça tartaklar, başını belaya sokar, ama ertesi gün gene kurtarırdı.

Frankie'ye sır veriyormuş gibi, "Zero durmadan aynasızlara madik atmasa, biz de bu kadar sık kodese girmezdik," dedi. "Başkomiser bizi Kvork'a mahsus yakalattı. Zero haraç vermekte geciktiğini hatırlasın diye." Sonra anahtarlarını tıngırdatarak geçen gardiyana sesleni di. "Şşt! Zindancıbaşı., beri bak! Şu kapıyı güzelce kilitledin mi? Bakarsın, senin o ahlâk düşkünü aynasızlar içeri dalar geceyarısı neme lazım."

Makine Frankie denilen durgun, dörtköşe yüzlü, gür yeleli, dana gözlü sarışınla, Serçe diye çağrılan, sinirden eli ayağı oynayan saloz, açıkgözlükte hiçbir tongacıdan geri kalmadıklarına inanırlardı. Bu dört duvarın arasına daha önceleri de düşmüşler ama çabuk yakayı kurtarmışlardı.

Frankie hiç titremeyen elleri, sağlam bakışlı gözleriyle övünürdü. "Bütün marifet bilekte. Ben hünerime güvenirim." derdi, "Ne uzar ne kısalırım. Ama kimseye yük de

olmam." Frankie derli toplu adamdı.

Serçe, on fersah öteden işitilen fısıltıyla, "Benim dengem azıcık bozuktur." derdi. "Ama kafamın yarısı çatlaksa da yarısı sağlamdır. Onun için çelme takmayın bana. Bakarsınız, kafamın sağlam tarafına rastgeliverir. Bana madik atanı polis amirine havale ederim. Hem de ön dişleri dökülmüş olarak."

Derli toplular da dengesizler kadar sık deliğe tıkılırlardı. Taksim Sokağı'nda bu böyle gelmiş böyle giderdi. Polis amiri bir yana, Tanrı bile bu sokakta esaslı bir değişiklik yapamazdı.

Burada Tanrı'yla polis amiri elele çalışırlar. Biri ötekinin rızası olmadan kımıldamaz bile. Tanrı, polis amirine kurnazlık bağışlar. Polis amiri de pazar sabahları kilisede toplanan paraların bir yüzdesini Tanrı'ya iletir. Amir bütün aklıbaşında dümencileri gözetir. Tanrı da amiri. Çünkü amirin Tanrı'sı bir katakulliciler, kapkaççılar, dümenciler Tanrı'sıdır. Papazlarla işadamlarının Tanrı'sı kadar da bilgedir.

Dümenciler Tanrısı da kullarını korur. Amirin on dört yıllık polisliğinde kendi izni olmadan bir kumarhanenin kapısı bile mühürlenmemiştir. Hiç kimse Tanrı'yla şehrin en sıkı polis memurlarının yardımı olmadan işini yürütemez.

Seni kollar Dunovatka Dayı.
Hani hani, Dunovatka'nın payı?

Komiserler hâlâ karakol toplantılarında şu şarkıyı söylerler:

Dayıların payını toka et sen zıngadak
Yoksa burnundan gelir soygunun koca salak.

Uzaktan bakınca polisleri koruyan bir Tanrı olduğunu da sanabilirsiniz. Bu bölgeden yüzlerce arabalı, sivil, motosikletli polis gelip geçer ama dümenciler demirbaştır. Başdümencinin seçilmiş, gözde kullarıdır.

Dümenciler Tanrı'sı Frankie'yi de gözünden ayırmazdı. Serçe'nin arasıra düştüğünü görür. her iki delikanlının

geceleri Zero'nun yanında çalışmalarını, gündüzleri polis amirince hizaya getirilmelerini sağlardı.

Yalnız Tanrı'nın da polis amirinin de gözünden kaçan bir şey vardı. Frankie eski, soluk sırt çantasındaki hatıra eşyası arasında bir şırınga saklıyordu. Çanta, eski askerlik arkadaşı Louie Fomorowski'nin Safari Gece Kulübünün üstündeki odasında dururdu. Duvara dayalı çantanın ağzından paslı bir Alman kılıcıyla, bir Alman mavzerinin namlusu görünürdü.

Serçe, Frankie savaştan yurda dönerken bir çanta dolusu bela getirdiğini sezer gibi olmuştu. Ama Taksim Sokağı'nın küçük arakçısı Moloz'la, Elveren iki keyifli köpek yavrusu gibi geçinip gidiyorlardı. Frankie, Moloz için, "O da benim gibi. Yalnız kalmadıkça, ya da arkadaş bulmadıkça içmez." derdi. Berduş da şunu söylerdi açıkgönüllülükle: "Frankie ara sıra boynumu koparmağa kalkar. Haydi ona bir diyeceğim yok. Ama aynasızlara ne oluyor? Ne sanıyorlar kendilerini?" Tartaklasa da, pataklasa da Frankie'ye söz yoktu. Geceleri Zero'nun kumarhanesinde kendisini kimin koruduğunu iyi bilirdi.

Dostlukları, Pearl Harbor baskınından iki yıl önce, bir kış gecesi Serçe, o kaybolmuş yılın ilk karıyla, ışıklı ve karlı bir arka sokaktan, ışıklı ve kirli bir caddeye savrulunca başlamıştı. Frankle kumar masasındaki son iskambil kâğıtlarını masasına kaldırdıktan sonra, onu kumarhanenin arkasındaki odunlukta, bir yarış bültenleri yığını altında bulmuştu. Frankie karmakarışık kâğıtların altında bir çift harap pabuç görünce, "Ne haltediyorsun orda?" diye sordu. Zero eski yarış formalarını burada saklardı. İçinden gelen garip bir güvensizlikle bunlardan bir tekini bile atmağa kıyamaz, zamanla değerlerinin artacağına kendini de inandırırdı. Frankie sezdirmeden Zero'nun sobasını tutuşturmak için kullanırdı bu kâğıtları. Ama patlak pabuçlu serseriye çıkıştı. "Biliyor musun, burası Zero'nun arşividir."

Serçe yerinden fırlayıp oturdu. El yordamıyla sararmış kâğıtlar arasında kaybolan gözlüğünü aramağa başladı. "Ben kaybolmuş köpekleri bulurum," dedi acele acele. Bir yabancı kendisini sorguya çekmeğe başlayınca iş-güç sahibi bir adam olduğunu hemen bildirmekte yarar

görürdü.

Frankie, "O aşıramentodan çakarım," dedi, "ama burada köpek filan yok. Odun aşırmağa mı geldin yoksa?" Frankie iki aydır Zero'nun odunluğundan her sabah bir kucak odun çalıyordu. Yardıma ihtiyacı yoktu.

Serçe, "Başımı sokacak bir yerim yok," diye dert yanmıştı. "Noel'den bir hafta önce evsahibim beni kapıdışarı etti. Bütün gün Zero'nun kapısını gözledim, erketecilik ettim. Bana burada yatabileceğimi söyledi. Ama zırnık koklatmadı. Onun için buranın kirasını ödemiş sayılırım. Köpek aşırılacak hava değil. Bu ayazda köpekler bile kulübelerinden çıkmıyorlar. Bazı geceler öyle soğuk oluyor ki, keşke benim de başımı sokacak bir kulübem olsaydı, diyorum."

Frankie, tir tir titreyen Moloz'u süzdü. "Titreme," diye buyurdu. "Benim işimde elin ayağın titredi mi, sonun geldi demektir. Elin de gözün de sapsağlam olacak. İşin can damarı bu." Çıkarıp Moloz'a yarım dolar verdi. "Al bakalım. Burada yatarsan çifte zatürre olursun. Koscivsko Oteli'nde bir oda tut kendine. Bir daha Zero paranı içederse gel de bana söyle, yani altın kollu adama." Kasketinin altında yele gibi kabaran koyu sarı saçlarını geriye itti. Sağ gözü hafif şehlâ bakıyordu. "Bütün marifet bilekte. Ben hünerime güvenirim. Zar olsun, iskambil olsun, istaka olsun, elimden kurtulmaz. Davul da çalarım biraz. Çünkü o iş için de bilek gerek. Haydi bir kâğıt seç bakalım." Moloz soğuktan donmak üzereydi ama seçmem diyemedi.

Frankie'nin denizaşırı savaşa yollandığı, Zero'nun kendi kumar masasında krupyelik ettiği, o yalnızlık aylarında, Kör Domuz'la Ayyaş John gibi çürüğe çıkarılmışlar arasında sadece Serçe, Altın Kollu Adamı aramıştı.

O aylar boyunca için için kendini yemişti. 'Harbi konuşup hayatımı kazanmak için hırsızlık ettiğimi söylemeseydim, beni de orduya alırlardı. Şimdi Elveren'in yanıbaşında olurdum.'

Frankie, bir makinelitüfek ateşiyle kafasına dolan dumanlar dağılıncaya kadar kimseye yazmak zahmetine katlanmamıştı. Ciğerine, hiç çıkmamacasına saplanmış bir şarapnel parçasının bütün bir gün süren acısıyla gezginci bir hastanede sırtüstü yatmış, sonra titrek bir yazıyla yurda

döneceğini bildiren bir asker mektubu yollamıştı karısına.

Sophia da öbür asker karıları gibi bu mektubu Antek'in meyhanesindeki aynaya iliştirmişti. Serçe bu mektubu orada okuduğu gece, Frankie'yi tanımakla kazandığı ve onun yokluğunda kaybettiği bütün güven geri gelmişti. Omuzdaşı yurda dönüyordu.

Birden herkese gözdağı vermeğe başladı: "Bana sataşan herifler ayaklarını denk alsınlar. Yoksa karışmam ha! Yakında canlarına okunacak." Kabadayılığını perçinlemek için bir de tükürdü bu lâfın üstüne. Frankie'nin yüzlerce kez tekrarladığı iskambil oyunlarını pek özlemişti. Frankie'nin Sophia'sı çoktan bezmişti bunlardan. Kocası da ona göstermekten bezmişti. Ama aynı oyunları bir çocuk gibi şaşarak, sevinerek seyreden Moloz'a göstermekten usanmazdı.

Frankie şöyle derdi: "Şu Yahudi halden anlar. Adama nasıl efkâr basar bazan, neydik ne olduk, bilir. Ona gözü kapalı kızkardeşimi bile teslim ederim. Tabii üstünde yarım papelden fazla para bulunmamak koşuluyla."

Frankie şehlâ olduğunu kabul etmezdi. "Gözümde bir bozukluk olsa beni orduya alırlar mıydı? Ellm çabuk, gözüm keskindir benim." der çıkardı işin içinden.

Şimdi hapishane hücresinin loşluğunda azıcık şaşı bakıyordu. Elinden eksik etmediği iskambil kâğıtlarıyla Serçe'ye övündü. "Yirmi bir kâğıdı avucumun içi gibi bilirim. İnanmazsan paranı kıçına sok. Altı el dağıtıp hiç bakmadan her birinin ne olduğunu söyleyeceğlm. Üç papaz ister misin? Ama gözünü dört aç, Moloz. Yanındakinde floş var. Şu kuş, önüne bir as açmış ama üç as daha tutuyor elinde. As kareyle seni mahfedecek." İster hapishanede, ister Antek'in meyhanesinde olsun, böyle caka satar dururdu. "Ben adama dürüst muamele yaparım, Moloz. Ama bana madik atmağa ya da karşı gelmeğe kalkıştı mı külâhları değişiriz." Frankie'yi duyan da zorbanın biri sanırdı. "Dümencinin birini enseledim mi, hiç gözünün yaşına bakmam. Onu bunu tanımam. Toz ederim namussuzu."

Serçe, "Yaparsın, yaparsın abicim," dedi. Taksim Sokağı'nda Frankie'nin kabadayılığına inanan tek dümenci

o kalmıştı. Frankie'nin soldan geri bastığını çok görmüştü ama görmezden gelmişti.

"Açık pokerde el dağıtmak, askerde erata talim yaptırmağa benzer. Elveren oyunun çavuşudur. Herkes emre ayak uyduracak, kimse üstüne karşı gelmeyecek. Yoksam, ahenk bozulur. Ben ıstakayı da kıyak kullanırım ha! Çünkü o iş için de bilek gerek. Bilardoda üstüme yoktur. Her çeşidini bilirim. Bir defasında rekor kırdım altılı top oyununda. Gerçi resmimi duvara asmadılar ama işlerin kesat gittiği mevsimde üç ay bilardodan ekmek yedim. Bu da her dümencinin harcı değildir."

Bu Frankie'nin de harcı değildi. Sophia'nın gönderdiği beş-on kuruş olmasa o da açlıktan ölürdü. Orduda çavuşluk etmenin ne güç bir iş olduğu uzun zaman Serçe'ye unutturulmamışsa da, Frankie'nin bildikleri de kulaktan kapmaydı. Çünkü otuz altı aylık askerliğinde bir onbaşı şeridi bile taktıramamıştı koluna. Frankie'nin erleri ve iskambilleri hizaya getirebilecek yaman bir makine olduğu orduhun gözünden kaçmıştı nasıl da.

(Bazıları Frankie'ye asıl adı Majcinek olduğu için Makine denildiğini sanırlardı. Oysa kumar masasında sabahlayanlar arasında Otomatik Majcinek diye çağrılırdı. Louie Fomorowski bu adı kısaltıncaya kadar. Artık gerek kumar masalarında, gerek langırt salonlarında, gerek poliste Makine Frankie diye anılıyordu.)

Hapishane hücresinin kurşunî tabanı üstünde Serçe'ye iskambil verirken en alttaki kâğıt çıtlayıverdi. Bu beceriksizliğe canı sıkıldı. Kumar masasında alttan üste doğru kâğıt dağıtmayı hiçbir zaman gözüne yediememişti. Ama ustalığına toz kondurmamak için bunu da başarabilmeği pek isterdi. Zar atmada da üstüne yoktu. Dübaracılara ter döktürürdü. Zarları sallarken, altın kolum, göreyim seni, der. Ara sıra, uğur getirsin diye tespihini çıkarıp öperdi. "Haydi yallah! Pencü-se, severler güzeli gencise... Dört cihar, dört canavar... Düsse, patpat bize düşse... Sebai-dü, sabah oldu... Du-bara, bizde ütsek kazara... Se-yek, kambur felek... Dü-şeş, gel ulan gebeş..." İskambil kâğıtlarının akıyla karası seçilemeyecek kadar ortalık kararınca, Frankie arka cebinden bir çetele kâğıdı çıkardı. "Şu dalgayı öğrenmek on yılıma maloldu. Şimdi gözünü

dört aç." dedi. Serçe, onun kâğıdı şeritlere ayırıp ince, uzun, becerikli parmaklarıyla örüşünü seyretti. Frankie övünüyordu: "Bak şıpın işi yapıverdim. Dakkada elli ameliye." İşte kâğıttan bir Sinatra papyonu yapıvermişti. Her şeyi yerli yerinde. Serçe büyük bir hayranlıkla, "Şu ipekten olsa şipşak boynuna geçirirdin," dedi. "İstesen her gün böyle bir sürü boyunbağı yapardın. Bizim oralarda kapış kapış giderdi. Dünyanın parasını kırardın."

"Ben işadamı değil dümenciyim, Moloz. Bizim de geçimimiz o yüzden. Şimdi bana birle on arası beş tane tek sayı söyle. Hepsinin toplamı otuz iki olsun."

Serçe, düşündü taşındı. İşaret parmağıyla hücrenin tozları üzerine sayılar çizdi. Tek sayılarla çift sayıları karıştırırdı. "Hesaba kitaba aklım ermez. Nedense o iş kafamın çatlak tarafına rastlıyor." derdi. Ama arka sokaklarda oynanan barbut oyunlarında hesap makinesi gibi tıkır tıkırdı. Bazan zarlar daha yere düşmeden ne geleceğini de bilirdi. O iş başka bu iş başkaydı. Böyle bilmecelerle akıl yoracak da ne geçecekti eline? "Askerlik yoklamasında da işin içinden çıkamadılar. Ya çok akıllıyım, ya çok salak. Onun için ahlâk düşüklüğünden çürüğe çıkardılar beni." diye eski günleri andı.

Frankie ona yol gösterdi. Üç birle dikey, iki birle paralel birer sıra yaptı. Birinci sırayı çoğaltarak üç, ikinci sırayı çoğaltarak gene üç elde etti. Bunların da toplamı otuz iki oldu. Serçe, "Bu işin içinde bir bit yeniği var,"diye sızlandı. "Bize de mi mandepsi?" Hesaba kitaba aklım erseydi foyanı çıkarırdım meydana."

"Foya moya yok Serçe. Bugünlerde böyle yürütülüyor. Hani yenilerde pangaya yüz panganot koyunca on panganot kazanıyorsun ya, onun gibi bir şey. Ama senden başka kimseye söylemem. Bu dalgayı bir pangacılar çakıyor bir de ben. Herkes çakacak diye de ödleri kopuyor. Yoksam hepsi bir haftada topu atarlar. Yemin et kimseye söylemeyeceğine."

"Söylersem azizler çarpsın."

"Olmadı, Yahudi yemini et."

"Ben Yahudi yemini bilmem ki Frankie."

Yemin gerekli değildi. Ölürdü de omuzdaşının meslek sırlarından birini bile elevermezdi.

Frankie, "Bu işi kıvırmak için alacağın faizden vazgeçeceksin. Razı mısın?"

"Bu Musevi pangası mı yoksa Polonyalı pangası mı?"

"Ne fark eder?"

"Musevi pangasıysa orada çalışan bir dayım vardır belkim. Bakarsın müdür arkasını çevirince bana bir avuç mangır toslar."

Frankie kesinlikle, "Bu pangada dayın yok." dedi, "Aslında hiçbir pangada dayın yok. Ulan, sen de dayı ne gezer? Anan bile yok."

"Belkim, anayurdumda hısım akrabam vardır Frankie."

"Orada kimsecikler kalmadı. İşi savsaklayıp durma, rizikoyu göze alıyor musun yoksa almıyor musun?"

"Peki, rizikoyu göze aldım Frankie."

"Bu iş basit Kocaoğlan." Kağıt papyonu ufak ufak parçalara ayırmaya başladı. Her parça on dolar yerine geçiyordu. On parçayı bankaya yatırdı. Böylece yüz dolarlık bir hesabı oldu. Bu parayı geri çekti. Sonra çektiği son kağıt parçasıyla başlayarak yüz papeli geri verdi. Elinde bir onluk kalmıştı gene de. Zafer kazanmışçasına: "İşte günlük nafakan çıktı. Pangadaki yüzlük yerinde duruyor. Buna ne buyrulur." dedi. "Bu iş kanun dayresinde çevrildiğinden kimse sana engel olamaz. Yeni yeni icatlar çıktı, gördün mü?"

Serçe gözlüklerini çıkarıp camlarına hohladıktan sonra yeniden gözüne taktı. Bir Frankie'ye bir de yerdeki para diye kabul edilen kâğıtlara baktı şaşkın şaşkın. Moloz böyle bakınca sahiden mi anlamaz, yoksa Frankie'ye yaranmak için işi saflığa mı vurardu, kimbilir?

"Bu işin içinde bir orostopolluk var ama..." Moloz daha aklını başına toplayamadan, Frankie onu tahta-top oyunundaki mucizelerini anlatarak şaşırtmaya koyuldu.

"Yeter Frankie. Zaten kafamın bir tarafı terelelli. Öbür tarafını da sen benzeteceksin."

"İşte o zaman dengeni bulur, adama benzersin."

Serçe durup dururken sordu: "Bu kodesteki en çirkin herif kim?" Gene kendi karşılık verdi: "Ben!"

Bunu söyleyen bir başkasıymış gibi üzülüyordu. Sonra kendini avutmak istercesine: "Amaan sende. Görünüşe aldırma," dedi, "Yeter ki adamın huyu güzel olsun. Ben

herkesle iyi geçinirim."

Frankie nazikçe hatırlattı: "Sen herkesle dalaşmasan böyle sık sık başın belâya girmezdi. Bir daha ayağın sürçerse başın kesilecek."

"Yüreğini serin tut, Frankie. Daha üç sabıkalık hakkım var.Yalnız merak ediyorum. Ben hiçbir şey yapmasam bir günde başıma gelenler, türlü halt karıştıranların ömür boyu başına gelmez. Bu neden böyle acaba?"

Frankie anlayışla, "Bilmiyorum" dedi. "Bazı kediler böyle eşinir."

Serçe Frankie'nin dediğini duymamış gibi konuşuyordu: "Aslında ben belâyı satın alıyorum. İkide bir belâya çatmasam bu külüstür mahallenin hiç değişmeyen, pis gidişi gebertirdi beni. Can sıkıntısından patlardım. Benim kadar çirkin olunca bir saniye bile yerinde durmayacaksın. O zaman elalem sana kamış koyacak fırsat bulamaz. Ne yapalım biz de böyle gönül avutuyoruz."

Cümle alem bir araya gelse Serçe'yi kendi taşladığı gibi taşlayamazdı. Kalın camlı gözlükleri, çenesiz suratı, çöp gibi boynuyla kendisiyle herkesten fazla alay ederdi. Başkalarından önce davranmakla kinayelerinin zehrini alırdı. Başkaları Serçe'nin çirkinliğini fark etmezlerdi çoğu zaman. Ona çoktan alışmışlardı. Yalnız o kendine alışamıyordu bir türlü. Ara sıra bıyıkaltından güler, Kör Domuz ya da Ayyaş John olmadığına şükrederdi. Beterin de beteri vardı.

Çimento yerde bağdaş kurmuş otururken, üst katta yakılan gece lambalarının ölgün ışığıyla aydınlanıveren badanalı duvarlara gözlerini kırparak baktı. Gözlük camlarındaki mapusane tozunu üfledi. Sabahtan önce dışarı çıkamayacağını kabullenmişçesine kasketini gözlerinin üstüne indirdi. Frankie gene Moloz'a meydan okuyordu. "Bahse girerim, başında kasketin yok." Serçe emin olmak için bir an durakladı. "Bahse girerim, ayağında pabucun yok. Bahse girerim, sigara içmiyorsun. Bahse girerim, aktarmasız bir tramvaya biner, bilet milet almadan geçer giderim. Bunların bir püf noktası var ama söylemeyeceğim sana. Kendimi elevermek istemem."

Serçe ayağa kalkıp elini uzatarak, "Ne sen beni elever ne ben seni. Tamam mı, anlaştık mı?" dedi. Frankie'nin

elini sıktıktan sonra bir sıçrayışta başlarının üstündeki büyük kirişe tutundu. Sallanmaya başladı.

"Bana bak. Gördün mü şehir Tarzan'ını!"

Frankie kalem bacaklarından çekerek aşağıya indirdi onu.

"Biz de yeni yeni icatlar çıkarıyoruz Frankie."

"Ama tıpkı eski icatlar gibi başını belâya sokacaklar."

O gece, beyaz badanalı napısnane koğuşunda, yirmi vatlık küçük ampuller sabit bakışlı bir öfkeyle parlarken Frankie eski bir yaranın depreşmesiyle düşler gördü. İkinci kez sırtında kara, kıllı, koca bir maymun taşıyan adamı görüyordu düşünde. Adı Er McGantic'di. Bu korkunç yük omuzlarını çökertmişti. Frankie'nin yaralıyken yattığı hastane çadırının uzak ve güneşli kapısında dikiliyordu şimdi.

Düzgün yapılmış yatakların durduğu hastane çadırında Frankie'den başka kimse yoktu. Çadırın kapısından başını uzatan eri, sıhhiye çavuşu yollamiş olmalıydı. Kış güneşinin vurduğu yüzünde bir hastane solukluğu vardı. Sırtına çömelen o biçimsiz yükün, o ürkütücü karaltının gölgesinde öyle tasalıydı ki gözleri.

"Onu sırtımdan atamıyorum." diye sızlandı ortaya doğru. Pisliğini bilmeden pis bir hastalığa bulaşmış masum bir çocuk gibi yakınıyordu. Frankie, 'Buna bir haller olmuş' diye geçirdi aklından. Er ilk yardım çantasından çıkmış şırıngayla bir dirhem morfini gösteriyordu. Daha uzaktan bakarken özlemle eriyip bittiği belliydi.

Frankie, "Gene açıkgözün teki" diye düşündü. "İki nöbet arasında damlıyor buraya. Kimin derdine çare bulacağını biliyor. Bak, gelmek için çavuşun yemeğe gitmesini bekledi. Elin herifi yüzünden belâyı üstüme çekmek istemem."

Asker öyle acıklı bir yalvarışla bakıyordu ki. İçeri girmeye cesareti yoktu ama kurtuluş umudunun burada olduğunu bilip dururken uzaklaşamıyordu. İyice hastaydı.

Frankie sonunda kendi sesini işitti. "İstersen boyunbağımla kolunu bağla." Başını kaldırdı. Er gitmişti. Yataktan kalktı. Ciğerine bıçak gibi saplanan sancı soluk aldırmıyordu gene. İğne dolu, kullanılmaya hazırdı.

Boyunbağı yazlık üniformasının üstünde, düzgünce katlanmış duruyordu. Tam sırasıydı. Tek eliyle boyunbağını koluna bağlamaya çalışıyor ama sinir zayıflığından parmakları titriyordu. Ateşi yükseliyordu. Acele etmesi gerekti. Dışardan çavuşun sesi geldi. "Bugün onu suç üstü yakalayacağım. İğne lastik bir boruya saplanır gibi damarına girdi. Tam o sırada uyandı. Biri gözüne bir el feneri tutmuştu. Hapishane hücresinde sıçrayarak gözlerini açtı. O eski sancı hâlâ böğrüne saplanmış duruyordu. Sonra yavaş yavaş azaldı. Koğuştakilerden biri elindeki aynayla ışığı yansıtarak önüne geleni uyandırıyordu. Ten rengi bir ışık doluyordu koğuşa. Homurdanan itler, yıkanmak, yellenmek, işemek, gerinmek, tükürmek ve kıllı kıçlarını kaşımak için koğuşlardan dışarı çıkarılıyorlardı. Frankie kalkıp Serçe'yi uyandırmadan demir parmaklıklara yanaştı. Ülkenin en bayağı serserileri sıraya dizilmiş, ellerini ürkerek suya daldırıyorlar, sanki günah çıkarmaya gidiyorlarmış gibi alınlarını bir iki damla suyla ıslatıyorlardı. Frankie yirmi dokuz yıllık ömründe iyice kötülemiş herifler görmüştü ama buradakiler hepsinden beterdi. Her biri eşek sudan gelinceye kadar dövülmüşe benziyordu. Büyük şehrin makinesinde kıyılmış domuz kıyması gibi kanlı suratlar, kireç torbası gibi bembeyaz suratlar...Kiminin gözleri ürkmüş tavuk gözleriydi. Kimininki köşeye kıstırılmış buldog gözleri...Çılgınca parlayan gözler, kaderin donuklaştırdığı gözler...Bunlar yarım yamalak işitir, yarım yamalak konuşur, bütün gün eksilmeyen bir dehşetle bir yıkıntıya bakarlardı. Kendi yararsız, ışıksız sevgisiz yaşamlarının yıkıntısına.

Frankie hiçbirini daha önce gormemişti ama her birini ayrı ayrı tanırdı. Hepsi de kendisi gibi yanıktı. Amerika'ya özgü, gizli bir suçluluk duygusu vardı yüreklerinde. Mal sahibi olmanın en büyük erdem sayıldığı bir ülkede hiç ama hiçbir şeye benim diyememek. Şunu alacaksın, bunu alacaksın diye kutsal buyruklar yağdıran ilân tahtaları karşısında boyunları bükük tü. Şu herifin geleceğinde ne bir Ford vardır, ne de başını sokabileceği bir ev. Reklam programları, tramvaylara asılan koca koca levhalar ve bütün saygıdeğer dergilerde çıkan boy boy ilânlar karşısında apışıp kalır.

Daha öz evlât sayılan Amerikalıların başarıya giden merdivenleri kimseye tutunmadan, güvenle, hızla tırmandıklarını görmüştür. Ama nedense kendisi geride kalmıştır hep. Ama ne bir ilân kulesinin tepesinden kendini atacak cesareti bulabilmiş, ne de tekrar ilân tahtalarına göz dikecek hırsı duyabilmiştir.

Meyhanelerde bile itibarı yoktur. Adamı adam sırasına sokan bir içki ısmarlayamaz, biranın iyisini içemez. Kafa cilalayan cigara elden ele geçerken o da bir iki nefes çeker zaman zaman. Ama sıra ona geldiğinde tütün acımış olur. Belki de ağzının tadı kalmamıştır. Bu nasipsizler için her şey bayatlamış, her şey acımıştır. Bir çeşit mapusane kokusu sinmiştir yaşamlarına. Skid Row Sokaklarından bu kokuyu salarak geçerler. Şehir, hepsini duvarları arasına alan üstü açık bir cezaevine dönmüştür. Amerika'da doğanlar bile buranın yerlisi gibi değillerdir artık.

Gene de konuşur, gene de gülerler. İçlerinde en kolu kanadı kırılmışı bile dirlikli yıllardan kalma kahkahayı bir mendil gibi sallar, pazarda sarhoş bir satıcının salladığı kirli mendil gibi, hiç alıcısı çıkmayacağını bile bile.

Bu bahtsız diriler çok geçmeden bahtsız ölüler olur. Cesetleri nehir ya da göllerde, parklardaki süprüntü yığınları arasında, atlı arabaların güçbelâ geçebildiği dar sokaklarda bulunanlar; reklâm acentalarıyla bankalar arasındaki işlek yollarda yarım şişe kötü şarap yüzünden vurulanlar.

Onlar da önemli kişiler arasına girerler amma neden sonra. Hem önden hem yandan çekilmiş resimleri, boyunlarına asılmış bakır levhalarıyla, sebebi bilinmeyen ölümleri inceleyen polis görevlisini, fakirlik belgesini ve gömülme iznini beklerler.

Otopsi için morga gönderilir kimisi. Üstünde kesilip biçildikleri soğuk, beyaz masa mezarları olur. Cesetlerinden arda kalan ne ki Amerikan toprağı ya da basit bir haçla onurlandırılsın.

Bahtı ters gidenlerin bazan sonunda bahtı açılır. Ölüleri Güzelleştirme Derneğince, bedava tarafından mumyalaştırılır. Ama böyle bir piyango pek azına çarpar tabii.

Otuz garibin ölüsü bir araya gelince belediye marangozları çağrılır. Neşeli marangozlar kulaklarının

arkasında parlak kalemleri, ellerinde parlak sefertasları, dişlerinin arasında çivileri ve ceplerinde sosyal sigorta kartlarıyla gelip çam ağacından otuz adet tabut yaparlar. Kalıbı dinlendirmiş otuz kişi badanalı bodrumda, çiçek yerine ilâç kokuları arasında, canlıların neşeli konuşmalarıyla çekiç seslerini hor görerek dinlerler sanki.

Bazan ölülerden biri herkesin başına belâ olmaktan hâlâ vazgeçmemiş gibi daha büyük bir tabut ister. Bu gazdan ya da sudan şişen biridir. Yoksa devlerin soyu tükenmiştir.

Tabutlar hazırlanıp parası ödenince, "Vermesi sizden, taşıması bizden" nakliye şirketinin yük kamyonundan bozma cenaze arabası kapıya dayanır. Şoför bu sahipsiz ölüleri Karaorman'a götürür. Orada belediyenin kazma makinesi tam otuz tabutluk bir hendek kazar, ne fazla ne eksik. Unutulmuş bir savaş meydanındaki bir sipere benzeyen bu çukurun başında, papaz efendi, elinde kutsal kitap, başında yampiri bir şapka, bu kutsuz ölüler üstüne birkaç kutsal söz söyler.

Mapusnane çeşmesinden alınlarını ıslatanlar alınyazılarını bilirler. Aynı yolun yolcusu olduklarını bilirler. Aynı çukura gömüleceklerini bilirler. Birbirlerine dirsek vurup "Sen sen ol, yolsuz ölme arkadaş" diye öğüt vermeleri bu yüzdendir.

Yaşlı bir hükümlü rengârenk pantolon askılarını peşinde sürüyerek soruyordu: "Hey omuzdaşlar, bildiniz mi beni?" Hatırlayan çıkmayınca aynı soruyu sessizce kendine tekrarlıyordu, kendi de kim olduğunu pek çıkaramıyormuş gibi. Ama bir bildik çıksın diye çırpınıyordu.

"Bildiniz mi beni? Wabash'da gece bekçisiydim ben." Ama kimse tanış çıkmıyordu.

Frankie, Serçe'ye, "Gece bekçiliği deyip geçme. " dedi. "Herkesin canı sana emanet. İnsan uyurken güven altında olmalı. Uyurken Joe Louis bile küçük bir çocuktan farksızdır. Zamanında iyi bekçilik ettiyse aferin moruğa."

Titrek ihtiyar, "Sergi Sarayında milyoner Rotchild'i görmüştüm. Hatırlar mısınız eski sarayı?" diye sordu.

Frankie saygıyla karşılık verdi. "Hayır. Ama gel de seni başka bir milyonerle tanıştırayım." Serçe'yi gösterdi.

"Başındaki kaskete bak. Basket kralı Pop Anson'dan miras kaldı. Bugün bir servet sayılır."

İhtiyar alaya alındığını fark etmişçesine onlara kıçını dönerek hart hart kaşınmağa başladı. Azmış çamaşırları arasından görünen sarkık etlerini uzun uzun, keyifli keyifli kaşıdıktan sonra, pantolon askılarını peşinden sürüyerek başka hükümlülere sormağa gitti. "Bildiniz mi beni omuzdaşlar, bildiniz mi?"

Serçe, "Bir gardiyanın durumu mahallelerde kol gezen bir polisinkinden daha iyidir" dedi, "Kodes dolu oldu mu avucunun içinde otuz dört tane damgalı var demektir. Dünyalığı doğrultur herifçioğlu."

Frankie görmüş geçirmiş adam tavrıyla, "O mahallesine göre değişir, oğlum" dedi. "Polis Evanston gibi kibar mahallelerde karakol gezerse, sırtı yere gelmez. Baylara selam çakar, bayanlarla hoş beş eder. Bekçilik gibi bir iş. İyi bahşiş koparmak için herkesin yüzüne güler. Ama bizim dümenciler mahallesinde öyle mi ya? Senin benim gibileri içeri atacak ki Zero gibi patronlardan mangiz sızdırabilsin. Saat on ikiden sonra bizim sokakta volta atarsan hapı yuttun. Uygunsuz bir saatte, uygunsuz bir sokakta dolaşan uygunsuz bir herifsin çünkü. Bizler olmasak Kvorka dayı kibar mahallelere atanırdı. Biz kısmetlerine engel oluyoruz. Onun için ikide bir yakamıza yapışıyorlar."

Serçe, "Kvork zararsızdır, gene," diye fikir yürüttü, "Emir kulu ne de olsa. Görevini yapacak. Beni hırsızlıktan yakadıkları zaman aleyhimde tanıklık etmedi, neme lâzım. O da biliyor, sicilime aldıkları bir sabıka daha işlenirse halim duman."

Frankie de, "Kvork en iyileridir." diye onayladı. "Yapılan iyiliği unutmaz. Ama biri çıksa da şu gardiyanı bir temiz dövse, oh olsun, diyeceğim. On dört yıldır göçmenlerin canına okudu namussuz. Belâlının birine çatacak ergeç. O zaman görür gününü."

Serçe başını kaşıdı. "Birkaç kere öyle herzeler yedi. Ama kurtardı yakayı. Ne yaptı gene buraya tayin ettirdi kendini. Gözünü toprak doyurasıca."

"Kimsesizleri itip kakmak zor değildir." dedi Frankie.

Tavandan su kovasına bir hamamböceği düşmüştü. Bir

dilim çavdar ekmeğiyle, sudan pişmiş bir sosis parçası arasında ayakları havada çırpınıp duruyordu. Dirsek keyfi yaparak böceği seyreden Frankle, halinden anlıyordu. Sorguya çekilirken radyatörün altından ona el eden aynı böcek olmalıydı. Tanışıklık gösterip onu kurtarmak istedi. Ama sonra vazgeçti. "Ben dışarı çıkmadan sana da kurtuluş yok." diye azarladı böceği. Karısının cırlak sesini taklit ederek söyleniyordu. " Oh olsun. Aklın başına gelsin de bir daha böyle haltlar karıştırma. Kabahat hep sende. Dut gibi sarhoş olmasaydın, hapishaneye düşmezdin. Kendi akılsız kafanın cezasını çekiyorsun. Beter ol e mi? Bu iyi bir ders olsun sana."

Işıklar arttıkça demir parmaklıkların duvara vuran gölgesi, hiçbir yere çıkmayan bir merdivene benziyordu.

Koğuşun gerisinden biri yüksek sesle: "Ben de iş yok ama karım dörtbaşı mamur bir kadındır." diyordu.

Frankie içinden, 'Benimki başımın belâsıdır" diye geçirdi. Ama vicdanı sızlayarak, "Benimki de iyidir." demek gereğini duydu. Bu kez de yalan söylediği için rahatsız oldu.

Koridordan biri pabuçlarını gıcırdata gıcırdata geliyordu. Sırtına bir mortocu elbisesi giymiş olan bu şişgöbek herif Zero Schwiefka'ydı. Koridordakiler iki yana açılıp ona yol veriyorlardı. Frankie'nin hücresi önünde, ellerini oğuşturarak durdu.

Frankie, "Nerelerdesin kocaburun?" diyerek onu selâmladı. "Düğünden filân mı geliyorsun? Yoksa sen de mi dünya evine girdin?"

Serçe demir parmaklıklar arkasında oluşuna güvenerek Zero'ya sataştı. " Şununla kim evlenir ulan?"

Şişgöbek özür dilercesine, "İlk fırsatta buraya koştum Frankie." dedi. Ağzı bir bıçak yarası gibiydi. Aylaklık ve içkiden çifte gerdan bağlamıştı. "Yarım saate kadar çıkarsın Elveren. Şu kaçığı bırak burda. Köpek hırsızlarıyla alışverişim yok benim." Moloz'u hiçe saydığını göstermek için bir de tükürdü üstelik. Serçe de ondan geri kalmamak için hamamböceğinin artık çırpınmadan yüzdüğü kovanın içine koca bir tükürük attı. "Dün akşamdan beri açız. Sen kimbilir kaç kere karnını doyurmuşsundur, Allahtan

korkmaz." Frankie kibarca sözünü kesti. "Kütüğe ne yazmışlar?"

Zero, "Hafif cürüm diye kaydettirdim şimdilik. Ama merak etme, bu işi örtbas ederiz." dedi.

Serçe, "Benim dosyam kapanmaz kolay kolay," diye gevezelendi." "Bıçaklatmak istediğin biri var mı mantar kafa? Bir bacağından şişlersek üç buçuk askerini alırız. İki bacağın fiyatı beş asker. Elin değmişken ikisini birden şişlet. Daha ucuza gelir. O angut için de daha kolay olur. İki kere hastaneye taşınmaktan kurtulur."

Zero, "Çağırırsam erinme, çağırmazsam görünme" dedi. Artık kimse Solly Saltkin'i ciddiye almıyordu.

Frankie, "Bu geceyi de damda mı geçireceğim?" diye sordu. "Gerekiyorsa Zygmunt'u da çağır. Ne yaparsan yap ama bu akşam bizi delikten çıkar."

"Sana dedik ya yarım saate kadar serbestsin. Koca Zero'ya güven. Bu geceyi gönlünün dilediği yerde geçirirsin. Polis müdürü olsa seni daha çabuk kurtaramazdı. İster mahkemeye gel, ister gelme. Hakkında takipsizlik kararı verilecek."

Serçe Frankie'nin arkasına sığınarak söylendi. "Şişgöbek herif. Sen bir çeyrek uğruna öz ananı kasap çengeline asmışsın. Baban söyledi. Parayı kendisiyle bölüşmedin diye kızmış sana moruk."

Zero, "Senin baban işsiz kalmasaydı sen dünyaya gelmezdin avanak" diye karşılık verdi. Gümüş çakmağıyla Frankie'nin sigarasını yakarken Elveren," Merak etme Serçe. Zero bizi ergeç kurtaracaktır. On yıl sonra da olsa." dedi.

Zero, "Size niçin içeri girdiğinizi sormadım bile." diye sızlandı. "Buraya size iyilik etmek için geldik. Ne söylenip duruyorsunuz kuzum?"

Frankie söz altında kalmadı. "Niçin içeri girdiğimizi bal gibi biliyorsun. Sen Kvork'un dövizini zamanında verme - yince ya beni ya Moloz'u enseleyip bir bahaneyle tıkar içeri. Bu sefer ikimizi birden enseledi. Karışmam,bu bir daha olursa biz de zarar ziyan isteyeceğiz."

Serçe düşünceli düşünceli, "Bir daha sefere beni asacaklar." dedi. Zero suçlamaları duymazdan gelerek, "Birkaç gündür işler kesat gidiyor. Arka sokağa da birkaç masa

koyup cumartesi akşamı oraya müşteri toplamalı. Sen saat kaç sularında gelirsin?" dedi.

Frankie, "Herhalde masaları taşıyacak kadar erken değil," deyip sırtını çevirdi.

Zero geri çevrilmeğe alışkındı. Frankie, o koca düztaban ayaklarını sürüyerek uzaklaştığını, sonra da korka korka demir basamakları tırmandığını işitti. İçini çekerek, "Hiç değilse birkaç gün o kurbağa suratını görmeyeceğiz." dedi.

Serçe, "Aferim! Ağzının payını verdin." diye yüreklendirdi arkadaşını. "Uyuz bir köpek gibi kuyruğunu kısıp defoldu. Herifi korkuttun herhalde."

Frankie üzüntüyle, "Şimdiye kadar kimseyi korkutamadım. Benden kim korkar?" dedi.

"Alamanları korkuttun ya, Frankie. Orduda büyük adamdın. Var mıydı senin gibisi?"

Frankie acı acı güldü. "Ne büyük adamdım ya, Allah için. Ne kadar angarya varsa bana yüklerlerdi."

"Fiyaka Louie bile senden yılmıştır. Hani Sophia'ya o biçim sigaralardan satarken onu suç üstü yakalamıştın ya. O günden beri senden ödü kopar."

Frankie, "Herifin sürdüğü mal yalnız cıgaralık değil. Bunu bilmeyen yok." dedi. Acı acı düşündü sonra. "İğne yüzünden ocağına düşmesem o çıyan herifi kumar oynattığım masaya oturtmazdım bile.'

Serçe bildiği bir masalın tekrarlanmasını isteyen bir çocuk gibi sordu. "Onu nasıl suçüstü yakaladın Frankie?"

"Malı satan Louie değil Koca Domuz'du. Onu da suçüstü yakalamadım. Sophia sarıkızı tüttürürken kokusundan tanıdım. Domuz kendisine dört tane "palamut" vermiş. Ben de ona, 'Karımdan uzak dur, yoksa karışmam' dedim." İçinden ekledi, 'Aileden bir tek müşteri yeter de artar bile.'

Frankie daha kısa pantolonlu bir çocukken Fiyaka Louie adam öldürmeden iki kez hapishaneyi boylamıştı. İkinci cinayeti için ona "müebbet" verilmiş, ama cezaevinde dokuz ay kalmıştı sadece. O süre boyunca da elüstünde tutulmuştu.

Şimdi Fiyaka Louie elaltından kabakıyılmış morfin satıyordu. Malı piyasaya sürerken karşılaştığı bazı güçlükler vardı. Morfini nereden bulduğunu olsa olsa Kör

Domuz denilen satıcı bilebilirdi. Ama o da bilmek istemiyordu. Frankie'ye şöyle demişti: "Ne nerden geldiğini bilirim, ne nereye gittiğini. Gözüm görmez. Böyle işte benden âlâ satıcı mı olur?"

Frankie ona gözdağı vermişti. "Nerden geldiğini sormadım. Ama nereye gitmeyeceğini söyleyeyim sana. Bir daha benim eve adım attığını görmeyeyim. Ben de bu hafta sonu tövbe ediyorum bu işe. Hele karımı böyle bir dalgaya alıştırmanı hiç istemem. Çarçur edilecek param yok benim."

Kör Domuz uysalca, "Loule ile bana haber yollamazsan bir daha semtine bile uğramam." dedi. "Umarım bu alışkanlıktan yakanı kurtarırsın. Bir daha zerresi bile gerekmez sana."

Domuz da, Loule de bir adama bahtının açık olmasını dilemekten bir zarar gelmeyeceğini bilirlerdi. Morfini ara sıra kullananlara 'keyif ehli' derlerdi. Keyif ehlinin bu işe aşırı bir düşkünlüğü yoktu. Keyif verici zehiri ayda yılda bir kullanıp keyfini çıkarır, ama esiri olmazlardı.

Bir 'öğrenci' haftada bir morfin alsa bile Loule'ye göre henüz kancaya takılmış sayılmazdı. Ama günde bir habbe, 0,065 gram morfin almadan duramayacak hale geldi mi tuzağa düşmüş demekti. Louie böylelerine, "Artık acemi bir çömez değilsin. Diplomanı aldın. Gözünaydın," derdi.

Frankie, Serçe'ye "Haydi, kupa kızı oynayalım." dedi. "Bu oyunda kaybedilen her el için on şamar yenirdi. Serçe de her elde kaybederdi. Frankie onu cezalandırmak istercesine burnuna burnuna vururken ağlamamak için zor tutardı kendisini. Frankie'nin daha yirmi şamarlık alacağı varken gardiyan elinde anahtarlarla göründü.

"Hey, gelin buraya!"

Şapkalarını alırlarken Frankie, "Sonra ödeşiriz," dedi. Moloz, Frankie'nin kendisinden her zaman alacaklı çıkacağını bilirdi. Oyun filan bahaneydi. Sanki atalardan kalma bir borcu vardı ona.

Kapı açılınca Frankie'nin aklına suda yüzen hamamböceğine bakmak geldi. "Kodesten çıkarken onu da kurtaracağıma söz vermiştim," dedi. Gardiyan dik dik baktı. "Ama baksana, geç kalmışım. Gene benim kabahatim."

Gardiyan, "Sizin ne mal olduğunuzu bilirim." dedi. "Her

gün sizin gibi yüzlercesi geçer elimden." Dar bir merdivenden dar bir özgürlüğe doğru çıkan iki ahpabın peşinden baktı. Sokağa çıkınca yukarı mahallelere giden bir tramvay beklediler.

Tramvay gecikti. Ama Frankie'nin acelesi yoktu. Eve gitmeyi gönlü çekmiyordu. Orada Sophia'nın borusu öterdi. "Karı gene koparacak yaygarayı," diye düşündü. Gene ne haltlar karıştırmışım? Neden adam gibi bir iş aramıyor muşum? Neden bu mahalleden taşınmıyor muşuz? Zenciler sarmış dört bir yanımızı. Dumandan göz gözü görmüyormuş. Artık durulur muymuş buralarda? Benim yüzümden kötürüm olmuş. Yoksa gezmelere, danslara gidermiş... Sophia'nın yaylım ateşinden kurtulmak için Serçe'ye, "Benimle yukarı çıksana." dedi. Serçe oralı olmadı. Sophia'nın ne barut olduğunu bilirdi. Kaç kere onun hışmına uğramıştı. Kadın Serçe'yi daha seyrek elegeçirdiği için iyice hırsını almadan yakasını bırakmazdı. "İş aramam gerek." dedi. Frankie de üstüne varmadı.

Tramvay, Sophia gibi gıcırtılı bir ses çıkararak durdu.

Milwaukee Caddesi'yle Taksim Sokağı'nın kesiştiği yere geldikleri zaman Serçe, "Haydi sana meyhanede bir içki ısmarlayayım" dedi.

Antek'in Liman Meyhanesi'ne girdiler. Köşedeki masada Ayyaş John, Molly Novotny adındaki kızı azarlıyordu. Kız daha yirmisinde bile yoktu, ama Safari Gece Kulübünde konsomatrislik yaparak hem kendini, hem Ayyaş John'u geçindirirdi. Yüzü yürek biçiminde, gözleri yorgunluktan kararmış, ufak tefek bir kızdı. Kırkına merdiven dayamış olan John, gene verip veriştiriyordu kıza. Molly hem içtiği içkilerin parasını öder, hem de zehir zıkkım sözlerinin tekini bile kaçırmak istemiyormuş gibi ağzının içine bakardı. Frankie, Ayyaş'ın seyrelmiş saçlarını büyük bir özenle ortadan ayırmış olduğunu farketti. Saçlarını bu kadar düzgün ayırabilmek için ayna karşısında epeyce uğraşmış olmalıydı. John'un içki kadehine uzanan eli titriyordu. Kız kendi önünde duran dolu kadehi ondan kaçırmağa çalışıyordu. Molly hemen hemen hiç içmezdi. John'un kadehi durmadan boşalıyordu. Frankie meyhanenin hayhuyu arasında kızın erkeğe artık eve gitmeleri için

yalvardığını işitti.

Ama John içkiye doymak bilmezdi. Kıza, "Git de tımarhaneye kapan." diye bağırdı. Molly'nin önündeki bardağı kapayım derken çiçekli basma elbisesini sırılsıklam etti.

Molly, "Peki, peki, sen nasıl istersen öyle olsun," diye onu yatıştırmağa çalışıyordu. John'un ne istediğini kestirmek güçtü. Çünkü çoğu zaman ne istediğini kendisi de bilmezdi. Bir keresinde Molly'yi zorla içirip eteğini arkadan sırtına iğnelemişti. Kızcağız eteğini kurtarmak için çırpınırken meyhanenin gedikli müşterileri kahkahadan kırılıyorlardı. Sonunda Molly bile kendi haline gülmüştü.

Ertesi gün John, kıza hiç yüz vermedi. Kendisini ele güne rezil etmişti. John gibi bir adam artık dostlarının yüzüne nasıl bakardı.

John'un sağı solu belli olmazdı. Bazen Molly'ye defolup gitmesini söyler, ama kız paltosunu giyip gitmeğe davrandığı an çırılçıplak soyunup yatağa girmesini isterdi. Boğa gibi bir erkeği olduğunu gösterecekti ona. Ama bir kez yatağa girdiler mi, ayyaşlık yıllarının ihanetine uğrar, erkeğinin pek zavallı, pek nafile olduğu meydana çıkardı. O zaman bir güzel tekmelerdi Molly'yi. Kendisi gibi sağlam bir erkeğin böyle foslaması onun yüzündendi. Kadına el kaldırmak adeti değildi. Sadece aşınmış dans pabuçlarının ucuyla kıçına kıçına vururdu. Öfkelenmeden, bir çeşit idman hareketi yaparcasına, biraz da tadını çıkararak.

"Dikbaşlılık istemem. Ben ne dersem o olacak. İşte o kadar."

Molly, "Haydi iç şunu. Herkes bize bakıyor." dedi yalvararak. Bir yandan da elindeki mavi balonun ucunu bir bira şişesinin ağzına geçirmeğe çalışıyordu.

John sinsice gülümsedi. "Ya senin ne işin var burada? Sen de mi sarhoşluğa özendin güzelim?" Aşırı içkinin verdiği taşkınlıkla onu omuzlarından yakalayıp sarsmağa başladı. "Sen başlı başına bir numarasın, gülüm. Haydi şarkı söyle, danset, milleti eğlendir. Ben tek başıma şeniendiremem buraları."

Kız, "Yapma Johnny, yeter." diye yalvardı.

Frankie, Serçe'ye, "Şu kızın gönlünü alıver." dedi. "Daha ondört yaşındayken onu bir kere dansa götürmüştüm.

Sophia, yaşlı başlı adamlarla geziyorsun diye yüzüne bir tokat indirmişti. Ben o zamanlar yirmibirinde var yoktum. Gramofona bir onluk at, kıza da para ver şarkı söylesin. Eskiden ne kadar şendi."

Serçe kuşkulu gözlerle Frankie'yi süzdü. "Kendin ver. Ben ailevi işlere burnumu sokmam."

Frankie yerinden kalkıp Molly'ye bir onluk uzattı. Ayyaş John bir vuruşta elindeki parayı yere düşürdü.

"Onun geçimini ben sağlarım." dedi. "Senden para isteyen oldu mu?" Bunları söylerken başını dik tutamıyordu. Onu bir yumrukta yere sermek işten bile değildi. Frankie yüzü mosmor kesilerek masasına döndü.

Molly, yerdeki talaş tozları arasında parlayan onluğa gözünü dikmişti. John da kızdan gözünü ayırmıyordu. "Ne duruyorsun, alsana." dedi. "Sende onur ne gezer? Adi bir kumarbaz sana bir mangır toslamış, sen de o mangırı almak için yerlerde sürünmeğe can atıyorsun. Burada herkes ne mal olduğunu biliyor zaten. Başın kıçın açık dansettiğini kimse unutmadı. Senin ar damarın çatlamış. Böyle dost yerin dibine sokar adamı." Öfkelenmek için zorluyordu kendini.

Molly, uysalca ona dokundu. "Dur hele. Boşuna sinirleniyorsun." John'un attığı tekme ayak bileğinin derisini sıyırdı. Molly hiç sesini çıkarmadan, bileğini ovuşturarak kapıya doğru gitti.

Kel Antek elinde musluk pompasıyla kapıda duruyordu. Kızın peşinden koşan John'un yolunu kesti. "Bırak bari birkaç adım uzaklaşsın. Köpek muamelesi yapıyorsun kıza."

"Vay, sen benim Molly'me köpek mi dedin?"

"Köpek sensin, serseri."

"Bak şimdi oldu.. Ben aşağılık herifin biriyim ama o kız bir kraliçedir. Ne yapsam az onun için. Keşke hiç elime geçiremesem. Keşke büsbütün yakasını kurtarsa benden.

Antek, "Keşke langırt salonlarında bir iş bulabilseydin." dedi. "Aylaklıktan ne haltedeceğini şaşırıp kıza satışıyorsun. O da neden senin kahrını çeker. Anlayabilene aşkolsun."

Doğruydu. John ne haltettiğini bilmezdi. Bugüne dek el attığı tek şey viskiydi. Her gün başka bir adam gibi görürdü

kendini. Bazı günler boynunda uyduruk bir dürbünle at yarışları üstüne bahis tutulan yazıhanelere uğrar, çifte çifte atları olan bir zengin süsü verirdi kendine. Başka günler Antek'in meyhanesinde sıska dizlerinin arasına sıkıştırdığı bir golf çantasıyla otururdu. Güya az önce golf alanındaymış da, sıcaktan bunaldığı için yarıda bırakmışmış.

Odasında zamanla sararmış bir resim asılıydı. Saldırıya hazırlanan genç, sıska bir güreşçinin resmi. Kılığı da dudaklarındaki gülücük gibi iğretiydi. Bu pehlivan bozuntusu John'dan başka kim olabilirdi?

Bir sürü adamdı ama adam değildi. İçki bardağına yapışmış bir ağız, işte o kadar.

Antek, John'u salıverdikten sonra Molly için: "O kızın kocaman bir yüreği var." dedi. "Gönlü ganidir. Ama adamına düşmemiş."

Frankie, "Artık öyle kocaman yürekler kalmadı, Serçe." dedi.

"Frankie, karın seni merak edecek."

Frankie ayağa kalktı. Belki bu gece Molly Novotny'nin kapısını çalardı.

Yukarı Taksim Sokağı'nın 1860 numaralı hanesinde oturanlar, evsahibi Schwatsky'yi, Zindancı diye çağırırlardı. Gerçi tek üniforması soluk bir asker tulumu, tek silahı da çekiciydi. Bu çekiçle merdivenlerin kırık basamaklarını onarırdı. Malsahibi olduğu unutulmasın diye ikinci kattaki yazıhanesinin üstüne şu levhayı asmıştı.

GÜRÜLTÜ YASAK

Gürültü yapanı kulağından tuttuğum gibi atarım.

Nedense, masa da, levha da egri dururdu. Zindancı'nın evsahipliği gibi marangozluğunda da pek iş yoktu. Zindancılık edeceğine zindana kapatılsa daha uygun düşerdi. Yaz-kış kapılarını aralık tutan bütün kiracıların üstüne kilit vururdu. Kiraya verdiği odaların çoğu pek dar, pek basıktı. Ama Zindancı'ya sorarsanız kapıların açık bırakılması havasızlık yüzünden değildi.

"Belki biraz soluk almak istiyorsunuz, anlıyorum. Ama kapıyı açık gören içeri dalıyor. Ondan sonra al başına belâyı! Millet alt alta, üst üste. Kavga kıyamet girla gidiyor.

Kapıya polis dayanınca haracını kim verecek? Aranızda aşna-fişnelik edecekseniz, rica ederim namuslu aileler gibi hareket edin. Sımsıkı kapatın kapıları."

Kiracılardan biri, "Bir parça hava almak için serseriler gibi kaldırımlarda mı pinekleyeceğiz?" diye soracak olsa, karşılığını alırdı. "Orası beni alâkadar etmez. İster dışarı çık, ister evinde otur. Ama evinde oturacaksan adam gibi otur. Bir kapı her daim kapalı durmalı. Ben yaşlandım. Size göz-kulak olacağım diye habire merdiven inip çıkamam. İşim var benim."

İşi vardı gerçekten. Genç-irisi, geri zekâlı oğluyla uğraşmak başlı başına bir işti. Oğlanın tek eğlencesi merdiven aralıklarına kâğıttan papatyalar dikmekti. Zindancı oğlana marangozluk öğretmeğe, kırılan basamakların nasıl onarılacağını göstermeğe çalışıyordu. Sabrı sonsuzdu. Ama oğlanın aklı fikri yapma papatyalardaydı. Babası Peter'in zihninde bir ışık belireceğini bekleyedursun, Peter de yapma papatyaların merdiven aralıklarında kök salmasını beklerdi büyük bir umutla. Her papatya dikişinde loş merdiven sahanlığına yağmur yağması için dua ederdi.

İhtiyara göre oğlanın akılca bir noksanlığı yoktu. Marangozluğu öğrenecekti öğrenmesine ama ona ne zaman ders vermeğe kalksa evdeki serserilerden biri çıngar çıkarır, Zindancı çekici de, çiviyi de, oğlanı da unutup ortalığı yatıştırmağa koşardı. "Ben aynasızlara el aman diyeceğime, kiracılar bana el aman desin." diye düşünürdü.

Kapıyı iki parmak aralık bırakıp karanlıkta fındık kırmak da ne demekti? İşte aralık duran kapı hafifçe sallanıyor. İçerde biri fındık kırıp kabuklarını bir gazetenin üstüne fırlatıyordu. Bunu yapan erkek miydi yoksa dişi mi? Zindancı her iki cinse uygun bir biçimde seslendi.

"Fındık seviyorsan kır kır ye. Ama karanlıkta oturmanın alemi var mı? Hem örtsene şu kapını."

Sarhoş bir kadın sesi karşılık verdi: "Daha neler! Fındık kırarken ışık yakılacak diye bir madde var mı ev kontratında?"

"Yaşlı bir adamım ben. Bu evde fındık kırılmasın diye bütün gece uykusuz kalamam."

"Seni çağıran yok."

"Seni çağıran da yok. Fındıkçılık istemez. Kapalı,

levhasını as kapına."

Kapıyı kendi eliyle kapatıp üstüne bir de kilit vururdu.

Gene de, Saloon Sokağı'nın aynasızları haftada bir damlarlardı. Ön taraftaki odalarda oturan kiracılardan biri müjdeyi verirdi. "Gözün aydın, Zindancı. Misafirler geliyor!"

En fazla gürültü çıkaranlar yeni kiracılardı. Frankie ile karısı gibi eski kiracılar, saygıdeğer kişilere yakışacak şekilde kapalı kapıların ardında dövüşürlerdi. Zindancı onların kavgalarına kulak kabartır, "Birbirlerini sevmek istiyorlar ama nasıl seveceklerini bilemiyorlar. Keşke savaşacaklarına sevişseler." derdi. Asıl sessiz odalardan korkulurdu. Bir karı-koca çıt çıkarmadan otururken, birden şangır şungur camlar kırılır, kadın kan revan içinde dışarı atardı kendini.

Zindancı Frankie'nin sarı kapısından yana endişeli değildi. Sophia açık sarı saçları bigudelere sarılı, dizlerinde bir asker battaniyesi, tekerlekli iskemlesinde oturur, elindeki pilli kalemi yakıp söndürerek oyalanırdı.

Frankie odaya girip kapıyı sıkıca kapatırken, merdivenlerden bir köpek havlaması geldi.

Sophia, "Hani bana bir köpek getirecektin." dedi. "Hani şirin bir yavru bulacaktın bana. Karşıma çıka çıka bir mapushane iti çıktı. Getire getire, kirli gömleğinle partal iskambillerini getirirsin. Gene nerelerdeydin bakalım?"

"Kucak köpekleri satılan bir dükkanda değildim, Zosh."

"Biliyoruz nerde olduğunu. Kim söyledi bil bakalım?"

"Kim olacak, Domuz. Domuzdan al haberi."

"O hiç değilse hal hatır sorar kapıdan girince."

"Nasılsın Zosh?"

"Zosh deme bana. Acemi göçmenlerden değilim ben. Slutsk'da doğmadım. Halis muhlis Amerikalıyım. Adım Sophiaaa'dır."

"Keyifler nasıl Sophiaa?"

"Bombok! Midem gaz yapıyor."

Midesindeki ağırlık gazdan değildi sadece. Çocukluğu yalnızlık içinde geçmişti. Şimdi de bir garip korku sarıyordu içini. Bir akşam böyle küçük bir odada kurubaşına kimsesiz, yapayalnız bırakılıverme korkusu.

Bu korkuyu bastırmak için kocaman bir defterle

uğraşırdı bazan. Defterin üstüne çocukça bir özenle şunları yazmıştı: Bahtıkara Kazaazadenin Hatırat Defteri! Bu başlığın harflerini allı yeşilli Noel kâğıtlarından kesip yapıştırmış, ilk sayfayı Fatoş, Tarzan, Hoş Memo resimleriyle süslemişti. Times dergisinde çıkan, 'feci kaza' ile ilgili resim de defterin baş köşesine oturtulmuştu tabii. Başlarına her türlü kaza gelen kadınlarla ilgili resim ve yazılar da defterde yeralıyordu. 'Ölüm Kolgeziyor' başlıklı yazıyı kendi resimlemişti. Acemice çizilmiş bir kurukafayla bir çift çapraz kemik Sophia'nın elinden çıkmıştı. Frankie bunları gördükçe tüyleri diken diken olurdu.

Times'ın sararmış resmini sık sık kocasına gösterirdi. Bu resim bütün kabahatın onda olduğunu gösteriyordu. Frankie o kadar suçlu, o kadar suçluydu ki, karısının yanından hiç mi hiç ayrılmamalıydı.

"Beni azıcık gezdirsene Frankie." diye yalvardı. Bazan hatıra defteri onu oyalamağa yetmez, tekerlekli iskemlesiyle oda içinde dolaştırılmak isterdi. Bazı geceler Frankie uyurken kendi iskemlesinin tekerleklerini çevirerek ileri geri giderdi. Bütün gün saçları bigudelere sarılmış, dizlerinde bir battaniye, bir elinde cımbız, bir elinde ayna, yolar dururdu yüzündeki tüyleri.

Frankie, tekerlekli sandalyeyi itmekten bıkmış usanmıştı. Musluğun altında duran derme çatma davul takımını çıkarırdı. Arkalıksız bir sandalyeye oturarak davul çalmağa başladı. Önce hafif hafif çalıyordu. Sonradan aşka geldi. Sophia söylenip duruyordu. "Çal, çal. Davul çaldın mı dünyayı unutursun zaten. Ben burda var mıyım, yok muyum, umurunda bile değil. Beni adam yerine koyduğun yok zaten. Şu karı geberse de kurtulsam diye dua ediyorsun, bilmez miyim ben?"

Frankie bu sitemleri duymazdan gelip davulu gümbürdetti. Davul çalmak hoşuna gidiyordu. O da bir bilek hüneriydi. 'Adalar Şarkısı'nı bildiğince çaldı.

Sophia kinayeli kinayeli, "Sevsinler!" dedi.

Frankie, "Bu kadının ağzından kinayesiz bir kelime çıkmaz mı?" diye düşündü.

Sophia, konuşuyordu. "Gertie var ya, hani bileğinde doğuştan bir leke vardır, bir patates lekesi. Gebe kalınca kız mı yoksa oğlan mı doğuracağını biliyor. Patatese

aşererse kız doğuruyor. Doğurduğu kız da patates yiyince kadının bileğindeki leke göz göz kabarıyor. Buna ne dersin?"

Frankie karşılık vermedi. Karısının durmadan dırdır etmesine, abuk sabuk konuşmasına sinirlenmemeğe çalışırdı.

"Bir orkestrada davulculuk yapmak istiyorum. Böyle bir iş bulabilirsem yaşadım."

"Kes artık. Davul gürültüsünden kafam şişti. Bak fenerimi yakıp söndürerek işaret vereceğim. Ne diyorum, bil bakalım." Kendince bir çeşit mors alfabesi uydurmuştu. Frankie onu eğlendirmek için bilmece çözmek zorundaydı.

"Ne mi demek istiyorsun? Benim kafa kontak, demek istiyorsun galiba."

Musluğun önünde bir sürü bulaşık vardı. Kadın gene söylendi: "Âlâ âlâ. Suısıtıp bulaşıkları yıkayacağına öyle şaşkın şaşkın dikilip dur musluk başında."

Erkek cebinden kirli iskambil kâğıtlarını çıkardı.

Sophia mızmızlanıyordu. "Bulaşıkları yıkayacağına o pis kâğıtlarla oyna bakalım. Senin beynin bulandı iyice."

Frankie, "Senin de beynin sulandı." dedi.

"Affetmişsin sen onu. Sen çocukluğundan beri beyinsizin biriymişsin zaten. Üvey anan da söylerdi."

Frankie içtenlikle karşı çıktı, "Üvey anam değildi o benim, analığımdı. Benim için elinden geleni yaptı. Üvey analık etmedi."

Sophia kocasının can damarına basmasını bilirdi. "Allah için sana o kadar iyilik etmiş ki, ölü mü sağ mı, haberin bile yok. Sen öteki kopillerle okulun bodrumunda zar atarken yakalanınca, zahmet edip okula kadar gitmemiş. Gitseydi sen de öbür çocuklar gibi okulu bitirirdin belki."

Frankie, "Gitmek istemediğinden değil, Zosh." dedi. "Doğru dürüst İngilizce bilmiyordu. Utangaçtı, eksikliydi. Yoksa benim için yapmayacağı yoktu zavallının."

Sophia tekrar saldırıya geçti. "Siz ailece kuş beyinlisiniz zaten. Topunuz biraraya gelseniz benimle aşık atamazsınız. Hem beyinsiz hem de döneksiniz. Hani bir köpek getirecektin bana. Getireceksen getir. İnsanı oyalayıp durma."

Aşağı kattan bir köpek iniltisi geldi. Elveren bezgince

sordu: "Sahiden köpek istiyor musun Zosh?"

Ses seda yok. Frankle'nin ensesinde kısa kıllara bakıyor ve bekliyordu. Acaba kocası zihninden geçenleri okuyabilecek miydi? İhtiyar doktor Dominowski'nin dedikleri doğruysa insanlar arasında bir dalga akımı vardı.

Frankie, "Burada köpek besleyemezsln ki." dedi.

"Sana hayvanat bahçesinden bir kurt azmanı getir demedik ya, enayi. Ufacık bir encik istiyorum ben. Minnacık şirin bir yavru. Söz vermiştin bana."

"Buranın altını üstüne getirir. Kakası gelince ne yapacaksın, musluğa mı tutacaksın? Artık kapat çeneni. Ne zaman yemek yiyeceğiz?"

"Sen önce elindeki pis kâğıtları, sonra da kendini pencereden fırlat. Topu topu iki kat. Ne duruyorsun!"

Frankie bir kibrit çöpüyle dişlerini karıştırarak, "Kafamı kırarım sonra." dedi.

"Kafa sende ne gezer? İnsanı güldürme! Alla'sen kibriti ağzına sokma."

"İskambiller pis değll. Dağıtırken kaysın diye üstüne senin pudrandan sürmüştüm. Davul da çaldırmıyorsun bana. Başka neyle vakit geçireyim?"

"Ya ben neyle vakit geçireyim? Bir köpecliğim olsa onunla avunurdum. Sen de davulun da patlayın inşallah." İskemlesini biraz yanaştırarak, bu kez yalvaran bir sesle, "Hem sana da bir meşgale çıkar, şekerim." dedi, Köpeği gezmeğe götürürsün. Dönüşte bana bira getirirsin." Yumuşak, soğuk parmaklarıyla kocasının sert eline dokundu.

"Bira sana yaramaz, Zosh. Doktor ne demişti. Hareket edemediğin için mideni şişiriyor, başına vuruyor. Haydi bir kâğıt seç bakalım."

Sophia eline vurarak iskambil kağıtlarını düşürdü. "Bana hiçbir şey yaramaz zaten. Bir köpekyavrusu, bir bardak bira bile bana çok görülür. Noel'de yirmi altı yaşında olacağım. Şu halime bak. Daha şimdiden kocakarılara döndüm. Yaptıkların hiç hoşuma gitmiyor.

"Senin hoşuna giden nedir, kuzum?"

"Daha öğrenemedln mi? Kara birayla sarıkız. Bir erkek karısının ne sevdlğini bilmez mi, yerin dibine batasıca!.." Çenesi açılınca makineli tüfek gibi konuşurdu.

Frankie, "Dün gece birisi kapıyı kurcalıyordu. " dedi.

"Sen doğru dürüst onarmadın da tren geçtikçe sallanıyor." Sonra sesini biraz yumuşatarak, "Herkes bir şeyler ister." dedi.

"Ne ister, Zosh?"

"Bir yudum içki, bir parça duman, bir parça sevgi."

"Ne cins bira istersin Zosh?"

"Kaç zamandır bira içtiğim mi var? Cinsini minsini unuttum artık."

Frankie koltuğun arkasındaki boş bira şişelerine baktı. "Pilsen, Tuborg, Schlitz, Blatz, Pabst, hangisinden istersen..."

"Bol köpüklü olsun da hangisi olursa olsun. Birayı severim, bir de kocaman gölleri. Çünkü donanmalara bayılırım. İrlanda donanması, Meksika donanması, İtalyan donanması...Sinema artistlerini severim. Dansı severim. Dans etmek için deli olurum."

Tekerlekli iskemlesiyle üstüne doğru gidip Frankie'yi musluk aralığına sıkıştırmıştı. Adam, kurtulmak için, "İki şişe bira yeter mi?" diye sordu.

Sophia onun konuyu değiştirip köpeği unutturmaya çalıştığını fark etti.

"Onu bunu dinlemem. Köpeği getireceksin. Söz verdin, söz verdin, söz verdin..."

"Yetti be! Otuz dört ay acemi onbaşılardan çekmediğim kalmadı. Asker, doğru selâm ver! Asker, karabinaları temizle! Asker izinsizsin! Asker, yerden izmaritleri topla! Asker aşağı, asker yukarı. Buraya senin dırdırını çekmeye mi geldik yahu? Sussam kabahat, konuşsam kabahat."

Sophia kocasına dik dik bakarak: "Dünyayı mafeden nedir bilir misin?" dedi, "İnatçılık. Sen de bu katır inadınla beni mafediyorsun."

Frankie kendini savunurcasına: "Sen köpekten ne anlarsın?" diye sordu.

"Ben köpekten anlarım. Asıl sen anlamazsın."

"Buraya iti bağlasan durmaz."

"Ben de sımsıkı bağlarım."

Sophia poposunda doğuştan bir çilek lekesi bulunan kadının öyküsünü anlatmaya başladı. Frankie'nin dinlemediğini görünce, yanında duran porselen çay fincanıyla

tabağını yere atıp paramparça etti.

Frankie hayretle sordu: "Fincanları neden kırdın?"

"Canım, öyle istedi."

"Bak hele! Benim canım da çanak çömlek kırmak istiyor" Bunu demesiyle bir çorba kâsesini yere çalması bir oldu.

Sophia iskemlesinin tekerleklerini hızla çevirip eline geçirdiği porselen tabakları tuzbuz etti. Karı koca evde çanak çömlek bırakmamak için yarışa girmişlerdi sanki. Sophia'nın çeyizlik yemek takımları bin parça olmuş yerlerde sürünüyordu.

Frankie kasketini kaptı. Biraz hava almaya gidecekti. Kapıdan çıkarken, "Şimdi sana da, köpeğine de, iskemlene de," dedi. "Seni de, tabaklarını da şeytan alsın, e mi! Topunuz cehennemin dibine girin. Seni Polonya usulü evire çevire dövmeli." Kapıyı güm diye kapattı.

Sophia arkasından bağırıyordu. "Ne kızıyorsun? N'apalım yani, bira sevmek de mi kabahat?"

Frankie merdivenlerden haykırdı. "Ananın örekesi!" Kırık basamağa ayağı takılıp düşecekti az kalsın.

Sophia'ya göre suç gene kocasındaydı. Merdiven sahanlığındaki köpek bile onu görünce hırlamıştı. Yaptıkları yetişmiyormuş gibi bir de merdivenlerden karısına bağırması. Ne kırılan çanak çömlek, ne de kırılan yüreği onarılabilirdi. Birden bire kırılan çeyizliklerinin acısı yüreğine çöktü. Hep, Frankie'nin adiliği yüzünden. Bir de utanmadan kötürümlüğünü başına kakmıştı. Sanki kötürüm kalması kendi yüzünden değilmiş gibi. Yerdeki porselen parçalarına bakarken gözleri garip bir sevinçle parladı. Bir parçasını bile yerden kaldırmayacaktı. Kınalı saçlı Violet Koskozka'ya gösterecekti. Violet, Frankie'nin uysal bir adam olduğunu söyler dururdu. Şimdi görsün bakalım, Frankie nasıl adammış? Kolay mıymış böyle zorba bir herifle yaşamak? Sakat bir kadına bunlar yapılır mıymış? Ne huysuz Polaktır o. İç yüzünü karısı bilir, çeken bilir. Çanak çömlek parçalarını yerde bırakmalı ki Frankie her eve girişinde utancından yerin dibine girsin. Sonunda, 'Karıcığım, ben ettim sen etme' desin. Kendisi de, 'Artık çok geç! İş işten geçti Frankie! ' diye karşılık versin. Ah, nerde o günler!

Sophia, "Frankie, benimle zıtlaşmasaydı çay fincanını kırmayacaktım." diye düşündü. "Onun yüzünden kötürüm olmasaydım bu akşam St. Wenceslaus'da dansedecektim."

Aşağıdaki köpek Frankie'ye havlıyordu. Kocası onu tekmelemiş olmalıydı. "Hırsını zavallı köpekten alıyor." diye düşündü. Sonra bir kadın sesi işitti. Molly Novotny köpeğini tekmelediği için Frankie'yi azarlıyordu. O sürtük de belâya kaşınıyordu hani. Frankie onu dansa götürdüğü geceden beri bu kızla yıldızı barışmamıştı. Gözleri parlayarak tekerlekli iskemlesini kapıya yaklaştırdı. Her gece böyle heyecanlı olaylar olmazdı. Ama sevinci sönüverdi.

Molly, "Bir daha muzurluk yapmak istersen kendi köpeğini tekmele." diye çıkışıyor, ama Frankie'den çıt çıkmıyordu. Karısına kızınca küfrün bini bir paraydı. Ama böyle küçük bir orospunun karşısında herif dilini yutmuştu sanki.

Frankie kendisine söylenen sözlerin birini bile duymuyordu. Kasketi elinde, duruyordu öylece. Kara gözlü Molly köpeğini kucağına almıştı. Öyle öfkeliydi ki, kapı aralığında arkasını ışığa vererek durduğunu, ince elbisesinin altına çamaşır giymediğini de unutmuştu. Frankie'nin başını eğdiğini gördükçe öfkesi yatışmış, ama nereye baktığını fark edince kapıyı suratına kapatmıştı.

Frankie hiç kımıldamadı. "böyle bir piliç Ayyaş John'un elinde ziyan olsun! Tüh, yazık kıza." diye düşündü. Kapının ardından seslendi. "Molly'cik, benim tekmeleyecek köpeğim yok ki."

Molly'cik onu başından savmak istercesine çabuk çabuk, "Affedersin Frankie. Seni fena haşladım," dedi, "Belki benim köpek de büyük yaygara kopardı. Küçük bir tekmeyi haketti." Molly kirasını zamanında ödeyememişti. Kavga çıkarmanın ne gereği vardı şimdi?

Frankie yukarda tekerlekli iskemlenin gıcırdadığını duydu. Sophia konuştuklarına kulak kabartıyordu besbelli. "Eskiden böyle huyları yoktu. Gittikçe daha fesatlaşıyor." diye düşündü huzursuzca.

Antek'in Liman Meyhanesinde, kasa makinesinin üstünde şu levha asılıydı.

Aldatılmış, kandırılmış, dövülmüş, sövülmüş ve evlenmiş bir adamım. Veresiye yok!"

Antek'in müşterileri, Ayyaş John'la Schwabatsky, beyzbol takımının antrenörü Havagazcı sokağın karşısındaki barı küçümseyerek süzerlerdi. Orası da adi bir meyhaneydi ama kapısında şatafatlı bir yazıyla 'Safari Gece Kulübü" diye yazılıydı. 'Karışık içkilerimiz emrinizdedir.'

Liman Meyhanesinde viskiyle biradan başka içki karıştırılmazdı. Antek'ten bir martini istemek, bir öpücük istemek gibi yakışık almazdır. Antek yalnız karısını öper, yalnız viskiyle birayı karıştırırdı. Liman meyhanesinin gediklileri Safari Gece kulübünü pencerelerden dikizler, olup bitenleri, girip çıkanları Antek'e yetiştirirlerdi.

"Fiyaka Loule gene kart bir ibneyi oraya sürükledi dün gece. Ne idüğü belirsiz bir içki içiyorlardı. Üstünde yapraklar filân vardı."

Liman meyhanesinde Fiyaka Loule'nin fazla itibarı yoktu. Antek eski usullerden de eski dostlardan da şaşmazdı. Meyhanesinde flüoresan lambaları taktırmamıştı. Yerler kaba talaş tozlarıyla örtülüydü. Tezgâh boyunca eski moda, pirinçten tükürük hokkaları dizilmişti, dört sandalyede bir hokka. Bir yandan içki içilir, bir yandan küçük kâğıt oyunları sürdürülürdü. İçilen her kadehin parasını peşin alır ama ister cancığer dostu, ister yedi kat el olsun, kadehini cömertçe doldururdu. Liman meyhanesi öğleden sabahın dördüne kadar açıktı. Bu meyhanede kafayı bulanlara ters davranılmaz, ama başka meyhanelerde zom olup gelenler kapı dışarı edilirdi.

Antek'in televizyonla da başı hoş değildi. Müşteriler beyzbol maçı seyretmeye daldı mı "Old Fitz" viskisini devirmek patrona düşüyordu.

Safari gece kulübünün yerleri talaş tozlarıyla kaplı değildi. Küçük kağıt oyunları burada hor görülürdü.Kumar oynamak isteyenler ya yirmi altı kişilik masaya oturur ya da tombala salonuna giderlerdi. Her içki için bir makbuz kesilir, haftanın beş gecesinde varyete numaraları sunulurdu. Masalar örtülü, ışıklar loştu. Müzik gürültüsüzce duvarlardan yansırdı. Müessesenin ikramı diye bedava içki sunulmazdı. Safari'ye devam edenler Liman meyhanesinin

müşterilerine tepeden bakarlardı. Onlara göre Antek de kaba saba herifin biriydi.

'Domuz' diye çağrılan burunsuz, kör serseri Liman Meyhanesinin barında oturmuştu. Bir bardak bira için içi gidiyordu. Kimse yanına oturmak istemez, sağındaki solundaki sandalyeler boş kalırdı. Çünkü Kör Domuz, kokmuş koyun eti, bayat balık ve kirli çamaşır gibi kokardı. Antek helâya yakın oturmasını tembih etmişti. Helayı dezenfekte etmek için döktüğü ilâçlarla Domuz'un kokusunu da biraz olsun bastırabileceğini umuyordu. Domuza sık sık hatırlatırdı, "Aman yıkanan müşterilerden uzak dur. Adamlar buraya içkiyle başları dönsün diye geliyorlar, senin kokunla değil.

" İyi ama bana içki ısmarlıyorlar bazan, Antek usta."

"Seninle beraber içmek için değil herhalde. Gözünü seveyim, uzak dur."

Domuz böyle aşağısamalara gücenmiş görünür ama için için zevklenirdi. Başında soluk bir denizci kasketi vardı. Parmaklarıyla barın üstünde trampet çalıyordu. Etrafında içki höpürtüleri duydukça ağzı sulanıyordu. Parmakları böcek antenleri gibiydi.

"On beş sentim olsaydı, ben de kafayı tütsülerdim." diye söylendi. Ama kimsecikler oralı olmadı. Parmaklarını şehvetle biribirine sürtmesi Antek'in sinirine dokunurdu.

Bu biçimsiz, yaşsız, adsız,kafasız, gözsüz et yığını ne içten pazarlıklı,ne açgözlüydü!

Antek, "Bu sokakta çok aşağılık serseriler gördüm ama sen hepsinden baskınsın." dedi. "Eminim D.D.T. seni temizlemek için icat edilmiştir. Bu ne kılık, bu ne pislik! Sen herkesi kendin gibi kör mü sanıyorsun, hergele?"

Domuz sinsice, "Beni görmeseler de olur," dedi, "Kokumu alsınlar, yeter."

"Seni koklayanın burnu düşer, ulan. İstersen beleşinden bir kalıp sabun vereyim de paklan. Ama bilirim suyla sabunla başın hoş değildir. Derin pis senin."

"Herkesin temizliği kendine. Ben halimden memnunum. Var mi bir diyeceğiniz?"

Çirkinliğiyle görenlerin göz zevkini bozmaktan, kokusuyla yanına yaklaşanların midelerini bulandırmaktan domuzca zevk alırdı.

"Bak, Antek Usta? On iki senti denkleştirebildim." Kirli parmaklarına para kesesine soka çıkara on iki senti bir araya getirebilmişti. Yukarı Taksim Sokağının bütün pisliği bu parmaklara bulaşmıştı sanki

Domuz yaz kış, kalın, leş gibi kirli bir askeri üniformayla dolaşırdı. Kırk beşinde var yoktu ama su içinde altmışlık görünürdü. Elindeki para kesesi parmaklarının arasından kayıp yere düştü. Biri eğilip keseyi yerden aldı.

"Bir şey düşürdün Koca Domuz." Bunu söyleyen Fiyaka Louie idi. Kehribar renkli gözleri, iki renkli iskarpinleri, yeşil fötr şapkasına iliştirdiği kırmızı kuş tüyüyle fiyakalıydı gerçekten. Solgun yüzüne menekşeli talk pudrası sürmüştü belli belirsiz.

Domuz keseyi eline alınca bir oh çekti. "Ya içinde birkaç binlik olsaydı? Ya başka birinin eline geçseydi?"

Louie Liman Meyhanesinde seyrek içerdi. Domuz da Safari Kulübüne ancak arka kapıdan girebilirdi. Böylece, küçük işlerini, Domuz'a ısmarlanan "arjantin"ler arasında çevirirlerdi.

"Nassın Koca Domuz?"

"İçgüveysinden hallice? Bir şey ısmarla da içelim."

"Ne içersin?"

"Ne bulursam. Susuzluktan dilim damağıma yapıştı. Ne verseler geri çevirmem." Bunları söylerken beyaz değneğini havada sallıyordu. Antek'e seslendi: "Hey, buraya bak ahbap. Servis istiyoruz.

Kehribar gözlü adam, "Antek Usta, şu şişko herife bir bira ver. Büyüğünden olsun" dedi.

Külüstür tezgâhın üstüne parlak bir onluk fırlattı. Sonra Domuz'a bir dirsek vurup kulağına fısıldadı. "Domuz, pabucu yarım. Çık dışarıya oynayalım."

Bu tekerleme nedense körün çok hoşuna giderdi. Sırıttı, kırıttı, şakaklarına kadar kızardı. Antek on sentlik küçük bir bira bardağı koydu önüne. Louie'ye göz kırparak:

"Al bakalım. Senin arjantin geldi." dedi. "Herkese on beş sent ama sana iltimas geçiyoruz."

Domuz'un ağzı sulandı. Dudaklarına bulaşan kanlı salyaları yaladı. Dişetleri durmadan kanardı. Bira bardağına hırsla sarıldı. Küçük bardak olduğunu farkedince bir tarafı koparılmış gibi haykırdı. "Arjantinmiş. Yok deve! Sen git

de babanı kandır." Ama sözü uzatmadan bir dikişte içti birasını. Dişetlerine bulaşıp pembeleşen köpükleri yalayıp yuttu. Domuz'un içki içişi Antek'ln gönlünü bulandırır, okulu varıda bıraktığına pismin ederdi.

Domuz homurdanıyordu, "Şöyle on bardak devirsem, bana mısın demez. Birayı da severim, tütünü de. Hele kızlara bayılırım. Bir kızı kandırıp arka masaya götürebilsem. Bir kere birinin karısı iyice sarhoş olmuştu da... Oy, oy... Tadı damağımda kaldı. Öyle bir fırsat bir daha elime geçse..."

"Kızları sever misin Koca Domuz?"

"Hem de nasıl."

"Etli patatesi sever misin?"

"O da sorulur mu? Hele bol soğanlı, bol salçalı olursa. Şöyle güzel bir aş, bir de güzel bir oynaş bulsam hemen üstüne yumulmazsam anam avradım olsun. Canına yandığımın dünya nimetleri.."

"Gene meteliğe kurşun mu atıyorsun Koca Domuz?"

"Ha şunu bileydin?"

"Benim ufak bir işimi görür müsün, Domuzcuk?"

"Elime bir karı geçirsem, yok mu ya..."

"Sana güzel bir parça ayarlarım. Hem de meyhanelerin arka masalarında sıkıştırılan sarhoş avratlardan değil. Körpe bir otel pilici."

"Amanın otel pilici ha. Canıma minnet! Hemen otele gidelim Fomorowsky."

Fiyaka Louie ikisinin de tanıdığı birinin meyhaneye girdiğini anlatmak için ona bir dirsek vurdu. Domuz çenesini kapattı.

Makine Frankle, önüne bakarak içeriye girdi. Selâm bile vermeden yanlarından geçti.

"Birini mi arıyorsun Frankie?" Louie karşılık beklediğinden değil, Frankie'nin hapisten çıktığını Domuz'a bildirmek için bu soruyu sormuştu.

Frankie meyhanenin arkasına doğru yürüdü. Orada bir sarhoş bir gazoz afişinin önünde tek başına oturuyordu. Sandalyesinin üstünde kaykılmış kalmıştı. Ha düştü, ha düşecek... Sarhoşun ayakları dibinde Serçe Soltkin bir şenlik ateşi hazırlıyordu. Sarhoşun dört bir yanına kâğıtlar, sigara kutuları, talaşlar yığmıştı. Meyhanedekiler, bu

hazırlığı kayıtsızca seyrediyorlardı.

Serçe, Frankie'ye, "Adamın ayaklarını ısıtacağım." diye fısıldadı.

Frankie kâğıt ve talaş yığınlarını tekmeleyip dağıtarak, "Bir bu eksikti," dedi. "Şimdi de kundakçılığa mı başladın? Delinin zoruna bak? Elin adamını diri diri yakacak. Başımızdaki belalar yetmiyormuş gibi. Haydi sana bir bira ısmarlayayım da yarına kadar kodese girmekten kurtul bari."

Sarhoş bira içmeğe kendisi de davet edilmiş gibi peşlerinden gitmeğe davrandı ama yerinden kalkamadı. Başı önüne düştü gene. Düşlerindeki barmenle konuşmağa başladı. "Bana Shudefsky derler. Söyle ona bildiği damlardan değilim ben. Bir kere söz verdim mi sözümü tutarım. Elden gel arkadaş."

Arka masaya oturduklarında Frankie, Serçe'ye, "Bana bir köpek bulacaksın, Moloz," dedi. "Nerden çalarsan çal. Orasına karışmam. Ama sakın kurt köpeği olmasın. Şöyle kenesiz, piresiz bir av köpeği buluver. Cana yakın, oyuncu bir yavru. Sophia onunla oyalansın da beni rahat bıraksın. Ama hemen yavrulayacak bir kancık da istemem ha, anlaşıldı mı?"

Serçe kendisine bir görev verildiği için sevinmişti. Tam kasketini ters çevirip dışarı çıkacağı sırada durakladı. "Aaa, neden Rumdum'u almıyoruz sanki?" diye sordu. "O da kimsesiz bir köpek. Onun da bir yuvaya ihtiyacı var. Hey, Rumdum!"

Karaltılar arasında bir şey kımıldadı. Frankie gözleri karanlığa alışınca köpeği gördü. Antek'in sağır-dilsiz kedisi, Rumdum'un kulağını cilveyle ısırıyordu. Rumdum ise düşlere dalmış gibiydi. Ayakları talaş tozuna bulanmış olan sarhoş kendi kendine bir şeyler mırıldanırken birden yüksek sesle sordu. "Bu sandalyenin altında durmadan yellenen de kim?"

Bu soru Rumdum'u uyandırdı. Kalktı, gerindi. Kediyi şefkatle yaladı. Kedi gramofon dolabının altına kaçtı. Frankie bu rezil ite bakarken tıkanır gibi oldu. Hayvan hem davul gibi şiş, hem de pek açgözlü görünüyordu.

Serçe, köpeği şirin göstermek için, "Çok soylu bir hayvandır, Frankie." dedi. "Bir çeşit Lehistan tazısı.

Senden başka kimselere kıyıp da veremem."

"Soyluymuş! Bok soyu! Bu eşek kadar hayvanı beslemek için gündüzleri de işe gitmeli zahir."

"Bu köpek pek marifetlidir. Boş şişe taşır. Bunu ona ben öğrettim." Serçe bir ıslık çaldı. Köpek ona doğru koştu. Gözleri kan çanağı gibiydi. Önce yellendi sonra özür dilercesine hıçkırdı.

Serçe, "Gel güzelim" diyerek elindeki boş şişeyi köpeğe gösterdi. Rumdum şişeyi kaptığı gibi orta yerde bir tur attı.

Serçe, "Rumdum'da dörtte bir oranında av köpeği kanı var. Onun için şişeleri ağzında av kuşu gibi taşır." dedi.

Frankie, "Dörtte üç oranında da ayyaş serseri kanı var. Antek'ten bir bira koparmak için yapıyor bu numaraları." dedi.

Serçe sitem edercesine, "Bunda utanılacak ne var?" diye sordu.

Frankie, "Belki de başını sokacak bir yuvası olsa yola gelirdi" diyerek iyimserlik gösterdi.

Serçe hüzünle, "Belki benim de başımı sokacak bir yuvam olsa, ben de yola gelirdim." dedi. Taksim Sokağı'ndaki odası köpek kulübesinden farksızdı. Artık köpek hırsızlığından elçekmiş sayılırdı. Yalnız büsbütün formdan düşmemek için ara sıra küçük bir iş çevirdiği oluyordu. Odasına Frankie'yi tanımadan önce çalıp sattığı bütün köpeklerin kokusu sinmişti. Her tarafta elden düşme tasmalar, kayış ağızlıklar, kayışlar, levhalar vardı.

Rumdum hava kaçırarak dönerken Serçe eski günleri andı. O günlerde Serçe'ye elli sentlik bir depozito yatıran her türden köpek ısmarlayabilirdi. Ev köpeğinden av köpeğine kadar her türlüsü geçerdi elinden. Müşterilere, "Depozitosuz iş görmediğim için kusura bakmayın," derdi. "Benim gözümde krediniz çok yüksektir ama biliyorsunuz şimdi Hamburger kıtlığı var. Viski mi ısmarlayacaktınız? İçerim tabii."

İki tek attıktan sonra seyyar köftecinin yolunu tutardı. Kasaba gitmek aklına bile gelmezdi nedense. Köfteciler ne güne duruyordu? Köfteye o da bayılırdı doğrusu. Hele bol soğanlı olursa. Ama bazı cins köpeklerin soğan kokusundan hoşlanmadığını keşfetmişti. Karanlık bastırınca elinde soğansız bir hamburgerle, ayaklarının ucuna

basarak dar, arka sokaklara girerdi. Frankie'ye "Bir zamanlar nerde köpek olduğunu elimle koymuş gibi bilirdim." dedi. "Bu sokakları girdisini çıktısını benden iyi bilen yoktur. Çünkü köpek aşıramentosundan önce zanaatimiz röntgencilikti."

Akşam, gökyüzü alaca menekşe rengini alınca bir bahçe kapısını usulca açar, köfte kokusunu alan bir köpeği peşinden sürüklerdi. Köpeğin rüşvet yiyecek cinsten olup olmadığını bir bakışta anlardı. Ama insanın da, köpeğin de yemeyenini görmemişti daha. İt, et kokusunu aldı mı, oturduğu beş katlı birahanenin kapısına kadar izlerdi onu. Kimi köpek tıpış tıpış beş kat merdiveni tırmanıp geçmişini unutmağa razı olurdu. Ama bir keresinde bir canavar üç tane hamburgerini turşularıyla birlikte yuttuktan sonra bacağına saldırmış, üstelik kendisi ısırılmış gibi acı acı havlayarak sahibini çağırmıştı. Serçe o geceyi Saloon Sokağı'ndaki karakolda geçirmişti. Kütük Kafa, köpeğin sahibi olan cadaloza davacı olmaktan vazgeçmesini, Serçe'ye de böyle karanlık işlere tövbe etmesini salık vermişti.

Serçe bu olaydan sonra köpeğin sahibini zehirlemeyi tasarlamış, ama sadece köpeği zehirlemekle yetinmişti.

Serçe'nin odasına giren bir köpek kendisinden önceki yüzlerce köpeğin dört bir yana sinmiş kokularıyla sarhoş olurdu. Serçe köpeğin boynundaki levhayı değiştirir, makasla tüylerini hatta gerekirse kulaklarını kırpar, şurasına burasına fırça darbeleri vurur, belirli işaretlerini örter, gözlerinin altına çizgiler çizer, yeni bir kimliğe kavuştururdu. Tazıları zağar, puanterleri buldog, çobanları kurt, finoları pekinua diye yutturduğu çok olmuştu.

Şu anda bir yudum bira uğruna türlü maskaralıklar yapan Rumdum onun şaheseriydi. Bir İngiliz çoban köpeğiyle, Amerikalı bir av kancığının çiftleşmesinden doğmuş, Serçe'nin elinde özel bir eğitim görmüştü. İş-güç sahibi adamlardan hoşlanmaz, üniformalılara hırlar, hele bir polis gördü mü hemen paçasına saldırırdı. Rumdum'un yakınlık duyduğu kişiler buram buram işsizlik ve bira kokarlardı. Rumdum daha iki aylıkken Serçe şöyle demişti: "Sana su vermeyeceğim. Belki ağzının tadı bozulur da daha esaslı içkiler bulunduğunu öğrenemezsin." Köpek o gün

bugündür biradan şaşmazdı. Birasını hakketmek için de bütün hünerlerini gösterirdi. Biri kasayı soymağa kalksa Rumdum'un kılı bile kıpırdamaz, ama boş bira şişeleri götürülürken, dolu sandığı için, ortalığı velveleye verirdi.

Köpek ağzındaki boş şişeyi getirip Frankie'nin ayakları dibine bıraktı.

Serçe, "Boynunda boyunbağı olduğu için hayvancağız seni barmen sandı." dedi.

Frankie, "Şunu bizim odaya, Sophia'ya götür." diye buyurdu. "Ben ipi kıracağım."

Serçe, Frankie'yi daha iyi görmek için gözlüklerini çıkardı. "Ben de seninle birlikte ipi kırsam. Nereye gidiyorsun? Belki benim de bir yardımım dokunur." Arkadaşı çoktan beri onsuz dümen çevirmiyordu.

Frankie, "Sana ne dedikse onu yap." dedi.

"Şimdi kızacak ne var bunda? Ben....." Serçe sözünü tamamlamaktan vazgeçti. Rumdum'u kucaklayarak Louie ile Kör Domuz'un yanından gelip geçti. "Frankie kendinde değil. Karısı çok şirretlik ediyor. Bu kadının kulağını bükmeli." diye düşündü. Gerçi Frankie bundan önce de karısından çok papara yemişti ama, Antek'in meyhanesinde dertlerini unutabilmişti. Serçe, 'Artık içkiyle efkâr dağıtamıyor.' diye üzüldü.

Frankie'nin kapısı önünde bekledi bir an. Köpek bacakları arasında inliyordu. Frankie yukarı çıkmasını söylemişti. Söz dinlemeliydi. Niçin beklediğini kendi de bilmiyordu. Merdivenleri çıkmağa hazırlanırken Frankie'nin Safari Kulübü'ne doğru yürüdüğünü gördü. Onu izleyen Kör Domuz caddenin karşı tarafına geçmesine yardım edecek birini bekliyordu. Serçe'nin gözü Fomorowski'yi aradı nedense.

Safari Kulübü'nün üstündeki odada saat her zaman kerahet vaktini gösterirdi. Duvarlar da tiryakilerin düşleri renginde, sulandırılmış morfin rengindeydi. Karabasanlardaki gibi dalgalanan duvarlar, üstüne yazılamayan çizilemeyen duvarlar. Kirasını Fiyaka Louie öderdi ama asıl sahibinin kim olduğunu Frankie iyi bilirdi. Onu, o sırtında taşıdığı maymunun ağırlığı altında ezilen askeri, daha önce tanımıştı. Bir çılgınlık gecesinin izlerini taşırcasına çektiği

acıdan zevk alan bir yüz. Meuze nehrinin kıyısındaki bir çadırda ateşler içinde kıvranırken görmüştü bu yüzü. Er Mac Gantic'i o zaman tanımıştı. İkisi de memleketlerine iyi hizmet etmişlerdi.

Bu adam görünüşte sıradan bir adama benzerdi ama ancak tiryakiler anlardı onun derdinden. Morfin tutkusunun kıskıvrak bağladığı bir adamı kimse elinden tutmazsa vay haline. Ama Batı Yakası'nın dünyasından geçmiş tiryakilerine yardım eli uzatmak kolay değildi.

Frankie kendine acımıyordu ama şu Mac Gantic için yüreği parçalanıyordu. Kendi derdini unutuyor, yarın Mac Gantic para da, morfin de bulamazsa hali nice olur diye üzülüyordu. O korkunç saat gelip çatarsa Er Mac Gantic sırtındaki maymunu bir gün daha taşıyacak gücü bulabilir miydi?

Frankie odaya gelinceye kadar öyle bitkin düşmüştü ki ancak Louie'nin yardımıyla gaz sobasının yanındaki yatağa uzanabildi. Arka üstü yatmış, utanıyormuş gibi bir eliyle yüzünü kapamıştı. Dudakları acıdan mosmor kesilmişti. Sancı kasıklarına vuruyor, erkeklik aletinin dibi, üstüne bir parmak bastırılıyormuş gibi sızlıyordu. Gırtlağı öyle kurumuştu ki konuşmağa çabalıyor, ama dudaklarından ses çıkmıyordu. Fomorowski böyle dudakları okumasını bilirdi.

"Yap... Yap artık... Dayanamayacağım... Yapsana..."

"Şimdi yaparım, Frankie, şimdi."

Louie bir doktor gibi, yatağın başucundaki kırmızı deri ve kromdan bar taburesine oturmuştu. Ayağındaki iki renkli iskarpinlerin üstüne ışık vurmuştu. Gömleğine işlenmiş polo atları dört nala koşuyordu. Burada bütün kozlar Fiyaka Louie'nin elindeydi. Burada onun borusu öterdi.

Bir kibrit çakıp, içinde donuk, beyaz morfin kapsülü bulunan cam borunun altına tuttu. Kapsülün hemen erimemesi için kibriti borudan uzak tutuyordu. Acelesi yoktu. Önce Frankie için için erimeliydi. Karşısındaki istekten çıldıracak duruma geldikçe sattığı malın fiyatı yükselirdi. Frankie'ye, "Zero'dan para alınca bana borcunu ödersin." dedi. Acelesi yoktu. "Sen bana her zaman efendice davranırsın, Elveren."

Frankie çektiği acının nedenini bilemeyen bir hayvan

gibi böğürdü. Gömleği terden sırılsıklamdı. İliklerine kadar titriyordu. Her yanı buz kesilmişti. Sanki bir daha hiç ısınamayacakmış gibi üşüyordu.

"Vur... Vur artık iğneyi!"

Louie sinsice sırıttı. Saat bu saattı. Böyle fırsat her gün ele geçmezdi. Alevi parmaklarını yakan kibriti attı, bir kibrit daha çaktı. Bu kez morfini eritmek için aleve yaklaştırdı. İğneyle tüpü aynı eline aldı. Öbür eliyle Frankie'nin yataktan sarkan kolunu sıkıca kavradı. Frankie'ye bu başkasının koluymuş gibi geliyordu. Artık ta içinden kopan bir soğuk dalgası midesine, ciğerine, yüreğine yayılıyordu; ısırıcı, dondurucu bir soğuk! Beyni bile uyuşmuştu.

"Isıt... Isıt beni."

Louie hâlâ ağırdan alıyordu işi. Şırıngayı bastırdı. İğnenin ucunu pamuğa sildi. Mal bugünlerde çok pahalanmıştı. Damlasını ziyan edemezdi.

"Sakın kusma, acemi çaylak." dedi. Frankie terhis olduktan sonra ilk morfin iğnesini yediğinde kusmuştu. Ama şu anda karşılık verecek durumda değildi. Buzullar arasında kalmış, dipsiz bir uçuruma yuvarlanıyor gibiydi. Herkesten, herkesten o kadar uzak...

Louie'nin kolundaki damarı araştırdığını, iğnenin sıcak ucunun damarına girdiğini, kanının erimiş morfine karıştığını farketmedi bile.

Louie damarı bulduğundan emin olunca usta bir doktor gibi iğneyi batırdı. Yüreğin muhtaç olduğu dozu verecek kadar tuttuktan sonra geri çekti. İğnenin ucundaki kanı bir pamukla sildi. Sonra bekledi.

Bekledi. Frankie'nin ilacın zorlu etkisiyle çarpılmışa dönmesini bekledi. Louie morfin alanları seyretmekten hoşlanır, bunu açıkça söylemekten de çekinmezdi.

"Bu işin seyrine bayılırım, arkadaş. Morfin adama çarptı mı gözlerini göreceksin. Tepeden tırnağa ürperir, bi'hoş olur, terler, yutkunur, kaşınır. Kimisi çocuk gibi ağlar, kimisi deli gibi güler. Morfin canevinden vurur adamı. Seyrine doyamam. Eroin de esaslı dalgadır ama morfinin zevki başka."

Frankie sahiden vurgun gibiydi. Yüreği kanat çırpıyor, yükseliyor, uçuyordu. Tüm varlığıyla gökyüzüne savrulmuştu sanki. Tatlı bir sıcaklık dalga dalga vücuduna yayıldı.

Cinsel heyecanın doruğuna çıktıktan sonra rahatlamışçasına bir oh çekti. Gözleri açılmıştı.

Bir odadaydı. Boz renkli duvarları dalgalanan bir odada. Kefeni yırtmış sayılırdı. Ölüp ölüp dirilmişti. Şu anda hastaydı ama çok hasta değil. Morfin midesini altüst etmeyecekti bu kez. Acemilikten kurtuluyordu. Belki gönlü bulanmayacaktı bile. Kendini iyi hissetmeğe başlamıştı.

Bütün dünyanın günlük güneşlik, sevgi dolu olduğu bir düşe dalmıştı. Artık terlemiyordu bile. Keşke buradan hiç kalkmasa, her an biraz daha keyiflenerek yayılıp kalsaydı.

Louie'ye minnetle gülümseyerek, "Vay canına. Bu defa değdi" dedi.

Louie övünürcesine, "Farkındayım. Canına değdi. Yarasın..." diye karşılık verdi. Morfinmanlar bazı anlamsız kelimelerin tekrarlanmasından hoşlanırlar nedense. Louie, "vraza-s'vraza, s'vraza," diye bir tekerleme tutturdu. Frankie'nin kolunda kanayan iğne yerini ipekli mendiliyle sildi.

Frankie tembelce, "Ceketimin cebinde iki buçuk dolar var. Sen alıver. Benim parmağımı kımıldatacak halim yok." dedi.

0,065 gramlık bir morfin parçası için iki buçuk dolar fazla sayılmazdı. Bugünlerde Frankie yavaş yavaş yola geliyordu, çok şükür.

İlk morfin iğnesi Frankie'nin bir dolarına malolmuştu. Midesindeki, o dinmek bilmeyen ağrıyı dindirmiş, bütün hafta sonu ayaklarının yerden kesilmesini sağlamıştı. Bir dolara evde kafayı bulmak varken, barlarda kırk dolar harcamak gereksiz değil miydi! Böylesi Frankie'nin hesabına daha uygun geliyordu. Louie onu dinlerken, bıyık altından gülmüştü. Elveren daha şimdiden günde ancak yirmi dolarlık morfinle yetinen tiryakiler gibi konuşuyordu.

Hele biraz zaman geçsin.

Frankie'nin morfin masrafının elli dolara yükseleceği günler de gelecekti. Louie, 'Bu kadar parayı nereden bulacak?" diye düşündü. Ne yapıp yapıp, bulurdu. Tiryakiler allem eder, kallem eder bulurlardı iğne parasını. Yağmur demez, kar demez, o ürkek, tutuk yürüyüşleriyle gelirlerdi. Yalınayak başı kabak, ayaklarında hayır derneklerinden alınmış fazla dar ya da fazla bol bir pantalon,

sırtlarında eski püskü bir pijama ceketiyle gelirlerdi. Terleyen avuçlarında sımsıkı tuttukları yirmi dolar, o kocaman yirmi dolarlık şırınga içindi.

Hiçbir şey "hurda"nın yerini alamazdı. Varsa "hurda", yoksa "hurda." Bunu Frankie de öğrenecekti. Louie'nin de bir zamanlar öğrendiği gibi.

Louie en iyi morfin yapan adamdı. Çünkü vaktiyle bu işin çilesini çekmişti. "Hurda" için kıvranmanın ne demek olduğunu iyi bilirdi. Bir zamanlar morfine yaman bir tutkunluğu olmuştu. Bir "hurdacı" alışkanlığın pençesine düştü mü bir daha yakasını kurtaramaz, diyenleri yalanlardı. Çünkü on binde bir tiryakinin yapabildiğini yapmış, morfinin esiri olmaktan kendini kurtarmıştı, hem de bütün bütün.

Milwaukee Caddesi'ndeki bir otel odasında terleme kürüne girmiş, günde her biri 0,065 gramlık üç kapsül alırken, bire indirmiş, sonra onun da yarısını almış, sonra büsbütün kesebilmişti. Maymunla başlayıp sıfıra inmek diyordu bu tedavinin adına. Ama iki gece acıdan çıldıracak gibi olmuştu. Daha sonraki günler de ayakkabılarını bağlayamayacak kadar halsizdi.'

Tekrar ayaklanıp sokağa çıkınca tatlılara karşı korkunç bir istek duymuştu. İki gün iki gece, çukulata, şekerleme, pasta çeşidinden ne bulduysa atıştırdı. Tatlılara doyamayacak gibiydi.

Louie artık şekere, bala aşırı bir düşkünlük göstermiyordu. Ama bazen, Milwaukee Caddesi'nde maymunla pençeleştiği geceler boyunca kendine bir şeyler olduğunu, beyninin çarpıldığını seziyordu.

"Tiryakilik ha! Bir zamanlar tiryakinin dik âlâsı bendim. Bir iğne yaptırabilmek için ağzımdaki altın dişi sökmüştüm. Kancaya takılmak da ne söz, çarmıha gerilmiştim ben. Maymun o kadar irileşmişti ki, artık o beni sırtında taşıyordu. Başlangıçta ilaç sizin keyfinize hizmet eder ama bir sabah uyandığınızda görürsünüz ki artık siz onun keyfine hizmet ediyorsunuz. Yalnız vazgeçmek elimde değil demeyin bana. Bir hurdacı bana, bu alışkanlıktan vazgeçmek istiyorum, gene de vazgeçemiyorum, dediği zaman yalan söylediğini bilirim. Belki yalan söylediğini bilmez. Ama sırtındaki yükü taşımak ister, belki farkında

bile değildir ama kendi kendini cezalandırmak ister. Ben de tam altı yıl unuttuğumu sandığım bazı suçlar için kendimi cezalandırdım. Sonra dedim ki, bazı haltlar karıştırdımsa kabahat bende değil. Ben de herkes gibi yaşamak istiyorum. Böyle şeyler yapmadan da yaşamanın mümkünü yok. Yanıma kırk kapsül alıp çıktım odaya. Yirmi sekiz günde sıfıra indirdim morfin miktarını. Dokuz-on yıl önce başardım bu işi. Maymun mortoyu çekti arkadaş."

Frankie bilgiççe, "O maymun dokuz canlıdır. Kolay kolay ölmez." dedi.

Louie kurnazca Frankie'yi süzdü: "Şimdiden bunu biliyor musun? Doğrudur. Maymun ölmez. Birinin sırtından inince bir başkasının sırtına biner." Frankie, Louie'nin gözlerinde o acayip, sapık parıltıyı gördü. "Benim maymun senin sırtına mı sıçradı Frankie?"

Frankie'nin yanaklarına renk gelmişti. "Benden paso." dedi. "Senin maymunu biraz da başkaları sırtlarında taşısınlar. Bu kez imanım gevredi, can verip can aldım. Bir daha istemem, tövbeler tövbesi. Bereket, zamanı gelince durmasını bilen bir adamım. Bu bana iyi bir ders oldu. Bu altın kollu adama yaptığın son iğneydi."

Louie, "Zero'nun yerinde kaçta işe başlıyorsun?" diye sordu.

Frankie kuruyan terle keçeleşen saçlarını alnından itti. Saatine baktı. Saat camı terden buğulanmıştı. Akreple yelkovanı göremiyordu. Camı yatak çarşafına sildi. Gömleği hâlâ terden sırılsıklamdı. "Saat dokuz buçukta. Bir buçuk saatim var. Yetişirim."

"Kahve içer misin?"

"Biraz sonra. Yarım fincan."

"İçsen iyi edersin. Saat bire doğru öyle acıkırsın ki, bir sonraki iğne için para çalacak mecalin kalmaz."

Louie köşedeki küçük bir gazocağiyle uğraşıyordu. Frankie'nin kalktığını işitinceye kadar dönüp bakmadı. Elveren biraz sallanıyordu ama ayakta durabilecekti. Bütün gece, belki bütün hafta sonu keyfi beyde olmayacaktı. Bu keyif ehlinin ne yapacağı, ne edeceği belli olmazdı. İlgisizce, "Şu son parti bana daha pahalıya maloldu," dedi.

Frankie, eski pabucuma, der gibilerden, "Biliyorum, söylemiştin." diye karşılık verdi. "Malın fiyatı ipini

koparmış bir balon gibi durmadan yükseliyor." Bir peçeteyle terini silerken sütçü beygiri gibi ayakta uyuyuverdi, bir an.

"Ne yapayım, malın fiyatını yükseltiyorlar." dedi Louie, "El eliyle yılan tutmak kolay mı? Ellerinde olduğumu biliyorlar."

Frankie, "Sen de beni avucunun içinde biliyorsun." diye mırıldandı. Kahve kokusunu duyunca masaya yaklaştı. Önündeki fincandan bir yudum aldıktan sonra başı önüne düştü.

Louie adeta şefkatle, "Şunun uyuyuşuna bakın hele." dedi. "Dert senin, tasa benim mi?" Frankie düşünde yağan karlar arasında belli belirsiz işitti bu sözleri.

Tüy gibi hafif, yumuşak kar taneleri uçuşuyordu. Frankie ipini koparmış bir uçurtma gibiydi. Bütün rüzgârların hızı kesilince tekrar Louie ile karşılıklı oturdukları masa başına döndü. Louie karlar arasında gülümsüyordu sanki.

"Benim derdim yok. Senin tasan çok mu şırıngacı? Sana fazla geliyorsa birkaçını, elinden alırım. Elden düşme pahalıya oturmaz herhalde."

"Yarım saate kadar Zero'nun kumarbazlarına kâğıt dağıtmazsan, kendi derdin sana yetecek." diye kulağını büktü Louie.

Frankie kahvesini bitirdi. "Merak etme, kendime geliyorum." dedi. Elinde kahve fincanıyla kolunu gererek, "Şuraya bak, omuzumdan parmak uçlarıma kadar en ufak bir titreme yok." diye övündü. "Bu akşam koyunları bir güzel kırparım."

Louie içinden, "Sen kendin koyunun tekisin." diye geçirdi.

Sophia, Frankie ile seviştiği yılları bir yabancı ülkeyi anar gibi anıyordu. Dostlukları, Boze Narodzenia töreninde İsa'nın bedeni niyetine sunulan o ince beyaz kurabiye gibi un ufak oluvermişti. Yıllarca yeşil çam dalları altında, atalardan kalma Chlopek adlı ilahiyi söylemişlerdi. Noel ağacının tepesinde tek bir yıldız dururdu. Bütün iyi göçmen çocukları, "Gwizadka tam na niebie — Göklerdeki küçük yıldız," ezgisini bir ağızdan söylerlerdi. Epiphany yortula-

rında Sophia ile Frankie komşu kapılarına İsa'nın doğuşunda Beytlehem'e armağanlar getiren Kasper, Melchior ve Balthasar adlı kralların baş harflerini yazar, aralarına da küçük ıstavrozlar cizerlerdi.

Ne güzel yıllardı o yıllar? Her şey yolundaydı. İyilik yapan iyilik, kötülük yapan kötülük bulurdu. Tanrı günahları, sevapları tartarken kıl payı yanılmazdı, tıpkı şeker tartan bakkal Majurcek gibi.

Sophia ile Frankie paskalya kuzusunu eski St. Stephen Kilisesi'ne taşımışlardı, Papaz Simon'un kuzuyu kutsal törenle alışı daha dün gibiydi. Her ikisi de Tanrı'yı ne çabuk unutmuşlardı. Yoksa onları unutan Tanrı mıydı? Sophia'nın kendisine en fazla muhtaç olduğu sırada Tanrı başını alıp gitmişe benzerdi. Belki o da askere gönüllü yazılmış, henüz tezkeresini almamıştı. Belki albay rütbesine yükseldiği için yüz vermiyordu eski dostlarına. Hangi nedenle olursa olsun dünya çığırından çıkmıştı.

Frankie ile malt özü taşıyan kamyonların peşinden koştukları günleri hatırlıyordu. Ellerindeki teneke bakraçlarla damlayan malt özünü toplarlardı. Bu on iki yaşındaki çocuklar için yasak bir içkiydi. Ama bir sabah aynı bakraçtan içtikleri malt özüyle körkütük sarhoş olmuşlardı.

O zaman bile Frankie'nin ilgisizliği kendisi için bir işkence olurdu. Ergenlik çağlarında öyle kaygısız, öyle başına buyruk bir çocuktu ki Frankie. Sophia hiç onun gibi olamamıştı. Aklı başında terbiyeli çocuklar böyle davranmamalıydı Sophia'ya göre. Kızın sevgisini bile umursadığı yoktu.

Kız on yedisine bastığında onu bir sinemanın önünde yarım saat beklettikten sonra Frankie yüzsüzce, "Ben tramvayın peşinden koşmam. Biri gider biri gelir." demişti. "Kadınlar da öyle. Biri gider biri gelir."

Sophia öfkeden kudurarak, "Benimle böyle konuşamazsın." dedi. "Dediğin saatte, dediğin yerde bulunmanı istiyorum. Hem de adam kılığında. Böyle adi bir bilardo salonuna gidiyormuş gibi hırpani bir kılıkla gezemezsin yanımda."

Frankie sırıtarak karşılık verdi, "Cehennemde buzlu su isteyen garipler vardır." Frankie'nin bu kayıtsızca sırıtışı yok muydu? Onu aklından çıkaramıyor, büsbütün kendinin

olmasını istiyor, ama bütün bütüne edemiyordu bir türlü.

Frankie'nin Sophia'ya aldırdığı bile yoktu. Başka kızlarla gezdiği için takaza edecek olsa, o kendinden emin sırıtışıyla bütün kuşkularını doğrulardı. Böyle bir adam nasıl utandırılırdı? Bilemiyordu. Frankie, genç-ihtiyar, güzel-çirkin, akıllı-aptal, evli-bekâr demez karşısına çıkan her dişiyle aşna fişne ederdi. Buluştuğu kadınlar arasında toy öğrencilerden kart orospulara kadar her çeşidi vardı.

Bir öğleden sonra iyi huylu bir yosmayla Augusta Caddesi'nde beş aşağı - beş yukarı piyasa ediyordu. Kadın, "Ah, neydik ne olduk." diyordu. "Bir zamanlar vadinin zambağı derlerdi, bana. Şimdi zambağa kitakse!"

Sophia ertesi sabah, o yosmayla gezerken babasının kendisini gördüğünü başına kakmıştı. Frankie birden anımsayamamış, sonra, "Ha, Lily Splits'le geziyordum." demişti. "Birlikte birkaç kadeh içki yuvarladık. Bu her zaman yaptığımız şey. Lily beni sever. Ben de Lily'yi severim. Zavallıcık bir ayağı genelevde doğmuştu. Barlara yeni düştüğü zamanlardan tanırım. Küçük sevimli bir serseridir. Hâlâ aynı odada iki erkekle yapamıyormuş. Komik kızdır. İşi-gücü soytarılık."

"Sadece soytarılık mı ediyordunuz beraber?"

"Hayır. Lily'nin bir ciddi tarafı da vardır. Tıpkı benim gibi. Chester Shudefsky'den söz ediyorduk. Hani Lily'nin güçlü kuvvetli bir nişanlısı vardı. Dul Wieczorek'de barmenlik ederdi. Nişanlısını görmeğe gittiğinde, bara oturup duble viski içmek zorunda kalırmış. Dul karı dubleden aşağı içki satmazmış o günlerde. Ama nişanlısı Lily'yi fena ekti. Deniz piyadesine yazıldı. Bir daha da belini doğrultamadı kızcağız."

Sophia terbiyeli ama küçümseyen bir tonla, "Barlardaki meze artıklarından çöplenerek geçinmesi o yüzden mi?" diye sordu.

"Ne yapsın? Chester hâlâ orada çalışıyormuş gibi bara gelip cips tabağına yanaşıyordu."

"Hâlâ o tabaktan başını kaldıramadı."

"Yanılıyorsun. Dul Karı krediyi kesti artık. Lily de içkiyi bırakmak zorunda kaldı. Artık ağzına içkinin damlasını koymuyor."

"İnan da kimseye söyleme. İçkiye tövbe etti ha! Hele

başı dara düşmeye görsün."

Frankie üzüntüyle, "Öyle," dedi. "Sanırım çok kişi o günü bekliyor. Başının dara düşeceği günü."

Frankie böyle kendisini kızdırınca Sophia onu boğacakmış gibi boğazına sarılır, canını acıtmak isterdi. Ama parmakları, delikanlının ensesindeki kısa tüylere değince gevşeyiverir, bu gevşeklik omuzlarına kadar yayılırdı. Frankie de sıkıca kavrardı kalçalarından.

Sophia sonunda, "Sen benim balımsın, gülümsün, hiç seni boğar mıyım?" demek zorunda kalırdı.

Frankie ne kadar haksız olursa olsun her kavgada baskın çıkardı. Sophia her kavgada o kadar haklı, o kadar haklıydı ki. Erkeğe boyun eğse bile hınç beslemekten kendini alamıyordu. Öç duygularıyla beslenen bir sevgiydi onunkisi.

İşin acıklı tarafı şu soytarıyı sevmişti. Ona karşı derin bir sevgi duymuştu ama zihninin kendince de bilinmeyen, karanlık bir köşesinde günün birinde onunla hesaplaşmak niyeti gizliydi.

Gene o karanlık köşede yalancı gebeliği tasarlanmıştı. O yalancı gebelik yüzünden evlendiler.

Durup dururken neden şişivermişti karnı? Bir çocuğu olmasını ölesiye istediği için mi? Erkeğini cezalandırmak için mi yoksa? Memeleri kabarmış, sabahları öğüre öğüre bir hal olmuştu. Ama beş ay sonra bu gebelik masalı sona erdi. Sophia dokuz gün kadar hastanede yattı. Yalnız göğsünde bebek yerine bir buz torbası bastırmıştı. Başka kadınlar çocuklarını emzirirken eli-kolu boş kalmıştı. Frankie onu görmeğe geldiği zaman Sophia sitem filan etmemişti. Gereği yoktu. Üzüntüsü gözlerinden okunuyordu.

"Üzülme Frankie. Sen kabahatli değildin." demişti. Üzüntüden adamın ağzını bıçak açmıyordu. Kimin kabahatli olduğunu biliyordu pekâlâ.

İlk kez ilgisizlik zırhını delebilmişti. Adama takmıştı kancayı. Bir daha da yakasını bırakmamıştı. Frankie kendisine öyle acımıştı ki, sıkıntıdan, meraktan hasta gibi olmuştu.

Babası Frankie'nin kendisine layık olmadığını söyler dururdu. Genç adam ortaokulu bile bitirmemişti. Oysa

Sophia lisede tam iki yıl okumuştu. Yaşlı baba, "Senin gibi iyi Polonya eğitimi görmüş bir kız böyle bir kumarbazla düşüp kalksın, ayıp, çok ayıp Zoshka!" derdi. "Herifin işi gücü zar, kâğıt, bilardo. Böyle serseriden koca olur mu? Bu akşam gelince hemen sav başından. Senin dengin olmadığını söyle."

O akşam söz dinleyen bir kız gibi babasının dediklerini Frankie'ye tekrarlayınca, delikanlı başparmağıyla kulağını gıdıklayıvermiş, iskambil de, zar da, her bi şey de unutulmuştu. Böyle oynaşmalarla günler geçti. Sophia'nın yüzlerce boş inancı vardı. "Birayı sağ elinle tut. Bir resim yerinden düştü mü, evden ölü çıkacak demektir." Oynaşmalarla boş inançlar arasında rüzgârlı bir cumartesi sabahı eski St. Stephen Kilisesi'nde evlenmeğe sürüklendiler.

"O gece kocam beni sevdiğini söyledi. Kendisine sormuştum çünkü."

Frankie şöyle bir açıklamada bulunabilirdi, "Evet, demeseydim beni yataktan aşağı atardın."

Evliliklerinin mutlu ve kutlu olmayacağı ta başından belliydi. Düğün gecesi Frankie, kirlanan üçlü bandonun davuluna geçmiş, ardından da fitil gibi sarhoş olmuştu. Nikâhta bir keramet görememişlerdi. Kocanın sevişmesi hâlâ karısını çileden çıkaracak kadar rastgele, gelişigüzeldi. Sokak kadınlarıyla düşüp kalkmasından farksız gibi geliyordu Sophia'ya. Bir gece, "Yatalım mı yoksa davul mu çalayım? Hangisini tercih edersin?" diye sormak yüzsüzlüğünü bile gösterdi.

Sophia, "İkisini de istemem." diye karşılık verdi. Ama bunu da aklının bir köşesine yazdı. Frankie evlendiklerinden beri bir-iki kere elinin tersiyle ağzını kapattığı için açıkça konuşamıyor ama için için kuduruyordu.

Kocası dayak atsa ama sonra yatakta barışsalar sesi çıkmayacaktı. Onda ne öfke ne nefret uyandırabilmişti, kaza yüzünden tekerlekli sandalyeye mıhlanıncaya kadar.

Arkadaşı Violet'e, "O gece çarmıha gerildim." diye sızlandı.

"Hepimiz çarmıhımızı sırtımızda taşıyoruz." diye iç geçirdi Violet. "Benim derdim Stash, senin derdin de Frankie."

"Yanılıyorsun, ben çarmıhımı sırtımda taşımıyorum, üstünde oturuyorum. Benim çarmıhım bu iskemledir. Sen kocanı işe yolladın mı rahat bir soluk alırsın. Ben buraya mıhlandım kaldım."

Violet, "Kazık da, mıh da senin kafanın içinde şekerim. Sen kendine işkence ediyorsun." dedi.

Sophia bu suçlamayı duymazdan gelerek, "Senin bağırıp çağırmağa hakkın yok. Evinin ekmeğini tuzunu getiren adama kusur buluyorsun. Stash'ı başından atmak istiyorsan kendin işe git." dedi.

Violet ayıp bir kelime duymuş gibi yüzünü buruşturdu. "Bana iş deme de ne dersen de."

Sophia çarmıha gerilmiş bir İsa sayıyordu kendini. Frankie de durmadan avuçlarına çiviler çakıyordu. İçin için kanadığını farketmiyordu bile.

Artık vahşi atlara bağlasan bir dinsel törene sürükleyemezdin Frankie'yi. Hangi saatte kiliseye gitmesi için yalvarsa, kocası çok meşgul olduğunu, pazartesi sabahı için yarış atları listesini gözden geçirdiğini ileri sürüyordu.

Frankie'yi adam etmek için çok uğraşmıştı. Ama bu işin üstesinden gelemediğini kabul ediyordu yavaş yavaş. Frankie'nin yanında kalmasını sadece o kazaya borçluydu. O korkunç, güzel, kahrolası, harikulâde kazaya. Sonunda ikisini gerçekten birleştiren kazaya. Ne kendi sevgisi, ne kilisedeki tören Frankie'yi ona bağlayabilmişti. Ama şimdi suçluluk duygusuyla eli-kolu öylesine bağlanmıştı ki karısından hiç ayrılamayacağa benzerdi. Eve ne zaman körkütük sarhoş gelse, çenesini uzatır, "Ben on para etmez herifin biriyim." derdi. "Haydi vur bana, vur da öcünü al. Vur. Vur."

Violet, Sophia'yı "Ayık olduğu zaman da bunları geçiriyor gönlünden." diye avuturdu.

Frankie gizli bir hastalığı açıklıyor gibi, "Zosh kazaya uğradığı gece içkiden soğudum." demişti Moloz'a.

Bu suçluluk duygusu eskiden sevdiği her şeyin tadını kaçırıyor, hayatını zehir ediyordu. Dansetmeyi o kadar seven karısının bir koltuğa mıhlanıp her gece kendisini beklediğini düşündükçe huzur mu kalırdı adamda? Bazan sokakta gülen bir kızın ağzından onun kaybolmuş kahkahasını duyardı.

Sophia sanualyesinde uyuklarken bile uzun, kırmızı tırnaklı işaret parmağının suçlarcasına kendine doğru çevrildiğini görüyordu. İskambillere bakarken bir beşinci kız eklenmiş gibi geliyordu oyun takımına. Sophia'nın suçlayan yüzünü görüyordu nereye baksa.

Askerden dönüşünden iki ay sonra, bir ağustos gecesiydi. Bir haftadır bütün meyhanelerdeki radyolar bir tek bombayla dünyanın öbür ucunda neler yapıldığını bir zafer sarhoşluğuyla bangır bangır bağırıyorlardı.

O gece Lıman Meyhanesi'nde içiyorlardı. Antek, Atom Bombası adlı bir içki sunuyordu müşterilerine. Atom Bombası'nın bütün özelliği bir kadehe duble yerine üç tek viski doldurmasıydı. Artık evlere dağılma zamanı gelmişti. Ama müşteriler bir bomba daha, bir şarkı daha, diye yalvarıyorlardı. Antek içki faslını kesmişti ama gramofonda bir şarkı daha çalmağa razı oldu. Atom bombaları ve Atom iç..ileri icat olunmadan yazılmış bir şarkıydı bu:

Hasretle yadederim
O eski günlerimi.."

Antek'in soluk yüzlü sekiz yaşındaki oğlu meze artıklarını atıştırıyordu. Meyhaneci birdenbire, "Bu da ne?" diye sordu. "Bu da kimin?" Gramofon dolabıyla gazoz afişi arasında bir koltuk değneği duruyordu.

Frankie Antek'e takılmıştı. "Meğer senin sattığın viski ne şifalıymış, buraya topal gelenler sağlam gidiyor." Koltuk değneği Sophia'nın öyle garibine gitti ki, meyhaneciye bir viski ikram etti kendi parasıyla. Buna karşılık Antek de karı-kocaya birer tek viski sundu. Bu karşılıklı ikramlar sürüp gitti. Antek elektrikleri söndürmeye kalktığında elektrik düğmesini bulamayacak duruma gelmişti. Frankie bar taburesinin üstünde duramıyordu artık. Koltuk değneğini kim unutursa unutsun. Hepsine vızgeliyordu bunca içkiden sonra. Kendi evleri iki kapı ötedeydi. Birdenbire Frankie'nin aklına esiverdi. Milwauke Caddesi'ndeki ahali ne alemdeydi acaba? Onun suyuna gitmekten başka çare yoktu.

Öyle zom olmuştu ki, direksiyon başında başı önüne

düşüyor, anlaşılmaz şarkılar mırıldanıyordu. "Savaş bitti. Savaş bitti. Frankie kıyak elverir, kıyak araba sürer, yaşamasını bilir. Savaş bitti. Savaş bitti." Ashland Caddesi'nin trafiğine girdiklerinde Sophia direksiyonu elinden almak istedi. Ama Frankie onu itti. Şarkısını mırıldanmağa devam ediyordu. Yukarı mahalleye çıkan bir troleybüs arabaya çarpıp Frankie'nin ayağı gazdan kesilince madenin madene sürtmesiyle çıkan ses Sophia'nın tüylerini diken diken etti. Korkudan dertop oldu. "Arabayı çeksene enayi, troleybüse bindirdin." Frankie gaza basarak köşeyi dönmek istedi. Ama köşe möşe olmadığından elektrik direğine tosladı. Manevra yapayım derken, bütün Chicago'luıara yeni model bir Nash arabası almalarını salık veren bir reklâm tahtasına yanlamasına çarptı.

Yirmi saniye içinde, geceyarısı terkedilmiş, ıssız Ashland Caddesi, çoktan uyumuş olmaları gereken yüzierce veletle kaynaşmağa başladı. Bütün pencereler aydınlandı. Sanki herkes bir kaza olmasını tetikte bekliyordu. Yaşlılar ağır aksak, gençler apar topar geldiler. Boylusu boysuzu, büyüğü küçüğü, hırlısı hırsızı, edeplisi edepsizi, erkeği dişisi, hastası sağlıklısı, körü topalı, kaza yerine doluşuverdiler. İtişe kakışa, düşe kalka, hoplaya zıplaya kazayı anlatıyorlardı birbirlerine. Şakalaşmalar, cilveleşmeler eksik olmuyordu bu arada. Daha önce hangi kazalara tanık olmuşlar, bu köşede bir kaza olacağı nasıl da içlerine doğmuş. Buranın uğursuz bir yer olduğu belli değil miymiş zaten?

Sinemaların dışında da heyecanlı bir olay olmuştu sonunda. Yaşamlarındaki tekdüzeliği bozacak bir olay.

Bir sürü ekip kaza yerine koştu. İtfaiye, kazaya uğrayan arabaları kurtarma ekibi, merdivenli, çengelli takım, ama bir cankurtaran arabası yetişemedi bir türlü. Frankie ile on dokuz yaşında, çavuş üniformalı bir genç Sophia'yı kaldırıma sürüklediler. Kimin komut verdiği, kimin duruma egemen olduğu belli değildi. Ama başlarına toplanan kalabalık askeriyenin duruma el koyuşunu hayranlıkla seyrediyordu.

Frankie, seyircilere, "Suni teneffüs yaptırıyoruz." diye bir açıklamada bulunmak gereğini duydu. Çavuştan başka

kimsenin yardımını kabul etmiyordu. O sırada biraz hava almak için Safari'den çıkan bir polis, bir içgüdüyle çavuşun yakasına yapıştı.

"Kimliğini görelim çavuş."

Çavuşun yanında hiçbir evrak yoktu, künyesi bile.

Polis, "Seni hiç gözüm tutmadı, bir casusa benziyorsun." dedi. Ne devrilmiş elektrik direği, ne de kaldırımda kanlar içinde yatan kadın dikkatini çekmişti. "Seni F.B.I.'ya teslim edeceğim. Çavuş, polisin rütbece de ağır bastığını görünce süklüm püklüm,

"Kimlik kartım evde." dedi.

"Bu kadını sabahın üçünde sokaklarda sürüklemek için ehliyetin var mı bakalım?" Sonunda Sophia'yı görebilmiş ve bir bakışta kadın olduğunu anlamıştı. "Bu kadını sen itip kakmışsın belli." Çavuş başını salladı. Kimsecikleri itip kakmamıştı. Ama polis yutar mıydı öyle dolmaları? "Bir kadını arabanın önüne atma hakkını kim verdi sana? Kocası mısın yoksa? Öyleyse evlenme cüzdanını görelim."

Başlarına üşüşenlerden biri, "Bu sadece erkek arkadaşı." dedi. "Şu kaldırımda oturup pis pis düşünen adam da kocası. Karısını ayarttığı için çavuşu haklamağa kalktı. Bu ezeli karı-koca-aşık üçgenine benzer. Bana kalırsa üçü de sağlam ayakkabı değil."

"Sana soran olmadı."

Polis bu hikâyeyi büsbütün yabana atmamak gerektiğini düşündü. Frankie kaldırımda oturmuştu. Asker botları lağımın içindeydi. Asker ceketinin kolu boydan boya yırtılmıştı. Bir mendille alnının terini silerken, nefesindeki içki kokusunu acele tarafından nasıl giderebileceğini düşünüyordu.

Kendisini dikkatle süzen on yaşlarında iki kıza sordu. "Sizde ciklet bulunur mu çocuklar?" İkisi de geviş getiren danalar gibi durmadan ağızlarını oynatıyorlardı. Bir tanesi kirli bir ciklet parçasını Frankie'ye doğru uzattı. "Beş sentini alırım ama. En alasından meyvalı ciklet." Yardakçısı, "Bugünlerde çikletler de ateş pahasına, bayım." dedi.

Frankie bir onluk bulup kıza verdi. Kız da paranın üstünü vereceğine akıl verdi ona, "O aynasından korkmayın sakın. O da fitil gibi sarhoş. O da sizden geri kalmaz." Öteki

küçük biraz peltek konuşuyordu. "Ağama izni olmadan üstünüzü ağamasına izin veğmeyin."

Köşedeki eczacı Sophia'yı kendine getirdi. Frankie'nin sağ gözüne de bir bant yapıştırdı.

Polis arabası kimliğini ispat edemeyen çavuşu almağa geldiği zaman Frankie künyesini okuyabilecek kadar ayılmıştı. Her zamanki nakaratı tekrarladı: "Topu topu iki kadehlik bira içtim, bay polis. Cephede çarpıştım. Altın madalyam var. İyi hal belgem var. Saloon Sokağı'ndaki Başkomiser Bednar arkadaşımdır."

Cankurtaran arabasının gelmesini beklerlerken, arka cebinden bükülmüş bir Tribune gazetesi sarkan polis, bulut gibi olduğunu belli etmemek için sert adımlarla, beş aşağı beş yukarı geziniyordu. Başlarına biriken kalabalık artıyordu gittikçe.

Sophia bir sedyeye uzatılmış, başının altına eski bir kadife şapka konulmuştu. Arabanın kaportasına yakın bir yerde yatıyordu. Bir gazeteci flaşla resmini alayım derken flaşı patladı. Cam kırıkları dört bir yana sıçradı. Eczacı yeni sargı bezleri almak için eczanesine koştu. Polis de basın kartı olsun olmasın, gazeteciyi oradan kovdu. Ama adamın gitmeğe niyeti yoktu. Gizlice flaşına yeni bir ampul takmağa uğraşıyordu. Uzun bir yağmurluk giymiş ufak tefek bir adamdı. Sabah serinliğinden mi, yoksa utançtan mı titrediği belli değildi. Polisin kendisine kötü kötü baktığını görünce ezilip büzülerek, "Ben bir sinir hastasıyım." dedi. "Kaza gördüm mü dayanamam. Ne olup bittiğini yakından seyretmek isterim."

Cankurtaran ancak yarım saat sonra gelebildi. Yollar tıkanmış, troleybüsler Kuzey Caddesi'nin yarısı boyunca dizilip kalmıştı. Frankie, Sophia ve çavuştan başka herkes, bu seyir zahmete değdi, diye düşünüyorlardı. Eczacı, fotoğrafçı, polis, seyirciler, troleybüs şoförleri, motorcular, 'lisanı hal ile' bu yaz gecesinin başka gecelerden daha iyi olduğunda anlaşmışlardı.

Hastanede nöbetçi doktor, "Kırılan bir tek kemik bile yok. Sadece şok geçirmiş." dedi, Frankie'ye. Sophia, hasta kabul odasındaki bir masanın üstünde gözleri açık yatıyordu. Gözbebekleri sulanmış gibiydi. Garip, değişik bir sesle. "Kapıyı açın." dedi. Uzun, beyaz koridora açılan

kapı zaten açık duruyordu.

Frankie karısına yaklaşarak, "Kapı açık Zosh." dedi.

Sophia ne söylediğini duymuş, ne de onu tanımış gibi, "Kapıyı açın." dedi bir daha.

Frankie onun gönlünü hoş etmek için bir dolap kapısı açtı. İçinde bir koltuk değneği duruyordu. Yavaşça kapattı kapıyı. Nöbetçi doktor tekrar yoklamağa geldiğinde Sophia mışıl mışıl uyuyordu. İlaç milaç almadan derin uykulara dalmıştı.

Sophia dört gün sonra eve döndü. Görünüşe göre dudağındaki bir morlukla kulağının üstündeki bir çizikten başka yarası beresi yoktu. Araba elektrik direğine çarparken kendi dudağını ısırmış, fotoğrafçının flaşı patladığı zaman da kulağının üstü çizilmişti. Ama Frankie'nin sevincine katılmıyordu. Frankie, başkomiserin adamı, dava vekili Zygmunt'a devretmişti işi. Trafik Bürosu sarhoşken araba sürmek suçundan yakasına yapışırsa, Zygmunt kendisini kurtaracaktı.

"Belini kırmadığına şükretsene," dedi karısına. "Böyle somurtacağına sevinmeli, bayram etmelisin."

"Bu belâyı tam savuşturmuşuz gibi gelmiyor bana Frankie. Dün gece gene sıçrayarak uyandım. İçime kötü kötü şeyler doğuyor."

"Bir şeyciğin yok çok şükür. Ne diye dır dır dırlanıyorsun?"

Frankie, zaman öldürmek için gene derme çatma davul takımını ortaya çıkardı. İyi bir takım alacak kadar parası olunca Zero'yu yüzüstü bırakacak, tanınmış bir orkestrada davulculuk edecekti. Meşru bir iş tutmuş olacaktı böylece.

Frankie davulunu tıngırdattıkça, Sophia'ya ilk kez, başına çekiçle vuruluyormuş gibi geldi. Sanki binlerce küçük, paslı çivi çakılıyordu beynine. Paniğe kapılmamak için ellerini sıkıyordu. Hastane masasında yatarken baktığı gibi dimdik bakıyordu. Frankle davul çalmağı bırakıncaya kadar o deli gözbebekleri aynı noktaya dikildi durdu. Frankie açıkça itiraf etmek istemese de, Zosh'unun bir maraza uğradığını o saat anlayıvermişti..

Zygmunt, her nedense hep şunun bunun koluna yapışan bir adamdı. Gençliğinde o kadar çok gece okuluna gitmişti

ki, artık orta yaşlı, kerliferli bir adam olduğu halde yanaklarında hâlâ o ders çalışılan gecelerin solukluğu vardı. Baroya girebilmek için canını dişine takıp çalışmıştı. Baroya giremezse bir barda hizmet etmek zorunda kalacaktı ömür boyunca.

Baroya alınmış, bir yazıhane açıp avukatlık tabelasını asmıştı kapısına. İlk davasını 'vatanperverane' bir 'belâgat'-la kazanmıştı. Ama birbiriyle çarpışan çıkarları savunduğu için üç ay sonra barodan kovuldu. Şimdi zarar ziyan davalarında dava vekilliği ya da akıl hocalığı yapıyordu. Bir kaza oldu mu cankurtarandan önce hastaneye varırdı. Şimendiferciler, makasçılar, cankurtaran şoförleri, hasta-bakıcılar, doktorlar onu görünce yüzlerinde güller açılırdı. Yalnız sigortacılar surat asarlardı. Her Noel, şimendifer-cilerle hastane personeline binlerce dolarlık armağanlar dağıtırdı. Oysa sigortacılar ucuz olsun diye açık zarfla gönderilen tebrik kartlarıyla çırak çıkarılırdı.

İş kazasına uğramış yaşlı bir işçi, Zygmunt'u şöyle övmüştü Frankie'ye: "Eksik olmasın. Fukara babasıdır. O olmasa elime elli dolar sıkıştırıp başlarından savarlardı beni. Zygmunt mahkemeden bin beş yüz dolar kopardı. Tam beş yüz doları benim cebime girdi. Allah razı olsun. Jüri başkanı seçilmek için seçimlere katılsa ailece ona oy veririz."

Yaralılar, ezikler, kolu kanadı kırılmışlar, elden ayaktan olmuşlar, Zygmunt'a bir kurtarıcı gözüyle bakarlardı. O Taksim Sokağı'nın Jesse James'iydi. Dev sigorta tröstleri-ne meydan okurdu.

Zygmunt da kolu kanadı kırılmışları, elden ayaktan olmuşları severdi. Her birinin sevgisi altın değerindeydi. Vatanını da severdi. Hele insanlığa hizmet fırsatını bulduğu bu kenti gözü gibi sakınırdı. "Benim idealim Chicago'yu bütün haksızlıkların düzeltildiği, bütün ziyana uğrayanların zarar ödentisi aldığı bir kent yapmaktır." demişti Frankie'ye.

Bunu gerçekleştirmek için de elinden geleni ardına koymuyordu. Bir elinde bir dolmakalem, bir elinde basılı bir vekillik kâğıdı, geçirdiği kazanın sersemliğinden henüz kurtulamamış kişinin başucunda belirirdi.

Cankurtaran peşinde koşanlara bazı hastanelerde iyi

gözle bakmıyorlardı. Zygmunt da zaman zaman mahşer gününde bu yüzden sorguya çekileceğinden korkuyordu. Onun için bir yandan sakatlara, kötürümlere kazık atarken, öbür yandan günahlarının affedilmesi için kilisede dualar okuturdu.

Frankie elektrik direğini devirdiği zaman davasını üstüne alırken ilk sorduğu soru şu olmuştu, "Ayda kaç papel malûllük maaşı alıyorsun Elveren?"

Frankie aldığı parayı biraz eksik söylemeği akıl edebilmişti nasılsa, "Ayda yirmibeş dolar."

"Altı ayda borcunu ödersin bana. Şuraya imza et."

Gerçekten de borç altı ayda ödenmişti. Ama Frankie ayda kırk dolar aldığını söyleseydi daha büyük bir borcun altına girecekti. Zaten bu paranın on beş doları Louie Fomorowski'ye gidiyordu. Büsbütün boğuntuya getirilmemenin yolunu arayacaktı elbet.

Zygmunt yirmi beş dolarını her almağa gelişinde, "Siz ne talihli Polaklarsınız." derdi. Frankie sarhoş araba sürmek sanıklığından temize çıkarılmış, devrilen elektrik direğinin masrafı vergi veren vatandaşlara yüklenmişti. Sophia başka yere bakarken, Zygmunt Frankie'nin koluna yapıştı.

"Çok talihliyim, çok. Bu gidişle mezarlıktaki en talihli kadın ben olacağım." dedi Sophia. Zygmunt'un ikinci gelişinde tekerlekli iskemleye oturmuştu.

Zafer Günü'nün gecesinde yatakta doğrulup Frankie'yi sarsmıştı, "Uyan şekerim. Bana bir şeyler oluyor."

Ortalık ağarırken Frankie, karşısında, kasılmış bir yüz gördü. Sophia köşeye kıstırılmış bir kedi gibi ürkek bakıyordu.

Kendi gülüşüne benzemeyen utangaç bir gülüşle, özür dilercesine, "Düşümde kazayı gördüm." dedi. "Boğazım düğümleniyor. Bir tuhaf oluyorum. "Ellerini boğazına götürmüştü." Başucularındaki fosforlu İsa heykeli saatin üstünde hafif bir ışık veriyordu. "Ellerim soğuk soğuk terliyor."

Frankie onu kendine doğru çekti. İlk kez, memelerini sert, pembe uçlarına kadar gördüğü halde içi gıcıklanmamıştı. "Başın mı ağrıyor?" diye sordu.

"Boğulacak gibi oluyorum. Boğazım kuruyor."

"İçecek bir şey ister misin?"

"Hayır. Ne oldu biliyor musun?" Çok aptalca bir şey söylüyormuş gibi duruverdi. "Ayağa kalkamıyorum."

Sophia gülümsemeğe çalıştı ama gülümsemesi dudaklarında dondu. Frankie dizine dokundu. "Ayağın uyuşmuş. Biraz ovayım geçer." Bacaklarına masaj yapmağa başladı. Sophia arkasındaki yastığa yaslanmıştı.

"Eline sağlık. Çok güzel ovuyorsun ama benim bir şey duyduğum yok."

Frankie bir doktor edasıyla, "Sırt üstü yat, rahat bırak kendini. O doktor olacak şarlatan eklem yerlerini doğru dürüst muayene etmemiş anlaşılan. Sinirlerin mahvolmuş senin."

"Şarlatan deme şekerim." Kadın gözleri faltaşı gibi açık arka üstü yatıyordu. "Bir kırık, bir çatlak olsa acımaz mıydı?"

"Bir çatlaklık var ama acaba nerende?"

Halk hastanesindeki psikiyatr genç, dürüst bir adamdı. Sırtındaki beyaz gömlek kadar temiz düşünceleri vardı.

Frankie'nin elini bir tıp öğrencisi gibi iyice kavrayarak sıktı.

"Adım Pasterzy," diye tanıttı kendini.

"Bir doktor için güzel bir ad." dedi Frankie. "İşte karım."

Onu komşulardan ödünç alınmış bir tekerlekli sandalyeyle getirmişti. Sophia doktorun elini huzursuzca sıktı. Her iki adama da düşman düşman bakıyordu.

Genç doktor onu gafil avlayıp baldırına bir iğne batırdı. Gözlerini kırpıştırdı ama bağırmadı.

Doktor nazikçe suçladı onu: "Acı duydunuz pekâlâ."

"Tabii duydum." Kocasına döndü hemen. "Bu sersem bana çimdik attı. Bu da ne demek oluyor?"

Tabancı bir adam karısının bacağını mıncıklarken Frankie karşıdan seyirci kalıyordu aptal gibi.

Doktor patavatsızca, "Siz kendinizi aldatıyorsunuz, Mrs. Majcinek." dedi. "Kendi kendinize yalan söylüyorsunuz."

Sophia bir gözyaşı seliyle kocasına döndü. "Herif, karına yalancı diyor, orasını burasını eliyor. Sen elin kolun bağlı duruyorsun orda, ağzı açık ayran budalası gibi. Beni hastalarına karşı saygılı davranan bir doktora götür."

Ayaklarının dibinde çömelen doktora tepeden bakarcasına, "Sizce bir sakıncası yoksa." dedi.

Doktor ayağa kalktı. İki erkek halden anlarcasına bakıştılar. Doktor, Frankle'ye, "Biraz sinirleri düzeltikten sonra gene getirin." dedi.

Tekerlekli iskemlesiyle götürülürken tekerlekleri biran elleriyle durdurup doktoru iğneledi giderayak. "O kadar akıllıysan neden milyoner değilsin? Adam değil, akıl kumkuması."

O gece düşünde Frankie'nin kızgın bir iğneyle üstüne yürüdüğünü gördü. Yataktan fırladı, ışığı yaktı ve haykırarak kendine geldi. Frankle onu kucaklayıp tekrar yatağa yatırdı. O geceden sonra da yardımsız yataktan kalkmadı. Ömrü yatakla iskemle arasında geçiyordu. Bacakları kullanılmaya kullanılmaya sıskalaşmış buna karşılık kolları şişmanlamıştı. Derisi pörsümeğe, çift gerdan bağlamağa başlamıştı. Gözleri hastaca umutsuzluğunu yansıtan iki kurşunî çizgi gibi görünüyordu artık.

Pasterzy bir doktordan beklenebilecek en büyük sabrı göstermişti. Frankle karısını muayeneye götürdükçe dışarda bekliyordu. Doktorun yanından çıkınca Sophia öyle bitkin görünüyordu ki, Frankle ona soru soracak yürekliliği gösteremiyordu. Ama usulca, "Sana ne yaptı Zosh?" diye ağız aramaktan kendini alamıyordu.

"Parmaktan kan aldı. İyi, saf kanım varmış. Bir de damardan kan alacak. Bakalım ne diyecek o zaman?"

"Canını acıtmıyor ya?"

"Canımı acıtmıyor ama ne diyeyim... Zıpçıktının biri. Herif kafadan kontak. Artık iğne mığne batırmıyor. Bana dokunduğu bile yok. Bari 'nabzımı' yoklasa. Belki ateşim vardır. Ne gezer, efendim. Özel hayatımla ilgili bir sürü soru soruyor, kokmuş herif! O konuşmaları hiç beğenmiyorum. Geçende ne sorsa beğenirsin. Sen ne iş yapıyormuşsun, kazancın ne kadarmış? Aldı cevabını oturdu aşağı. Senin işsiz olduğunu söyledim. Apışıp kaldı."

Frankle, "İyi demişsin." diye nak verdi karısına. Zosh öyle kolay kolay laf altında kalacak kadınlardan değildi. "İlaç için reçete verdi mi?"

"Ne reçetesi, ne ilacı? Adamın konuşmaktan başka bir

şey bildiği yok. Çene, çene, çene! Dedim ya, kaçığın biri. Onu dinleye dinleye ben de keçileri kaçıracağım. 'Eve git, dinlen, temiz hava al.' diyor bana. Nerde oturduğumu sanıyor acaba? Humboldt Parkı'ndaki göl kıyısında mı? Tekrar güçlenip ayağa kalkmağa çalışmalıymışım. Niye ayağa kalkayım, beni tekrar alaşağı edesiniz diye mi? dedim. Neden öyle demişim? Çok soru soruyor canım."

"Ne dedi o zaman?"

"O sıkı-yatrık doktormuş, her şeyi kurcalaması, öğrenmesi gerekirmiş. Küçükken kızlarla mı yoksa oğlanlarla mı oynamak hoşuma gidermiş? Bundan ona ne Alla'sen? Oğlanlar hoşuma giderdi, hiç değilse terbiyeli çocukları severdim, dedim. Kızlarla da aram iyiydi. Hele, Yahudi değillerse. Ben de bir-iki şey sordum kendisine.

Frankie endişeyle: "Ne sordun?" dedi.

"Yatağa yatarken boks eldiveni takıyor musun, diye sordum. Gözlüklerini çıkarıp camlarına hohladı. Tekrar gözüne taktı. Sonra gözlüklerini aramağa başladı. Gözlükleri gözüne taktığını hatırlatmak zorunda kaldım. Böyle salak bir Yahudiye gitmek zorunda mıyım? Artık efendiden, güvenilir doktorlar kalmadı mı?"

"Yahudi deme, adam Polonyalı."

"Polonyalıymış, sevsinler. Kokmuş herifin biri."

Sophia ile Doktor Pasterzy sonunda birbirlerini terkettikleri zaman Frankie rahat bir soluk aldı.

Bundan sonra Sophia doktor diye geçinen bir sürü şarlatana, dua kuvvetiyle hastaları iyi ettiklerini ileri süren din adamına başvurdu. Frankie'nin askerden ayrılırken aldığı ödenti tükeninceye kadar da ihtiyar doktor Dominowski'ye para yedirildi. İhtiyar, bir çeşit elektrik tedavisiyle hastaların kanını değiştiriyordu sözümona.

Bütün komşular bu herifin asıl Doktor Dominowski olmadığını bilirlerdi. Doktor ölünce kızı, muayenehanesini bu kan değiştiren şarlatana kiralamış, şarlatan da doktorun tabelasını kapıdan indirmemişti. Kendisinin masaj yapmaktan başka bir şey bildiği yoktu. Ama bunu Sophia'ya anlatabilene aşkolsun.

Sözde doktor Damen Caddesi'ndeki kapısına şu sloganı asmıştı: "Ad Electrica Necessitas Vitae." Bekleme

odasındaki bir diploma Amerikan Tıbbi Hidroloji Derneği'nin (o da ne demekse) bir üyesi olduğunu gösteriyordu. Ayrıca Pozitif Hıristiyan Arıleri Derneği'nin bir sertifikası duvarını süslüyordu. Yani tıp yeterli olmadığında ayrıca ücret istemeden din-iman gücüyle hastaları iyileştirebilirdi. Yıldızların gücünü ileten bir masaj ve hepimizde bulunan gizil güçler üzerine kısa bir nutuk vermek için üç dolar ücret talep ederdi. Sophia'yı görür görmez teşhisini koymuştu. Bu hiç uyandırılmamış bir kadındı. Bunu kocasına söylemek yüzsüzlüğünü de göstermişti utanmadan.

Frankie, "Bir de uyanırsa Allah yardımcım olsun." diye düşündü. Bir serseriyi gözünden tanırdı. Bu beyaz saçlı, yassı pembe suratlı, düşük omuzlu, uysal görünüşlü adamın sağlam ayakkabı olmadığını bir bakışta anlamıştı. Batı Yakası'nın en usta belkemiği onarıcısı olduğunu ileri sürüyor, ama daha çok bir hapishane kaçkınına benziyordu.

Frankie yanılmamıştı. Düzmece doktor iyice okunamasın diye çok yükseklere astığı ortaokul diplomasını cezaevinde almıştı. Bir zamanlar sinsofen diye bir ilaç sürerdi elaltından. Bu ilaçla üç düzine kadar vatandaşın karaciğerini paramparça etmeği başarmıştı. Şimdiki zanaatini de kodeste öğrendi.

Kırmızı, yeşil ışınlar vermek biraz kulunç oymak, biraz kemik tıklatmak, boy boy, renk renk, çeşit çeşit haplar yutturmak, çok daha güvenli, çok daha saygı değer, üstelik çok daha kârlı bir işti. Psişik tedavi gerektiğinde parmak uçlarını dudaklarıyla ıslatır, şefkatle hasta kadının alnına dokundurur, gözlerini gözlerine diker, bir transa dalar; transtan çıkınca Hollanda cinini ilaç niyetine içmesini salık verirdi. Üç buçuk dolarlık vizite ücreti de cebine girdi mi kendisine en âlâsından Kentucky viskisi aldırırdı.

Beline kadar soyunup arka üstü yatan orta yaşlı bir ev kadınına şöyle fısıldardı: "Yıldızlardan güç alıyorum şimdi. Kendinizi serbest bırakın. Rahatça uzanın. Hah şöyle: Hiçbir şeyden korkmayacağım, diye telkin yapın kendinize." Erkek kendisini sıcak sıcak, tatlı tatlı okşadıkça hiçbir şeyden korkusu kalmazdı kadının. Bir süre sonra birçok kadınların aslan gibi cesur kesildiklerine tanık olmuştu.

Sözle teklifte bulunmazdı hiç. O sıcak ellerle isteyeceğini ister, tuttuğunu koparırdı.

Sophia'nın üstünde derin derin soluk alırken, "Şimdi, şimdi yıldızların etkisini duyuyorum." dedi. Sophia tepeden tırnağa, edeplice, bir çarşafa bürünmüştü. Doktor, onun bir saldırıyı nasıl karşılayacağını henüz kestirememişti.

"Yıldızların etkisi hastaya göre değişir." dedi. "Bazısına bakınca beyaz, bazısına bakınca renkli benekler görürüm. Herkesin kendine özgü bir rengi vardır."

Bu doğruydu. Koca şarlatan en çok dolarların acı yeşil rengine bayılırdı.

Sophia, "Benim rengim ne acaba?" diye sordu.

"Türkuvaz. Türkuvaz mavisi. Şimdi bir şey duyuyor musunuz?"

"Evet, bir şey duyuyorum." Adamın nefesi sıklaştıkça sağ eli de bir hayli cüretlenmişti. Yıldızların etkisi kendini gösteriyordu doğrusu. Sophia sakince, "O tarafımla ilgilenmeyi kocama bıraksanız." dedi. Ama, "Keşke kocam o tarafımla ilgilenseydi" diye geçirdi içinden. Frankie'nin kendisine fizikî bir yakınlık duyması evlendikten sonra tavsamış, hele kazadan sonra yanına hiç yaklaşmaz olmuştu.

Yaşlı doktor, derhal profesyonel bir tavır takındı. "Tansiyonunuz düşük. Kan basıncınız beş yaşında bir bebeğinki gibi ama önemli değil. Bol bol baharat kullanın. Acılı biberli şeyler yiyin. Yemekten önce biraz şarap ya da viski için ama sakın ikisini karıştırmayın. Merak etmeyin, iyileşeceksiniz. Şimdi arkanızı dönün de sırtınızı güzelce bir ovayım."

Koca herif, ense kökünden kuyruk sokumuna kadar güzelce bir ovdu. Her omurgasını ayrı ayrı inceledi. Sırtına yağlar sürdü. Eline bir kalem alıp her omurganın durumunu not etti. Ona belkemiğinin kabaca çizilmiş bir krokisini gösterdi. "İşte durumunuz bu merkezde" dedi. "Sizin zorunuz eklem yerlerinizden."

Sophia krokiye baktı. Kuşkulandığını sezdi karşısındaki. Şimdi işin püf noktasını anlamıştı. Bu kadının asıl derdi inanç eksikliğiydi. Ama bu da tedavi edilebilirdi. Sophia Pozitif Hıristiyan Arilerinin, Modern Haçlı Şövalyelerinin toplantılarına katıldı. Orada kendisine o kadar çok kitap, broşür, hap, adaçayı ve sinameki sattılar ki üç hafta, ense

kökünden kuyruk sokumuna kadar masaj yaptırmağa gidemedi.

Bu işin uzayıp gitmesi Frankie'nin canını sıkıyordu. Doktor artık elektrikle kan değiştirme metoduna başvurmaları gerektiğini ileri sürdü. Elektrik tedavisinin başlıca aracı mora boyanmış, yirmi beş vatlık adi bir ampuldü. Hazıklığına daha fazla güvenen hastaları için açık yeşil ampulleri de vardı. Bu lambalardan kıvılcımlar çıkartırdı. O güne dek kimseyi elektrik çarpmasından öldürmemesi bir rastlantıydı sadece.

Sophia'ya, "Şimdi seninle dobra dobra konuşuyorum." dedi. Haftada kaç kere gelebilirsin? Her gün gelebilsen, çok şifalı olur senin için. Tedavinin arası soğumaz. Ama haftada üç kereden az gelirsen hiç faydasını göremezsin. Bu sağlığın için yaptığın en büyük yatırım olacak. Kocana söyle, her gece ayaklarını buzlu suyla yıkasın. Biradan başka içki içme. Sıcak havada yumurta yemek yaramaz sana. Salı günü gel de omurgalarını birer birer ovayım elceğizimle."

Frankie enayi yerine konulduğunu bal gibi biliyordu. Ama bu maskaralığın sürüp gitmemesi için sonunda Violet ayak diredi. Sophia kendisini tekerlekli sandalyesiyle Dominowsky'nin muayenehanesine götürecek adam bulamayınca o hazık hekimden vazgeçmek zorunda kaldı.

Kabahat gene Frankie'deydi tabii. Karısını tek iyileşmek fırsatından yoksun bırakmıştı. Dominowsky'ye gidemezse başka hiç kimseye gitmeyecekti. Haftalarca Frankie'den başka kimsenin yardımıyla merdivenleri çıkmak istemedi.

Vi'nin koluna dayanarak merdivenlerden aşağı inse bile onu yukarı çıkaran ille Frankie olacaktı. Bir kez sinemada saatlerce korku ve çizgi filmleri seyrettikten sonra, merdiven başında yorgun bir çocuk gibi huysuzlanmış, parmaklığa sımsıkı sarılarak, "Kocamdan başka kimse bana dokunamaz!" diye bağırmıştı.

Violet onun alnındaki terleri silerek, "Gel, ben seni çıkarayım kardeş. Kocan işe gitti." diye yatıştırmağa çalıştı.

"Bu kadar erken gidecek ne vardı sanki? Beni yukarı çıkarmadan nereye gidermiş? Kötürüm kalmama sebep odur. Allahından bulsun, boyu devrilsin!" diye merdiven

trabzanını yumrukladı. "Ben eve gelmeden dışarı çıkma demedim mi ona? Demedim mi, demedim mi, demedim mi?"

"A kardeş! Adam önce ekmek parasını düşünecek elbet. Daha klinik masrafını bile ödeyemedi."

"Bu da hayat mı? Buna can mı dayanır?" Sophia öyle bağırıp çağırmağa başladı ki, Violet onu susturmak için yüzüne bir tokat indirdi. Sophia'nın ay gibi yusyuvarlak yüzü bir an için dondu kaldı. Violet'in bu kendini bilmezliği onu fena halde şaşırtmıştı.

"Şimdi de en yakın arkadaşım bana karşı dineliyor. O beni kötürüm etsin de sen gene ondan yana çık, pes doğrusu. Sen de az değilmişsin meğer. Böyle bilmezdim seni. İblisin tekiymişsin. Haydi, ne duruyorsun, yukarıya çık. O arakçı çıfıt, sıcak öpücüklere boğmak için seni bekliyor. Kocan eve gelmeden sevişin bari. Ya kendi kendime çıkarım, ya da geberir kalırım burda." Kan-ter içindeydi, trabzana sıkı sıkı sarılmış duruyordu. Violet elleri belinde fırtınanın geçmesini bekledi.

Sonunda Sophia'nın böyle konuşması iyice ağırına gitti. Merdivenlerden yukarı çıkmağa başladı. Gene, aşağıdaki sakat arkadaşına acıyarak başını çevirdi. Sophia birinci kat merdivenlerini çıkmış, ikinci kata tırmanmağa başlamıştı. Fazla uykudan sersemlemiş bir kadın gibi, kaskatı, dimdik, ama trabzanlara iki eliyle sıkıca tutunarak yukarı çıkıyordu.

Violet, "Şuna bak, aferin!" diye haykırdı. "Biraz gayret etsen yürüyeceğini biliyordum zaten." Sophia'nın parmakları çözülüverdi. Olduğu yerde yığıldı kaldı. Violet hızla aşağıya koşup merdivenleri çıkmasına yardım etti.

"Kendi başına ne güzel çıkıyordun merdivenlerden şekerim."

Sophia suçüstü yakalanmış bir çocuk gibi sordu: "Beni gördün mü?"

"Nazarım değmesin, turp gibisin, kardeş. Merdivenleri böyle çıkmak değme adamın kârı değildir. İstersen yürürsün bal gibi."

"Ama kendimi fazla zorlayınca ne olduğunu da gördün, değil mi?"

Violet bağırmakla hata ettiğini, iş işten geçtikten sonra anladı. "Sana tokat attığım için beni affet, şekerim." dedi.

"Aklını başına devşiresin diye vurdum." Sophia'nın da özür dilemesini bekledi.

"Acaba çok mu şişmanladım, Violet? Kocam onun için mi omuzuna yaslanarak yukarı çıkmamı istemiyor artık? Beni eskisi gibi sevmiyorsa, mahfolurum."

"Sızlanmayı bırak." dedi Violet. "Tabii seni eskisi kadar seviyor. Yoksa böyle bakar mıydı sana?" Dedikleri doğruydu. Frankie'nin Sophia'yı eskisi kadar sevmediğini, onunla eskisi kadar ilgilenmediğini biliyordu.

Sophia her işte Frankie'nin başına dolanırdı. "Beni merdivenlerden çıkar. Arabamı sür, yatağıma yatır. Yatağımdan kaldır." isteklerinin sonu yoktu. Bir dediğini iki edecek olsa sanki bir papaz günahlarını çıkartmayı reddetmiş gibi hayretle bakardı yüzüne. "Bütün ömrümce kötürüm kalmayı ben mi istedim? Arabayı çarp da beni sakat bırak diye yalvardım mı sana?"

Frankie sonunda boyun eğerdi. Mano üzerinde çekiştikleri zaman Zero'ya, "Şifalı ilâç" parası üzerinde çekiştikleri zaman Louie'ye boyun eğdiği gibi. Ev sahibine de meyhaneciye de, dava vekiline de yenik düştüğü gibi. "Karşısında eksikli olmadığım bir tek herif var yeryüzünde" diye düşünürdü. "Başkalarından yediğim kazıkların acısını Moloz'dan çıkarıyorum."

Serçe de yakınırdı bu durumdan. "Savaştan döndüğünden beri bana hava basıyorsun, Frankie. Eskiden böyle hava basmazdın."

"Sen başka ne işe yararsın ulan? Seni ne diye gezdiriyoruz yanımızda?" derdi Frankie, insafsızca.

Sophia'nın sevgiyle karışık kıskançlığının serpintileri Serçe'ye kadar bile sıçrardı. Ama asıl kıskandığı Frankie'ydi. Violet'in demir gibi sağlam sağlığını da çekemezdi pek.

Violet onu yatıştırmak için, "Çarşıya indiğimde gönlümün çektiği bir şey görürsem, sana da alırım." derdi. Sophia herkesi hor görürcesine karşılık verirdi.

"Bana bir şey alma, istemem. Frankie'ye bir davul takımı al. Bugünlerde ünlü bir cazbantta iş buluyor. Gerçi hangi gün işe başlayacağını söylemedi. Ama siz, mahallenin bütün dümencileri, o günü dört gözle bekleyin e mi?

Sevgiyle elde edemediğini iğnelerle, kinayelerle elde etmeye çalışıyordu. Varı yoğu kocasıydı. Onun her davranışından bir anlam çıkarmaya, her yaptığını kendisine karşı beslediği gizli nefretin bir belirtisi saymaya hazırdı.

Bir gün damdan düşercesine suçladı kocasını, "Keşke sakat kalacağına ölseydi şu karı, diyorsundur. Açık açık söylesene şunu."

"Böyle bir şey demedim, Zosh. Tekrar yürümeye çalışsan dedim."

Ama Frankie'nin yüreğine bir şüphe girmişti bir kere. Kendi kendine," "Elbette böyle bir şey istemem." diyor ama bir suçluluk duygusuna kapılmaktan alamıyordu kendisini.

Violet de ona yardım ediyordu. Sophia'ya, 'Senin iyileşmek istediğini sanmıyorum." derdi sık sık. Sonra da ağzını kapatmak için sinemaya götürürdü. Tekerlekli iskemlesini fuayede bir yere zincirle bağlar. Sophia'nın bir sinema koltuğuna oturmasına yardım ederdi. Üst üste gösterilen iki film bitince de almaya gelirdi. Tekerlekli iskemlesiyle eve götürülürken Sophia, "Şu Dick Haymes'in sesine bayılıyorum." derdi. "Onu dinlerken ölsem de gam yemem."

Sinema programının değişmediği günlerde Violet kınalı başını kapıdan uzatır, "Dama oynamak ister misin, Zosh?" diye sorardı.

Dama oynarlarken Sophia'nın aklını Frankie'den (tıpkı babasının önceden dediği gibi) Frankie'nin başına getirdiği belâlardan uzaklaştırmak için kırk çeşit gevezelik ederdi.

"Son zamanda gözlerim yoruldu şekerim."

"Gözlük alsana."

"Öyle yorgunluk değil kardeş. Erkeklere göz süzmekten. Erkeğe baygın baygın bir baktım mı, aklına yatak odası gelir o saat. "Violet açık saçık şakalara bayılırdı. Ama Sophia hiç hazetmezdi öyle şeylerden.

"Bu işi kes artık burada" diye azarladı Violet'i. "İhtiyar Stash'ın nikâhlı karısının bugüne bugün. Bir yandan da Serçe'yle kıristırmak olur mu?"

Violet yağmurlu öğleden sonraları Moloz'la acele tarafından sevişir, sonra ihtiyar Stash gelmeden akşam yemeğini hazırlamak için Moloz'u kapı dışarı ederdi. Stash

öğleden sonra ne yaptığını öğrenmek isterse hep aynı karşılığı alırdı, 'Zosh'u sinemaya götürdüm, ihtiyar."

Kocamış koca, sadece bir kez bunu soruşturmak zahmetine katlanmış, Sophia da arkadaşını elevermemişti. "Vi, Pulaski sinemasında yanıbaşımdaydı. Birbirinden kötü iki film seyrettik."

Violet gibi kanı kaynayan bir kadının böyle buz gibi bir ihtiyarla evlenmesi...Bir gün önceden kalmış "piroşki'yi ısıtıp önüne koyduktan sonra kocasının Violet'e ihtiyacı kalmazdı. Ama Violet kendini avutmanın yolunu bulmuştu. " Şu koca bunakla evli olmasaydım, Moloz'a bu kadar vakit ayırmazdım. Ben göz kulak olmasam Moloz haftada bir kodesi boylardı. Benim sayemde bazan bütün bir ay dışarda geziyor. Bir keresinde tam altı ay hapse girmemişti. Nasıl koltuklarım kabarmıştı, nasıl övünmüştüm onunla! Sonra gene sapıtıverdi. Bir hafta içinde iki kere yakalandı. İncir çekirdeğini doldurmayacak şeyler yüzünden hem de. Ama büyük belâlara çatmaktan ben koruyorum onu."

Stash pek meraklı bir adam değildi. Olsa olsa eve getirdiği âlâ Polonya sucuklarının nereye gittiğini merak ederdi. Eve ne kadar sucuk getirirse getirsin, buz dolabını açınca kurumuş, büzülmüş bir uçağız buluyordu.

Violet büyük sırrını herkeslerden gizlediğine safça inanırdı. Kendi arkadaşı Sophia, Serçe'nin arkadaşı Frankie, meyhaneci Antek, Liman Meyhanesinin güvenilir birkaç müşterisi sır ortaklarıydı tabii. Ama Safarl'den kimsenin ruhu bile duymamıştı bu serüveni. Bundan emindi. Zaten o züppe takımı bilse ne olacak, bilmese ne olacaktı? Yeter ki, hinoğlu hin Fomorowski'nin kulağına bir şeyler çalınmasın. Zaten kocasının her iki barda da metelik harcadığı yoktu. Dedikodu yayılsa bile kolay kolay kulağına gidemezdi. Liman Meyhanesindekiler iyi adamlardı zaten, bir kadının başını belaya sokmak istemezlerdi.

Yalnız meyhanedekiler Moloz'u bu sokaktan, hatta bu dünyadan saymazlardı. Bugüne kadar dikiş tutturabildiği tek iş röntgencilik olmuştu. Yaz akşamları saat onda başlayıp gece yarısına kadar pencerelerden evlerin içini gözetlerdi.

Her gece izlediği yolda yedi durağı vardı. Her birinde ne

zaman, ne kadar, ne pozisyonda duracağını kılı kılına hesaplamıştı.

"Neler gördüm neler." diye övünürdü. "Ben görmüş geçirmiş adamım. Zamparalık yapmak istiyorsan ne meyhaneye gideceksin ne kerhaneye. Asıl seyir nerede bir bilseniz. Din kursları verilen okullarda. Biz neler neler öğrendik. Bizi yabana atmayın."

Moloz'un iyi kötü bir şeyler öğrendiği doğruydu. Yalnız cezaevinden uzak kalmayı öğrenememişti bir türlü. Violet, "Ömrün kodeste geçiyor, Bu gidişle kendini gardiyan sanırsan hiç şaşmam." derdi. Hafiyelik yolu dediği yoldan onu Violet çevirmişti. Liman Meyhanesindeki seçme bir azınlığa, bir gece önce gördüğü manzaraları ballandıra ballandıra anlatıyordu. Violet söylediklerine kulak kabartmış, sonra damdan düşeresine, "Ben senin yavuklun olsam, şimdi utancımdan yerin dibine geçerdim." demişti.

"Aa, utanacak ne var bunda? Benim gibi bir adamın polis hafiyeliğine özenmesi ayıp mı sanki? Mesleği inceliyorum. Bir Pinkerton olur çıkarım bu gidişle. Başkalarının yaptıklarını gizlice gözlemek çok karlı bir iş aslında . Bu işin ucunda para var, para. Pinkerton nerde staj görmüştü acaba, herhalde bir dersanede değil.

"Haydi ordan." dedi Violet. "Senin hafiyelik mafiyelik talim ettiğin yok. Bilek-spor yapıyorsun. Elalemin yangın merdivenlerinden yatak odalarını dikizlemek yakışır mı sana? Seni kendi penceremin önünde görsem mahkemeye verirdim."

Serçe kulağına fısıldarcasına, "Senin gibi bir yavuklum olsa ne Pinkertonculuk oynar, ne de el arabasına binerdim." diye karşılık verdi.

Bu iş bu kadar basit başlamıştı. Violet'in yoluna hafiyelikten de, hayatın tadını tuzunu getiren her şeyden de vazgeçmişti hemen hemen. Yalnız köpek hırsızlığını, yalan söylemeyi ve barlarda yanlışlıkla düşürülen paraları gözlemeyi devam ettiriyordu.

Violet gibi göğsü kalçası yerinde bir kızılsaçlı bu biçimsiz Moloz'da ne bulurdu? Böyle soranlar Violet'ten şu karşılığı alırlardı. "Başka kadınlar şu sokağın molozlarında ne buluyorlarsa?"

Moloz ne kadar fazla yalan söyler, ne kadar büyük

palavralar atarsa, kadının yüreğini o denli yumuşatırdı. Şaşkınlığı arttıkça Violet'in de şefkati artar, tombul sıcak kollarıyla onu sarardı. "Polonyalı değil, Yahudi değil, Allahın bir garip serçesi. Benden başka kimi var." derdi.

Sophia, "Yalancılara katlanamam. " diye erdemlilik tasladı bir gün. Violet'ten aldığı karşılık şu oldu, "Yalanlar, fukarının çil çil paracıklarıdır. Moloz'un benimle tanışması da yalan sayesinde oldu. Onu bazan meyhanede, bazan sokak başında görürdüm. Gözünde o profesör gözlükleri, ayağında o şalvar gibi pantolon, elinde kayışla bağlanmış bir köpek. Her ikisi de savaştan yeni çıkmışa benzerlerdi. Antek'in meyhanesinde övünmeğe başlayıncaya kadar röntgencilik dalgasını bilmiyordum. Yüksekten atması, kendini küçük gördüğü içindi. Bana da, başkalarına da lâyık bulmuyordu kendini. Adam sırasına geçmeye çabalıyordu. Onu adam yerine koymak, adam olduğuna inandırmak bana düşerdi. Bir kadının bir erkeğe yapabileceği ilk yardım budur."

Sophia 'babuşka'sını çenesinin altından bağlarken, "Beni şaşırtıyorsun," dedi. "Bu sokağın kadınlarını anlayamıyorum."

Bir an düşündükten sonra, "Senin Frankie'nin de dediği gibi bazı kediler böyle eşinir." diye karşılık verdi Violet.

Serçe, cezaevine son gidişlerinden birinde Violet'in kefilliğiyle serbest bırakılmıştı. Kendisine sorarsanız sadece meyhanede oturup iki bardak bira içtiği için tutuklanmıştı. " Efendim, adamın biri sarhoş taklidi yaparak meyhaneye girdi. Bana yüksük kadar kadehlerle, ucuzundan iki viski ısmarladı. 'Aman peşimde iki herif var. Saatimi çalmak istiyorlar. Sen şu saata göz kulak oluver.' dedi. Yüzüm helâl süt emmiş adam yüzü ne de olsa. Serseri bir kadeh daha atınca, 'Saatimi çaldılar.' diye avaz avaz bağırmaz mı! İyilik et kemlik bul!"

Violet, "Evet evet. Dul Karı Wieczorek'in vitrinini şişeyle kırman da iyilik içindi değil mi? " diye söylendi. "İçerdeki müşteriler hava alsın diye. Hani , senin için ayılıp bayıldığım yok ama kafanda zafiyet var da onun için acıyorum."

Bir ocak gecesi buzda ayağı kayıp düşünceye kadar her türlü kazadan belâdan korudu onu Violet. Kaldırımlar cam

gibi buz tutmuştu. Kim olsa kayıp düşebilirdi. Ama Serçe düşerken aksi gibi bir kuyumcu dükkânının vitrinini kırmıştı dirseğiyle.

Frankie, bu davayı izlemesi için Zygmunt'u tutmuş, Serçe'nin sarhoşluk ve huzuru bozma suçundan yargılanması sağlanmıştı. İki yıl gözaltına alınmakla kurtarmıştı yakayı. Ama Violet, yaşlı kocasının yüz gümüş dolarını harcamak zorunda kalmıştı. Serçe artık edebiyle oturmalıydı yerinde, Violet'e en az bunu borçluydu. İki yıl oldukça vukuatsız geçti. Yalnız bir keresinde aynasızlar onu annesinin mezarına bir sardunya saksısı götürürken yakaladılar. Sabahın dördü olmasa, ayrıca sırtında bir banyo küveti bulunmasa, belki annesine saygı göstermesini anlayışla karşılayacaklardı. Küveti sokakta bulduğunu, sütçü beygirlerinin ayağına dolaşmasın diye ortadan kaldırdığını ileriye sürdüyse de kimseye meram anlatamadı. Musluk ve banyo gereçleri satan bir dükkanda başka eksikler de vardı. Bunlar da Moloz'dan biliniyordu. Violet muslukçunun gönlünü yapınca adam davacı olmaktan vazgeçti. Bir ay kadar ihtiyar Stach Polonez sucuğunun artığını bile göremedi.

Mahkeme Serçe'yi suçlu bulmuş, bir ay hapsine karar vermişti.

Polis arabası Serçe'yi cezaevine götürdüğü gün Violet Liman Meyhanesinde körkütük sarhoş oldu. İçkiyi fazla kaçırdı mı sağa sola sataşırdı. Ordaki erkeklerin hepsine sırf erkek oldukları için verdi veriştirdi. "Artık moruk Stash'la bir gün bile oturmam." diye bar bar bağırıyordu." Onun yüzünü şeytanlar görsün! Topunuzun canı cehenneme! Sizi gidi morfinciler, sizi gidi ayyaşlar, götü kıllı serseriler. Size göre, koca bunak evimin aşını tuzunu getiriyor diye elini ayağını öpmeliyim. Nostriwicz'in fırınından bayat ekmekleri toplar getirir. Ne kadar pörsümüş sebze, kokmuş meyve bulursa toplar getirir, ucuza gelsin diye, içi geçmiş herif. Benden ne istedi biliyor musunuz. Pantolonlarına düğme dikecekmişim, o da fermuarlarını köşedeki terziye satacakmış. Bütün delikanlılar pantolonlarından düğmeleri çıkarıp fermuar diktirmek için terziye geliyorlarmış. Terzinin elinde az fermuar varmış. Stash fermuar kullanmak için çok yaşlıymış,

acelesi olan genç adamların işine yararmış öyle şeyler. Şimdi ölür müsün öldürür müsün?"

Bazıları Violet'i alkışladılar. Kadın bara tutunarak sordu:

"Bana artık genç değilim diyor. Ben evli bir kadın değil miyim Allahaşkına?"

"Evli bir kadın gibi konuşmuyorsun." dedi Havagazcı.

"Sen onu affetmişsin! Hem sana soran oldu mu? Sen kim oluyorsun bana akıl verecek? Evli bir adam mısın? Sen benim moruktan da betersin. Kendi pis yumruğunla evlisin. Sen alemin işine burnunu sokma, andavallı, angut düdük makarnası.

Sunu yapacakmışım bunu yapacakmışım. Bir araba 'kapustka' Kafanı kırarım senin!" Violet iri yarı değildi ama dediğini yapacak kadar güçlü görünüyordu. Kızıl saçları çelik bir miğfer gibi parlıyor, kurşuni gözleri öfkeden alev saçıyordu Havagazcı bardağını alıp usulca meyhanenin arka tarafına sıvıştı. Gücünü kuvvetini Kayış-Spor beyzbol takımının antrenörlüğüne sakladı.

O otuz gün Moloz için iyi bir ders oldu. Violet'in o kadar para harcamak zorunda kaldığını düşündükçe üzülüyordu. Kadıncağız ne zaman ihtiyar kocayı boşayacak kadar para biriktirirse kendi yüzünden çarçur ediyordu. Otuz gün otuz gece pis pis düşündü, sonunda dışarı çıkar çıkmaz Violet için boşanma parası çalmaya karar verdi.

Günün kalabalık bir saatinde Gold'un büyük mağazasını soyacaktı. Serçe daha kısa pantolonlu bir çocukken Gold'un satış tezgâhlarından öte beri aşırırdı. Mağazada tek silah taşıyan adamın yük asansörünü işleten ihtiyar olduğunu bilirdi. Silâhı da külüstür bir çifteydi: Asansörcü Gold'dan da yaşlıydı. Asansör başında uyuklar dururdu bütün gün. Emekli gibi bir şeydi.

Bir kuşunla kafası delinmeden ihtiyarın elinden çifteyi alabilirse, gerisi kolaydı, Serçe'ye göre.Gold'un yanıbaşındaki meyhanede bu tasarıyı kafasında evire çevire içmeye başladı. Vakit ilerledikçe iş çok daha kolay gibi görünüyordu. "Yazıklar olsun, neden bunu çok daha önce akıl etmedim?" diye hayıflandı.

Ayaklarını sürüye sürüye bardan çıkıp uzun sokak boyunca havanın nasıl hızla karardığını görünce, cezaevin-

de geçirdiği otuz günü hatırlayarak birden ayılıverdi, tersyüz bara döndü.

Violet'in kredisiyle bir daha sarhoş oldu. Stash'ın buzhanedeki işi sürdükçe Violet adına barlarda ödünç içki içebilirdi. Ama saat dokuza gelince veresiyeyi kestiler. Bu işi öyle takmıştı ki aklına artık geri dönemezdi. Duraklarsa hem Violet'e hem Frankie'ye kalleşlik etmiş gibi olacaktı. Her ikisi de onun için neler neler yapmışlardı. Ya kendisi ne yapmıştı onlar için? Hiç! Hiç mi hiç! Bütün yaptığı arkadaşlarını borca ve belâya sokmaktı. Ama şimdi büyük bir iş çevirecekti onlar için. Hemen şimdi.

Kasketini gözlerine kadar indirdi. Ayaklarını sürüyerek, kadın çorapları, lüks terlikler satılan orta tezgâh boyunca ilerleyip yük asansörüne vardı. Yaşlı bekçi eski günlere, eski anılara dalmış gitmişti. Serçe, Pilli dolmakalemini ensesine dayadı. Elinden silâhını kaptığı gibi adamı asansöre tıktı ve tıpkı Edward G. Robinson gibi hırladı: "Bütün fareler gibi bodruma in, mikrop!"

Gözlükleri bugulanmıştı. Ama asansör kapısının çarparak kapandığını, kabloların vınlayarak aşağı yukarı çekildiğini işitti. Mağazadaki on iki kadar müşteri yavaşlatılmış bir filmdeki insanlar gibi ağır ağır kendisine doğru dönmeye başladılar. Bir an onların gözüyle gördü kendini. Elinde kocaman bir çifte tutan, tosbağa gözlüklü, düzmece bir kovboy.

Kendi ince sesinin, tavanda dönen vantilatörlerin uğultusu arasında uçsuz bucaksız naylon tezgâhlarına kadar ulaştığını fark etti.

"Herkes duvara dönsün, bakalım."

Birer ikişer döndüklerini gördü. İhtiyar Gold koltuğunun altına bir leğen sıkıştırmıştı. Kasada oturan kadının yüzü ayva gibi sarardı. Olduğu yerde devrildi kaldı. Serçe haykırdı: "Dokunmayın kadına, sadece bayıldı."

Serçe, kasaya doğru eğilerek para çekmecesini açtı. Orada dizi dizi banknotlar kendisini bekliyordu. Terleyen avuçlarıyla yirmiliklere, onluklara, beşliklere, tek dolarlara dokundu. Çekmecenin bir köşesinde bozuk paralar duruyor, on sentlik, yirmibeş sentlik gümüşler çil çil parlıyordu. Serçe dengesini kaybedecek kadar eğildi. İçtiği içkiler acı acı ağzına geldi. Viski ya da tamahla oynattı

dudaklarını. Yirmi beş sentlik bir gümüş paranın yere düşerek çınlaya çınlaya çorap tezgâhına doğru yuvarlandığını işitti. Tasayla, kaygıyla gümüş çeyreğin peşinden gitti. On iki çift göz de Serçe'yle birlikte çeyreği izliyordu. Para, baharlık pardösülerin asıldığı bir askının önünde durdu. Serçe uğur parasını alıp cebine indirdikten sonra, en cafcaflı pardesüyü askısından çekti. Sırtına geçirmeye çalışırken, kozmetik tezgâhından iki krem kavanozu arasından Gold'un burnu göründü. Çinko leğen bir an titreyen elinde parladı. Leğeni Serçe'nin kafasına doğru fırlatırken tezgâha kapaklanarak krem kavanozlarını, mavi kadınbağı kutularını devirdi. Leğen Serçe'nin kulağının üstüne toslamıştı.

Birden bire vurulmuş gibi boylu boyunca yere seriliverdi. Elindeki çifte paldır küldür yuvarlandı.

Oradakiler gangsterin üstüne çullanmak için itişmeye başladılar. Kimisi üstüne oturdu, kimisi çamaşır ipleriyle elini kolunu bağladı. Birkaç açıkgöz ellerine geçirdikleri ufak tefek eşyayı kaldırıverdiler. Gold, Moloz'un bağlıyayım derken telaşla kendini de kıskıvrak bağlamıştı. Moloz, sersem sepet gözlerini açıp durumu protesto etmeye kalkınca birisi leğeni tekrar kafasına indirdi. Polisler geldiğinde ihtiyar Gold kendini Moloz'a bağlayan ipleri çözmeye çalışıyordu hâlâ.

Bütün mahalleli mağazanın önüne birikmiş, tahtakozların bu kez kimi götüreceklerini merakla bekliyorlardı. Baştan aşağı iplerle sarıldığı için dev bir arı kovanını andıran Moloz, yedeğinde moruk Gold'u sürükleyerek dışarı çıktı. Polisler Gold'u da onunla birlikte arabaya bindirdiler. Suç ortağı olmasa bir gangsterle birlikte bağlanır mıydı?

Ama ne gangster! Saloon Sokağı karakolunda, komiserlerin Moloz'un iplerini çözmeleri on dakika sürdü. Bir on dakika da Gold'u ondan ayırmak için uğraştılar. Serçe gözlerini kırpıştırarak gözlüklerini arıyordu. Gözlerinin dört açılması için, Çavuş Kvorka bir kova buzlu suyu başından aşağı boca etti.

Serçe'nin ilk tanıyabidiği kişi Violet oldu. Miyop gözlerini kısarak ne olup bittiğini ondan öğrenmek istedi. "N'oldu, Alla'sen?"

Polisler şaşkınlıkla Violet'e "Şu herife sor kuzum, ne akla hizmet ediyor? Gene ne bok karıştırmış?" dediler. Doğrusu onlar da merak ediyorlardı.

Moloz Violet'i suçlarcasına, "Oraya bir pardesü almak için gittim. Çünkü sana güzel görünmek istiyordum." dedi.. "İhtiyarın elinden çiftesini alıverdim, çünkü çoktan beri garezdir bana. Paltonun parasını ödedikten sonra silâhı geri verecektim. Ama paltoyu sırtıma geçirir geçirmez, millet üstüme çullandı. Namusumla parasını ödeyeyim, diyorum ama dinleyen kim? Sen de bilirsin şekerim, beleşçinin, lüpçünün biri değilim ben."

Polisler Violet'e baktı. Violet polislere baktı.

Kadın içini çekerek, "Şimdi bir başka avukat tutmamız gerekecek." dedi. "Boşanma paraları gene yandı. Bu gidişle balayımızı kodeste geçireceğiz seninle."

Serçe, "Ben kendimi savunurum," diye diklendi. "Özümü savunurken enselediler beni. Buna hakları yok."

Sonunda Violet'In kafası kızdı. "Bana bak. Çeneni kapatmazsan beni evlenme sözüyle kandırdı diye mahkemeye veririm seni. Evli de olsam fark etmez, anlaşıldı mı? Benim kefilliğlme serbest bırakacaklar seni. Karın olmasam bile gardiyanın olacağım" Birden öfkeden gözyaşlarına geçti. Moloz, Violet'in ağladığını hiç görmemişti daha önce, Kadın, "Artık kendi elimle tutuklayacağım seni." diye hıçkırdı. "Polisler kapatmasın diye her gece ben kapatacağım."

Moloz, "Bakalım kanunda yeri var mı?" dedi. "Hem bakalım beni tutuklayabilecekler mi? Hiç sanmıyorum."

Tutuklayamadılar. Merkez karakolundaki iki analistin raporu birbirini hiç tutmadığı için Zygmunt zahmetsizce onu kurtarabildi.

Violet, Zygmunt'a borcunu taksitle ödüyordu, Stash'ın birikmiş çekleri sayesinde tabii. Taksit ödeme zamanı gelince yaşlı kocayı yontması gerekirdi. Bazan fena içerliyordu yaşlı kocaya.

Adam yakasını bırakmıyordu bir türlü. Hani yamacına yapışıp kalması bir işe yarasaydı bari canı yanmazdı. Ama yaş yetmiş, iş bitmiş.

Yaşlı koca bunaklıklar repertuvarına yeni bir numara

eklemişti. Son zamanlarda ucuza aldığı bayat yiyecekleri getirdiğinde süpürgelerin durduğu dolaba kilitliyordu. Violet çöp tenekesine atarım diye ona gözdağı vermişti çünkü. Artık her şeyi kilitlemeye başlamıştı. Bütün yiyecekleri kilere kilitliyor, işe giderken mutfak masası üstüne iştahlı bir kadına kendince yetmes gerekecek kadar yiyecek bırakıyordu.

Violet, Moloz'a bir dilim Polonez salamı vermek içi mutfağa gitse, utanıyordu. Kendi evinde yabancı gibiydi artık. Bir çekiç alıp kilidi kırdı. Stash'a kuru bir köşecik bile saklamadan salam somununu olduğu gibi Moloz'a yedirdi. Ondan sonra iki gece Stash kelepir mallarıyla birlikte yüklükte yattı.

İşin tuhafı buna pek aldırdığı yoktu. Yalnız Zindancı, bütün süpürgelerini, kovalarını, tahtabezlerini burada sakladığı için yaşlı kocanın işini güçleştirmesini hoş görmemişti. Yoksa orayı mekân tutması üçünün de işine gelecekti. Ama Zindancı onu don paça yüklükten çıkarıp evine yollamış, kapısını sıkı sıkı kapatması için uyarmayı da unutmamıştı.

Stash bayat bir etsuyuna banarak yediği kazık gibi çavdar ekmeğini çiğnemeye çabalarken Violet somurtuk bir suratla biraz acele etmesini söylerdi, bazan. Aşağıdaki barda bekleyen Serçe'nin sabrını tüketmek istemezdi çünkü. Ama Stash karısına kulak vermez, çavdar ekmeğiyle becelleşir dururdu. Ekmekle etsuyunu nerden bukadar ucuza aldığını kimseciklere söylemeyecekti işte. Bayat, ucuz ruhunun gizlerini de kilerdeki yiyecekler gibi kimseciklerle paylaşmayacaktı.

Violet, Sophia'ya dert yanardı zaman zaman. "Yaşlı kocayla evli olmak, her akşam takvimden bir yaprak koparmasına, her sabah termometreyi okumasına izin vermek demektir. Böyle olmadık şeylerle oyalanır. Sabahları ısının kaç derece olduğunu bana söyleyecek ille. Hava soğuk mu yoksa sıcak mı, bilmez gibi davranırım. Termometreyi okumak için pencereden yarı beline kadar sarkar. Aklı sıra beni şaşırtacak. Düşüp kafasını kıracak diye korkuyorum bazan. Zavallı ihtiyarın kimseye zararı yoktur. Beş yaşındaki bir çocuk gibi inanır bana. Çocuk gibi idaresi de kolaydır. Moloz gibi ayak üstünde yirmi

yalan uydurmaz." İçini çekerek ekledi. "Ama ne şahane valanlardır onun yalanları da "

Merdivenlerden Kör Domuz'un bastonunu vura vura yukarı çıktığını işittiler.

Sophia, "Bize yukarı çıktığını bildirmek için mahsus tak tak vuruyor bastonunu. " dedi. Acaba Frankie'yle bir işi mi var?"

Violet gidince Sophia başka odalardaki seslere kulak kabartırdı. Komşuların ne yaptıklarını bilirdi. Öpüşüyorlar mı, içki mi içiyorlar, para mı sayıyorlar? Şu anda Zindancı Ayyaş John'a çıkışıyordu.

"İçki almayı unutmazsın ama kira ödemeyi unutursun."

Sophia bir sevinç ürperişiyle kulağını anahtar deliğine yaklaştırdı.

"Karımla görüş."

Sophia, hıh, dedi. Ne karı amma! Molly Novotny'nin ne mal olduğunu herkes bilmiyordu sanki. Bar kızıydı ama kendine hostes , diyordu haspa. "Ben onu ta on dört yaşından beri tanırım. Daha o zamandan önüne gelenle gezip tozardı." diye düşündü. "Beter olsun!"

Ayyaş'ın başlıca hüneri başkalarının Molly'ye karşı sevgisinden faydalanıp kendi dümenini yürütmekti. Böylece, ıslahevi cezaları ertelenir, kira ertelenir, borçlar ertelenir, John içmeye devam ederdi. Zindancı aslında yufka yürekliydi. İş, yazılı bir şikâyette bulunmaya geldi mi, bir adamı islâhevine göndermeye gönlü razı olmazdı. Yalnız John'dan Molly'yi bir daha tekmelemeyeceğine dair bir söz koparabilmişti.

Ayyaş sözünün eri değildi. Sophia bir gece kapılarının önünden geçerlerken John'un Molly'ye "Seninle yatmak istemiyorum. Sana elimi bile sürmem. Birkaç tekme atayım yeter" dediğini işitmişti.

"Beni rahat bırak, başka bir şey istemem." diye ağlıyordu Molly.

Bir keresinde de Fiyaka Louie'nin konuştuklarını kapı ardından işitmişti. "Benim işim herkesin işidir. Alavere dalavere, işini yürüteceksin. Kaparozculuk ayıp değildir. Yeter ki ucunda para olsun. Avantacılık mı yapacaksın? Ananın sütü gibi helâl! Yeter ki kokoz olma bu zamanda. Mangırsız kaldın mı avıbı büyüktür arkadaş. Sen kendi

dümenini yürüt, ben kendi dümenimi. Bu sayede iyi yol alırız Koca Domuz."

Koca Domuz, "Ben kimseden geri kalmam. Yol alırız abicim." dedi.

Bazı sabahlar el ayak çekilince, Sophia hava borusundan gelen sesleri dinlerdi sadece. Bir kadın çatallarını, bıçaklarını ayrı ayrı gözlere koyar, bir başkası havan döverdi. Bir zamanlar annesinin iş görürken çıkardığı sesleri hatırlar, özlemle yüreği kabarırdı.

Sinek pisliğiyle benek benek kirlenmiş camın önünde oturup sokaktan renk renk arabaların geçişini seyretmekten başka ne gelirdi elinden?

Dördüncü kattaki bir budala 1917 den kalma bir plağı çalardı hep.

Sophia, yaz demez kış demez akşam üstleri kucağına doluşan gölgeleri beklerdi. Gölgelerin gölgelendiği saattı bu. Uyur uyanık dinlenmek nedir bilmeyenlerin saatı. Sevilmeyenlerin saatı. Sevilmeyen bir kadın neye yarardı? Her aşın kazığı, her kızın aşığı olmalıydı. 'Dengi dengine' derdi eskiler.

Karşısındaki ışıltılı İsa gibi o da ihanete uğramıştı.O da başkalarının günahı yüzünden kan revan içinde kalmıştı. Kendisiyle Çarmıhtaki arasında bir acı bağı, bir kan bağı vardı. Çarmıhtaki herkese duyduğu sevgiyle nurlar saçıyordu. Kendisi de sevmek istiyor ama sevemiyordu. Hiçbir zaman öğrenmemişti ki sevmesini.

Tanrı bu gece şehrin üstüne bir avuç yağmur serpti. Allı yeşilli neon ışıkları altında bir konfeti yağmuruna benziyordu bu. Chicago'nun asma köprüyle kentin üstünden geçen treni gecenin adsız tünellerinde yol alıyordu.

Tuvalet masasının altında Sophia'nın önceleri deli gibi istediği ama kısa zamanda tiksindiği köpek uyuyordu. Koca burnunu bir kaseye daldırmıştı. Kasenin dibinde kirli sarı bira artığı göze çarpıyordu. Güzün son karasineği, köpeğin burnuyla kasenin kenarı arasında mekik dokuyordu.

Kıyıda bucakta bir akşam önceki çanak çömlek kırma yarışının kırıntıları kalmıştı.Olayı buruk bir sevinçle ansıdı.

Frankie işten eve dönünce yerlerde sürünerek, tabak çanak parçalarını toplamak zorunda kalmıştı. Yerlerde sürünüyordu köpek gibi. Sophia önce uyur gibi yapmış ama Frankie yatakta yanına uzanınca, her şeyi gördüğünü belirten ufak bir kahkaha salıvermişti.

O zaman da ne demişti enayi?"N'olur yapma Zosh.No'lur gülme bana." Kocaya bak sen! İnsana ne hayır gelirdi böyle kocadan.

Sophia ona sırtını çevirerek uyudu. Uyandığında Frankie gene gitmişti. Kumar salonunda sabaha kadar kağıt dağıtacaktı. Gökyüzünde ay bir tiyatro dekorunun kağıttan yapılmış uyduruk ayına benziyordu. Bulutlar bile gökyüzüne tutkalla yapıştırılmış gibiydiler.

Ayın aydınlattığı şehir çelikten yapılmış bir kafesi andırıyordu. Şehir de biraz çıldırmış, biraz sakatlanmış gibiydi son zamanlarda. İçindekilerle birlikte güme gitmiş bir şehir. Çocukca bir memnunlukla kimsenin kendinden hallice olmadığını düşünüyordu. Komşuluk unutulmuş, kimse kimsenin hatırını sormaz olmuştu. Birinin kapısını çalsan kapı güm diye suratına kapatılırdı.

Zil çalarak geçen şemsiyeciyi, sosisli sandviç satan seyyar satıcıyı işitti. Gökteki ay kör topal onları izliyordu. Antek'in meyhanesinde bir koltuk değneyi gördüğü geceyi hatırladı. "Gazoz ilânı ile gramofon arasında duran koltuk değneği meğer benimmiş. Deli deli gülmemeliymişim o değneği görünce. " diye geçirdi aklından.

İki kat aşağıdan Liman Meyhanesinin gürültüleri, sarhoşların şarkıları işitiliyordu. O da esrik bir Havai'li dansçı gibi elini kolunu oynatarak şarkı söylemeye başladı. O kadar ince, o kadar bet bir sesle söylüyordu ki, masanın altındaki köpek bile ayyaş gözlerini acıyla açtı.

Bildiği bütün şarkıları tekrarladıktan sonra sıra yarım yamalak hatırladığı peri masallarına geldi. "Benim adım Rumpelstiltskin" diyordu yüksek sesle.

Düşlerinde çocukluğuna, sonra yeni palazlanmağa başladığı ilk gençlik günlerine döndü. Frankie'lerin kapısında oturuyordu. Ondan patenlerini ödünç istemeye gelmişti. Frankie, "Birinle sen kay, birinle ben kayayım." diye patenlerin tekini eline tutuşturmuş, sonra kendisi tek paten üstünde gittikçe kararan bulvara doğru kaymaya

başlamıştı. O eski korku, delikanlının büsbütün gideceği korkusuyla titredi. Peşine düştü.Sokak ne kadar karanlık ağaçlar ne kadar yüksek, Frankie ne kadar uzaktaydı. Sokak fenerleri ona dik dik bakıyorladı sanki. Frankie'nin hareketlerini, dönüşlerini taklit ederek ardından gitti. O yapraklarla örtülü sundurmaya kadar varmıştı. Terkedilmiş bir evin sundurması. Delikanlı oralarda yalnız başına dolaşmamasını tembih etmişti daha önceleri. Sophia da, Frankie gibi kırık parmaklıktan önce sol ayağıyla geçmiş, karanlıklar arasındaki yaprak yığınlarına dalmıştı. Burada, topraktan yapraklarla çığların kokusu fıskırır, bazan bu kokulara aşıkların ter kokuları da karışırdı. Frankie, "Yat bakalım, Zosh" demişti.

Sarı ark lambasının tek gözü onları gözledi. Eski St. Stephen kilisesinin çanları akıllarını başlarına getirmek istercesine çınladı. Kartpostallardaki ağaçlara benzeyen ağaçlar yapraklarını döktüler. Demir parmaklıklardan sinekler havalandı.

Bu gece yarısı da eski kilisinen çanları onu eski anılardan uyandırdılar. Kaygısız çocukluğundan, şu sakat geceye kadar bütün ömrü gittikçe hafifleyen çan seslerinde yansıyordu. Sanki aradan hiç zaman geçmemiş gibi ölgün yapraklar düşüyor, Eylül rüzgârları sinekleri önlerine katıp götürüyorlardı.

"Tanrı hepimizi unuttu." dedi Sophia. Yağmur durmadan yağacak, takvimin yapraklarından başka hiçbir şey değişmeyecekti.

Dolaptaki bir fare kapanı tık diye kapandı. Kapana kıstırılmış gibi irkildi Sophia, hiçbir zaman kurtulamayacağı bir kapana. Küçük yaratığın bir süre çırpındığını, gittikçe yorulduğunu fark etti. Sesi sedası kesildi sonunda.

Rüzgar sinekleri savuruyor, Tanrı kullarını unutuyordu.

Erkekler, bilardo salonundan bozma bir odada, at nalı biçimindeki bir masanın etrafına sıralanmış oyun oynuyorlardı. Kırmızı deriyle kromdan yapılmış sandalyelerde oturan sarı suratlı, sarı kravatlı adamlardı bunlar.

Akşamın ilk puro dumanı tek lambanın altında, yeşil bir çayırda başlanan bir savaşın ilk atışını andırıyordu. Bütün gün at yarışlarıyla vakit geçirilmiş, atlar para kazandırmış

ya da batırmıştı. Duvarda ertesi gün yarış alanının durumu, kazanabilecek atlarla ilgili tahminler asılırdı.

Frankie,yeni bir takım İskambili Zero'nun önüne sürdü, kesmesi için. Kumarhane sahibi iskambili kesti. PX den alınmış saatını çalımla kurdu. Bütün bir gece kumarbazların vaktini bu saat avarlayacaktı. Elveren'in başı üstünde şu levha asılıydı:

Gizli oyun avan olmaz.

Sigara dumanı artıp saat ilerledikçe bu levha da ayan beyan olmaktan çıkardı.

PAPAZKAÇTI

Saatı 60 sent

Bu anlamsız küçük çağrı geçen yılın takvimi kadar geçersizdi. Pearl Harbor'dan beri burada kimse papazkaçtı oynamamıştı. Zero ile yardakçıları yolunacak kazlar gelinceye kadar kendi aralarında pişti ya da konken oynayarak, birbirlerinin övünmelerini ya da yakınmalarını dinleyerek vakit öldürürlerdi.

Serçe kabara kabara, " Ben beş meyhaneye gittim, beşinde de adamın biri bana içki ısmarladı" dedi.

Frankie, kağıtları karıştırarak, "Aynı adam mı?" diye sordu.

"Başka başka adamlar. Gel gör ki şimdi bir şişe şarap içecek kadar bile param yok. İflâs bayrağını çektim diyorum, inanmıyor musunuz."

Fiyaka Louie, "Sen her zaman yolsuzdun." dedi "Dünyaya geldiğinde senin moruk işsizdi herhalde.

Serçe de lâf altında kalmadı,"Seninkinin işi olsa sen dünyaya gelmezdin."

Frankie ciddi ciddi, "İkiniz de paranızı olmadık şeylerle harcıyorsunuz." dedi. Onun ardınca kumarhaneye girmiş olan Louie renk vermeden sordu: "Ya sen paranı neye harcıyorsun acaba?"

Frankie karşılık vermeden kağıt dağıttı. Herkese el verirken Serçe'yi atlamıştı: Serçe oynayacak parası olmadığını söylemişti az önce. Ayyaş arka cebinden etiketsiz bir şişe çıkararak Serçe'yi avutmak için ona uzattı.

Serçe mahzun mahzun şişeye baktı "Vay, anam babam, adsız bir şişe." Zevksiz zevksiz birkaç yudum aldıktan sonra şişeyi geri verdi. Sağındakine, solundakine ikişer defa "Bana pis bir beşlik toslasanıza. " diye yalvardı. "Ulan, ben de oynayayım. Beni de bir ana doğurdu. "Her ikisi de Elveren'in başı üstündeki lambaya bakarak, "Kendi parama karşı para koymam kumarda" dediler.

"Pis bir dolar toka edin öyleyse" Serçe'nin ödünç istediği paralar hep pis olurdu nedense. Kâğıt dağıtılırken kendini atlamaları fena halde gücüne gidiyordu. Ama Frankie'den para isteyemedi. Son zamanlarda o da meteliksizdi. Üstelik ne kadar solgun görünüyordu.

Frankie'ye "Senin yerine ben kâğıt dağıtayım." diye yalvardı. "Git bir volta at. Tut ki bir sinema yıldızıyla buluşacaksın. Kazlar kapıyı çalıncaya kadar da geri gelme."

Elveren karşılık vermedi. Öyle olmuş, böyle olmuş, hepsi birdi ona göre. Zero Moloz'un yarım saat kadar gönül eğlendirmesine ses çıkarmazsa Frankie'ye göre hava hoştu.

Ama Zero oralı olmadı.Serçe sabırsızlıktan kıvranarak bekliyordu. Az sonra, "Ellerimi yıkayıp hazır olayım mı?" diye sordu.

Zero sonunda gönül indirip karşılık verdi. "He. Ama suratını da yıka."

Fiyaka Louie, "Bırak gönlü olsun." dedi. "Makine'den fazla tırtıklayamaz seni."

Zero fiyaka Louie'nin sözüne itibar ederdi. Kararsızca omuzlarını silkti. Serçe, Frankie'ye bir dirsek vurup yerinden kaldırdı. Oyuncular beşer sentlik bot tosladılar.

Louie, "Şu Yahudinin el vermesine bakın hele." dedi.Çünkü Moloz sol eliyle iskambil dağıtıyordu.

Serçe'nin eli çabuktu. Bazan sağ bazan sol elle, bazan sağındakinden bazan solundakinden başlayarak ateş gibi iskambil dağıtıyordu. Ama kel bir atmaca gibi pottaydı gözü. Orada kazanan için dört dolar yirmi sent duruyordu. Oyuncu iki spot ödünç istedi. Moloz fırsat kaçıracak adam değildi. Dört yirminin yetmiş beş sentini kazanana verdi. Büyük yeşil torbaya on sentlik bir gümüş para koydu. Gerisini avuçladığı gibi cebine indirdi.

Kazanan oyuncu dehşetle önüne baktı. Dört dolar

kazanmak için iki dolardan fazla para harcamıştı. Önünde birkaç bozuk para duruyordu. Serçe onun karşı çıkacağını hesaplayarak, "Oyun bozanlık edeceksen hiç oynama" dedi. "Burada oyun tarzımızı beğenmiyorsan neşen bilir. İstersen bir daha el vermeyeyim sana."

Ötekiler alkışladılar: "Aferin Serçe, Aslana bak aslana!" Kendi ceplerinden bir metelik bile çıkmamıştı çünkü.

Ama alkışlar çabuk kesildi. Bir sonraki pot üç dolarlıktı. Elveren zahmetine karşılık bir dolar kırk sente el koydu, kumarhane otuz sent kazandı, kazanan oyuncuya da birkaç kırıntı kaldı. Bir sonraki ele fazla katılan olmamıştı, nedense . Potta yalnız kırk beş sent duruyordu. Serçe iki onluğu cebe indirirken Zero yakasına yapıştı. Gık bile diyemeden masadaki eski yerine oturtuldu. Ama bu kez önünde beş dolara yakın para vardı. Onları eritmeden kimse onu yerinden kımıldatamazdı.

Louie, Ayyaş John'a fısıldarcasına, "Benim 1921 de ölmem bekleniyordu." dedi. "Nerdeyse 47 oldu. Bu yürek hâlâ çarpıyor."

Louie bu kadar uzun yaşamakla övünüyordu. "O zamanlar benim peşimde olan herifler ya mortoyu çekti, ya fitil gibi sarhoş, ya da gebermek üzere. Gece gündüz sarmısak yiyen, kurşunlarına bile sarmısak süren Polonyalı gangsterler peşimdeydi benim. Yirmi altı yıl önce kafama sarmısaklı bir kurşun sıkacaklardı.Ama beceremediler. Ayak başparmağımın tırnağını kızgın bir pensle söktüler yalnız. O kadarla kurtardım yakayı." Yüzü terledikçe menekşeli talk pudrası dudak kenarlarına yapışıyordu. Dudaklarını hemen hiç kımıldatmadan, "Ya kodeste, ya körkütük, ya cartayı çekmiş ya da çekmek üzere" diye mırıldanıyordu.

Ayyaş John, kararmış dişlerini göstererek, "zorba Frank'ı hiç unutmam." dedi. "Barlarda yüzlerce dolar harcar ama bir paket sigara almaya kıyamazdı. Senden benden otlardı. "Ayyaş etiketsiz şişeyi dikti. "Ne günlerdi o günler. Bir kez ayağın sürçtü mü on üç yıldan aşağı kurtulmazdın. Suç işleyen cezasını çekerdi. Şimdiki gibi değildi. Şimdi çok ucuzladı bu işler. "Süreğen bir hastalık gibi hiç geçmeyecek sefihlik izleri vardı yüzünde.

işkence, cinayet, büyük hırsızlık nedir bilmeyen bir kişi vardı aralarında: Şemsiyeci. Sırtında eski bir şemsiye, elinde eski bir okul çanı, çan çalarak gülümser bir yüzle dolaşırdı sokaklarda. Kavgadan gürültüden ödü kopardı. "Şu şemsiyeli salak da kim biliyor musunuz? " derlerdi onun için. "İster inan ister inanma, sokaktaki en cingöz polisin kardeşi. Kvorka Dayıyı bilirsin canım, hani başkomiserin adamı. Eline on dolar sıkıştırdın mı herkesin dayısıdır. Memleketten yeni gelen göçmenlerin canına okur. Oysa göçmenlerin en toyu, en cahili kendi kardeşidir. Bu enayi şemsiye tamircisi geçinir. Acemi bir berberin suyunu ısıtıp önüne koymaktan acizdir bana kalırsa."

Şemsiyecinin yanında oturan Havagazcı, bir zamanlar beyzbol oynamıştı. Şimdi patronunun Kayış-Spor beyzbol takımını eğitiyordu. Havagazcı takıma antrenör olalı Kayış-Spor bir tek maç bile kazanmamıştı.

Louie gırgır olsun diye Serçe'ye, "Bir daha kelepir eşya satılan bir mağazayı talan edip buraya gelirsen seni kendi elimle Kütük Kafa'ya teslim edeceğim?" dedi.

"Sen ona teslim edersen ben de seni sınırdışı ettiririm." diye sesizce gözdağı verdi Frankie.

Louie de sessizce, "Elveren'e bak sen, kendinden pek emin görünüyor." diye düşündü.

Moloz, "Ona bunu yapamazsın Frankie" dedi. "Adamın vatanı yok."

Serçe'nın gene bir dükkanı yağma ettiğini anlamak için bir Pinkerton olmak gerekmezdi. Cebinde yarım düzine pilli kalem vardı. Bunlardan birini Sophia'nın elinde görmüş. Kendi de bir avuç kadar edinmeye karar vermişti.

Frankie kendine geldikçe Louie'nin canı sıkılıyordu. "Pilli kalem ne işe yarar" diye sordu.

"Karartmalar da yazı yazmaya yarar birader" diye açıkladı Moloz.

"Artık savaş bitti. Hem birader deme bana."

Louie , Moloz'un önüne bir gümüş çeyrek fırlatarak, "Ver bakalım şundan bir tane." dedi "Ama pili bitince beleşine değiştireceksin"

"Bir çeyreğe mi? Bu işte el emeği de var. Ancak elli sentlik kalemler için bedava pil garanti ederim."

Louie. "Hiç karışmam" dedi. "Pili bitince ya yenisini

verirsin ya da kalemi yersin."

Serçe aman diledi, "Kelepircide elektrik bölümüne yeni mal çeşitleri gelirse nasıl doldururum bu kalemi?"

"Orası senin bileceğin iş. Ben kalemin için ömür boyunca garanti isterim."

Serçe parasını geri verecek oldu. "Al paranı ver malımı."

Frankie, "Parayı geri verme, Serçe." dedi. "Bu kalem üç gün dayanırsa belki de Louie'den daha uzun ömürlü olacaktır."

Louie, Frankie'nin kâhinliğine gizlice inanmış gibi parasını geri almak için endişeyle uzandı. Sanki hayatı bir yabancının elindeydi. Serçe parayı cebine attı. "Frankle haklı galiba. Senin sabaha çıkmayacakmış gibi bir halin var." dedi Louie'ye.

Louie uğraşmaktan vazgeçip, "Frankie'nin elverdiği gibi öleceğim. Hızlı." dedi.

Zero: "Zaten hızlı yaşadın." diye söze karıştı.

"Hepimiz hızlı yaşadık"dedi Ayyaş John. Sanki hepsinin sonu yakınmış gibi bir duygu vardı içinde.

Yeşilimsi ışıktı Louie'nin yüzünü inceleyen Serçe sonunda yumuşadı. "Kalemin ne zaman tükenirse, pilini yenilerim. Bunun için depoya dalmak gerekse bile."

"Hava karardıktan sonra depoların civarında dolaşırsan ondan önce morgu boylarsın." Frankie'nin bu sözleri Serçe'yi yıldırmadı.

"Ben bir işadamıyım bugüne bugün. Bir işadamı verdiği sözü tutar. Bir depoyu soymak pahasına da olsa. Benim gibi bir iş adamıyla sizin gibi adi dümenciler arasındaki fark bu. Sizin krediniz yok,oğlum."

Frankie yavaşça kağıtları karıştırdı. Bir an önce yolunacak hödükler gelseler de bu iş bitseydi. "Memleketin asıl derdi bu" dedi. "Siz işadamları, milleti öyle hızlı kazıklıyorsunuz ki dümencilere ekmek kalmıyor."

Serçe, "İşadamıyla dümenci arasında fark yoktur aslında." dedi "İşadamı meşru işler çevirecek kadar parası olan bir dümencidir. Dümenci de iflâs etmiş ya da hiç kazanamamış bir işadamıdır. Bu akşam cebime beş bin dolar koy, yarın sorgusuz sualsiz ticaret odasına alırlar beni."

Louie, "Seni önce Kütük Kafa alır." dedi.

Herkes aynı kanıdaydı. Serçe'nin uzun süre cezaevide kalması olanağı hepsini şenlendirmişti. "Dışarı çıktığında artık Kvorka'nın oğlu babasının çavuş şeridini takar." diyorlardı.

Ayyaş John sızlandı gene. "Nerede o eski günler. Eskiden herkes ettiğini bulurdu."

Serçe , "Sen Allahından bul e mi? Senin bataryan da sönsün!" diye ilendi.

Frankie, "Onun bataryası yirmi yıldır ölü zaten" demeden duramadı.

John, "Bataryam durmuş olabilir ama beynim işliyor." dedi. "Moloz'un bataryaları ateş gibi ama toriği çalışmıyor."

Serçe Louie'ye bakmadan, "Başkalarına kıyasla benim işim meşru sayılır. Safari'nin kapısında beni bekleyen keyif ehli yok." dedi.

Frankie, ilk kez Moloz'un Louie'nin katakullisinden haberi olduğunu anladı. Bundan bir rahatsızlık duydu. Acaba Moloz işin içyüzünü gerçekten biliyor muydu? Yoksa lâf olsun diye mi konuşmuştu.

Serçe, şakayı fazla ileri götürmüştü. Louie elindeki maça asına bakarak sordu, "Bir sokak aralığında temizlenmek işine gelir mi?" Sesinde şakacılıktan eser kalmamıştı.

Serçe Louie'ye meydan okuyamazdı. Ama onun da bir kozu vardı elinde. Sol elinin işaret parmağı çocukluğunda kırılmış, kemikleri iğri büğrü kaynamıştı. Çevredekiler bu parmağın kendilerine doğru çevrilmesini uğursuzluk sayarlardı. Louie'ye, "Uğursuz parmağımla ju-ju işareti yaparım sana." diye alt perdeden bir tehdit savurdu.

Louie, "Hele o uğursuz parmağını çevir bana, seni köpek gibi gebertirim." dedi.

Bu bir meydan okumaydı. Louie'nin Serçe'ye meydan okuduğuna herkes tanıktı. Louie gözlerini tekrar iskambil kağıtlarına çevirince, Serçe kırık parmağıyla çabuk çabuk büyücü işaretleri yaptı. Louie, parmağını çatırdattığını işitmişti. Birisi güldü. Frankie içinin daraldığını, şifalı ilacın sabaha kadar idare etmeyeceğini sezdi.'

Louie, "Parmağını bana mı çevirdin?" diye sordu.

Serçe çabuk çabuk, "Ben onu ancak düşmanlarıma

yaparım" dedi. "Oysa seninle ben eski dostuz." Sonra eski bir türkü tutturdu.

Kör Domuz. "Telefon çalacak." dedi. Daha sözünü bitirmeden telefon çaldı. Kör domuz tellerin titreyişinden telefonun çalacağını bilirdi.

Cumartesi geceleri, aynı saate telefon çalar, Zero ancak varlıklı kadınlara sakladığı bir incelikle "Lütfen bekleyin biraz. Şimdi onu çağırıyorum." derdi. Louie telefona gidince, Zero, Frankie'nin yanındaki yerine otururdu.

Frankie, "Konuştuğun karının bokunda boncuk mu var?" diye sordu.

Domuz övünüyordu, "Kulaklarım öyle keskindir ki en ufak çıtırtıyı bir köpekten önce işitirim."

Frankie köpek lafını duyunca, evde, masanın altında dönüşünü dört gözle bekleyen Rumdum'ı düşündü. Rumdum Sophia'yı daha ilk görüşünde ürkütmüştü ondan.

Louie masaya dönünce, Frankie'ye bir ağırlık çöktü. Elindeki kağıtlar bile kurşun gibiydi. O hiç titremeyen bilek bir an için titredi. Frankie derdinin ne olduğunu anlamıştı Bu kadar kısa bir süre sonra bir enjeksiyon daha isteyeceğini hiç aklına getirmemişti.

Bir makine gibi kağıtları dağıtırken tek göz bir odaya çıkan halısız merdivenleri görür gibi oldu. O tek göz odada bulaşıklarla dolu bir musluk, musluğun altında köhne bir davul takımı, musluğun üstündeki rafta eski iskambiller vardı. Sophia sandalyesinden kalkıp uzanamadığı için o raf hiç temizlenmezdi.

"Gene de, ne zaman oraya bir şişe bıraksam içindeki içki birkaç parmak eksilir." diye düşündü.

"Şu asık suratlıya bakın, düşünde bir sinema yıldızıyla evleniyor galiba" diye yeşil torbayı Elveren'e attı Zero. O akşamki eğlence bitmişti.

Kazlar yavaş yavaş düşmeğe başlarlardı artık. Önce dalgın dalgın yarış bültenine bakar, yarış sonuçlarını öğrenmeye gelmiş numarası yaparlardı. Her biri, yarım saatlığına zaman öldürmek için otururdu. "Bu akşam bizim kocakarıyı dışarı çıkartacaktım da." Oyunun başında şansları yaver giderse erkence sıvışabilmek için önceden uydurulmuş bir mazeretti bu.

Yarım saat içinde herkesin karısı, kızı unutulur, boplar

yükselmeye başlardı. Potun yüzde beşi yeşil ipekli torbaya girerdi. Kazananlardan biri Frankie'ye bir gümüş çeyrek attı mı, başının üstündeki lambanın metal abajuruna vurarak çınlatır, Zero orada olsun olmasın paranın kendi cebine gireceğini belirtirdi.

Moloz tanımadığı bir müşterinin yüzünü beğenmezse, kapıyı yarı açar, "Burası bildiğiniz yerlerden değil efendim. Kayış kemerler satıyoruz. Bir kemer ister misiniz?" deyip kapıyı kapatırdı.

Frankie için hayat bütün gece oynanan bir açık-poker oyunu gibiydi. Kendisi kağıtları dağıtır, Zero paralara konardı.

Merdivenlerde ayak sesleri, kapıda hafif bir tıklama. Serçe, "O kadar hafif vuruyor ki andavallılardan biridir mutlaka." dedi. Kapıyı açmak için ayağa kalktı.

Frankie, Ayyaş John'u artık yalnız kumar masasında görüyordu. Zindancı sonunda onu evinden kovmuştu. Molly'cik eskiden paylaştıkları odada yalnız yaşıyordu artık.

Karasaçlı Molly'nin küçük yuvası birinci kattaydı. Odanın tek penceresi, üstünden demiryolu geçen karanlık bir tünele açılıyordu. Gene de temiz bir kır evinin perdeleri gibi tiril tiril perdeleri vardı. Tren gelip geçtikçe bu perdeler sallanırdı.

Ayyaş John ilk ve en büyük aşkı, içki şişesi için Molly'yi terketmişti. Şişe boşalınca kapısını çalar, Zindancı oralarda değilse Molly John'a bir iki dolar verip başından savardı. Barda müşterilere içirdiği her kırk sentlik içkiden bir komisyon alırdı. Bazı geceler on dolar kadar kazandığı olurdu. Bazı geceler on para kazanmadığı gibi bara beş dolar borçlu kalırdı.

John'un son gelişinde Molly, "Senin beni bulamayacağın bir yerlere gitsem rahat ederdim" dedi.

"Nereye gitsen seni bulurum."

Ne pahasına olursa olsun adamdan kurtulduğuna seviniyordu. Sabahları uyandığında perdeleri inanılmayacak kadar beyaz görünüyordu. Tuvalet masasında iki lamba vardı. Biri kırmızı, biri mavi ampullü. Lambalar kırmızı, mavi ışıklar saçıyor, beyaz perdeler sallanıyordu. Molly'nin

yuvasında başkaca bir Noel şenliği yoktu.

Frankie'nin yüreği de bayram sevincinden habersizdi. İkinci kattaki büyük çanak çömlek savaşının ertesi gecesi Molly'nin kapısında durmuştu. Yanında Rumdum vardı. Serçe köpeğin boynuna mavi bir kurdeleyle yürek biçiminde kırmızı bir rozet asmıştı. Üstünde "Kalpsiz olmayın" diye yazılıydı.

Frankie Moloz'a, "Köpeği eve götürüyorum" demişti. "Zosh uyuyor. Saat onda bitirim yerinde buluşuruz."

Serçe merdivenlere doğru yürüyerek, "Violet'i bir yoklamalı," dedi.

"Stash bugünlerde erken yatıyor."

Frankie başını çevirmeden tekrarladı, "Benim kapıya vurma, Zosh da uyuyor."

"Kaç kere söyleyeceksin? İsterse sabaha kadar uyusun. Ben Zosh'u ne diye rahatsız edeyim?" 'Bu işin içinde bir iş var,' diye düşündü. "Frankie karısının buraya geldiğini bilmesini istemiyor. Pusulayı şaşırdı iyice."

İkinci kattan geçerken Sophia'nın tekerlekli sandalyesiyle odanın içinde dolaştığını işitti. Frankie, Molly Novotny ile oynaşmak istiyorsa, onu şimdiye kadar hiç ele vermemiş bir arkadaşına güvenebileceğini bilmeliydi. Serçe biraz küçümseyerek, "Sanki bir pilici becermek büyük işmiş. Frankie bu işi amma da büyütüyor gözünde." diye düşündü. Kendisi kadın tavlama konusunda daha ustaydı.

Frankie Serçe'nin ayak sesleri üçüncü katta kaybolduncaya kadar bekledi. Cebindeki şişeden bir iki yudum aldı. Sonra hafifçe kapıya vurdu. O kadar hafif vurmuştu ki, duyurmak için bir daha vurmak zorunda kaldı.

Molly kapıyı açınca biraz şaşırmış göründü. "Çok hafif vurdun kapıya. Kapıda biri var mı yok mu bilemedim önce."

Bu kez ardından vuran ışıkla içi dışı görünmüyordu. Sırtına temiz, beyaz bir elbise geçirmiş, kulaklarına kan kırmızısı küpeler takmıştı. Küpeler tatlı esmer tenini, gece yarısı gibi kara saçlarını açmıştı. Omuzlarına dökülen saçları, yukardan geçen trenlerin perdeleri uçuran rüzgarıyla savrulmuş gibiydi. John kendisini bırakalı daha az yıpranmış, daha az üzgün görünüyordu.

Frankie özür dilercesine, "Bira içen bir köpek görmeyi ister misin diye soracaktım." dedi. "Bana tekmelemek için bir köpek almamı söylemiştin."

"Ama bira içen köpek al, dememiştim. Gene de istersen bir deneyelim."

Rumdum söylenenleri anlamış gibi Frankie'nin önünden odaya daldı.

Frankie, "Bira kokusu aldı mı aslan kesiliyor." dedi. Molly bir tabağı birayla doldururken Rumdum biraları yalayıp yutmuştu bile. Molly tabağı bir daha doldururken Rumdum parmağını filan kapmasın diye Frankie hayvanın ağızını iki eliyle sımsıkı kapatmak zorunda kaldı.

Frankie "Zavallıcık, bütün gün bir şey içmedi" dedi. "Doğrusunu istersen benim boğazım da kupkuru" Pantolonunun art cebinden şişesini çıkarırken, şişeyi orada bulduğuna şaşırmış gibi, "Aa, bak birisi ne koymuş cebime" dedi.

Molly ihtiyatla, "Ben biradan şaşmam" dedi. "John gittiğinden beri içkiyi bıraktım" Frankie içerken tuvalet masasının üstündeki küçük pikaba bir plak koydu.

Ne çabuk, ne çabuk ne çabuk geçer hayat.

Molly, "Beni Karakız'ı yüklüğe kapadım. Onu burada barındıracak yerim yok ama, başımdan alacak birini bulamıyorum," diye sızlandı.

Rumdum masadaki yarı dolu şişeye ağzı sulanarak bakarken, Frankie, "Köpeğin icabına bakacak birini biliyorum" dedi.

Molly hem köpeğin tabağına, hem kendi bardağına yeniden bira doldurdu. Daha biranın köpüğü inmeden Rumdum tabağının yeniden doldurulması için, dili dışarda yalvarıyordu. Yüklükten Karakız'ın acı acı iniltileri geliyordu. Rumdum'ın sol kulağı dikiliverdi.

Frankie, "Senin köpeği dışarı salma." diye öğüt verdi. "Beni tanırsa ısırır."

Plaktaki şarkıcı hem Frankie'ye hem Rumdum'a:

Yavaştan al, yavaştan!

diye öğüt veriyordu.

Frankie kulakları dikilmiş köpeği pabucunun ucuyla gösterdi. "Şunu yeni aldım. Zosh'a beni taşa tutmaktan başka bir meşgale çıksın diye."

"Zosh'u ta eskiden beri tanırım, Frankie. Hatırlar mısın hani, beni St. Wenceslaus'da dansa götürmüştün. Zosh pistin ortasında, herkesin önünde yüzüme koca bir şamar atmıştı. Ondan başka kimseyle dansa gitmeni çekemezdi. Şimdi ne hallere düştü. Yazık!"

Gene de sesinde hafif bir zafer çınlaması seziliyordu. Zosh'un o yıllarda kimselerle konuşmadığını hatırlamaz mıydı Frankie.

Molly çabuk çabuk ekledi. "Ama hâlâ güzel." Sonra kalın, kısık, iç gıcıklayıcı sesiyle birlikte dansettikleri gece çalınan bir şarkıyı söylemeğe başladı.

Ne koca bir şehir bu.
Görülecek yeri çok,
Şehir dar gelir bana,
Sevdiğim ortada yok.

Rumdum bir düş görüyormuş gibi hafifçe havladı. Uykusunda pençeleri kıvrıldı. Rumdum bir tilkiyi kovalayan av köpeklerinin başında gittiğini düşlüyordu.

Molly, "Köpekler de düş görürler. Onlar da insanlar gibi en çok özledikleri şeyleri görürler düşlerinde." diye giz verircesine konuştu.

Frankie, "Bu köpek görmüyordur." dedi. "Yoksa bir bira fıçında boğulduğunu görür de feryadı basardı."

"Ben de iyi uyuyamıyorum. Yalnız yatmağa alışmamışım zahir. Düşümde, John'un geri geldiğini görüyorum. Uyanıveriyorum. Bazı geceler gözümü uyku tutmuyor hiç. Canım çekiliyormuş gibi. Sinirlerim çok gergin. Ben neyim, biliyor musun? Leh, Bohem ve Macar kırması."

"Tevekkeli değil, ondan uyuyamıyorsun."

Genç kadın, erkeğin çoktan kaybettiğini sandığı bir ciddilikle:

"Yağmurlu günlerde burada oturup klasik müzik dinlemekten başka bir şey yaptığım yok." dedi. "John gideli meyhanelere uğramak istemiyorum. Klasik müzik sever misin?"

"Hayır."

"Ben severim. Bazan yeni bir kelime duyarım. Onunla kafiyeli başka bir kelime bulup beste yaparım. Klasik tabiî. Kitap okur musun sen?"

"Hayır."

"Ben okurum. Seks kitapları, Garip Kadın gibi entelektüel seks kitapları. Kadın erkekle yatar. Bu sekstir. Sonra de evlenirler, bu da işin fikir tarafı."

Frankie'nin bunlara ekleyecek sözü yoktu. Ne kalkmağa, ne de kıza yanaşmağa davranıyordu.

Molly tekrar bir şarkı mırıldanmağa başladı:

Sev beni sevgilin olayım.
Sar beni, unutmam seni.

Sonra Frankie'nin hiç unutamadığı bir şey yaptı. İki parmağını diliyle hafifçe ıslattıktan sonra meme uçlarına dokundu. "Safari'deki kızlar böyle yapıyorlar." dedi hafifçe kızararak. "Oysa ben sadece içki içirlyorum, enayilere."

Frankie sonunda ayılmış gibi, "İnsan düşünde gerçekten özlediğini görürse, ben de birinci katta bir sevgilim olduğunu düşleyeceğim. Sen iyi kızsın Molly'cik." dedi.

"Gerçekten iyi kızım, Allah için. Tuvalet de sağ tarafta."

"Bunu içtenlikle söylüyorum, Molly. İyi yüreklisin. Böylesi eritir bir erkeği."

Molly uzun uzun Frankie'ye baktı. Bir derdi, bir zoru vardı bu adamın. Ama ne olduğunu tam kestiremiyordu. Dağınık saçlı başından, hırpalanmış asker botlarına kadar, süzdü.

"Kapıp koyuvermişsin kendini. Eskiden ne kadar bakımlıydın. Şu kolundaki yırtığı ne zaman diktireceksin?"

Kazada yırtılan ceket kolu hâlâ onarılmamıştı. Sophia bir yama vuramamıştı oraya. Bazan bir çengelli iğneyle tutturur, bazan öyle yırtık gezerdi.

"Eskiden pantolonunun çizgisi ustura sırtı gibiydi. Gıcır gıcır ayakkabılar giyerdin." dedi ağlamakla gülmek arası. Frankie ona yaklaştı.

"Sen de fıstık gibiydin. Vücudunun kıvrımları soluğunu keserdi adamın."

Molly, "Çok yalnızım... Frankie." diye itiraf etti. Onun adını kırık dökük bir sesle söylemişti.

Tünelin üstünden geçen tren bir fersah öteden titretti perdeyi. Üstlerinden geçerken beyaz bir köpük gibi ihtirasla kabardı. Sonra indi yavaş yavaş. Erkeğin başı kadının memeleri arasına gömülmüştü. Akşamları ilk sesleriyle şehir uykusundan silkiniyordu.

Akşam ark lambalarının altından süzülüp inerken, Frankie hâlâ uyuyor, Molly sevgiyle ceketinin yırtık kolunu dikiyordu.

"Onun yüreğini onarıyorum." diye düşündü.

Molly dikiş bilmezdi. Kolun onarılmasını bitirip yaptığı işi beğendiği zaman hâlâ çengelli iğneyle tutturulmuşa benziyordu. Molly sevilmişti. Daha önce dünya bozulmuş ama şimdi sevilesi bir yer olmuştu yeniden.

Bütün gece, Frankie işe gittikten çok sonra bile, onun eskiden nasıl olduğunu, şimdi ne duruma düştüğünü evirdi çevirdi kafasında. Sevgi ve acımayla karışık bir şefkat bütün varlığını sarstı. Şefkat uykuya, gece sabaha dönüşünceye dek.

O pazar sabahının daha geç saatlerinde Frankie tekrar ikinci kattaki yatağına uzanmış, savaş olmasaydı, gönüllü yazılmasaydı, başlarına o kaza gelmeseydi işler çok daha tıkırında gitmez miydi, diye düşünüp durmuştu.

Violet, Sophia'yı ekmekle şarabı kutlama ayinine götürmüştü. Kiliseye gitmekten bir fayda umsa kendi de giderdi. Dualar kabul edilse... Bir sabah kiliseye gitse de, Sophia mihrabın karşısında ayağa kalkıverse. "Artık tekerlekli sandalye filan gerekmez bana, bu gece dansetmeğe gidelim." dese.

Ama pazar sabahları uyumaktan başka bir şey istemezdi canı. Bütün mucizeler, cumartesi geceleri, bir kat aşağıda oluyor gibiydi.

"Vi ile Zosh, geri gelince bir Meryem Ana'ya, bir gökyüzündeki babamıza dua okurum. Bir de günahlarımın bağışlanması için yakarırım Tanrı'ya."

Kadınlar döner dönmez ilk işi, yatağın başucundaki rafa uzanıp içki şişesini almak oldu. İkinci işi de tekrar uykuya dalmak.

Artık Frankie'nin geceleri eskisinden farklıydı. Molly

Novotny'nin kollarında onu Safari'nin üstündeki odaya gönderen hastalığı, yalnızlığı unutabiliyordu. Molly'ye her şeyi olduğu gibi anlatmıştı. Kadın önceden gerçeği yarı yarıya sezmişti zaten.

"Geçen akşam başını bu kapıdan uzatır uzatmaz, bu adamın içini kemiren bir kurt var, demiştim. Frankie, Safari'deki hurdacılara benzemeğe başlamış. Bir daha bozuk çalınca Louie'ye gideceğine bana gel. Ben daha iyiyim senin için. Gerekirse seni kilitlerim buraya ama ne yapar yapar o meretten kurtarırım. İki günlük tanışıklık değil ki bizimkisi. Öyle olsa işine burnumu sokmazdım. Tanıdığım en esaslı delikanlıydın bir zamanlar. Gene eskisi gibi olmanı istiyorum."

Frankie, dört gece üstüste hastalıkla çarpıştı. Beşinci geçe hiçbir şey yememiş gibi halsizdi ama fazla bir sıkıntısı yoktu. "Maymunun bir pençesini sırtımdan attım." diye Molly'ye övündü.

Kumar masasında iskambil dağıtırken güveni biraz sarsılmıştı ama, "Bütün marifet bilekte, ben hünerime güvenirim." diye kendini yüreklendiriyordu.

Yalnız tekerlekli sandalyedeki kadının bulanık imgesi içini karartıyordu. Maymunun öbür pençesi oydu.

Her gece yeşil torbaya tek, beşlik, ikilik dolarlar kaydırıyordu. Frankie sağlığı yerinde olduğu sürece Kuzeybatı yakasının en hızlı krupyesiydi. Şimdi geceden geceye iyileşiyordu. Kendini eskisinden sağlam, eskisinden dinç buluyordu zaman zaman. Potu da, oyuncuları da saniyesi saniyesine gözaltında bulundururdu. Oyuncular da aslar ya da ikililer gibi gene avucunun içindeydiler. Sabaha karşı bu kupa papazları, bu karamaça beyleri birlik olup bön oyunculara ihanet ederlerdi. O saatte bütün blöfler ortaya çıkardı.

Gün ağarırken Zero, karasarı suratını asarak, erketeciye, "Kapatıyoruz!" diye bağırır, sonra para çıkınını kaptığı gibi güneydeki evinin yolunu tutardı.

Frankie kumar oynatırken Zero'nun yerinde yalnız bir kez patırtılı bir çekişme olmuştu. Oyundaki dalavereleri saniyesinde sezerdi. Oyuncunun biri ne yapıp yapıp karşısındakini ötmeği aklına koyduğu için elçabukluğuyla elindeki tek ası çift as gibi yutturmağa kalktı. Aldatılan

Şemsiyeci, aldatan ise Fiyaka Louie'ydi. Frankie foyasını meydana çıkarınca donup kaldı.

Herkes ne olup bittiğini derhal anladı. Şemsiyeciden başka herkes. Şemsiyeci, sadece Louie'nin "çift as" deyip pota saldırdığını biliyordu. Louie elindeki kağıtları desteye katmak fırsatını bulamadan Frankie bir vuruşta masanın üstüne serdi.

Louie, "Yemin ederim, ası çift gördüm." deyince kimse yalanını yüzüne vurmadı. Ama parayı Şemsiyeci aldı. Louie de Frankie'nin ayıbını yüzüne vurmasını hiçbir zaman hazmedemedi. "Sanki kendi cebinden çıkıyor keratanın." diye ona buna sızlandı sonraları.

O zamandan beri her gece, ekmeklik'ler kapıyı çalmadan huzursuzca Louie'ye bakarak, "Burada benim dediğim dediktir. Benim borum öter. Bu böyle gelmiş böyle gider." derdi. Bu sözleri askerdeki çavuşu belletmişti ona. Şimdi Louie'ye satıyordu.

Masaya oturan her yeni 'kerizci'yi, esnaf gözleriyle süzerdi. Zero, krupyesini denemek için bazan el altından 'kıyakçı'lar gönderirdi. İri çiçekli boyunbağları takan, uzun favorili kıyakçılar masa altından Frankie'nin ayağına dokunarak kendilerine yardım ederse yardımının karşılıksız kalmayacağını ima ederlerdi. Bir viski bardağıyla kumara oturup kazanınca hiç saymadan para alan hovardalar da gelirdi. Frankie kumarda babasına bile güvenmezdi. Ona Makine dememişlerdi boşuna. Makine gibi hızlı, makine gibi doğru iş gördüğü için.

Başka türlü olmayı göze alamazdı. Tek hüneri elvermekti. "Müzikçiler Sendikasından kart aldığım gün, Zero'yu soyup sovana çevireceğim." diye geçirirdi yüreğinden. Ama o güne kadar Dul Karı'nın fildişi uçlu istekaları kadar doğru olmak zorundaydı.

Kış gecesi ilerledikçe Zero'nun yardakçıları yerlerini birer birer ekmekliklere verirler, ortaya konan para yükselir, fişler azalırdı.

Serçe gidenleri kapıdan uğurlarken kazananlara da kaybedenlere de, "Burada ne kolay para kazanıldığını herkese söyleyin." derdi.

Frankie, yolunmamak için yalvaran adamları görmekten usanıp arkasına yaslanırdı sonunda. Bu adamlar nereden

gelir, bütün parayı nereden bulur, karılarına nasıl hesap verir, daha önemlisi kendi kendileriyle nasıl hesaplaşırlardı? Neden doymak bilmez, neden bir daha, bir daha gelirlerdi. Neden ayaklarını kesemezlerdi buradan?

Daha, daha, kanamam bir türlü, daha, daha.

Makine hızıyla kağıtları dağıtırken eski bir dans şarkısı kafasının içinde dönüyordu. Ortadaki parayı dağıtırken kumarhanenin payını usulca ayırırdı. Oyuncu kumarhaneye bir para ayrıldığını bilirdi elbet, ama bunu gözüne sokmanın gereği yoktu. Ispanak, bir kerecik olsun elverenin kendisine iltimas geçeceğini umabilirdi. Kazancı yolunda olan oyuncu yüzde beşi önemsemezdi. Aklı fikri kazanan ası karşıdaki oyuncudan gizlemekteydi. Hele ortada dönen parayla ilgilenmediği zamanlar elveren isterse yüzde doksanını alsın kılı bile kıpırdamazdı.

"Bu akşam herkesi üteceğim. Paraya öyle ihtiyacım var ki." Oyuncunun felsefesi buydu.

Frankie bu gece kafasında dolanan şarkıyı Sophia ile yeni nişanlandıkları sırada, bir öğleden sonra duymuştu. Onu Taksim sokağında gezdirmek hoşuna giderdi. Sophia şık giyinirdi. Bir de çalımlı yürüyüşü vardı. Hani, 'Var mı bana yan bakan?' der gibi. Frankie'den başka herkesi kandırırdı. Frankie, aklı iyiye kötüye ermeyecek yaşta onu ele geçirmişti çünkü.

Kübalı kızlar gibi dans edercesine kıvrak yürürdü. Sophia. Önce siyah eldivenini çıkaran bir striptizci gibi delikanlıları tahrik ederdi. İpek çoraplı bacakları, ceylan bacakları gibi düzgün ve gururluydu.

Her ikisi daha yirmi yaşlarına basmadan, Frankie bir ay kadar Sophia'nın yanına uğramamıştı. Üstüne düşmediğini belirtmek için. Kız cumartesi geceleri artık beraber yatıp yatmayacaklarını sormuştu açıkca.

Frankie cebinden bir bakır mangır çıkarmış, "Al yavrum," demişti, on sekiz yaşına gelince beni ararsın. O zamana kadar sağda solda otlayacağım."

Sophia öyle bir öfkeyle başını alıp gitti ki, Frankie, "Bu iş burada biter." diye düşündü. Ama iki gün sonra Sophia eczanenin önünde eline bir pusula sıkıştırdı. "Seninle

konuşmam lazım"

Ama Sophia'nın oturma odasında konuşulacak bir şey olmadığı anlaşıldı. Kız yükseklerde dolaşmaktan vazgeçmiş, karşısında dize gelmişti. Bir daha hiç tepeden bakamayacaktı ona. O öğleden sonra burnunu kırmıştı, bütün bütün.

Sophia on yıldır kırılan gururunu onarmak umuduyla sıkı sıkı ona sarılıyordu. Artık yakasını bırakamazdı. Frankie'yi kaybederse her şeyi kaybedecekti.

Daha daha, kanamıyorum, daha daha.

Frankie kumar masasında kendi sesini, bir yabancının sesi gibi duyuyordu: "Dö vale Dö per, paracıklar gitti gider. Sinek beyi, maça kızı, köprü yapma elin kazı. Bop, yürek eder hop, Floş ruayal, paraların hepsini al."

Uzun gecede, küçük sinsi karolar, rahat görünüşlü tombul kupalarla alay eder, görmüş geçirmiş canından bezmiş karamaçalar, ısırıcı sineklerin saldırıya geçmesini kayıtsızca seyrederlerdi. İkililerin esamisi bile okunmazdı.

Şu gece bin geceden biri, şu elindeki dört kağıdı dimdik tutan adam buralarda ömür çürüten bin adamdan biriydi. Masanın etrafında oturan enayilerin en büyüğü de Elveren'di, iki saatte bir on beş dakika kadar su dökmeye, nefes almaya kalkar, durmadan kara kara düşünürdü. Her moladan sonra yeniden kazanmaya çalıştığı güveni biraz sarsılmış olarak masaya dönüyordu. Vicdanına bir yeni sızı eklenmişti. "Hastanedeyken karıma, bütün bunların acısını çıkaracağız, sana borçlarımı ödeyeceğim, demiştim. Ödüyorum, Allah için, bir kat aşağıdaki başka bir kapıdan içeri dalarak."

Louie, Frankie'ye hiç bakmadan Zero'ya, "Elveren'in eli titrerse bu ne demektir?" diye sordu.

"Deliliğin ilk belirtisidir." dedi Zero.

Frankie sinirli sinirli, "Deliliğin son belirtisidir." diyerek ikisinin de ağzını kapadı. "Çok önce, burada adi kumarbazların tek ası çift diye yutturmaya kalktıklarını gördüğüm zaman, aklım başımdan gitmişti."

"O eski kaputska'yı önüme sürme gene." diye buyurdu Louie. "Sen böyle şeyleri hatırlayacak adam değilsin."

"Pekala Louie. Belki ikimiz de bazı şeyleri unutsak iyi ederiz."

Zero, havada bir gerginlik, açığa vurulmamış eski bir hınç sezerek,

"Haydi işine bak. El ver." dedi.

Louie kendini tuttu. "Alacağın olsun Frankie." dedi içinden. "Morfin fiyatı yükseldi senin için. Gelecek haftanın ortasında mal bulamayınca kıvrım kıvrım kıvranacaksın."

Oyuncular, "İmdada yetiş Elveren. Adam gibi bir el ver, bir ufak seans daha temiz çevirelim, yoksa temize havale edecekler bizi burada." diye sızlandılar.

Frankie "Sabaha karşı çiftçilerin bahtı açılır." diye oradaki bütün çiftçilerin yüreğine su serpti.

Sabaha karşı oyun kızıştı. Oda, can çekişen bir hastanın odası gibi kokmaya başladı. Artık Elveren de oyuncular da birlik olmuş yaklaşan sabaha karşı direniyorlardı.

"Kaybetsen ne çıkar, ölüm yok ya sonunda." derdi her oyuncu. Ama kaybedeceğiz diye ölesiye korkarlardı. Bu bir ölüm kalım oyunuydu her biri için.

Son parti bittikten sonra, Frankie bütün gece kafasında evirip çevirdiği soruya karşılık verdi: "Hak yerini bulmalı. Bu derece haksızlık olmaz." dedi kendine. "Sen hem kadını sakat bırak, hem de başka bir kadınla aldat. Artık bu kadarı olmaz. Her şeyin bir sınırı var. Senin yüzünden çaresiz kalmış bir kadın bu kadar enayi yerine konulmaz."

Sabahın dördünde Serçe'yle eve doğru yürürlerken, kusacak gibi oldu. Midesinde çıkarılacak bir şey yoktu. O kıllı kara maymunun tekrar sırtına bindiğini, o kıllı kara pençesini yüreğine doğru uzattığını duyuyordu. Onunla savaşacaktı.

Ama yalnız başına savaşmak öyle güç, uğruna savaşılacak şeyi öyle azdı ki. Yarım şişe iyi viski onu uyuturdu ama yalnız bir saat için. Bir saat sonra uyanınca içki miçki kâr etmezdi. O zaman Molly'cik kollarıyla sarmalıydı onu. Ya Molly ya bir dirhemlik şırınga. Maymunla başa çıkamayacaktı tek başına.

Son zamanlarda her hastalanışında Moloz peşinden ayrılmıyor gibiydi. Bulanık gözlükleriyle ona dik dik

bakıyor, ama bir morfin tiryakisi gördüğünü fark etmemiş gibi davranıyordu. Küçük hırsız açık açık konuşsaydı ya.

Taksim Sokağının başında durup birden bire sordu, "Ne tarafa gidiyorsun?"

"Senin gibi ben de eve gidiyorum, Frankie."

"Nereye gideceğimi senden mi öğreneceğim, şimdi de?"

Serçe sokak fenerinin hafif ışığında arkadaşının yüzünü gördü. Bu acıdan sararmış, hasta, zayıf bir yüzdü. Ona yardım etmek isterdi. Ama ne yapacağını, ne edeceğini bilemiyordu. Bilmezden geldi.

Frankie hırsını ondan alırcasına, "İşim var benim. Çek arabanı. " dedi.

Bir haftada ikinci kez Frankie böyle başından savıyordu onu. Artık bu anlamsız, ani patlamaları bekler olmuştu. Moloz bir kelime bile söylemeden ayrıldı yanından. Frankie'siz, Taksim Sokağında da, koca dünyada da garibin biriydi:

Gölgeli sokakta ayaklarını sürüye sürüye yürürken, "Keşke bir polis arabası beni alsaydı da, nereye gideceğimi bilseydim." dedi içinden. Dört duvar arasında, güven içinde olmak istiyordu. Frankie onun desteği, dayanağıydı yıllardır.Şimdi bu destek de yıkılmıştı. Paulina Sokağına gelince, "Belki Frankie bana takılıyor. Belki dönüp baksam bana el ettiğini göreceğim." diye umutla dönüp baktı. Ama ne el eden vardı, ne yolunu gözleyen.

Asker battaniyesinin dizlerinden düşüşü Sophia'yı uyandırmıştı. İçinden bir ses bu gece uyanık kalmasını söylüyordu.

Sokakta tek tük fenerler parlıyordu. Vakit çok, çok geçti. Frankie'nin hafif ayak sesini merdivenlerde duymalıydı artık. Bu adam bütün ömrünce onu her yerde, her zaman bekletmişti. Bu gece de bekletiyordu. Bu da günahları arasına yazılacaktı. Karısına yaptıkları yüzünden ancak arafa kadar çıkabilirdi. İlahi Adalet varsa öbür dünyada da karısını başından atamazdı.Sophia cennetlikti ama arafta sandalyesine kurulup Frankie'nin hizaya getirilmesini seyredecekti.

Birinci kez acıdı kendine." Çocuk doğuramayacak hale

getirdi beni. Bu da adam öldürmek kadar günah sayılır. Aklı varsa bana sadık kalsın. Yoksa arafın yüzünü bile göremez. Beş dakika bile ayakta duramayan bir kadını nasıl terkeder?"

Aklının karanlık bir köşesinde kendi kendiyle bir anlaşmaya vardıysa, bu anlaşmaya bağlı kalacaktı. Nasıl Frankie kendisinden, kendisi de sandalyeden kopamazsa, bu anlaşma da bozulamazdı. Sonunda mutlaka kazanmalıydı. Kazanmak için sağlığını koymuştu ortaya.

Aşağıda bir kapının açıldığını işitti. Zindancı uykulu bir sesle, "Oda yok. Daha çok erken. Git de Dul Karının bilardo masası üstünde uyu." diye homurdandı.

Hâlâ merdivenlerde ayak sesleri yoktu. Düşünde sık sık Olga'yı görürdü. Olga, tepeden tırnağa kadar beyazlara bürünmüş bir rahibe kılığında düşlerine girer, Sophia sevinçle ona koşardı. "Olga, bak tatlım. Yürüyorum gene."

Oturduğu yerde uyuklamış, aynı düşü görmüştü. Boğazına tıkanan küçük bir hıçkırıkla uyandı. Sonra, "Ne diye üzülüyorum sanki. Benim kimsem yok mu?" diye düşündü.

Dünyada her şeyden fazla istediği Frankie Majcinek onundu. Sonsuzlar boyunca onun, yalnız onun. Kazadan beri bu küçük mobilyalı odadan başka yer yoktu Frankie için. Bu zafer kaybettiği bütün danslara, bütün eğlencelere değmez miydi?

Gene de tadı tuzu kalmamıştı dünyanın. Fiyaka Louie Tanrı, Kör Domuz İsa olmuştu da dünyanın düzeni bozulmuştu sanki.

Sabahın ilk madeni gıcırtıları arasında uzun karanlık merdivenlerdeki ayak seslerini işitti.

Yaşlı Stash yalnız bir kere Violet'çe boşanma nedeni sayılacak bir davranışta bulunmuştu. Bir gece hovardalığa çıkmış,Violet de bu büyük kabahatı her fırsatta başına kakmıştı.

Yaşlı bir adamın bir yaz gecesi, boydan boya yırtılmış bir gömlekle sabahın ikisinde, eve körkütük sarhoş gelmesi yetmiyormuş gibi bir de kocakarıyı peşinden sürüklemez mi? Violet bir de ne görsün, Acuzenin teki yalnız uzun iç

çamaşırları, ayağında uzun topuklu pabuçlar ve tek kulağında sallanan uzun bir küpeyle karşısında duruyor mu? Bir an şaşkınlıktan ağzı bir karış açık kaldı. Kendini toparlar toparlamaz, "Bana bak, bayan,kimin nesisin bilmiyorum ama herhalde seni bir arayan bulunur. Yalnız, burada bulamayacak." Fitil gibi sarhoş olan büyükanayı ite kaka merdivenlerden indirip kapı dışarı etti. Sonra merdivenleri ikişer ikişer çıkıp kocamış kocanın durumuna baktı. İyi ki ikişer ikişer çıkmıştı merdivenleri; Stash pencere dışına çakılmış termometreyi okumak için yarı beline kadar sarkmıştı. Ha düştü, ha düşecek!

Stash'ı hızla içeri çekti. Öyle hızlı çekmişti ki adam küt diye yere düştü. Olduğu yerde sızdı kaldı.

Bir sarhoşla aynı yatakta yatmayı kim ister? Onu bir kirli çıkını gibi somyenin altına itti önce. Ama orada rahat durmuyor, kolunu bacağını oynatıyor, oflayıp pofluyordu ihtiyar. Sonunda bacağından sürüyerek hole çıkardı. Sürükleye sürükleye,yüklüğe kadar getirdi. Stash'ın başı, ibiği düşük bir horoz başı gibi sarkıyordu. Başının altına bir yastık yerleştirdi. Yüklüğü kilitlerken, "Bu sana ders olsun, koca bunak!" diye azarladı. Ama koca bunağın ruhu bile duymadı.

Bundan sonra bütün kabahatlerinde Stash'ı dolaba kapatmayı adet edindi. İşlediği son suç eve bayat çavdar ekmeği getirmek kadar basitti. "Artık eve bayat yiyecek getirirsen, ağzıma bile koymam." diye bas bas bağırmıştı Violet . Adam on beş aylık evlilikten sonra, tutumluluğuyla karısının hayranlığını kazandığını sanıyordu. Böyle işini bilir bir koca bulduğu için Violet gizli gizli övünç duymalıydı. Yoksa ne diye evlenirdi kendisi gibi bir ihtiyarla? Bildiği bütün ucuzcu dükkanların adreslerini karısından saklıyor,bunları öğrenirse kendisini bırakıvereceğinden korkuyordu. Daha iyi pazarlık edebilmek için yırtık bir süveterle alışverişe çıkmakta yarar görürdü.

Violet ihtiyarı bu huyundan vazgeçirmek için getirdiği bayat yiyecekleri çöp tenekesine attı. Bu kez Stash kendiliğinden dolaba girip kapandı.

Violet onu cezalandırmak için bazan üç gün üst üste takvimin yaprağını koparmasına izin vermezdi. Cumartesi gecesi ücret zarfını karısına uzatınca üç günlük yaprağı

birden koparmaya hak kazanırdı.

Bazan gece yarısı Violet uyurken usulca kalkıp ondan habersiz takvime uzanırdı. Bir kez bunalım geçirmiş, el değmemiş bir takvimin on altı haftalık yaprağını bir hamlede yırtmıştı. O uzun haftaların geçmesini beklemeye artık dayanamayacak gibiydi. Ateşi çıktığını görünce Violet onu yatağa yatırıp karnına bir sıcak su torbası koydu. Torbanın akması bir rastlantı değildi, çünkü o da elden düşme alınmıştı.

Büyük sandviç savaşı gecesi bu adamdan ayrılmanın artık farz olduğuna Violet iyice inandı.

Oysa sandviçin içinden sosis düşmeseydi işler tıkırında gidecekti.

Violet, Moloz'a kabahat bulamazdı. Kocamış kocanın uyanabileceğini bile bile adamı kendisi yukarı çıkarmıştı.

Belki bütün suçu Violet'in üstüne yüklemek de doğru olmaz. Belki Stash çok erken yatmıştı. İhtiyarı çok fazla çalıştırdığı, onda akşam yemeğinden sonra ayakta duracak güç bırakmadığı için Stash'ın patronu da suçlu sayılabilirdi. Oysa tam o sıralarda Violet bigudilerini çıkarıp gezmelere tozmalara hazırlanırdı.

Violet, Sophia'ya, "Stash'la ilk evlendiğimde bazan ağlardım" diye dert yanmıştı. "Bir yerlere gidemezdim. Elektrikli traş makinesiyle traş ederdim onu. Kendi beceremediğinden değil. Makinenin çıkardığı ses hoşuma giderdi. İhtiyarın bana verdiği tek zevk bu olmuştur."

Büyük Sandviç Savaşı gecesi bir bardak domates suyuna çiğ bir yumurta katıp Stash'a içirmişti. Dul Karı Wieczorek, rahmetli kocası Emil erkeklik gücünü kaybetmeye başladığı sırada bu formülün mucizeler yarattığını ileri sürmüştü. Oysa Stash daha da fazla aksadı.

Violet, "Gelecek sefere keçi sütü içirmeyi denerim" diye tasarladı.

"O da kâr etmezse, ha evli olmuşum ha dul.Acaba buzhanede çalışanların dul karılarına maaş bağlarlar mı? O koca buz kalıpları tehlikelidir. Adamın başına her türlü kaza gelebilir."

Hiç de yorgun değildi. O gün, Sophia'yı sinemaya götürüp getirmiş, Sophia'nın odasını süpürmüş, bulaşıklarını yıkamış, Zindancı'ya yardım olsun diye merdivenleri

sulamış, kendi evini silip süpürdükten sonra dünden kalma artık yemekleri kocasına ısıtıvermişti. Hepsi o kadar. Bir gece önce Stash yiyecekleri uzak bir lokantadan taşımış, sabahleyin de işe giderken tartmıştı.Violet'in payına düşenden fazla yemesini istemiyordu.

Violet'e göre kocası ne bulursa zıkkımlanırdı. Yeter ki ucuz olsun. Yalnız sandviç konusunda titizdi. Yamrı yumru olmayacaktı. Düzgün yapılmış sandviç isterdi.

Yaşlı koca, yeni paraları severdi. Eski paraları gıcır gıcır banknotlarla değiştirmek için bankaya kadar gitmekten üşenmezdi. Düzgün havaları severdi. On derece, yirmi derece, otuz derece sıcaklık hoşuna giderdi, ayın onunu, yirmisini otuzunu sevdiği gibi.

Şimdi Stash'ın yatma zamanı gelmişti. Violet ödevlerini bilen bir kadındı. Stash bazan karısı yanında olmadan uyuyamazdı. Hem kimbilir, can çıkmadıkça umut kesilmez. Ama bu gece kadın eteğini çıkardığında erkek uyuklamayı başlamıştı bile. Bu da en İSTEKLİ KADININ bile cesaretini kırardı. Violet bu gece Moloz'un kendisi için lüks bir mağazadan aşırdığı siyah dantel jartiyeri takmıştı. Sinema yıldızlarına lâyık bir çamaşırdı bu. Ama kadının kocasında iş yoksa neye yarardı? Oturup kendi bacaklarını beğenerek süzdü. Baldırları dolgun, bilekleri inceydi. Ayak tırnakları özenle boyanmıştı.

Violet iyi yürekli kızdı ama bir rahibe bile başkalarınca değerinin bilinmesini ister.

Saatine baktı. Ondu. Yaşlı koca horlamaya başlamıştı bile. Onun horultuları arasında Liman Meyhanesinin neşeli sesleri geliyordu kulağına. Şeytana uymamak için perdeyi indirdi. Steve Canyon okuyarak avunmaya çalıştı. Bir şu ihtiyarın dişsiz ağzına bak, bir de Canyon'un sağlam, dört köşe çenesine. Moloz'un çenesi bile ihtiyarınkinden iyiydi. Moloz bazı konularda Canyon'dan hiç de geri kalmazdı doğrusu. Baş ucundaki ışığı söndürerek düşündü. Şu ihtiyarla ne diye evlenmişti sanki? Haftada elli doların hatırı için mi? Yoksa birinin bakımını üstüne almak için mi?

Belki her ikisi için de. Bir ara eğlence olsun diye kocasının üstüne eğilip memesinin ucunu onun burnundan fırlayan kıllara sürttü. Sonra kalkıp terliklerini ayaklarına geçirdi. İnce geceliğinin üstüne mantosunu giydi.

"Rahat uyu Stash!" dedi yumuşakça. "İnşallah düşünde piyango sana çıkar." Kapıyı kilitleyip merdivenlerden indi.

Solly Saltkin barda oturmuş, her zamanki gibi sersem ve neşeli, kafayı çekiyor, meyhaneci Antek'e bir giz fısıldar gibi, "Kvorka ile çok eski aşinayız. Ufak tefek suçlardan beni enseler enselemesine. Ama ciddi bir iş için tutuklamağı içi götürmez. Hem öyle bir halt etse Bednar kovar onu. Bednar da beni sever," diyordu.

Gramofon çalıyordu bir yandan:

Erkeğim yakışıklı boylu poslu,
Hem de nazik, iyi huylu.

Solly ne yakışıklı, ne de boylu posluydu ama bir kadına nasıl davranılacağını bilirdi. Birlikte birkaç kadeh yuvarladılar. Serçe o gece tatil yapıyordu. Boğuntu yerinde ne kadar işe yaradığını Zero'ya göstermek için o gece gitmeyivermişti. Meyhane kapandığı sırada Serçe, "Açlıktan ölüyorum, yanımıza bir şişe bira alıp senin eve gidelim" dedi.

Violet meyhanenin kapanışı şerefine bir küçük kadeh viski ısmarlarken, "Stash bundan hiç hoşlanmaz" diye göğüs geçirdi.

"Merak etme canım. Biranın yarısını ona veririz. Sonra radyoyu açıp dansederiz."

"Stash bundan hiç hoşlanmaz."

"Neden, radyo bozuk mu?"

"Radyo sağlam ama..."

Serçe koluna girince Violet fazla direnemedi. Son kadeh viski onu iyice yüreklendirmişti. Bu işi daha önce yapmaları gerektiğini düşündü. Sallana sallana evin yolunu tuttular. Merdivenlerde dört basamak çıkıp beş basamak inerek kahkahalar attılar. Bir ara Violet kıkır kıkır gülerek, "Stash, zavallı ihtiyar, çok fazla çalışıyor." dedi. Bu dünyanın en komik lafıymış gibi gülmekten kırıp geçirdi ikisini de.

"Biliyor musun, çok çalışıyor."

Çılgınca kahkahalarla düşmemek için parmaklıklara tutundu Violet.

İkinci katta, Zindancı'nın alık oğlu Peter'i oturttuğu masanın önünden geçtiler. Peter yarı kapalı gözlerini huşuyla dikti onlara. Onları iki melek sanmıştı. Violet biraz

ayılır gibi olmuştu. Serçe'ye, "Çalışan insanları uyandırmamalı bu saatte." diye fısıldadı. İkisi de çalışan insanlara karşı büyük bir merhamet duydular. Gene kasvet bastırmak üzereydi, bütün ömürlerince duydukları kasvet. Tekrar gülmeğe çalıştılar.

"Ne yapıyor ihtiyaaar?"

"Çok çalışıyor."

Ama bu kez hiç de güldürücü değildi bu söz. Soğuk, kasvetli bir yalnızlık yüzünden içenler uzun süre neşelenemezler. Violet'in evinde dünün boş şişeleri musluğun altına dizilmişti. Saatlerinin boşluğuna tanıklık ediyor gibiydiler. Musluğun yanındaki odada yaşlı adam tatlı tatlı uyuyordu.

Anahtarı Moloz'a uzatarak, zoraki bir gülüşle, "Kapıyı açsana nonoşum." dedi. "Nasıl oldu da resmen tanışmadın kocamla, şimdiye kadar?"

"Nasıl olur da resmen tanışırım?"

"Neden olmasın? Sizi tanıştırmak istiyorum." Viski şişedeki gibi durmuyordu. Serçe, ihtiyarla çoktan tanışması gerektiğini düşünmeğe başladı. Zavallı adam çok çalışıyordu; âhır ömründe onu biraz şenlendirmek gerekti. Çok çalışan adamlara biraz gün göstermeli. "Doğru." dedi, Violet'e. "Onunla tanışmak boynumun borcu."

Vi anahtarı elinden alıp kapıyı kendi açarak, "Bunu daha önce akıl edemediğim için utandım kendimden." diye itirafta bulundu.

İçerde mantosunu sırtından atmıştı. Gerçi üstünde ince bir gecelik vardı ama oda çok sıcaktı, hem de yabancı yoktu aralarında.

İçerde yaşlı koca bir lokomotif gibi horluyordu.

Violet, "Makas değiştir." diye neşeyle bağırdı. Ama yaşlı kocanın oracıkta çocuk gibi, yapayalnız uyuması yüreğini şefkatle doldurmuştu. Serçe'ye bir sandviç yaptıktan sonra artan kabuklardan bir de Stash'a sandviç hazırladı. Böylesini büyük bir kelepir sayardı ihtiyar. Serçe'yle tanışacaksa uyanması gerekirdi artık.

Neşeyle yaşlı kocayı uyandırdı. "Bak, Noel yaklaştı. Noel Baba yerine, Serçe bize misafir geldi. Harika, değil mi?"

Stash, harika olup olmadığına karar verebilecek kadar

uyanamamıştı henüz. Birden odayı dolduran ışıkla kamaşan yaşlı gözlerini kırpıştırarak, "Nereye gittin?" diye sordu.

"Gitmedim, geldim."

Yaşlı adam daha iyi görebilmek için gözlerini kıstı. "Bu da kim?"

"Bu mu? Bu Serçe ayol. Serçe'den hiç söz etmedim mi sana? Bak bu işe!"

Kıkır kıkır gülmeğe başladı gene.

Elektrik ışığının altında parlayan gözlükleriyle hatları belirsizleşen Serçe, güzel şeyler söylemeğe çalışıyordu. Ama ağzı tıka basa doluydu. Ağzının kenarından bir sosis parçasının sicim gibi ucu sarkıyordu. Yaşlı kocanın hatırını sorayım derken boğulacaktı nerdeyse.

Violet, "Bir sandviç daha yapayım mı sevgilim?" diye sordu.

Sevgili başını salladı. "İki tane daha yap. Küçük domuz sosisleri, ketçapı, her şeyi tamam olsun ha."

Koca bunak halının üstünde ayaklarıyla terliklerini ararken, "Sarhoş şeyler." diye homurdandı. Karısının bir yabancının önünde incecik bir gecelikle dolaştığını görünce, "Çok ayıp. Sen var giyinmemek." dedi bozuk Polonyalı şivesiyle.

Violet mutfağa dalarken, "Siz erkekler eski günleri anın." diye buyurdu.

Serçe Stash'ın ayakucuna ilişti. Hafifçe canı sıkılıyordu. Sıkıntısının nedenini anladı. Sandviç ekmeklerini açıp hardallarını Stash'ın yatak çarşaflarına sildi. "Hardal sevmem." diye açıkladı. Gene yemeğe koyuldu.

Stash, Serçe'nin ağzından sarkan sosislere bakarak, "Bütün gün var yorulmak ben." dedi.

Serçe, "Hardal sever misin?" diye sordu.

Stash korkusuzca meydan okudu, "Sevmem hardal. Sevmem sandviç, sevmem musafir."

Moloz düşündüğünü belirtmek için ağzında çiğnediği sosisin yerini değiştirdi. Bu sırada Violet ikinci sandviçle mutfaktan gelmişti.

Stash inatlaşarak; "Sandviç istemem." dedi. Ama sandviçin kendisi için hazırlanmadığını görünce bir çocuk tersliğiyle Serçe'nin elinden kaptı. Sandviçin içindeki sosis

kayarak kalın kışlık çamaşırlarına, oradan da, yün çoraplarının üstüne düştü, yağlı, salçalı bir iz bırakarak.

Serçe'nin yatak çarşafına yaptığı lekelere bakarak, "Aptal şey. Her tarafı var sen batırmak." diye söylendi. Sanki bütün aksilikler Polonya sosisleri yüzündendi bu gece.

Violet yaşlı adama çıkıştı; "Böyle çamaşırla yatağa yatılır mı? Neden pijama giymiyorsun?"

Serçe alayla, "Artık o kadar genç değil." dedi. "Sabahın dördünde zavallıyı uyandırmamalıydın."

Stash alayı anlamazdan geldi. Takma dişlerini çalımla ağzına takarak, ağzını şapırdatmağa başladı. Bu sesi duyunca Violet'in tüyleri diken diken olurdu.

"Ben geceyarıları kalkıp kocâma elceğizimle güzel bir kahvaltı hazırlayayım da o elime vurup, 'aptal şey' desin bana, hiç yakışık alır mı? Hem de misafir önünde."

Stash'ın çoraplarına dökülen hardallar ayak parmaklarını kaşındırmağa başlamıştı. Violet sandviçi yerden almak için eğilirken o da kaşınan ayağını kaldırdı. Başparmağı Violet'in gözüne çarptı.

O zaman olanlar oldu. Violet yarım kalmış balaylarından beri bilinçaltında bu anı bekliyordu.

"Mahsus yaptın!" diye haykırarak terliğinin tersiyle adamın ağzına vurdu. "Aptal şey kimmiş, görürüz şimdi." Viskiler boğazında yükseliyordu. Öfkesi başına vurmuştu. Serçe biraz çekilerek Stash'a yol verince, ihtiyar, hardalı, ketçapı, turşularıyla birlikte sandviçi Violet'in suratına fırlattı.

Serçe ne kadar üzgün görünüyordu. Yiyeceklerin böyle çarçur edilmesi canını sıkardı. Yerdeki sosisi kapmasına fırsat kalmadan Violet ihtiyara gene terliğiyle saldırdı. İhtiyarın takma dişleri ağzından fırladı. Dudakları şişmeğe başlamıştı. Elini ağzına götürecek oldu. Ama Violet eline de vurdu. Stash başını yastığıyla korumağa çalıştı. Çok çalışan bir adama bunlar reva görülür müydü?

İhtiyar hıçkırıyordu. "Çalış haftada yedi gün, itler gibi. Yok hiç tatil. Eve getir güzel yemecikler. Bakkal öde, çakkal öde. Öde bir sürü paracıklar nereye gittiğini bilmeden. Gelirsin eve bir rahat uyku çekesin. Temiz temiz ev, her bir şey ödenmiş. Herkes uyusun." Kan ve terle karışık bir

gözyaşı ufacık çenesinden aşağıya süzüldü. "Ya kim gelir meyhaneden? Bir serseri karı. Yanında sarhoş bir yankesici. Kocasının yanında yatmalı bir karı. Bu karı alay eder kocayla. Bir de kafasına furur. Noel gecesi kavga. Biz de biliriz kavga yapmak."

Stash başındaki yastığı atıp tuvalet çekmecesini çekti. 38'lik tabancasını çıkarıp kabzasıyla Violet'in yeni permanantlı başına vurdu.

Serçe, biraz önce Violet'in yakasından içeri giren sosis parçasının geceliğinin eteğinden aşağı düşüşünü hüzünle izledi. Stash hardallı çorabıyla sosisin üstüne bastı. Serçe taze hardala bulanmış yatak çarşaflarına, çamaşırlara, perdelere, duvarlara burun kıvırarak baktı. Bir ev böyle mi çevrilirdi?

Yerdeki sandviç parçalarını toplarken, banyo kapısının hızla çarpıldığını işitti. Bu insanlar neden bu kadar heyecanlıydılar? Telaşlanacak ne vardı? Stash bir köşede nefes nefese duruyor, fena halde hırpalanmış görünüyordu. Serçe onun tabancasını tekrar çekmeceye koyduğunu, elleriyle başını tutup ağladığını gördü.

Acaba açlıktan mı ağlıyordu? "Yiyecek bir şey ister misin, ihtiyar?" diye sordu avuturcasına. "Bu kadar yorulduktan sonra kim olsa iştahı açılır. Bütün gün yorulduktan sonra gece dinlen bari. Mumu iki ucundan da yakmak derler buna. Güzel bir sandviç ister misin?"

Stash başını salladı, istemem gibilerden.

Serçe öğüt veriyordu hâlâ. "Yeteri kadar dinlenmiyorsun. Sandığın kadar genç değilsin artık. İşi biraz hafiften almazsan, güçten düşersin. Ailevi ödevini görecek takatın kalmaz. İşinden bile olursun belkim. Bazı sorumlulukların var. Bunu unutma."

Stash çürümüş gözüyle yalvararak baktı. "Nasıl uyuyayım? Koptu kıyamet. Bu gidişle koca girer dolaba."

Serçe? "Zahmet etme." dedi, "Old McCall şişesinde iki parmak viski kaldı."

"İçki için değil dolap. Uyumak için. Benim yüklük. Lâzım biraz uyumak, uyumaak. Uyumaaak."

"Bana ne bağırıyorsun? Köpek miyim ben. Belâya mı kaşınıyorsun?"

Violet banyodan, "Zaten işi gücü belâ çıkarmak!" diye

bağırdı.

Serçe hazık bir doktor tavrı takınarak, "Sen sıko-patsın ihtiyar." dedi. "Git de bir sıkı-yatırse göster kendini. Ateşini alır. Çatının akan yerlerini onarır. Kedinin toprağa gömemediği nesneye benziyorsun sen."

Banyoda, Vlolet aynaya baktıkça öfkesi kabarıyordu yeniden. Kurumağa başlayan bir kan izi bir gün önce yaptırdığı on dolarlık permanantı berbat etmişti. Saçına yeniden şampuan ve kına yaptırması gerekiyordu. Bir aydır yaşlı kocadan usulca kırptığı beş doların kanatlandığını görüyordu. Hızla yatak odasına geçip saç fırçasıyla ihtiyarın çenesine vurdu.

"Bak şuraya, permenantımı mafettin. On dolar verecek-sin, bir daha yaptıracağım, anlaşıldı mı?" Sanki en yakın kasaya götürüyormuş gibi adamı sürüklemeğe başladı. Banyo kapısında Stash elinden kurtuldu.

"Ben gittim!" diye bağırarak uzun karanlık koridorda sağa sola yalpa vurarak yüklüğe doğru koştu. Yalnız sırtında çamaşırları vardı. Oysa yüklük anahtarı pantalon cebinde kalmıştı.

Yüklük onun sığınağıydı. Böyle fırtınalardan sonra orada, ne olur olmaz diye sakladığı asker battaniyesine sarınır, uyumazsa bile kendini güven altına alırdı bir süre için.

Yüklüğün kapısında hafifçe mırıldandığını duyunca Vlolet gene kızdı.

"Yüklüğe girecek kadar bile adam değilsin." diye şirretlendi.

Stash, "Suratını şeytanlar görsün. Senin gibi serseri karıya sokaktaki en ucuz lokantayı söylemeyecem işte. Oh ya!" dedi.

Vlolet bir gün önce getirdiği kokmuş yahniyi hatırlayınca, "Sen yüklüğe yakışırsın. Seni de, getirdiğin çavdar ekmeklerini de gözüm görmesin. İkiniz de birbirinizden bayatsınız çünkü." diyerek adamın üstüne yürüdü.

Stash zayıf dirsekleriyle Vlolet'in sillelerinden kurtul-mağa çalışıyordu. Koridorun bir ucundan öbür ucuna kadar koşarak yangın merdivenine sığındı.

Aşağıdakl holde, saçları bigudilere sarılmış bir kadın

kapısını hafifçe aralayarak Violet'e, "Heyecanlanma, şekerim." dedi.

Vi bir yarışçı hızıyla geri koştu. Stash'ın 38'lik tabancasını aldı. Tekrar dönerken Serçe yana çekilip ona yol verdi. Kadın avaz avaz bağırıyordu, "Nerde o aşağılık hayvan? Nerde o namussuz pezevenk?"

Serçe yangın merdivenini göstererek, "Koca, o tarafa gitti." dedi. "Yalnız ayağında pantalon yoktu. İhtiyara pantolonlarını vermeyecek misin, güzelim?"

"Ne işine yarar pantalon? Şimdi vuracağım onu."

"Bekle, şekerim. Ben pantolonu getirinceye kadar harcama onu. Pantolonsuz bir adamın vurulduğunu görmek hoşuma gitmez."

Serçe'nin ağzından hâlâ bir sosis parçası sarkıyordu. Gitti, pantolonu aldı. Silkti, süpürdü. Getirirken kapılardaki isimlere bakıyordu kayıtsızca, acaba bu hayvan inine yeni taşınanlar var mı diye.

Başını uzatıp yangın merdivenine baktı. Bir kış sabahı şafak sökerken demir merdivenlere sarılıp titreyen bir ihtiyarın beyaz donu görünüyordu sadece. Zavallı orada bile uyukluyordu.

Violet'in silahının namlusu ark lambasının soluk ışığında parlıyordu. Violet lambaya ateş etti. Lamba gürültüyle parçalanınca Stash öne doğru kaykıldı. Merdivenleri yakaladı. Basamakları dizleriyle çıkarak Violet'in eteğine tutundu. Korkudan mahvolmuştu. Ağlamağa hazır bir sesle, "Stash on doları verecek." dedi.

"O pis cüzdanını çıkar da görelim." dedi Violet. "Bulaşıkları yıkamak için de su ısıt. İşe gitmeden yıkayacaksın bulaşıkları. Allahın cezası, bu gece gözümü bile kırpmadım." İhtiyarı önüne katıp odalarına götürdü?

Stash omuzunun üstünden bakarak yalvarırcasına, "Yaşlı kocanı vurmayacaksın değil mi, tatlım?" diye sordu.

"Bilmem. Daha karar vermedim."

O sırada duvara yaslanan Serçe'nin yanında üniformalı bir gölge gözüne çarptı. Serçe polise, "İşte aradığınız adam, çavuşum." diyordu. Stash tabancasının yeniden eline tutuşturulduğunu şaşkınlıkla gördü. Dondu kaldı öylece.

Violet, "Her işe burnunu sokan komşulardan birinin

marifeti bu." diye düşündü. "Yataklarında rahat rahat uyuyacaklarına." Serçe hâlâ ağzındaki sosis parçasını kemiriyordu. Polis tabancayı Stash'ın elinden aldı. İhtiyar kirli iş pantolonlarını giyerken üçü de şüpheli şüpheli onu süzüyorlardı. Yere yıkılmak üzere olduğu halde kimse yardım edeyim demedi.

Polis, "Bu tabancayla kaç kişiyi temizledin bu yakınlarda, moruk?" diye sordu.

Serçe, "Bu gece ödümüzü kopardı." dedi. Stash ağzı açık Violet'e baktı yardım ister gibi.

Violet, "Benim on dolardan ne haber?" diye sordu.

Yaşlı koca umutla Serçe'ye döndü.

"Bu herif öldürse öldürse bitlerini öldürür, bana sorarsanız." dedi Serçe.

Stash sonunda birinin kendinden yana çıktığını görmekten sevinmiş,

"Aferin, iyi çocuk." dedi. Belki bu iş burada bitecek herkes dünden kalma ekmeğini yedikten sonra yatacaktı.

Serçe, Violet yerine yaşlı kocayla uyumamak için, "Belki kıza gözdağı vermek için lambaya ateş etmiştir." dedi polise.

Polisin arkasında, zavallı Peter'in bir tavşan gibi uzun, beyaz yüzünü gördü. Peter o gece olup bitenler üzerine Zindancı'ya bir şeyler anlatmış, ama babası anlattıklarından bir anlam çıkaramamıştı.

Komşular karanlık kapı aralıklarından olup biteni gözlemeğe, ama bu işe karışmamağa çalışıyorlardı. Polis aralık bir kapıya doğru bakınca sabah rüzgârı örtmüş gibi usulca örtülüveriyordu kapı.

Polis, Stash'a, "Seni bir sağlık kurumuna kapattılar mı hiç?" diye sordu.

Violet serbest bir çeviri yaptı: "Yani çalışıyor musun, demek istiyor."

"Çalışmak, çalışmak. Ben yapar çok iş. Gunda var on altı, on sekiz saat çalışmak. Sanduka diniemez Stash."

Stash ürkek elini Violet'in geniş omzuna koyarak, "İşte benimki." dedi, bu hareketle her şeyi açıklayacağını umarak. "Bende çok sevda var, bu kadına."

Polis elindeki feneri aralık duran kapılardan birine doğru tutarak,

"Sevgini çok garip bir biçimde gösteriyorsun." dedi. "Bu ihtiyar serseriyi ortalığı karıştırmaktan, herkesin huzuruna kaçırmaktan ve cana kastetmekten atacağım içeri. Hem, kırılan lambayı kim ödeyecek kovboy?"

Kimse cebine davranacak mı diye bekledi. Kimse cebine davranmadı.

"Son zamanlarda mahkemeler böyle durumlarda çok sıkı davranıyorlar. Ahlâksızca bir maksatla havagazı ana borularından birini de patlatmak istemiş olabilir. Şeklin şemailin İtfaiyeci Phil'in trafiğine uyuyor. O ihtiyar hergele, yangın kutularını kırıyormuş. İtfaiye şefi ceketini merdivene asınca da cebindekileri yürütüyormuş."

Hâlâ lambayı ödemeğe davranan çıkar mı diye bekliyordu. Kimse çıkmadı. Serçe, "Dikkat edin, rüşvet teklif etmesin, çavuş bey." diye polisin kulağını büktü.

"Seni gözüm ısırıyor." dedi polis. "Nerde çalışıyorsun bakalım. Kimliğini göster hele."

Serçe'nin evrakı gayet düzgündü. Kendinin değildi ama düzgündü. Parkta uyuyan bir sarhoşun cebinden aşırılmış bir terhis belgesi.. Taklitli bir imza taşıyan bir sosyal sigorta kartı... Bütün kâğıtları yerli yerindeydi.

"Şimdi de senin kimliğini görelim Çiçekbozuğu suratlı." İhtiyarın daha kolay bir av olacağını sezmişti. Gözlüklüsü kurnaz bir sahteciye benziyordu.

Stash, "Buzanede çalışırım." dedi.

Yaşlı adam buzhane giriş kartıyla Noel bonosunu çıkarırken, "Tanrı bilir, İspanyol - Amerikan savaşına bile yazılmamıştır." dedi Violet.

Violet bonoyu görünce, tepesi attı. "Çabuk ver şunu bana. Daha dün akşam meteliksizim diye yemin ediyordun. Cebinde koca bir çek var. Bir de utanmadan bayat çavdar ekmeği getiriyorsun eve. İnsan kendi canından kanından esirger mi parasını? Bilmem neyinle mi bozduracaktın o parayı?"

Polis, bonoyu daha önce kapmadığı için kendine küfredek boynunu kütletti. Bu üçü aralarında beş doları denkleştireceğe benzemiyorlardı. Taksim Sokağındaki herhangi bir serseriye şu tabancayı okutabilirdi. Beş dolar ederdi en azından.

Kollarıyla vücudunu sararak ısınmaya çalışan Stash,

"Artık işe gideceğim." diye bildirdi. Violet insafa gelerek pantolonunun önünü iliklediği. Viskinin etkisi azaldıkça ihtiyara acımaya başlamıştı.

Polis, "Hayır. Şimdi karakola gidiyorsun. " dedi. "İyi bir avukat tut kendine. Belki bir süre hapis yattıktan sonra daha iyi İngilizce konuşursun."

Yatmak lâfı geçince Stash özlemle bir yatak geçirdi aklından. Bir yatak olsun da, kimin yatağı olursa olsun. Sen adamı, dörde çeyrek kala yatağından kaldır, hardala bula, iç çamaşırlarıyla yangın merdivenine kaçır, konu komşuya rezil et! Bütün bunlardan uzak bir köşe kalmamış mıydı yeryüzünde?

"Karakolda küçük, temiz bir hücremiz var senin için. Ailen de azıcık dinlensin artık. Senin yaşında bir adam, böyle haltlar karıştırsın. Utanmak arlanmak yok mu sende? Üstelik çocuklarını da karıştırdın bu rezalete." Polis Violet'le Serçe'yi kardeş sanmıştı anlaşılan.

Yaşlı koca üzüntüyle boyun eğdi. Karısından bono sakladı diye bir adamın tutuklanabileceğini bilmiyordu. Kemerine sıkı sıkı yapışan polis onu merdivenlerden indirirken çok kötü bir şey yaptığını anlıyordu.

"Karakolda yatak var mı? diye umutla sordu.

"He. Sana ayrıca kahveyle sosisli sandviç de ikram ederiz."

"Aman lütfen, sandviç istemem."

Violet'le Serçe, kollarıyla birbirlerinin belini sararak pencereden, Stash'ın polis arabasına bindirilmesini seyrettiler. Araba karakola doğru yol alırken, Violet içini çekerek, "Bu ihtiyar da başımın belâsı" dedi.

Serçe, "Umarım, Racine karakoluna götürürler, orada şilteli yataklar var." diye mırıldandı. "Saloon karakolunda rahat edemez."

Günün ilk ışıkları Chicago duvarlarına tırmanırken, "İhtiyar neden bu kadar cimri, bu kadar huysuz. İyi muamele etmiyor musun ona?" diye sordu.

Balaylarının bu ilk sabahında ışıklar binlerce çatıdan süzülerek iniyordu.

Violet omuzlarını silkti. "Erkekler yaşlandıkça kötüler-ler."

Serçe, "Artık içimin kazınması geçti. Ancak bir sandviç

daha yiyebilirim." dedi.

Violet, "Sandviçi nasıl suratıma fırlattı, gördün mü?" diye sordu. Tekrar öfkelenecek gibiydi. Sonra hüzünle, "Zavallı ihtiyar." diye ekledi. Serçe onun aşağı yukarı ayılmış olduğunu anladı.

"Permananta boş ver. Böyle güzel saçın varken berberlerde para harcamaya değmez. Zambağı kirletmek olur bu. Bu saçlarla sen modellik edebilirsin." diye pohpohladı kadını.

Violet, deodoran reklamlarındaki kibar bayanlar gibi kollarını kaldırdı.

"Belki koltuk altlarımdaki saçlarla. Benim saçım kırmızı değil kızıl kestane. Her tarafımda kızıl saç görmek ister miydin?"

"Kızılsaçın her çeşidini severim. Yalnız önce sandviçimi hazırla. Yatağa da temiz çarşaf koy. Yaşlı herifler biraz pis olurlar. Hardal yerinde kalsın. Yani sandviçe koyma. Nasıl olsa çarşaflarda var. Bilmem anlatabildim mi?"

"Anlatabildin." Violet çarşafları değiştirmeye gitti. Çekmecede, Stash'ın tabancasının durduğu yerde takma dişleri gözüne ilişti. Zavallı karakolda nasıl yemek yiyecekti? Gömleğinin eteğinde bir kan lekesi vardı. Ona bakarken Moloz başını uzattı. "Bakayım."

"Olmaz. Erkek dediğin kadının üstündeki kana bakmaz."

Serçe bakmadı. Onun batıl inançlarına alışmıştı. "Umarım bunak iyi bir avukat bulur." dedi.

"İşini kaybederse çok üzülürüm. Ama belki bu ona bir ders olur. Herkesin başına despot kesilmekten vazgeçer. Şekerim bu sosis sicimi beni gıdıklıyor."

Serçe, sosisi ağzının öbür kenarına geçirdi hovardaca.

Hiç sevişmemekten daha iyiydi.

Üç gün üç gecedir Molly Novotny'nin kapısına uğramamıştı. Ama bu hafta ikinci kez, sonuncu, bir daha asla tekrarlanmayacak iğnesini yaptırmıştı. Bu kez tövbe etmişti artık. Bir daha morfinin yüzünü bile görmeyecekti. Böyle kötü bir alışkanlıktan kurtulmasına tam zamanında yardım ettiğini Molly'ya söylemek istiyordu.

Rumdum'ın kayışını tutarak merdivenlerden inerken

aklı kara saçlı Molly'deydi. Morfini de Molly'yi de aklından çıkaramıyor, ama her ikisine duyduğu gereksinmeyi kendinden gizlemeye çalışıyordu.

Rumdum'ın aklı da birayla Karakız'daydı.

Frankie, gramofonun uykulu mırıltısını işitti ama kapıya vurmadı. Hâlâ bu kapıyı çalmaktan çekiniyordu. Kazara, rastgele, kimsenin sorumluluğu olmadan karşılaşmalıydılar. Hayvan bağırır da Molly'nin dikkatini çeker umuduyla Rumdum'a bir tekme attı. Ama köpek ona ters ters bakmakla yetindi. Gramofonun sesi kesilince usulca Rumdum'ın kuyruğuna bastı. Hayvan gene sesini çıkarmadı. Bu kez kuyruğunu kısıp, "Bu ne haksızlık" dercesine küstü oturdu.

Frankie ayaklarının dibindeki açgözlü, keleş hayvanın vücudunda bir canlanma sezdi. Rumdum, Karakız'ın kokusunu almıştı. Ona göre bu sokaktaki kancıklar arasında bir taneydi Karakız. İstekle uludu. Molly uluduğunu işitince kapısını hafifçe araladı.

Frankie, "Burada çakıldı kaldı" dedi "Bir adım attırabilene aşkolsun. Galiba senin köpeğe tutkun."

"Birine kızmış gibi."

"Numara yapıyor. Gene susadı. Nerede kafa çekebileceğini biliyor. Ben de susadım aslında. Noel şerefine içelim mi beraber?" Rumdum'ın ulumasını kesmek için bir tekme indirdi. "Galiba bira içmeden susmayacak."

Molly kapıyı biraz daha araladı. Frankie isterse olduğu yerde kalabilir, isterse ona sürtünerek içeri girebilirdi. İçeri girerken iki memesine birden sürünmenin zevkini duyurdu ona.

Frankie köşedeki büyük kırmızı koltuğa oturdu. Kirli asker ceketiyle her zamankinden daha hırpani görünüyordu. Rumdum ayağının altında dolaşıyor, Karakız Molly'nin kucağından ona ürkerek bakıyordu. Kadın da, kanıcık da onlara gücenmiş gibiydiler. Bu serseri erkekler neredeydiler kaç zamandır?

Molly, Karakız'ı bağlayayım bari." dedi. Geri döndüğünde, "Önüne bir tabak süt bıraktım. Daha bira içecek yaşa gelmedi." diye ekledi.

Frankie, "Benimkiyle düşüp kalkarsa biradan başka bir şey içmez." diye övündü. Molly ona yaklaşıp oturduğu

koltuğun koluna ilişti. Gıllıgışsız bakışıyla Frankie'yi inceledi.

Bir daha gelmedin. Gidip iğne yaptırdın gene. Bana gelmeye utandın."

Dobra dobra konuşması erkeği sarstı. Yalan uyduracak zaman bulamadı.

"Bu sonuncuydu Molly'cik."

Molly üç gündür Frankie'yi fena halde haşlamayı tasarlıyordu. Ama şimdi onu karşısında, göz altları çökmüş görünce tek yapabildiği başını göğsüne bastırmak oldu. "On para etmez bir adam uğruna kendimi harcadım, zaten. Şimdi bir değeri olan bir adamla bir süre yaşasam ne kaybederim." diye geçirdi içinden.

Frankie başını kadının mis gibi kokan göğsünden kaldırmadan (sütle kürk karışımı bir kokuydu bu.), "Çektiklerimi bilemezsin. O kazayı mahsus yaptığımı söylüyor durmadan. Bari bunu düşünmeseydi." dedi.

"Bu kazayı mahsus yaptığına seni de mi inandırmaya başladı?"

"İçime kurt düştü. İnsan zilzurna sarhoşken ne düşündüğünü bilir mi?"

"Sen,şimdi onun dediklerini ciddiye alma Frankie. O kazadan beri Sophia iyice sapıttı. Bunu bilmeyen yok."

"Sapıttıysa, o da benim yüzümden. O zamandan beri ne yapsam daha beter oluyor. Ya yukardaki dedikoducu karılardan biri beni buraya girerken görürse?"

Molly, erkeğin çenesini kaldırdı. Gözgöze geldiler. "Ben daha bacak kadar çocukken beni herkesin önünde tokatladığını hiç unutmam." dedi. "Sen bir yana çekildin, tek başıma, ağlaya ağlaya eve dönmeme göz yumdun. Daha o zamandan gözünü korkutmuştu. O gece onunla gitmek istemiyordun. Asıl istediğin bendim. Ben de seni istiyordum. Başkalarının sözüyle oturup kalkacağına içinden geldiği gibi davransaydın, benim için çok daha iyi olurdu."

Frankie, onun ellerini omuzlarına bastırarak başını çevirdi. Molly tekrar gözlerini aradı.

"O akşam Zosh beni neden tokatladı bilir misin? Daha o zaman kafadan kontaktı. Senden öç almak için. Daha o zamandan paylaşacak kozu vardı seninle. Onun istediği

gibi, onun seni sevdiği gibi sevmiyordun Sophia'yı. Bu yüzden hınç duyuyordu sana. Kaza akşamına kadar seninle bir daha hesaplaşmak için fırsat bulamadı. Bu onun için müthiş bir fırsattı. Zararın ucu kendine de dokunsa bu fırsattan faydalanacaktı. Onu derdi yaptıklarının acısını çıkarmak senden. Fomorowski'nin kapısını her çalışında, Kör Domuzu her görüşünde buna meydan veriyorsun. O geceki gibi yenik düştüğünü sen de biliyorsun için için."

Rumdum, Molly'nin Frankie'ye sarılmasını kıskanmış, ağzını Frankie'nin dizine dayamıştı. Frankie bu kocaman, çirkin ağzı dalgın dalgın okşadı.

Molly yakasını bırakmıyordu.

"Bu kadının iyileşmesini istiyorsan sen de onun gibi aklını kaçırarak derdine bir çare bulamazsın. Fiyaka Louie'ye bir sürü para ödeyip o pis iğneyi her yaptırışında biraz daha üşütüyorsun kafayı."

"Sadece o değil Molly. Kasığıma saplanan kurşun hâlâ ağrıyor."

Molly onu kendisinden uzaklaştırdı. "Bana o altın madalyalı asker palavralarını yutturmazsın." dedi. "Belim kasığım ağrıyor diye Louie'ye koşmaz adam. Karın arabayı mahsus direğe çarptığına inandırmış seni. Kendi kendine yalan söylüyorsun. Kazadan önce de sağlam değildi o kadın. Kim içkiyi biraz fazla kaçırsa kaza yapabilir. Her gün böyle kazalar oluyor. Sizinki de gökten inmiş bir kaza değil. Liman Meyhanesinde viskiyi fazla kaçırmanın sonucu. Kırık dökük hayatınızı yeniden onarıp yaşamanız gerek. O bunu istemiyorsa, sen kendi başını kurtarmaya bak."

İnce bilekli eliyle onun elini sımsıkı kavramıştı.

"Kazadan beri yokuş aşağı inmeye başladık." diye kabul etti Frankie.

"Kazadan önce iyi mi geçiniyordunuz sanki? Bunu bilmek isterim."

"Hayır. Hiçbir zaman anlaşamadık. Hiçbir zaman geçinemedik. Ta başından beri. Zosh bana hiçbir zaman güvenmedi."

"Gözümün içine bak. Ben sana güvenebileceğimi sanıyorum."

Frankie çoktan beri kimsenin gözüne bakamamıştı

uzun uzun.İnsan kendine güvenmezse başkalarından nasıl güven bekler?

"Ben sana her zaman güvendim Frankie, ta çocukluğumdan beri. Şimdi de güveniyorum."

Düşünmeden, "Ben de sana güveniyorum, Molly'cik." dedi. Molly sonunda gözlerini ondan kaçırmasına izin verdi.

Adam karşısında hiç dürüst insan göremezse nasıl dürüst olabilir? Moloz'a yüzde yüz güvenemezdi. Serçe kendisinden daha kurnazdı. Düzmeciler, üç kağıtçılar, sahteciler, yüze gülücüler, dalavereciler, esnaflar, kıyakçılarla dolu dünyalarında hep tetikte bulunmak gerekirdi. MacAndrew okulunda iki bilyası çalındığında dokuz yaşındaydı. O gün bugündür hep tetikte bulunurdu, herkese karşı, özellikle Sophia'ya karşı.

Peki, Sophia'nın dediği gibi olsundu. Bütün suç kendisindeydi. Ama artık bıraksındı yakasını. Dövülmeye sövülmeye razıydı. Ama yeniden kişiliğini bulsundu. Kendine karşı da dünyada karşı da dürüst bir Frankie çıksındı ortaya. Dürüst olmayı ne kadar isterdi.

Bu küçük odada biraz uyumak. Uyanıp perdelerin dalgalandığını görmek. Şu ufak tefek kadının esmer göğsünde biraz uyumak, güveninin de kolları gibi kendini sardığını duymak. Molly'nin bir zamanlar kendinde bir cevher gördüğü adam olarak uyanmak. Adam olacağına hâlâ inanıyordu Molly.

Birinin kendine inandığını görmek aç karnına içilen duble viski gibi başına vuruyordu. Daha hazır değildi buna.

Molly'ye, "Onunla paten kaymaya gittiğimiz günlerden beri hep kavga ettik." dedi. "Düğün gecemizde bile sabahın dördüne kadar hırlaştık. Uyuduk uyandık hırgür ettik. Ben askere gidinceye kadar sürdü bu. Terhis oldum, gene dalaşmaya başladık. Kaza gecesine kadar sürdü dalaşmamız. Hâlâ da birbirimizi yemekten vazgeçmiş değiliz."

Molly hafifçe gülerek, "Biliyorum," dedi. "Bir gece kavga ettiğinizi işittim. Evde kırmadık çanak çömlek komadınız gibi geldi bana. Ne oldu kuzum?"

"Ne olacak. Çanak çömlek de, sen de bana vızgelirsiniz, demeye getirdi. Ben de, bana vız gelir tırıs gider, demek istedim. Evin içi savaş meydanına döndü. Ne

kadar eşyamız varsa hakkından geldik."

"Şimdi kâğıt tabaklarla mı yemek yiyorsunuz?"

"Artık yemek yemiyorum orda. Violet ona bir kâse çorba getiriyor. Ben de Milwaukee'deki Messinger lokantasında nefsimi körletiyorum. Kahve parasını da ödersen rahatsız etmezler seni.Kirlikafanı masaya dayayıp uyuyabilirsin."

"Violet hoşuma gider." dedi Molly. "Kirli kafanı bir yere dayamak istersen lokantaya gitme artık. Benim de masam var. Hem burada kahve parası ödemek zorunda değilsin. Üç gündür seni bekliyorum. Gelip geçen trenleri saya saya bir hal oldum. Trenleri beklerken nasıl yalnızlık çöker adama, bilir misin? Artık biribirimizi üzmekten vazgeçelim Frankie."

Kadının gözyaşları adamın dudaklarına damladı.

Frankie, "Trenleri beklerken nasıl yalnızlık çöker adama, bilirim" dedi.

Frankie kumar masasında oturmuş kağıt dağıtıyor, ama karşısındaki oyuncuları görmüyordu. Gölgelere el veriyor gibiydi.

Her biri her gece aynı yerde otururdu. Gölgeleri iyi tanıyordu. Solundaki iri hantal gölge Zero'nundu. Şu sivri kafalı, titrek Serçe'nin, şu başsız, kambur, Şemsiyeci'nin, en uzun, en incesi Louie'nin gölgesiydi. Sahibi elini cebine götürürken biçim değiştiriyordu bu gölge.

Serçe, "Bu gece Louie pek şık." dedi, iğnecinin kırmızı tüylü yeşil fötr şapkasına, üstüne polo atları işlenmiş gömleğine bakarak. "Noel gecesi kabareleri mi dolaşacaksın Louie?"

"Hayır. Her gece eski elbiselerimle kazanmaktan bıktım." diye övündü Louie. Saçını yeni kestirdiğini, güneşten de yandığını herkes görsün diye yeşil şapkasını biraz geriye itti. Adam su içinde ellilikti ama yirmi iki yaşında bir delikanlı gibi süslenip püslenirdi. Amerikan lejyonu rozetine dokunarak kızlara ıslık çalmaktan da geri kalmazdı. Bu, 1918 de askeri bir kampta geçirdiği altı ay sırasında edinilmiş bir alışkanlıktı.

"1924 te bire karşı on dolara bahse girişebilirdim," diye söze başladı. Neden bahse gireceğini kimse merak

etmiyordu. Aynı öyküyü çok dinlemişlerdi çünkü. "O yıl sağ çıkmayacağıma bire karşı on dolara bahse girebilirdim. Dört Köşe Tapa meyhanesinde Red Laflin'e, sen benden önce öleceksin, dedim. Adam daha yirmi yıl yaşadı. Şimdi en iyi silâhçısı, Dört Köşe Tapa meyhanesine her uğrayışımda bana içki ikram ediyor. Sen Red'in en iyi dostuydun, diyor. Koyuyor şişeyi barın üstüne."

Serçe, "Sen de az kurnazlardan değilsin." dedi. "Bedavadan kafayı çekiyorsun. Ama en iyi silahçısı sana cömertçe ikramda bulunduğu için Red mezarında dönüyordur."

"Limonla karıştırıyorum. Adamın içini yakmıyor."

Serçe ilgisizce, "Laflin'in yerini kim yaktı diye merak etmişimdir hep." dedi. Ama çabukça şu sözleri ekledi, "Eminim, içimizden biri değil,"

"Bas buradan çıfıt. Senin yerin kapı arkasıdır. " dedi. Louie.

Frankie sakince söze karıştı, "Erketecinin ne zaman kapıya gideceğini Zero tayin eder."

Kağıtlar dönmeye devam etti.

Serçe, "Louie ekmeklikler gelmeden paralarını alacağımdan korkuyor galiba" dedi.

"Sataşma adama." diye buyurdu Frankie

Louie cüzdanını çıkarıp çalımla paralarını saymaya başladı. En üstte bir yüzlük, sonra iki ellilik, birkaç yirmilik, birkaç onluk banknot göze çarpıyordu. Serçe, beş yüz dolardan fazla parası olduğunu hesapladı bir bakışta.

"Louie, hangi yoldan evine gidiyorsun? Seni geçireyim."

Louie, "Yüz tane çıfıtı satın alabilirim." dedikten sonra paralarını cüzdanına koydu.

Frankie kimsenin gölgesini görmeden, cüretle, "Bu paraların nerden geldiğini de biliyoruz." dedi.

Louie kötü kötü sırıttı. "Müşteriye aradığını veriyoruz."

"Dikkat et, müşteri de sana arandığını vermesin." Frankie, "Bu hırbo, hâlâ avucunda olduğumu sanıyor. Artık ona ihtiyacım kalmadığını öğrenecek." diye ekledi içinden.

Kağıtlar döndü dolaştı masada

Kedi pençesinin madeni bir kapıyı kurcalaması gibi bir tıkırtı işitildi. Ama Serçe kapıyı açmak için ayağa kalkmadı.

"Gene o kör çakal geldi. Beklesin azıcık." dedi.

Frankie. "İçeri al onu. Bir kahve içmek istiyorum." diye mırıldandı.

Serçe ayağa kalktı. Bir saniye sonra, satıcının kirli beyaz bastonuyla, leş kokusu bataklıktan gelen bir bulut gibi masa etrafında dolandı.

Fiyaka Louie, satıcıyı yanındaki boş iskemleye çekerek, "Yanıma otur hemşerim." diye buyurdu. "Sen de oynamak istemez misin? Yaman kerizci olduğunu söylüyorlar."

Frankie "Her şeyi yaparım ama bir köre iskambil veremem." diye karşı koydu.

"En iyisi körlerle iskambil oynamaktı. Elindeki kağıdı göremez." dedi Domuz, nazikçe.

Louie, "Eline ben bakarım." dedi.

"Ananın örekesi. İki kişi bir elden oynayacak, daha neler." diye direndi Frankie.

Louie, "Kumar oynamak için Stlckney'In yerine gideceğim" diye ilân etti. "Burada kerizciler ipsiz, erketeci ipsiz, elveren ipsiz."

Zero onları uzlaştırmaya çalıştı. "Domuz'un arkasında durursa, ziyanı yok. Louie oynayacak ama Domuz kağıtları tutacak. Sen de hoş görüver Frankie."

"Kendi oynayamaz mı sanki?"

"Talihin gözü kördür. Gözü kör olanın da talihine inanırım." Louie Domuz'un önüne bir gümüş dolar attı.

Frankie doları alıp lambanın madeni abajurunda sınadı. Sonra üstündeki lekeye baktı. Yerine koyarken, "Bu pis parayı daha önce görmüştüm bir yerde." dedi. "Üstünde kan lekesi var."

Zero, "Banka geri çevirmez." diye söze karıştı. "Haydi bir el yirmi bir oynayalım. Herkesin keyfi yerine gelsin."

Louie ortaya, "Bu benim uğur paramdır." dedi. "Noele doğru bir kırmızı fener faresi gibi boş şeylere inanırım."

Şemsiyeci havadaki gerginlikten ürkerek kalktı, hâlâ yarı çömelmiş gibi paltosunu giydi. Serçe onu dışarı saldıktan sonra geri dönünce, lekeli dolar Frankie'nin önünde duruyordu. Bu elde kendini kazandırmıştı.

Louie, yeni bir kağıt para uzatarak, "Gümüşümü geri ver" dedi. "O parayı uğur getirsin diye önüme koymuştum."

"Şimdi bana uğur getirecek." diye fısıldadı Frankie. "Yeni yıl yaklasırken ben de boş inanlara kapılırım."

Zero, "Parayı değiştir." diye buyurdu.

"Sen benim işime burnunu sokma, gebeş." diye karşılık verdi Frankie. "Burada manoyu çevirmek benim üstüme vazife."

Louie ayağa kalktı. "Ben bir yerden çıkar gidersem bir daha geri gelmem. Arkadaşlarım da bir daha ayak basmaz o yere." diye bir tehdit savurdu.

"Seni buraya kırmızı dipli balmumuyla çağıran yok." dedi Frankie.

Zero lekeli dolara uzanarak, "Ben çağırdım." diye ağırlığını koymak istedi.

Frankie sandalyesini geri çekinceye kadar, Serçe kan lekeli parayı kapıp cebine atmıştı bile.

Frankie, "Sen çağırdınsa, sen oynatırsın." diyerek iskambil destesini fırlattı elinden. Aslar, kızlar, papazlar yerlere dağıldı. Zero altmış sentlik desteyi toplamak için yerlerde sürünürken, Frankie, Serçe'nin ardından sokak merdivenine doğru yürüdü.

Zero iskambilleri topladıktan sonra Louie'ye, "Çizmeden yukarı çıkıyor." diye dert yandı, acı acı. "Eskiden bir krupye beni böyle yüzüstü bıraktı mı, ömrü billah bir yerde iş bulamazdı."

Louie, Zero'yu dinlemiyordu bile. Yalnız uğur parasıyla uzaklaşan Frankie'nin ayak seslerini işitiyordu. Her adımıyla uğrunun biraz daha uzaklaştığını duyuyordu. Bir anda bahtı bağlanmıştı sanki.

Böyle gecelerde dansetmeye gider, barlarda dolaşır, ama iskambile, istekaya ya da zara dönüp bakmazdı bile.

Garip bir umutsuzlukla, "Keşke nispet yapacağım diye uğur paramı gözüne sokmasaydım" diye düşündü. Fötr şapkasını başına iyice yerleştirip dolarının peşinden koştu.

Merdivenlerin başında, "Frankie seninle konuşmak istiyorum!" diye bağırdığını Zero da, öbür oyuncular da işittiler. Ama kimse Frankie'nin karşılık verdiğini duymadı. Louie yukardaki kapıyı kapattı çıkarken, ama aşağıdaki kapının açıldığını kimse işitmemişti.

Elveren'le erketecinin merdivenlerde sessizce, peşlerinden giden adamı beklediklerini herkes fark etti.

Frankie ile Serçe, yukardaki kapının, çoktan kaybedilmiş bir tartışma üzerine kapanan bir kapı gibi kapandığını duydular. Louie'nin ince, esmer silueti merdivenlerden inerken boyunbağı iğnesi karanlıkta tek gözlü bir kedi gibi parlıyordu. Ağır ağır indi merdivenlerden.

İnerken sinirli sinirli gülüyordu. Bükülmüş bir kağıt doları Frankie'nin cebine tıkarak, "Bir dolara karşılık bir dolar istiyorum." dedi. "Ne fazla, ne eksik."

"Gevşeme Frankie."

Arkadaşı o anda gevşerse her zaman, her yerde, herkese boyun eğecekmiş gibi geldi Serçe'ye.

Frankie özür dilercesine, " Başımı derde sokmak istemiyorum. Zaten derdim çok." dedi. Tafrası sönüvermişti. "Şunun pis parasını ver. Alnının teriyle kazanmış."

Louie güldü." Geçen hafta kendi elinle vermiştin bana, hatırladın mı?"

"Hem de çok iyi. Bu yolla benden sızdıracağın son dolardı çünkü."

"Yanılıyorsun Frankie. Bin kere daha ocağıma düşeceksin. On bin kere daha elime ayağıma kapanıp paramı al diye yalvaracaksın?"

Serçe cebindeki gümüş doları unutmuş gibi, "Ne diye Frankie?" diye sordu.

"Senin üstüne vazife değil,pis çıfıt." diye çıkıştı Louie. "Paramı çık bakalım, uğur paramı."

Serçe parayı cebinden çıkarıp Louie'nin eline uzattı ama mahsus yere düşürüverdi. Louie'nin tokadından kurtulmak için de tam zamanında geri sıçramasını bildi.

Louie sinirli sinirli güldü. "Yahudi hilesi." Yüzüne sürdüğü talk pudrasının kokusu vardı havada. Serçe, arka sokak kapısını açtı. Parayı kendisi daha önce görürse bir tekmede sokağa fırlatmak, sabahleyin de oradan almak niyetindeydi. Sokak feneri Louie'nin yüzünü aydınlatıyordu.

Frankie arkasını duvara dayamış, ne Tanrının ne de Molly'nin kendisini daha on bin kere Louie'nin dizlerine kapanmaktan kurtaramayacağını düşünüyordu. Ne dediğini bile fark etmeden Louie'ye, "Kafası kırılası adamlar vardır." dedi. "Senin kafanı kırmak isterdim."

Louie onunla alay etti. "Sen kimsenin kafasını

kıramazsın. Olsa olsa Ayyaş John'un başından attığı o sıska orospuyla kırıştırmak gelir elinden. O eteği iğneli, yatık karıyla. "Sonra kapının alt menteşesine sıkışmış, dimdik duran parayı gördü. Hızla eğildi, almak için."

Frankie titreyen parmaklarını sıktı. Ellerinin titremesi geçmezse Moloz'un önünde ağlayıverecekti. Elleri, morfin özlemiyle soğuk soğuk terledikleri için utançla büzüldüler önce, sonra gururla sertleşip birer yumruk oldular. Frankie parmaklarının ucunda yükselip bütün gücüyle o savunmasız, beyaz ensenin üstüne indi.

Louie'nin boğazından bir tek hırıltı yükseldi, gafil avlanmış bir adamın hırıltısı.

Sonra boynu keser yemiş bir tavuk boynu gibi düşüverdi.

Frankie'nin kulaklarında gökgürültüsü gibi bir uğultu vardı. Beyaz bir şimşek gözlerini acıtıyordu. Serçe koluna yapışıp, "Yavaştan al Frankie, kirişi kırdık." deyince kendine geldi. Gökgürültüsü bir tahta top salonunun uğultusu, gözünü yakan şimşek, bir ara sokağın elektrik feneri oldu. "Onun düştüğünü bile duymadım." diyen kendi sesini işitti.

"Durmadan bunu tekrarlıyorsun Frankie. Vazgeç. Aynasızlar onu bulmadan kumar salonuna dönmeliyiz."

"Sen de koştun mu?" diye sordu Frankie.

"Koşmaz olur muyum? Yalnız önce onu holden çıkardım. Zero'nun odunluğunun arkasına sürükledim. Sabahtan önce cesedini bulamazlar. İskabil dağıtabilir misin?"

Frankie metince, "Her şey yapabilirim." dedi. "Yalnız bir kadeh yuvarlamalı önce. Belki yüreği duruverdi sadece."

Serçe ufak bir kahkaha salıverdi. "Ensesine bir balyoz inince kimin yüreği durmaz?"

Tahta top salonunun barında Serçe kalın gözlüklerinin arkasından Frankie'yi süzüyor, onu paniğe kaptırmadan bir an önce geri götürmenin yolunu arıyordu. "Herif, Levinsky gibi yere düştü. 'Frankie'nin kadehini avucuyla kapattı. "Kumar masasına dönmelisin, Elveren."

Geri dönme sözünü duyunca Frankie'nin midesi alt

üst oldu. Serçe onun sarardığını fark etti ama kadehinin üstünden elini kaldırmadı.

"Başarmalısın bu işi Frankie."

"Bir kadehcik daha. Gör nasıl başaracağım."

"Bir kadeh daha içersen başaramazsın."

Frankie bir damla bulmak umuduyla boş kadehi dudaklarına götürürken elleri titriyordu.

"Hani çözüne de,bileğine de güvenirdin sen?" dedi Serçe.

Ama Louie, Frankie'ye ne demişti, "Diz çöküp bana yalvaracaksın."

Şimdi anlıyordu. O durup dururken kendisini ekmeler, Antek'in meyhanesinde kara kara düşünmeler...Frankie kadar dürüst bir çocuk böyle kötü bir tutkuya kapılsın...Alt üst olma sırası Serçe'ye gelmişti. Frankie düşüncelerini okumuş gibi, "Yanımdan ayrılma Serçe." dedi.

"Yanıbaşındayım Frankie."

Kumarhaneye dönerlerken ikisi de Zero'nun odunluğundan yana bakmadılar. Acı bir rüzgar Zero'nun yarış bültenlerinden ikisini uçuruyordu sokakta. Karanlık hole gelinceye kadar hiç konuşmadı. Frankie birden gerçek bir üzüntüyle, "Umarım uğur paramızı almayı unutmadın." dedi.

"Onu düşünecek vakit yoktu, Frankie. Louie'yi bacaklarından sürükledikten sonra tabanları yağladım. Sana yetişmek kolay değildi. Nereye gidiyordun, hâlâ bilmiyorum."

" Gidecek yerim vardı, merak etme." diye yalan söyledi Frankie.

"Kırk yılın başında doğru bir iş yaptın" Bunu istemeye istemeye kabul ettiği belliydi.

Arka sokak kapısının önünde Serçe "İyi ki, Fomorowsky mi, ne karın ağrısıysa, o herif gebertildiğinde kahve içiyorduk." diye fısıldadı. Yerden bir avuç kar aldı. İçeri girdiklerinde masa başında oturanlara uzattı. "Dondurma istiyen var mı? Karın kalınlığı bir karışı buldu."

Frankie solgun ama sakin, yerine geçerken Zero homurdandı.

"Louie bir daha buraya ayak basmazsa sizin kabahatiniz. Müşterilere köpek muamelesi yapıyorsunuz.

İşinizden olursunuz bu gidişle."

Serçe, "O herifin suratını şeytanlar görsün." dedi.

Frankie de destekledi onu. "Burası çok gürültülü patırtılı bir yer oldu. Bizi istemezsen başımızı alır gideriz."

Kağıtları dağıtırken gözleri Kör Domuzu aradı.

Ama satıcı karda, rüzgârda çekip gitmişti.

Kağıtlar döndü dolaştı masada.

Stash kodesten çıkmış, her şey affedilmişti. Holde bir balo yapılacak, herkes oraya gelecekti.

İhtiyar koca eve döner dönmez Violet'in başını derde sokmaya başladı. Cezaevinde kaldığı beş gün içinde ihtiyara olanlar olmuştu. Biraz aklını kaçırmışa benzerdi. Violet yemeğini bitirince bulaşık yıkamasını söyledi. Stash başını sallayarak, "Olmaz, olmaz" demesin mi? Kalkıp kendi yıkadı bulaşıkları. Yaşlı kocayı yarım galon bira almaya gönderdi. Stash elinde beş tane yaprak sigarası, bir de bir buçuk dolarlık çakmakla döndü.

Vlolet, "Benim bira nerde pimpirik?" diye sorunca duymazdan geldi.

Stash, "Artık dünden kalma çavdar ekmeği yemek yok " dedi.

Vlolet ne demek istediğini tam kavrayamadan, kapı çalındı. Serçe, sırtında ince mavi beyaz çizgili bir şilteyle göründü.

"Elektrik ütüleri bölümünün yanındaki bölümden yürüttüm bunu." diye böbürlenerek şilteyi odanın ortasına fırlattı. "Satıcı kıza,bodrum katından geldiğimi,bu şilteler-den altı tanesinin özel bir sipariş üstüne Güney yakasındaki dükkana gönderileceğini, yanlışlıkla buraya getirildiklerini söyledim. Hâlâ gidip öbür bes şilteyi taşımamı bekliyor."

Vlolet, "Nasıl aldığını sakın Zosh'a söyleme. Çok ayıplar." dedi.

"Evet, ama düşün Frankie ne kadar övünür benimle." Serçe yaşlı kocaya döndü. "Bunu senin için getirdim, peder. Eve dönmen şerefine sana armağanım. Ben yatak odasında attığıma göre sen bunun üstünde yatacaksın. Yüklükte uyuyup rahatsız olmanı istemiyorum."

Stash suratını asarak şilteye bir tekme savurdu.

"İstemez."

"Ne istiyorsun öyleyse, yüklükte şiltesiz yatmayı mı?" diye merakla sordu Serçe."

"Sen kira ödeyeceksin. Ben onu istiyor."

Demek derdi buydu ihtiyarın. Serçe o kadar gücenmişti ki bir an başını alıp gitmeyi düşündü. Karısını biraz da Stash çekip çevirsindi bakalım. "Tepeden inme konuştun, Stash. " dedi. "Şunu anlamaya çalış. Devir değişti. Artık burada ben oturuyorum. Sen ancak pansiyoner olabilirsin. Onun için senin kira vermen gerekir."

Stash kalın çamaşırlarının altından uçkurunu bulup sıkıca bağladı.

"Koca benim. Sen kira ödersin."

Şiltenin üstüne uzanmış olan Violet gülmekten kırılıyordu.

"Benim kocammış. Av. hic güleceğim yoktu."Güçlükle yerinden kalkıp şilteyi odaya tasırken, Moloz'a fısıldadı. "Bekleyeceğim, sevgilim."

Bir dakika sonra geri döndü. "İki kişilik yatağa küçük geliyor. Onun için senin tarafına koydum. Ben o kadar tombulum ki yerde yatsam kuştüyü silteden farksız olur benim için. Ama senin kemiciklerin rahat döşek ister. Baksana nasıl kemiklerin çıkmış...

Yaşlı koca gözlerinde hınzırca bir parıltıyla, "Eveet. Serseri karı kuru yerde yatsın. Çok bile ona. Serseri herif de koltukta yatacak. Stash bu evin patronu. Stash yatakta yatacak."

"Böyle başıma belâ kesilirsen takvimin yapraklarını sana kopartmam ha." Violet ona gözdağı verdikten sonra mutfaktaki bira şişesini açmaya gitti. Yaşlı koca da peşinden. Serçe Violet'in söylendiğini işitiyordu. "Bizim iyi biramızdan içemezsin. Çok muzurluk ediyorsun.Çekil başımdan bakayım."

Serçe daha bira almak için merdivenlere doğru yürürken yatak odasının önünden geçti. Stash yeni somyaya kurulmuş,baş ucuna bir şişe bira koymuş, keyifle yaprak sigarasını tüttürüyordu. "Adam bu kadar rahata alışırsa, yarın sabah işe gitmek için nasıl beşte kalkar?" diye tasalanmaktan kendini alamadı.

Stash ertesi sabah işe gitmek için zamanında kalktı.

Ama önce Violet'in kalkıp kahvesini pişirmesini bekledi. Violet soğuk mutfakta, "Bu iş böyle yürümez" dedi. Adam da peşinden gelir diye tekrar yatağa yatmaktan çekiniyordu. "Bazı değişiklikler yapmalı."

Yaşlı adam onayladı. "Doğrudur. Benim yerime sen işe git."

O gün öğleden sonra paslı buz maşalarını sırtına yüklemiş, eve döndü. Paltosunu askıya asmadan Violet sordu. İşi mi bıraktın, yoksa kovuldun mu?"

Stash karşılık vermedi. Ama bütün öğleden sonra,bütün gece evde oturup bira içti. Violet'le Serçe mutfakta baş başa verip fiskos ettiler.

"Bütün gün evde oturup termometreye bakmaktan, takvimin sayfalarını yırtmaktan başka iş yapmayacakmış bizim moruk."

Serçe büsbütün umutsuz değildi. "Evde oturmaktan canı sıkılır. Bir şeyler yapabilmek için işe gider, görürsün."

Yaşlı adam evde, ne pantolon, ne gömlek, ne de ayakkabı giyerdi. Karnı acıkınca, çatalıyla kaşığını uçkuruna sokar, kalın çoraplı ayaklarını oynatarak önüne yemek konmasını beklerdi. Takma dişlerini düzelterek, "Hazırım" dedi.

Vlolet telâşla, "Neye hazırsın?" diye sordu.

İki kişilik sofra hazırlamıştı. Stash uzanıp Serçe'nin tabağını kendi önüne çekti.

Serçe, "Bu yemek sana göre değil babalık, Bak, her şey taze. Senin midene oturur. Yarın tam istediğin kıvama gelir. hem bol bol artık yersin." dedi.

İhtiyar tınmadı bile. "Benim mide taş öğütür. Artık her şey taze yemek var. Artıkları yarın sen ye."

Violet'le Serçe, yaşlı adamın küçük taze ekmeklere bol bol tereyağı sürüşünü dehşetle seyrettiler. Pahalı domuz salamını da hiç düşünmeden atıştırıyordu. Stash çileklerin üstüne yarım kilo taze kaymak dökünce artık tıkanacak gibi oldular. Yaşlı adam, Serçe'nin sardığı sigarayı da önünden kapıverdi.

"Kaymağını neden bitirmiyorsun. Kalırsa ekşir." dedi Serçe.

"Kahveme koyacağım." Kahve fincanını doldurması için Vlolet'e uzattı. Violet uslu uslu kahvesini eline verdi.

Kaymağın son yudumu kahveye, kahvenin son yudumu da boğazından aşağıya gidince, "Şimdi, Stash var biraz yatmak. Stash var dinlenmek." dedi.

Çamaşır düğmelerinin çözülmüş olması yaşlı adamın vakarla sahneyi terkedişini bozmadı. Yeni somyanın yaşlı kemiklerinin altında gıcırdadığını duydular. Horladığını işitinceye kadar ikisinin de ağzını bıçak açmadı.

Violet bulaşıkları yıkadıktan sonra ön odadaki yayları gevşemiş dar kanapeye sığışmaya çalışırlarken, Violet, "Galiba bize yol göründü." dedi.

Serçe yanlışını düzeltti. "Bize yol göründü, deme. Bana yol göründü, de. Evlisin bu adamla."

"Evet, ama sen doğru dürüst bir iş bulsan, bu herife yapışıp kalmazdım. İstesen meşru yoldan da ekmeğini kazanabilirsin."

"Öyle ya,bir kürek alıp İndiana Körfezinde ateşçilik etsem. Akşamları Stash gibi yorgun argın eve dönerim. Başımı yastığa koyduğum an başlarım horlamaya. Oysa sen ön odada..." Sözünü tamamlamadan sustu.

Violet'in gözleri öfkeyle karardı. "Ne duruyorsun, tamamlasana sözünü. Askıda asılı pantolon görünce bile kızışan bir karı mıyım ben ? Aklım fikrimpantolon balığında zahar."

Serçe, "Doğru söze ne denir?" diye geçirdi içinden ama yüksek sesle, "Canım, bütün gün çalışırsam ailevi vazifemi iyi göremem, demek istedim." deyiverdi.

"Şimdi de rekor kırdığın yok evelallah. Hem sana git de ateşçilik et diyen mi var? Western Union'da telgrafçılık edebilirsin pekâla. Telgraf dağıtırken bana uğrarsın kaşla göz arasında."

"Dünyada olmaz. İşe geç kalırım her seferinde. Bisiklet üstünde gezecek halim kalmaz üstelik. Sen postacılık et de kaşla göz arası ben dinleneyim."

Violet, "Ben nasıl işe girerim? Zosh'la o Frankie'ye yamadığın köpek azmanına kim bakacak sonra. Ben aşağıya inip ortalığı silip süpürmesem pislik içinde oturacaklar. Boş şişeden geçilmeyecek odada. Frankie bu kadını öyle şımarttı ki artık boş tabakları musluğa bile koymuyor. Benim yerden toplamamı bekliyor. İyi ki yalnız bir odaları var. Her tarafı batırıp çıkarıyor." diye yakındı

uzun uzun.

"İhtiyarın gidişatı değişmezse korkarım önce burada temizlik yapman gerek."

"Takvimi koparmasına, termometreyi okumasına izin vermezsem, aklı başına gelir."

"Nasıl engel olabilirsin ona?"

"Takvimi erişemeyeceği bir yere asarım. Pencereyi de sürgülerim. Sürgüyü açmaya gücü yetmiyor."

"Dikkat et, fazla sarkmasın pencereden."

"Ben de korkuyorum. Pencereden beline kadar sarkıyor."

"Ayaklarına sıkı sıkı yapış."

"En çok ayaklarından tutarken korkuyorum. Ya bırakıverirsem?"

"Bırakmazsın."

"Biliyorum, bırakmam."

"Ama pencereyi sürgülemeyi unutabilirsin. Neyse, iyi ki takvimden başka bir şey yırtmak istemiyor."

Serçe huzursuz bir minnet duygusuyla söyledi bu sözleri. Violet'le yaşamanın adama katıksız bir mutluluk vereceğinden eskisi kadar emin değildi.

Violet nefes nefese, kulağına fısıldadı, "Elini çabuk tut, canımın içi. Az sonra giyinip hole ineceğiz. Bizim pinponu giydirip, traş edip ayağına bir çift temiz çorap vermeliyim. Yılbaşı partisi onun şerefine veriliyor.

"Ama bu parti onun şerefine değil. Gevezeliği bırak da işimizi görelim."

Violet'le Moloz evde bir koca bulunması sorununu çözmede bundan ileri gidemediler. Kader, bir de buzlu bir pencere bahane olmasaydı, yaşlı Stash her ikisini de posa dağıtıcılığına zorlayabilirdi bu gidişle.

Yılbaşı balosuna ilk gelen konuk Şemsiyeci'ydi. O salona adımını atar atmaz balonun amacının yanlış anlaşıldığı belli oldu. Koltuğunun altında gelin hanım için onarılmış bir şemsiye vardı. Pantolonlarını özenle ütülemişti. Bu partinin yaşlı koca cezaevinden çıktı diye, onun şerefine verildiğine kimse inandıramıyordu Şemsiyeci'yi.

Sonra Havagazcı çıkageldi. Beyzbol takımından

Serçe'ye bir armağan getirmişti. Stanley Hack'ın imzasını taşıyan bir beyzbol eldiveni. Ayrıca karınızın sesini nasıl bastırabileceğinizi öğreten bir el kitabı. Yaşlı Koca diye birini tanımaz görünüyor, yeni gelini öpmek için uğradığını söylüyordu. Durumu ona açıklamaya çalıştıklarında, "Bana teşekkür etmeyin, takımdaki delikanlılara teşekkür edin," dedi.

Sonra Meyhaneci Antek, yanağında koca bir çürükle geldi. Bütün gün kendi viskisini içmiş,sonunda müşterilere de biraz içki kalsın diye onu kapıdışarı etmişti, Bayan Antek. Meyhaneci dokunsan ağlayacaktı. "On dört yıllık evliyim. Birbirimize gözünün üstünde kaşın var bile demedik. Şimdi sopayla üstüme yürüyüp kapı dışarı ediyor beni. Artık evsiz barksız, parasız, pulsuz, çoluksuz çocuksuz bir adamım, arkadaşlar. Her şey karının üstüne yazılı. Antek dünyada sipsivri kaldı. Şu soğukta başını sokacak bir evi yok. Küçük kızının yüzünü bile göstermiyorlar ona. Durumun yürekler acısı değil mi kardeşler?

Kimse Antek'e acımadı. Çünkü hafta boyunca işleri iyi gidince hafta sonu dut gibi sarhoş olur, ayılıncaya kadar da evinin kapısını kilitli bulurdu.

Antek'in canı ağlamak isteyince her şeye ağlardı. Frankie'nin kulağına eğilerek, "Yalnız kendi derdime yanmıyorum. Herkesin derdine yanıyorum." dedi. Herkesin adına ağlayabilmek içinde gözlüklerini çıkardı. Sophia'nın tekerlekli sandalyesine öyle kaykılmıştı ki, Frankie ayağıyla fren yapmasa, sandalyeyle birlikte yuvarlanacaktı. Frankie, Sophia'ya, "Merak etme, haftabaşı kuzu kuzu barının başına geçer," dedi.

Balo verildiğini duyan damlıyordu buraya. Davetlisi davetsizi, hırlısı hırsızı, arlısı arsızı, yüzlüsü yüzsüzü, mutlusu mutsuzu, bahtlısı bahtsızı soluğu burada almıştı. Bazıları cezaevinden çıktığı için Serçe'yi kutluyorlardı. Ama bu kez kodesten yakayı sıyıranın o olmadığı anlaşılınca şenlik artıyordu. Hak etse de etmese de herkes herkesi kutluyor, ama yaşlı kocanın elini sıkmak kimsenin aklına gelmiyordu. Elinde birkaç günlük takvim yaprağıyla, "Stash evin patronu" diyerek dikkati çekmeye çalıştıysa da kimse ona aldırmadı.

Bazıları yeni yılını kutlamak için Frankie'nin elini sıktılar. Kör satıcı iyice zom olmuş, bir köşede oturuyor, bütün dümenciler arasında yalnız kendisinin bir dümencinin yasını tutmaya geldiğini söylüyordu.

Herkes bayram ederken, Kör Domuz Louie Fomorowsky'nin ardından karalar bağlamış, hepsine meydan okumuştu.

Viskileri yuvarladıkça yüreği yumuşayan Violet, bütün sarhoş serserileri yaşlı kocanın elini sıkmaları, yeni çoraplarını övmeleri için uyarıyordu. Yaşlı koca balonun kendi onuruna verildiğine inandı sonunda.

Havagazcı (ömründe bir havagazı saatı okumamıştı ama yolda bir havagazcı şapkası bulup başına geçirdiği için bu adla anılırdı) 'beyzbol takımından söz ederken, "Çocuklarımla, çocuklarımın her biriyle ayrı ayrı övünürüm." dedi. Antrenörü olduğu takımın 4 Temmuz'da uğradığı korkunç yenilgiin acısını unutturmak için ne yapacağını şaşırıyordu.

Bu arada telefon çaldı. Kayış-Spor takımının bağlı olduğu Salmam Kayış firması sahibi Budzban'ın kendisini istediği Havagazcı'ya bildirildi. Havagazcı söylenenleri süt dökmüş kedi gibi dinliyordu. Telefondaki adam, işine son verildiğini, kendisinden şikayetçi olmadıklarını, ama firmanın hiç kazanmayan bir takımı sürgit destekleyemeyeceğini, maaş çekini pazartesi postalayacaklarını söylüyordu.

Bunları söyleyen Moloz'du. Havagazcı'yı işletmek için sokağın karşısındaki telefon kulübesinden konuşuyordu. Havagazcı telefondan yıkılmış bir adam gibi ayrıldı. Frankie'ye şu yılbaşı gecesi bana yaptıklarına bak." dedi. "Ama ben çocuklarımın her biriyle ayrı ayrı övünürüm."

Bu sırada birisi Havagazcı'ya bir Meksikalının kendisini görmek istediğini, Vera takımı için antrenör aradıklarını söyledi. "Sen Meksikaca bilir misin?" diye sordu bu arada.

Havagazcı için olmaz olmazdı. Kapıya yöneldiği sırada tekrar telefona çağırıldı. Karşıdaki adam, "Ben Patron Budzban, seni tekrar işe alabiliriz ama yeni bir antrenör gerek. O.K.?" diyordu. Havagazcı sonunda Moloz'un kokusunu aldı. Bu kez bir daha kimseyle konuşmamağa karar vererek kulübeden ayrıldı. Bara sımsıkı yapışmıştı.

Sevgilisi telefondan arayınca, "Bir daha öldürüm de telefona gitmem." dedi.

Sophia dansedenleri büyük bir heyecanla seyrediyor, her an kendi de ayaklanıp dansa katılmağa hazır görünüyordu. Serçe onu sandalyesiyle tavana asılı ökseotu demetinin altına götürüp öpüverdi. Bütün delikanlılar da birer birer öptüler. Tekerlekli sandalyede oturan biri olduğunu unuttu o gecelik.

Büyük Noel ağacının tepesinde tek bir yıldız parlıyordu. Yaşlı koca holün ortasında biraz sallanarak yıldıza bakarken seslendi:

"Aj Za stary jestem popatrzyc na gwiazdyck." Yıldızlara bakamayacak kadar yaşlanmıştı. Büyük bir bitkinlikle arka üstü yuvarlanırken bir kaç çift kol onu yakaladı.

Koca Domuz sanki gözü görürmüş gibi ağaçtaki gümüş buzullara, yapma karlara doğru bakıyordu. Gözleri ağlamaktan kızarmıştı.

Adam sırasına giren herkes gelmişti.Kasnakçı Chester, şimendiferci Chester, deniz piyadesi Shudefski, bilardocu Shudefski, postacı Oseltski, mandıracı Szalapski, Dul Karı Wieczorek ve Saloon Sokağından, Şemsiyeci'nin ağabeyi Kvorka. Sophia'nın ufak tefek anneannesi kendi içki şişesiyle sökün etmişti. Önemli olan herkes, önemli olduğunu sanan bir kaç kişi, adam yerine konmayan, adam yerine konmayacaklarını bilen yirmi otuz kişi oradaydı.

Yeni yılı gürültülü bir coşkunlukla karşıladılar. Swiatecznaya Polka'nın ortasında gençler Jitter-bugging'e başladılar. Anneanne gençleri zevkle seyrediyor, uyanıp onlara bakması için yanıbaşındaki sandalyede uyuklayan Şemsiyeci'yi ara sıra dirseğiyle dürtüyordu.

Violet sürmüş sürüştürmüş, takmış takıştırmıştı. Uzun elbisesinin kuyruğu yerdeki izmaritleri sürüklüyordu peşinden.

Barda iğne atsan yere düşmeyecekti. İçki stoku üç kere tükendi. Üç kere takviye birlikleri seferber oldu. Herkes sanki bir daha hiç işe gitmeyecekmiş gibi eğlenip keyfine bakıyordu. Herkes kesenin ağzını açmıştı. Analarına senetsiz sepetsiz üç dolar ödünç vermeyen adamlar, düşmanlarına bile, "Bu ikramımı kabul etmezsen darılırım." diyorlardı. Orkestracılar ayakta duramayacak kadar kafayı

çekmişlerdi.

Frankie davulun başına geçti. Yarım saat kendini Gene Krupa yerine koydu. Aşka gelince iyi çalıyordu. Herkes elini sıkarak davul çalmayı da elverenlik kadar iyi kıvırdığını söyledi. Onu tebrik edenlerin başında Kvorka dayı geliyordu.

Frankie davulu bırakıp içki içmek için bara gidince, Kvorka ardından yürüdü. Ezile büzüle, 'İzin verirsen sana küçük bir iyilik yapmak istiyorum." dedi. Başkalarına yardımdan bulunmaktan çok yardım ricalarını reddetmeğe alışmış bir adam, Frankie'nin karşısında renkten renge giriyordu." Zero'nun yerinde Şemsiyeci'yi kurtlardan koruduğun için."

Frankie, Kvorka ile dostça konuşmağı beceremezdi bir türlü. Sesinde, önüne geçemediği bir soğuklukla, "Bana hiç bir şey borçlu değilsin." dedi. "Oyunu dürüst oynatmak benim görevimdir. Zero bunun için para verir bana. Şemsiyeci de başkaları gibi dürüst mamele görür."

Kvorka, Frankie'yi bir kaç kişinin zar atmağa hazırlandıkları köşeye kıstırdı. "Senin kulağını bükmesem, bu gece uyku girmezdi gözüme."dedi.

Frankie balonun sona erdiğini, yeni yılın başladığını ürpererek sezdi. Onca gürültü patırtı, müzik, dans kahkaha arasında 1947'nin Frankie Majcinek için uzun, çok uzun bir yıl olacağı içine doğdu.

Kvorka Dayıya, "Ağzındaki baklayı çıkar." dedi.

"Fomorowski'yi bulduğumuz zaman iki gündür yatıyordu orada. Bir patates satıcısının gözüne ilişmeseydi belki hâlâ yatacaktı. Karla örtülüydü üstü."

Frankie şaşırma numarası yapmadan, 'Daha derine gömseydiniz adamı. Bunu neden bana söylüyorsun?" diye karşılık verdi.

Kvorka bir an durakladı. "Soğuktan donmamış, Frankie."

Frankie bekledi.

"Kimseyi enselemeğe çalıştığım yok. Sana akıl vermeğe, çalışıyorum da sanma. Yalnız, Louie'nin durumunu bilesin istedim."

"Anlaşılan Loule'nin işi bitmiş."

"Şimdi morgde. Şüpheli ölümleri inceleyen memur

otopsi istiyor. Neye karar vereceklerini sana söyleyeyim şimdiden. Çünkü bizim arabaya onu elimle attım."

Şimdi bekleme sırası Kvorka'nındı. Elveren bilmek istiyor muydu, yoksa istemiyor muydu?.

"İşin içyüzü nedir, dayı?"

"Saldırıya uğramış. Saldıran bilinmiyor. Boynunu kırmışlar adamın, Frankie."

"Bana sorarsan çok iyi olmuş derim. Kim yaptıysa eline sağlık." dedi Frankie, renk vermeden.

"Sadece iyiliğe karşı iyilik etmek istedim, Frankie."

Zar oyunu başlamıştı.

Frankie topuğunun üstünde döndü. "Kimsenin lütfuna ihtiyacım yok." Bu adam kendisini ne sanıyordu. Liseli bir öğrenci gibi, "Ben ettim sen etme, polis amca. Ekmek çarpsın bir daha yapmam." mı diyecekti? Bednar böyle bir suçu zor yüklerdi Frankie'ye. Kvorka vestiyerden şapkasıyla paltosunu alıp gidinceye kadar, durup zar atanları seyretti. "Ondan gelecek iyilik eksik olsun" diye düşündü. "Frankie bazı polislerin sandığı kadar tabansız değildir."

Ama zar atmasını teklif ettiklerinde, başını sallayıp Serçe'yi aramağa gitti. Salonu iki kez baştan aşğı dolaştı ama onu bulamadı. Herkes daha fazla içmek, daha yüksek sesle şarkı söylemek, dansederken daha fazla zıplamak için yarışıyordu. Sophia, Frankie'nin gözleriyle birini aradığını farketti. Eğer şüphelendiği kişiyi arıyorsa onu oturduğu yerden de tokatlayabileceğini herkese gösterecekti. Frankie'nin şapkasız salondan ayrıldığını görünce şüpheleri de onun ardından gitti.

Frankie, kara saçlı Molly'nin birinci kattaki yuvasında tek başına oturduğunu biliyordu. En fazla görmek istediği kişi de Serçe değildi. Geceleri oturup trenlerin geçişini saydığı köşe gözünün önündeydi.

Herkes, her yerde yeni yılı kutluyordu, Molly Novotny'den başka herkes. Küçük yuvası neşesiz, sönüktü. Küçük yüreği de öyle. Sobası tütüyordu gene. Yüreği de, sobası da soğuyacaktı yakında.

Tren başının üstünden geçerken perdeler yine havalandı. Frankie'nin kendisine ilk gelidği gece, perdenin dalgalanması nasıl garip bir şekilde yüreğini hoplatmıştı. Perde gene indi. Beklediği gelmeyecekti.

Neden kendini bu kadar işe yaramaz, bu kadar nafile hissediyordu? Neden Ayyaş John gibi hiç sevmediği bir adamla yaşadığını zaman zaman kendine sormuştu. Şimdi karşılık buluyordu bu soruya. Bir kadın bir işe yaramadığına inanıyorsa ona buna vermekten çekinmez kendini. Ha biri olmuş ha öbürü. Ha burada oturmuş, ha Safari'de sarhoşlara içki içirmiş. Ne farkeder? Yolunu beklediği, az sonra kapısını çalmazsa ömrü boyunca işe yaramaz bir kadın olacaktı.

Şimdi anlıyordu. Sadece sevecek bir adam, bir de bağrına basacak çocuk istemişti hep. Ay ışırken emzireceği, gün sırmalanırken bakıp nazlandıracağı bir çocuk.

Düşünde başka birinin bebeğini çıplak göğsüne bastırdığını, sonra Ayyaş John'un bebeği kaçırmak için kapısını çaldığını gördü. Korkuyla uyandı. Kapı çalınıyordu.

Frankie, "Benim Molly." diye seslendi. "Orada olduğunu biliyorum. Safari'den sordum, görünmedi. dediler. Hasta mısın? Yoksa darıldın mı bana?."

Kapı tokmağının çevrildiğini gördü. Frankie kapının kendisi için kilitlenip kilitlenmediğini deniyordu. Ayağa kalkıp onu içeriye aldı. Molly.

Yüzünü görür görmez, "Korkuyor?" diye düşündü. "Ben korkunca kapısını çaldığı kızım."

Frankie, sırtını kapıya dayayarak durdu. Saç dipleri terlemişti. Saçında karlar vardı.

"Seni kovalayan kim, Frankie.?"

"Polisler. Cinayeti bana yamamağa çalışıyorlar."

"Temiz misin?" diye sordu Frankie'ye yalan söyleme fırsatı bırakmadan." Louie'nin öldürülmesinde benim parmağım yoktu deme bana. Aramızda herşey bozulur. Şimdiye kadar birbirimize dürüst davrandık. Bundan sonra da dürüst davranalım. Antek'le Safari arasında o gece Louie'yi kimin öldürdüğünü kestirmeyecek bir tek gecekuşu bulamazsın. Hele senin arkadaş deli gibi para harcarken kestirmek hiç de güç değil."

"Moloz meteliğe kurşun atar. Sen ne masal okuyorsun bana?"

"Herkesin söylediğini söylüyorum. Antek'in Meyhanesinde önüne gelene içki ısmarlıyormuş dünden beri."

Frankie huzursuzca güldü. "Barda para toka etitğini gözünle gördün mü sen?"

"Ben orada değildim. Sadece işittim. Safari'de çalışan kızların Antek'e gitmesini hoş görmezler. Parayı yaptığımız yerde bozmalıymışız."

"Öyleyse sana söyleyeyim. Moloz ya Stash'ın Noel bonosunu harcıyor, ya da Antek'i haraca kesiyor. Boşuna üzme kendini."

Molly ciddi bir tavırla, "Ben Moloz için üzülmüyorum. Senin için üzülüyorum." dedi.

Frankie pencereye gidip tren yolunda donan karlara baktı. Buz gibi bir sesle, "Ben temiz değilim." dedi.

Molly yaklaşıp koluna girdi. "Kendine işkence etme. Gittiği iyi olmuş. Safari'deki kızlardan bir kaçını iğneye nasıl alıştırdığını gördüm."

Frankie hem minnet dolu, hem candan bir gülümseyişle, "Büyük bir iş yapmış gibi gurur duymuyorum." dedi.

Molly bu gülümseyişteki yenikliği görünce, "Canını kurtarmaki çin kaçmak zorunda kalacak." diye düşündü. "Sen kirişi kırmağa hazır olunca ben de seninle gelirim." dedi kuru kuru. "Ama kovalanıncaya kadar kaçmayalım Frankie. Şimdi ortadan kaybolursak kendimizi ele veririz. Dişimizi sıkalım, azıcık arası soğusun. Şimdi kaçarsak yarayı azdırmış oluruz. Bekleyelim biraz onulsun. Bırak seni tutuklayıp Kütük Kafa'nın karşısına çıkarsınlar. Buralarda senin aleyhinde tanıklık edecek kimse çıkmaz. Çıksa da hiçbir şey ispat edemez. Dayan Frankie, dayanalım." Ağzına bir öpücük kondurdu. Frankie eski günlerdeki gibi güldü, gözlerinde eski günlerden kalma bir umut parladı.

Çocukça övündü, "Bu akşam davul çaldım, hem de bir tek falso yapmadan."

Sophia balo salonunun koridorunda bekliyordu." Nereye kayboldun?" diye sordu. Artık balo sona ermişti. Yalnız Havagazcı ile Şemsiyeci iki ayı gibi birbirlerine sarılmış dansediyorlar, gölgeleri duvara vuruyordu.

"Bir jokeyi gördüm. Yarınki yarışlar için iyi bir tiyo verdi bana."

Şemsiyeci yere düştü. Havagazcı onu yakasından kavrayarak dışarıya kadar sürükledi. Bir kapıcı şakacıktan kıçlarına birer tekme vurarak ikisini de sokağa attı.

Sophia, "Nerde eski balolar, eski eğlenceler?" dedi iç geçirerek.

Frankie battaniyesiyle dizlerini iyice örttükten sonra tekerlekli sandalyesini karlı yollarda iterek karısını eve götürdü.Merdivenlerden yukarı çıkarlarken Sophia her zamankinden fazla üstüne abanıyordu

"O kadar ağırlığını verme Zosh, düşeceğim nerdeyse."

İkinci kat sahanlığında birbirlerine sarılıp karın yağışını seyrettiler.

Sophia, "Ellerin buz gibi. Yün eldivenlerimin altından bile duyuyorum soğukluğunu." dedi.

Elleri, bilekleri, yüreği donuyordu. Gökteki ay bile bir buz parçasına benziyordu.

Sophia, gözleri ağlamaktan kızarmış olduğu halde yapmacık bir neşeyle şarkı söyledi.

"İri, şişman kadınını özleyeceksin günlerden bir gün."

Sokak lambalarının donuk aydınlığı odalarını aydınlatıyordu. Duvardaki İsa heykeli bile soğuk bi esrara bürünmüştü. Rumdum kuyruğunu sallayarak onları karşıladı.

Sophia, "Şu sinsi köpek gene koltuğun üstüne çıkmış." diye söylendi. Rumdum'ın ancak yere tüy dökmesine izin veriyordu. Violet yerleri süpürüyordu nasıl olsa.

Frankie karanlıkta gazocağını ararken, "Ne yapsın, üşümüştür." dedi.

"Öyleyse neden bizim geldiğimizi duyunca atlayıp masanın altına saklanıyor hileci köpek?"

"Geçen defaki gibi saç maşasıyla burnuna vuracağından korkmuştur."

"O pis birasına fare zehiri koyarsam görür gününü."

Havagazı ocağından mavi bir alev yükseldi.

"Köpek köpek, diye başımın etini yedin." Köpeğin oldu. Tamam mı?"

Frankie yatağın kenarına oturup sigara içerken Rumdum başını dizlerinin arasına soktu. Kapının sürgüsü oynadı. Frankie, tren geçerken bu sürgünün sarsılmasına neden alışamadığını düşündü.

"Beni azcık gezdirsene Frankie."

Bu gece gene sandalyede uyuyacaktı demek. Sophia'nın başı omuzuna düşüp uyuya kalıncaya kadar Frankie tekerlekli sandalyeyi ileri geri itti. Dışarda kar yağmura dönüşmüştü.

Takvim 1 Ocak 1947'yi gösteriyordu. Eli tırpanlı yaşlı bir adamdı zaman. Frankie, uykudan gözleri kapanırken zamanı, Antek'in kocaman sağır-dilsiz kedisi gibi gördü. Bütün gün bara sinek gibi üşüşenleri sonsuz bir hoşgörüyle süzen, kocaman kurşuni bir kedi.

Düşünde Molly'nin bir kat aşağıda bağırdığını işitti. Duvarların ve yağmurun boğduğu bir sesti bu. Uykusunda, "Sophia biliyor, Molly'yi biliyor, ama herşeyi bilmiyor." diye mırıldandı.

İki saat kadar sonra Kütük Kafa Bednar'ın elini omuzuna koymasıyla uyandı. Gözlerini açınca Sophia'nın kendisini sarstığını gördü.

"Ne var? Ne istiyorsun gene?" Ama kendisini uyandıranın başkomiser değil de karısı olduğunu görünce rahatlamıştı.

"Bir şey yok, budala. Uyurken öyle yalnız, öyle kimsesiz görünüyorsun ki, ben de kötü oluyorum. Ben burada değil miyim sanki?

Uyurken neden böyle garip görünüyorsun Frankie?"

"Bazı kediler böyle uyur." diye mırıldandı adam. Tekrar kaybolmuş kedilerle, kaybolmuş insanların karıştığı bir düşe daldı.

Antek meyhanesine yeni bir levha asmıştı:

Vur iki yana volta
Olma kimseye balta
Kavga dövüş istemem
Bak şu yediği halta.

Kavga dövüş istemezdi meyhanesinde. Burada içilecekse adam gibi içilmeliydi. Birbiriyle kapışanlara, "Dışarda dövüşün." derdi." Dışarda dedikse kapımın

önünde değil. Defolun burdan."

Söz dinlemeyen olursa tahta saplı, dev bir musluk pompasıyla üstüne yürürdü, lağımları temizlemek için kullanılan türden bir pompayla. Pompa, sert bir deri kupa ya da bir levye kadar zarar vermez ama daha fazla onur kırardı. Bir meyhaneden muslukçu pompasıyle defedilmek, çöpçü süpürgesiyle süpürülmek gibi bir şeydi.

Daha önemli arbedeler için tezgâh altında bir kova suyla bir şişe amonyak bulundururdu. Suyun içine bir tutam amonyak atıp saldırganın üstüne boca etti mi, buldoğlardan en azılı herfilere kadar herkesi hizaya getirirdi. Bu usulle nice sürtüğü, barda şuna buna asılıp içki ısmarlatan beleşçiyi, eski güreşçiyi, sarhoş paraşütçüyü, karısının aşığından haraç isteyen kuşçuyu sindirmişti.

Yalnız bir keresinde birbirinin gözünü oymağa çalışan iki kadına amonyaklı su bile vızgelmişti.

"Paskalya sabahı buraya damladılar." diye anlatırdı Antek, "Dövüşürken birbirlerinin bayramlık giysilerini paramparça ettiler. Biri terliğini almış eline, topuğuyle öbürünün gözünü çıkarmağa çalışıyor. Öbürü hart diye ısırdı berikinin yanağından. Dedim şunları bir güzel ıslatayım. O da para etmeyince eli terliklisinin kafasına indirdim sıkı bir muşta. Sen olsan ne yapardın benim yerimde?"

Liman Meyhanesi bu kış günü, o Paskalya sabahından farksızdı.

Şimdi pencerelerde kar vardı ama bira kasaları ardında aynı duvar resmi tavana kadar yükseliyordu. Kanaatlarını açmış koca bir atmaca çaresiz ve şaşkın bir ördeğin üstüne çullanmıştı.

Frankie bir bira kasasının üstüne oturmuş, Havagazcı'nın meyhaneciye yeniden kredi açtırmak için nasıl diller döktüğünü dinliyordu.

Antek, "Ben aynı kişiye iki kere kafesletmem kendimi. Bir kere mandepsiye geldik, yeter." diye direniyordu.

İnsaflı ol Antek Usta. İsa bir yanağına vurulunca öbür yanağını da uzatmıştı.

"Uzatmadı. Orada yanılıyorsun işte, Havagazcı. Elinde bir kırbaçla sarrafları tapınaktan kovdu. Sen buna öbür yanağını da uzatmak mı diyorsun?"

Havagazcı, duble viskiye özlemi arttıkça heyecanlanıyordu. "O başka. Onlar Yahudiydi. Yahudileri bana sor sen. Biri ne dedi bana, bilir misin? Paran varsa cümle alem kulun, paran yoksa dumandır halin! Para en iyi dostundur."

"Benim karı da aynı şeyi söylüyor." dedi Antek. "Kendisi Yahudi değil, Polonyalıdır. Parayı veren düdüğü çalar. Bizim karı da öbür yanağını uzatmaz."

Frankie, Havagazcı'nın hava aldığını gördü. Ama hiç bir şey umurunda değildi. Duvardaki örde̊ye benzetiyordu kendini. Bacaklarının arasına bir şişe bira sıkıştırmıştı. Bir saattir Moloz'u bekliyordu. Ama Moloz hâlâ görünürlerde yoktu. Son zamanlarda fazla başına buyruk olmuştu, nedense.

Antek, bir kızın önünde bir soda şişesi, yanında bir pazar filesi, uyuklayan bir sarhoşu beklediği masaya doğru rahvan rahvan yürüdü. Kocası mıydı, ağabeyi mi yoksa babası mı, her kimse, kolay kolay ayılacağa benzemezdi. Antek adamı kolundan sarstı ama boşuna. Burnunun ucunu göremeyecek kadar sarhoştu.

"Buradan götür onu." diye buyurdu kıza.

"Neden bizimle uğraşıyorsun?" Etrafta sızıp kalmış bir sürü sarhoş vardı.

"Seninki burada sarhoş olmadı da ondan." diye açıkladı Antek. "Kendi müşterilerimle ilgilenmek boynumun borcu. İsterlerse bütün gün bütün gece uyurlar burda. Ama imaret değil burası. Mazotunu başka yerde alan fitillerle uğraşamam. Nerde kafa çektiyse, uykusunu da orda çeksin."

Kız bu görüşün doğruluğunu anlamışçasına, arkadaşının dirseğini hafifçe dürttü. Demin Antek kendisini sarsarken oralı bile olmayan sarhoş zıp diye ayağa kalktı. Burnunu ceketinin koluna sildi. "Bu iş pazara kadar halledilmeli. Papaz tavşan besliyor. Neden hep aynı plağı çalıyorsun?" diye söylenerek bir uyur-gezer gibi kapıya doğru yürüdü.

Kız ardından geliyor mu diye dönüp bakmadı bile.

Kız kapıdan çıkarken dönüp Antek'e dilini çıkardı. Soğuktan, rüzgardan kurtulup, bir iki saat barınabilecekleri başka bir bar aramağa gittiler.

Frankie dalıp gitmişti gene. Karşısında çeşit çeşit

yüzler beliriyordu. Kvorka Dayının ay gibi yuvarlak suratı geliyordu gözünün önüne. Kaba saba ama endişeli, acıyan bir surat. Çünkü o da Şemsiyeci gibi doğuştan yumuşak bir adamdı. Başkomiser Bednar'ın kalın kaşlı, yoğun, düşünceli yüzü. Ömrünün her gününde kahramanca davranmış ama artık gecelerden ürken bir adamın yüzü. Sophia'nın kuşku dolu gözleri. Serçe'nin gergin yüzü. Serçe artık Louie'nin alaycı dudaklarıyle gülümseyerek, "Daha işin iç yüzünü bilmiyorsun, Elveren." diyordu sanki.

Molly Novotny'nin sakin, esmer, çekici, güvenle kendisine doğru çevrilmiş yüzü.

Molly'yle kaçmadan Moloz'la paylaşması gereken bir kozu vardı. Molly'nin dediği doğruysa Moloz ona buna içki ısmarlamakla hata ediyordu. Louie'nin yüklü bir cüzdan taşıdığını bilmeyen yoktu. Louie paralarını, Moloz'dan önce kaç kişinin önünde saymıştı kimbilir!

"Nasıl oluyor da Moloz para saçarken ben yanında değilim hiç bir zaman?" diye kaygılandı. Moloz'un aklını başına getirmeliydi. Bu Louie meselesi kolay kolay örtbas edileceğe benzemezdi. En az üç hafta daha dedikodusu sürüp giderdi.

Önce kendine çeki düzen vermeliydi. Antek'den bir duble viski istiyerek işe başladı.

Viski kadehinin dibi gözüktükçe her iş yoluna giriyordu. Bilinmeyen kişinin eliyle ölüm, nedeni bilinmeyen ölüm demekti. Bednar da bunu anlayacaktı ergeç. Onun için önemsemeğe değmezdi. Kendisi Molly Novotny'yle gidince Violet, Zosh'a güzel güzel bakar, Zosh da kısa bir zaman sonra ayağa kalkar, iyi bir adamla evlenirdi. Hele bu bir doktor olursa Frankie'den çok daha iyi bakardı ona. Böylece kısa bir süre sonra bütün kırgınlıklar unutulur, kendisiyle Molly, Sophia ile evlendiği iyi adama mutluluklar dilemeğe giderlerdi.

İçkisini bitirince hatırlamağa çalıştı. Demin onu tasalandıran neydi? Küçük viski kadehiyle Antek'e bir işaret verdi.

Serçe ayaklarını sürüyerek kapıdan girdi, salonun loşluğunda gözleriyle birini araştırdı. Frankie onu caddeden gelen ışıkla iyice görebiliyordu. Ama yanına çağırmadı. Bu arka sokaklar göçebesini tepeden tırnağa

süzdü. Ne kocaman alnı vardı. Sanki içine herşeyi sığıdırabilecekmiş gibi. Oysa bu kafanın tek nasibi yumruk yemek olmuştu. Moloz'u bir iskandil etmeliydi.

Meyhanenin arka tarafına doğru gelirken Moloz'un gözü tezgah parmaklığındaydı.

Frankie onu alaycı bir gülüşle selamladı. "Gözün tezgahın dibinde metelik arıyor gene. Meteliğe kurşun mu atıyorsun yoksa?"

"Zengin olmak istiyen kim?" dedi Moloz. "Paraları öbür dünyaya mı götüreceğim."

Frankie açıkça sordu, "Benim yanımda hep zoğurtsun. Ama başkalarına bol bol içki ısmarlıyormuşsun. Nasıl oluyor bu?"

"Ben her zaman, her yerde zoğurdum, Frankie."

"Ben başka türlü duydum. Son bir kaç gündür har vurup harman savuruyormuşsun. Harcadığın dolarlardan biri kan lekeli olmasın sakın?"

Serçe'nin ağzı bir karış açıldı. Önce ne dediğini anlamamış gibiydi. Sonra gözlerini Frankie'den kaçırarak, "Çarşamba gecesi bir kaç papelim vardı. Stash'ın Noel bonosunu bozdurmuştuk. Vlolet'le seni aradık, beraber gezmek için." diye mırıldandı." Seni buluruz diye buraya geldik. Paraların yarısını burada bayıldık. Louie'nin kanlı paralarını burada yiyeceğimi mi sanıyorsun?" Sonunda gözlerini Frankie'nin gözlerine dikmişti. Bir karşılık bekliyordu.

Frankie, özür dilercesine,' "Sadece kimin parasını harcıyorsun, diye sordum." dedi.

Moloz'un karşısında bile soldan geri etmek canını sıkmıştı.

Serçe sonunda saldırıya geçti, "Ya kimin parasını harcadığımı sanıyordun?" Herkes Frankie'ye yüklenirdi, o neden yüklenmesin? Bu düşünce Serçe'yi heyecanlandırmıştı bayağı.

"Belki Antek sana gene kredi açmıştır, diye düşündüm." dedi Frankie alttan alarak.

Serçe zaferini sürdürerek." Bugünlerde Meyhanecibaşı yalnız sana veresiye veriyor. Yeni hesap açtıralım mı? Çağırayım mı onu?" diye sordu.

Serçe'nin manevrasıyle kabahatli duruma düşmekle

kalmamıştı. Bir de içki ısmarlayacaktı ona. Önündeki şişeyi Serçe'ye doğru itti. Moloz tek başına içerken Frankie'nin içini başka bir şüphe kemirmeğe başladı. Ama parmağını sağlam bir noktaya bastırıp gerçek budur, diyemiyordu.

Serçe ikinci kadehi yuvarladıktan sonra, "Şimdi sana bir şey söyleyeceğim." dedi. Tek başına içtiğini farketmemiş görünüyordu. "Kör Domuz, Safari'de oturup para saçıyor. Sırtında da yeni bir takım elbise var. Eskiden Safari'nin kapısından bile giremezdi. Şimdi oranın sahibiymiş gibi kuruluyor."

"Domuz, Louie'yi nasıl soyar? Hem eline geçirdiği paranın değerini bilemez ki. Ha dört yüz dolar olmuş ha kırk onun için. Kim doğru hesap görür onunla?"

"Antek fazla aldatmaz onu, Frankie. İstersen Antek'e soralım."

Frankie, Serçe'yi azarladı sonunda. "Artık o kadar da sersem değilsin, numara yapma. Bu numarayla her işten yakanı sıyıramazsın. Ben senin ciğerini okurum."

"Peki, şunu öğrenmek istiyorum." dedi Serçe, "Yeni elbise giyen ben miyim yoksa Domuz mu?"

"Bu fazla bir şey ifade etmez." diye homurdandı Frankie. Ama bu kez her iki kadehi birden doldurdu. Sonra sigarasını dudağının kenarından sarkıttı. Serçe, "Eyvah, şimdi bana rol kesecek." dedi içinden. Frankie, kovalanan, traşı uzamış bir Bogart taklidi yaparak elini yüzünde gezdirdi.

Serçe, "Domuz'a soracakların varsa, Safari'ye gidelim." dedi, "Benim de gelmemi ister misin?"

"İsterim ulan. Düş önüme. Belli olmaz, belki paraları öbür dünyaya götürürsün."

Domuz'u Safari'de buldular. Eli yüzü temizlenmiş, traş olmuş, saçlarını kestirmişti. Sırtında yeni bir elbise, ayağında yeni ayakkabılar vardı. Ayakkabıları Louie'nin kiler gibi iki renkti. Ama giysisi adamlık da olsa, giyen domuzdu gene. Bir ağızlıkla sigara içiyordu.

"Gene soyacak birini mi arıyorsun Domuz? Boş ver oğlum. Dünya malı dünyada kalır." diye takıldılar ona.

Domuz, "Dünya ölümlü, gün akşamlı." diye karşılık verdi anlamlı anlamlı.

Alçak gönüllülüğü de, dilindeki tutukluk da kaybolmuş-

tu. Bir arabada şoför yerine kurulmuş, ayağı gaz pedalinde bir adam havası gelmişti üstüne.

Serçe, Domuz'u arka masalardan birine götürerek, garsona, "Masaya içki getir." dedi. Frankie ardlarından gidiyordu.

Masaya oturur oturmaz Frankie saldırıya geçti, "Bugünlerde para içinde yüzdüğünü söylüyorlar."

Domuz, düz bir sesle, "Sizin kim olduğunuzu bilirim." dedi.

"Tbii bilirsin." dedi Serçe. "Ben erketeciyim, arkadaşım da elveren. Senden öğrenmek istediği bir şey var."

Şimdi şunu söylemek zamanıydı, "Louie'nin temizlendiğini işittin. Bizim koştuğumuzu farkettin. Menekşeli talk kokusunu duyuncaya kadar bastonunla araştırdın arka sokağı. Yattığı yeri keşfettin, üstüne eğilip yarım saat önce böbürlene böbürlene herkese gösterdiği şişkin cüzdanı aldın. üstüne bir kaç kağıt attıktan sonra, paranı iç etmeyeceklerini bildiğin bir yere yöneldin."

Frankie, kendini ele vermeden böyle bir şey söyleyemeyeceğini çakıvermişti birden. Kör onun düşüncelerini okumuş gibi, "Ben yaşa ve yaşat ilkesine inanırım, elveren. Kimse bana soru sormazsa, ben de kimseye soru sormam. Ben de yaşamak isterim." dedi.

Parmakları Frankie'nin kemikli elini buldu. Deniz aşırı savaştan döndü döneli taktığı ağır Alman altınından yüzüğe dokundu.

"Ben büyük tırtıkçı değilim. Bana ilişmeyene ben de ilişmem."

Frankie, "Bazı geceler yönünü pek iyi saptıyorsun herhalde." dedi.

Domuz duymazdan geldi. "Kalem satan fakir bir satıcıyım ben. İkiniz beni bir köşeye sıkıştırmış, sanki cinayet filan işlemişim gibi gözdağı veriyorsunuz. Bir zavallı kör, kimseyi soyamaz. Nereye bastığını bile bilmez."

Yalvarır gibi konuşuyor ama bıyık altından gülüyordu. "Beni aptal yerine koyamazsınız arkadaşlar. Yoksa benim boynumu da kırmak mı niyetiniz? Böyle konuşmayın benimle. Duygularımı incitiyorsunuz. Bana güzel bir içki ısmarlayıp efendi efendi konuşmak yakışır size. Ondan

sonra da yakamı bırakın kuzum. Ben sizi rahat bırakmıyor muyum? Anlaştık mı arkadaşlar?"

Elini uzattı, sıkılmayacağını bile bile. Çarpık ruhunun aşağılanmaktan hoşlanan bir yanı vardı. Serçe, omzuna dokunup kapıyı gösterdi başıyle. "Bu serseriye içki ısmarlamadan bütün gün burada çakılıp kalamayız, Frankie."

Domuz arkalarından bağırıyordu, "Hani bana içki ısmarlayacaktınız arkadaşlar, uğrola?"

Barın kapısında etlice butluca bir kadın önlerinden geçti. Serçe, "Ah, o etekleri havalandıran rüzgar olsaydım." diye baygın baygın baktı kadına. "Gördün mü nasıl baktı bana? Altımda bir yat, sırtımda bir kaptan üniforması olsaydı, dünyanın altını üstüne getirirdim."

Frankie onu iki eliyle kavrayıp döndürdü. "Paraları Domuz almasaydı sen her istediğine kavuşurdun. Paraları o almamışsa sen almışsındır. Başka yolu yok bunun. Sen aldırsa Tanrı yardımcın olsun."

Serçe salak salak baktı Frankie'ye.

"Mezarlıktaki en zengin adam ben mi olurdum?"

Öğleden sonra son kez, elverenle erketeci birlikte oturup aralarında değişen hiç bir şey yokmuş gibi çene çaldılar. Hava gittikçe soğuyordu. Sokaktaki su birikintileri donmağa başlamıştı. Frankie'nin her yanı buz gibiydi. Hep iliklerine kadar titriyordu son zamanlarda. Serçe onun aklını ölü bir adamın parasından uzaklaştırmak için türlü şaklabanlıklar yapıyordu.

Bir yat sahibi olmak düşüncesi onu çok sarmıştı. "Yatı Lincoln parktaki rıhtıma çeksek. Düşün, piliçleri özel yatımıza davet ediyoruz. İnanmazlarsa, buyurun diyoruz, işte yatımız, Tayfası şimdi Belmont koyundan getirdi. Riyalto'nun koro kızlarından tavlarız bir kaç tane."

Frankie, "İki tane yeter." dedi, "Biri sarışın, biri kızıl saçlı."

"Sarışını kimin Frankie?"

"Senin. Bir kızıl saçlı daha sararsan başına, ölürsün. Ya da esmer olsun bir tanesi. Mabadı çıkıntılı, Hotanto dilberleri gibi."

Serçe kurnazca, "Bütün esmerlerin semerleri çıkıntıl olmaz." dedi. "Molly'ciğe baksana, polis müdürlüğü gibi dümdüz önü ardı."

Frankie önündeki kadehi itti. Molly'yi öyle canı çekiyordu ki ağzı, dili kuruyordu. Ama Moloz onu enayi yerine koyup ağzından laf almağa çalışıyorsa hava alırdı. "Bugünlük bu kadar içki yeter." dedi.

"Thomson aşevine gidip ucuz tarafından karnımızı doyuralım mı Frankie?"

"Aç değilim."

"Sinemaya gidelim istersen. Burada oturup kafayı çekmeyeceksek, bir şeyler yapmalı. Pilsudski'ye gidelim mi?"

"Pulaski Polonyalı, Pilsudski ise Yahudi kokar. Affedersin, mecliste bir Yahudi olduğunu unutmuştum."

"Ben de özür dilerim, burada bir Polak olduğunu unutmuştum." dedi Serçe?' Köpek çalmağa var mısın?"

"Bu kadar mı kokozsun?"

"Dostlar alışverişte görsün, canım. Maksat vakit öldürmek. Yoksa burda oturup alacağız istimi. Kvorka bizi kandil gibi yakalarsa hakkımızda hayırlı olmaz. Ayılıncaya kadar iş işten geçer. Kendimizi ele veririz."

Frankie, "Bu işi örtbas edildi bil." dedi.

"Aynasızlar, Louie gibi ölülerin kaç tanesini her gün sokaktan toplarlar. Heriflerin yüreği duruvermiştir, işte o kadar. Louie'nin kimi kimsesi yoktu. Mortoyu çekti. Kütük Kafa için basit, günlük işlerden bu."

Serçe, "Louie'nin kimi kimsesi, hısımı akrabası yoktu ardından hesabını soracak." dedi. "Ama alacaklısı çoktu. Uçan kuşa borçluydu. Bu kuşların her biri de Kütük Kafaya ispiyonluk ederler." Serçe üzüntüyle kadehine bakarak, ekledi., "Keşke kimseyi mortlatmasaydın, Frankie."

Frankie gözlerini Moloz'dan ayırmadan söylendi, "Keşke, Louie'nin mangizine el koyacak kadar kafa olsaydı sende. O zaman Domuz avucunu yalardı."

Moloz gözlerini kaçırmadı. "Mangize el koysaydım şimdi ikimiz de yeni elbiseler giyerdik, Frankie."

Moloz çok açıkgöz olmuştu son günlerde. Bu gidişle Frankie'yi yaya bırakacaktı. "Haydi, gidip köpek çalalım. Frankie, eğlence olsun diye." diye üsteledi.

Frankie ayak diredi. "Kapıcıların sapanla arkamdan taş atmalarını istemem. Nerde bunun eğelencesi?"

"Öyleyse birer boyunbağı bağlayıp Rlyalto'ya gidelim."

Frankie kadehini çınlattı. Rlyalto'da içki yoktu.

"Düpedüz arakçılığa ne dersin?"

"Aman yarabbi. Herifin aklı fikri başkalarının parasında. Ne çalacak mışız?"

"Nieboldt'un mağazasında elektrik ütüleri var. Herifler dünyanın parasını kırıyorlar bugünlerde. İki ütü eksik, iki ütü fazla, farketmez onlar için. Üçüncü katta hiç satıcı yok. "Onur sistemi" diyorlar buna. Bir şey çalmamayı müşterinin sütüne havale ediyorlar. Fazla adam kullanmamak için tabii. Gönlün ne çekerse buyur al. Köpek çalmaktan da, kafa çekmekten de kıyak bir iş aslında."

Frankie, "En iyisi, genç Hristiyanlar derneğine gidip idman yapayım. Göbeğimi eriteyim." dedi. Ama biradan şişmiş midesini indirmeğe hiç de niyetli değildi. "Elektrik ütüleri kaça okutuluyor?"

"Nereye gitsen tanesini beş dolara okutursun. Can sıkıntısından kurtuluruz hiç değilse. Allah boş oturanları sevmez. Hele korkaklardan nefret eder."

Frankie'nin gönlü oldu sonunda." Allah korkaklardan nefret ediyorsa, bana diş biliyordur bu günlerde. Şişeyle başbaşa kalmaktan ödüm kopuyor.

Önündeki birayı bitirdi. Elektrik ütüleri çalma planı üzerinde bir an duraksadı. Sonra içkinin verdiği yürekliliklе, "Haydi gidelim, Moloz." dedi.

Moloz, gökten inmiş gibi bir pazar zembili çıkardı meydana. Bütün öğleden sonra zembil filan yoktu ortada.

Frankie onu azarladı. "Madem yardıma ihtiyacın var, niçin bin dereden su getiriyorsun?"

"Ben her zaman yanımda bir zembil bulundururum. Bakarsın Nieboldt'un mağazasından ütü çalmak isteyen bir arkadaş çıkar karşıma." diye yüzsüzce sırıttı Moloz.

Noel ertesi, satılmayan mallar tezgahlara gelişigüzel yığılmışı. Kurdelelerle sarılı küçük armağan paketleri yerine koca koca yaftalar konulmuştu. "Büyük Ocak İndirimi." "Damping." "Sermayesine satış"

Kuzeybatı Yakasının bütün kadınları tezgahların başına üşüşmüş, Noel alışverişlerini şimdi yapsalardı ne kadar

kârlı çıkacaklarını hesaplıyorlardı.

Gömlekler, sütyenler, pijamalar sanki akşama kadar satılmazsa sokağa atılacakmış gibi küme küme dizilmişti.

Hafifçe gıcırdayan bir asansörle üçüncü kata çıktılar. Serçe'nin gözü oyuncak otomobillere takıldı. Ama Frankie onu önüne katıp elektrik ütülerine doğru sürükledi. Serçe mutfak eşyasıyla ilgileniyor, buz dolaplarını karıştırıyordu. Görünürde bir tek satıcı yoktu.

"Baksan, kimse onuruna leke sürmek istemiyor Frankie, biz bile."

Frankie zembilin sapından tutarak Serçe'yi örtecek biçimde dururken, Serçe yarım düzine kadar ütüyü zembile dolduruverdi. Frankie ütülerin ağırlığı duyunca aniden döndü, Moloz elinde iki ütüyle kalakalmıştı.

Sanki ütüler sıcakmış gibi elinden atıverdi.

Serçe, "Aşağıya gene asansörlerle inelim. Çok masum bir görünüşümüz olur." diye ısrar etti.

Frankie, "En iyisi yürüyen merdiven." dedi. Frankie her zaman haklıydı. Bir asansörden çabuk kaçılamazdı.

Frankie etrafına baktı. Moloz gene yeni bir buzdolabının sebze çekmecesine bakıyordu. Merdiven başında ona yetişti. Frankie ona çıkışmağa başlamadan, "Kusura bakma, Ocak ayında daha bir sersem sepelek olurum." diye özür diledi."

İkinci kat merdivenin en tepesinde zembilin dibi göçtü.

Frankie ütülerin birer birer merdivenlerden aşağıya yuvarlanışını seyretti. Tekerlek takmış gibi cangıl cungul aşağıya iniyorlardı mübarekler. Bir tanesi bir satıcı kızın ayak bileğine çarpıyordu az kalsın. Frankie gülmemek için kendini zor tuttu. Çanta elinden kayıverdi. Kızı omuzlayıp önüne geçmek istedi. Kız içerleyerek ağzını açtı. Gayreti boşunaydı. Koşmanın yararı yoktu. Mağazanın özel polisi, iki kontrol memuru, on iki tane koca göğüslü satıcı kadın, besili tavuklar gibi gıdaklıyarak etrafını sardılar.

Frankie, "Perdelerin arkasında bir polis saklıydı. Moloz buzdolabını karıştırırken dikkatini çekti herhalde." diye düşündü. Polise usulca, "Nereye gideceksek gidelim?" dedi.

Mağazanın ortasında bir karnaval alayı gibi ilerliyorlardı. Polis Frankie'yi kemerinden yakalamıştı. İki yanında iki

kontrolör kollarından tutuyorlar, göğüslü karılar onları izliyordu. Karılar korkmuş görünüyor ama kahkahalar atmaktan da geri kalmıyorlardı. Geçerken bir kasabın elinde boynu kırılmış bir horoz gözüne çarptı. Sanki hem kasap, hem horoz yan yan bakıyorlardı kendisine.

Polis arabası kaldırımdan uzaklaşırken, akşam güneşi arabanın çentikli yerine kare kare düşüyordu.

"Moloz, polisi gördü. Ama bana haber vermeden tüydü." diye düşündü acı acı. "Louie'yi onun soyduğunu kesinlikle bir öğrenirsem yok mu ya..." Sol omuzuna dokundu. Satıcı kadınlardan biri gene kolunu yırtmıştı.

Mapusane duvarlarında, genç adamların en acı hayal kırıklıklarıyle en tatlı umutları yan yana dile getirilmişti. O duvarlarda düşmanlar sergilenir, avukatlar alaya alınır, karılara sitemler yağdırılırdı. Delikanlının biri nur yüzlü anacığına, dışarı çıkınca doğru yoldan ayrılmayacağına söz veriyordu. Ama ayni yazıyla, ilk fırsatta Crash Kolkwoski'nin nasıl canına okunacağı da belirtiliyordu.

"Crash Kolkowski yüzünden düştüm bu zindana. Boyu devrilsin. Cehennem olsun durağı. Bir daha gelir de o şom ağzını açarsa, hep birlik olalım, vücudunda kırılmadık kemik komayalım, ey kara gün dostları. Kimse bir kadeh içki bile ısmarlamasın ona."

Biraz daha ilerde gözüne çarpan şu yazı Frankie'ye daha da hüzünlü geldi:

"Gitme İtalyan Mary'ye. İçkisi ağılıdır."

İtalyan Mary içkiye bile bile mi ağı katmıştı? Yoksa biranın süzüldüğü kangal kangal borular mı temizlenmemişti. Frankie bunu hiç bir zaman öğrenemeyecekti.

Biraz ilerde yaşlı bir yargıcın karikatürü göze çarpıyordu. Yargıç boynundaki çiçekli boyunbağıyla ayağındaki ayakkabılar dışında çırılçıplaktı. Edebiyle giyinmiş bir vatandaşı pantolon düğmelerinden biri eksik diye idama mahkûm ediyordu.

Bir başkası, "Chicago'da adalet sağır, kör ve dilsizdir." diye yazmıştı duvara.

Şu yazının sahibi, "Serserilikten hüküm giydim. Ömrümde sarhoş adam soymamışımdır." diye açıklıyordu durumunu. Bir başkası da şunları eklemişti, yazının hemen altına, "Ben de serserilikten hüküm giydim. Ben de ömrümde ayık adam soymamışımdır."

Frankie dört duvarda, hatta tavanda hem lanetlenmişlerden hem de cennetliklerden sözedildiğini farketti. İyi adamlar, Kolkowski'nin kemiklerini kırabilecek mert kabadayılar altın merdivenlerden cennete çıkacak, oysa Kolkowski'ye içki ısmarlayan bütün kalleşler, katakulliciler madikçiler, üçkağıtçılar, dubaracılar, kapkaççılar, tırnakçılar, kıyakçılar, tufacılar, dişçiler, külüstür bir yük asansörüyle cenennemin dibini boylayacaklardı.

Frankie duvarların kokusunu alıyordu. Ona hiç bu kadar yakın görünmemişlerdi. Kapı da duvarın bir parçası olmuştu sanki.

Bütün aynasızlar kalleştir.
Ele verme arkadaşını.

diye öğüt veriyordu bir başka hükümlü. Bir ahır zaman Musa'sı yeni buyruklar indiriyordu mapusane arkadaşları için:

"Herkes kapatsın çenesini. Adam olsan düşmezdin buraya. Kim dedi sana rüzgara karşı işe diye."

Bir mapusane kuşu serbest kalır kalmaz babasının evini ateşe vereceğini ilan ediyor, bütün hovardalara kodesten kurtuldukları geceyi karısıyla geçirmelerini salık veriyordu.

"Karım yalnız dostlarıyla yatar. Hiç düşmanı da yoktur. Yedi düvelle barışıktır haspa. Madison 1-6971 den arayın onu. İyi vakit geçirirsiniz. Serseri, asker maaşım için evlendi benimle. Ben on dokuz ay denizaşırı ülkelerde vatani vazifemi gördüm. Vatan uğruna uyuz bile oldum. Bu karıyla benim moruk paramın altından girip üstünden çıktılar. Bir de utanmadan nafaka davası açtı bana. Hem uyuz oldum kaşınırım, hem züğürt düştüm düşünürüm."

Frankie belki kadın resimleri görürüm umuduyla öbür tarafa döndü. Ama her cezaevi duvarında rastlanan öğütler sıralanmıştı karşı duvara. Adam ezeli düşmanlarına karşı ayağını denk almalıydı. Bunlar, içkiyle kadın, sigarayla

günah, marihuanayla morfin, hileli kağıtla kokain, pis gülüşle ucuz gözyaşı, hileli zarla frengi, kötü talihle zina, yaşlılıkla düzenbaz avukatlar, şarlatan doktorlarla açgözlü polisler, hileci papazlarla namuslu hırsızlar, parasızlıkla ağır işti.

Kadınlardan da bol bol yakınılıyordu. Kadın verimkar olursa iş yoktur onda. Verimkar olmazsa da hiç bir işe yaramaz.

Bu koğuşun kadınlar koğuşu olduğu zamandan kaima bir iz gözüne çarptı. Bir kadın saç firketesiyle şunları kazımıştı.

Aşığı yüz öldürür
Zengini göz öldürür
Yosmayı bıçak kesmez.
Bir kötü söz öldürür.

Karabahtlı bir orospudur Lucille.

Karabahtlı Lucille, tatlı Lucille kimbilir şimdi nerelerdeydi? Bahtı açılmış mıydı acaba?.

Frankie mutlu değildi ama fazla mutsuz da değildi. Artık bütün sorunları kendi kendine çözülmek durumunda olduğu için garip bir ferahlık duyuyordu.

Ne Sophia ne de Molly için yapabileceği bir şey vardı. İçki içemez, ren geyiklerinin çektiği bir kızağı süremezdi karları savura savura.

"Morfin alışkanlığından kurtulmam için iyi bir fırsat." diye düşündü. Tekerlekli sandalyeyle birinci kat, viskiyle küçük kahverengi ilaç şişesi arasında ne yapacağını şaşırmıştı. Burası iyi bir sığınaktı onun için.

"Dışarı çıkınca isteka gibi dosdoğru, dimdik bir adam olacağım. Molly ne kadar övünecek benimle. Artık ömrümüz boyunca bir arada kalacağız. Her yaptığımız iş helalinden olacak."

Bunlara yürekten inanıyordu.

Mapusanenin en kasvetli saati yemek zamanıyle ışıkların yanma zamanı arasındaki alacakaranlıktı. Güvenilen mahkumlardan biri yemek tabaklarını mutfağa götürür, mahkumlardan bazıları yataklarına uzanıp biraz kestirirlerdi. Sonra çalınan düdükler gammazların geldiğini bildirirdi.

Gammazların işi gücü şunu bunu fitnelemekti.Suçluların kimliğini ortaya koymak için bu fitne ficur herifler çağrılırdı.

Gece bekçisini kim öldürdü. Yürüyen trenin penceresinden cüzdanı kim yürüttü? Birinin bakire kızını kim kovaladı arka sokaklarda? Babasının imzasını taklit eden kim? Havagazı borusunu patlatan, ya da yangın kutusunu açan burada mı acaba? Kim kapıcıyı kömürlükte boğazladı. Kim kira ödeyecek yerde ev sahibinin karısına kürtaj yaptı?

Başkomiser Bednar bu gammazlardan faydalanırdı bazı gizli işleri ortaya çıkarmak için. Şimdi gammazlar çelik yeşil kapının öbür tarafında bekleşiyorlardı. Bednar, önünde bir mikrofon, yeni yakalanan bazı sanıkları sorguya çekiyordu. Gömleğinde kan lekeleri bulunan kasketli bir adama sordu:

"Neden kelepçe vurmuşlar bileğine?"

"Eve giderken taksiye bindim. O kadar."

"Bu suç değildir. Şoförün parasını verdin mi?"

"Veremedim."

"Neden veremedin?"

"Çünkü takside değildi."

"Aldın mı başına belayı? Bir sonrakini getirin."

Mikrofon eski bir bilardocunun önüne konuldu. Seçim nutku söylemeğe çıkmış bir politikacı heyecanıyle:

"Şimdi gerçek dostluğun değerini anlıyorum." dedi. "Dost evinde başını bağla, düşman evinde tırnağını kes."

"Yakalandığın zaman dost evinde baş bağlamıyordun, bir dişçi muayenehanesinde iskandil yapıyordun, elinde kocaman bir törpüyle."

"Thompson'larda bakım ustasıyım. Orada sicilim temizdir."

"Başkomiser önündeki kütük defterine bakarak," Burada da sicilin pek temiz, maşallah." dedikten sonra yanındaki komik adama sordu:

"Bu kadar çabuk mu geri geldin, Julius?"

"Geri mi geldim? Daha çıkmadım bile."

Kütük Kafa, "Bu enayi dümbeleği, hileli zarla okul çocuklarının yemek paralarını dolandırır." dedi. "Neden silah taşıyordun üstünde?"

"Kendimi korumak için?"

"Kimden, orta okul çocuklarından mı?"

"Askerden getirdim.

"Ne kadar askerlik yaptın?

"Otuz sekiz gün."

"Kaç kere yaralandın bakalım?"

Julius, karşılık vermedi. Yalnız savaşa katılmamış herkesi küçük görürcesine sırıttı.

Kütük Kafa'nın içinden onu affetmek geliverdi. "Peka-la, silahını elinden alan polisi deliğe tıkarız, tamam mı?"

"Tamam."

"Bizi dava etmeyeceğine söz verirsen hem silahını, hem de cabasından bir kutu kurşun veririm."

"Bak, bu işime gelir, başkomiserim."

Bir kadın polis, damalı pantolonlu ve örgülü saçlı bir kızı getirdi. Kızın uzun kirpiklerinde iki damla gözyaşı parlıyordu.

"Gözyaşlarını jüriye sakla Betty Lou." Başkomiser dinleyicilere, "Bu on yedi eyaletin en kurnaz küçük aşlıftesidir. Bildiğini yedi mahalle bilmez." diye açıkladı. "Nasıl oluyor da hep evli erkeklere takıyorsun kancayı, Betty Lou?"

Betty Lou uzun, ıslak kirpiklerini kaldırdı. Gözlerinde alaycı bir parıltı vardı. "Onlar şikayet belgesi imzalamazlar." dedi usulca. Sert profilini dinleyicilere çevirdi.

Adamlar geldiler gene, alay alay, dangıl dungul, haldır huldur, hırlı hırsız, "Sabahın üçünde bir telefon direğine tırmandığım için." "Karıma telefonda sövüp saydığım için, adımı vermeden." "Ortalık mahşer gibiydi. Karı sulandı bana." "Kadınla yukarı çıktım, polisle aşağı indim."

Saçı alabros kesilmiş, gömlek cebinden bir tütün kesesi görünen kaba saba adam, "Duvara taş attım, pencereden giriverdi." dedi. "Ben de peşinden gidiverdim. Ama bir şey çalmağa niyetim yoktu."

"Niyetin bozuk değildir ama durmadan hapse girip çıkarsın. Son girişin ne yüzdendi?"

"Yanlış numara yüzünden."

"Girdiğin evin numarasını şaşırmıştın galiba."

"Tastamam! Ev halkı evdeydi. İçkiyi fazla kaçırmıştım."

"Az içtiğin zamanlar ne yaparsın?"

"İşimle gücümle uğraşırım."

"İşin gücün yok senin. Bir çeyreğe ananın ipliğini pazarda satarsın."

Adam dik dik Başkomisere baktı." Benim bir çeyreğe yaptığımı sen on meteliğe yaparsın."

Başkomiser yüreğinde hiç kimseye yer olmadığını, hiç kimseye yürekten bir sevgi duymadığını farketti birden bire. Alabros saçlı delikanlının, "Sen suçlusun" diye kendisine doğru çevrilen parmağı düşlerinde kovalandığı geceleri hatırlatmıştı.

Ondan sonra karşısına getirilen yeşil kazaklı, saralı çocuğun dediklerini doğru dürüst dinlemiyordu bile.Dixon hastanesinde yatıyordum ama babam beni oradan çıkarttı. Daha beter oluyordum çünkü. Küçük bir kızla oynaşırken yakalandım. Biraz gönül eğlendirince iyileşiyordum."

Başkomiser dalgın dalgın." Biraz gönül eğlendirince hepimiz daha iyi oluruz." diye geçirdi aklından. Sonra böyle düşündüğü için ayıpladı kendini. "Çok yoruldum, saçmalıyorum. Dinlenmem gerek."

Frankie, onun elleriyle yüzünü kapadığını görünce, "Koca herif, serserilerin canını çıkardığı gibi kendi canını da çıkarıyor." diye zevklendi.

Başkomiser şimdi sorguya çektiği adamı tepeden tırnağa süzdü.

"Pabuçların nerde oğlum?

"Meyhanede bıraktım."

"Orada kavga kopmadı mıydı?"

"Tanrım, orada her saat başı kavga kopar."

"Orasını iyi tanıyorsun öyleyse."

"Tezgâh başında durur, Tanrı buyruğunu iletirim. İnsanları kurtarmaktır görevim."

"Nereden papazlık rütbesi verildi sana?"

"Vaizlik belgem var."

"O nerden alınıyor?"

"Önce mahalle papazını, sonra piskoposu göreceksin.

"Ya polis komiseri ne diyor bu işe?"

"Kendisi cezaevinde."

"Sen de felsefeni orada öğrenmişe benzersin."

"Papazlığa orada haveslendim, doğrusunu isterseniz."

"Ayağında pabuçla vaaz veremez misin? Yalın ayak başı kabak gezmeni emreden bir Hint mezhebine mi bağlısın

yoksa."

"Hayır, efendim, Yardım topluyordum."

"Ayağında pabuçla yardım toplayamaz mısın?"

"Pabuçlarımı topluyordum. Onlar da iane malıydı."

Başkomiser bezgince öne doğru eğildi.

"Söyle bana, pabuçlarını kim almıştı."

"Deminden beri onu anlatmağa çalışıyorum. Polis komiseri tabii."

Başkomiser "pes" dercesine başını salladı. "Şimdi sıra kimde?"

"Irza geçmekten sanık olarak getirildim karşınıza."

"Kaç yaşındaydı yavru?"

"Otuz yedi. O bu işin gönüllüsü."

Yüzüğüyle saatını sana bağışlamaya da mı gönüllüydü?"

"Evet, efendim."

"Aman ne erkek!"

Böyle şakalara herkes kesik kesik gülerken, Frankie de gülüyordu. Bütün bu serserilerin söylediklerini unutmayıp Molly'ye anlatmalıydı.

Bir sonraki garip adem, şöyle savundu kendini:

"Nedense polislerin gözü tutmuyor beni. Oysa halis muhlis Amerikan malı satarım. Alıcılar da şikayetçi değildir."

"Şikayetçi olmuyorlarsa malı aldıklarını itiraf etmekten utanıyorlar da ondan. Sinsice yanlarına yaklaşıp hırsızlık malı elmas satar gibi sahte mücevher satıyormuşsun.

"Sahte, değil, Amerikan malı."

"1979'dan beri türlü antikalıklar yaparsın. O zamanlar seni tutuklayan polislerin hepsi öldü. Bunca zamandır adaletin yakana yapışmasına nasıl engel oldun?. İyi bir avukatın var herhalde."

"Hiç avukat tutmadım."

"Bu savunmayı kim yazdı?"

"Cezaevindeki bir tutuklu. Benim için biraz vakit ayırdı. eksik olmasın."

Başkomiserin sol bileğindeki sinirler titredi birdenbire. Siyah beyaz yollu ceket giymiş delikanlıya sordu:

"Sen de cam çerçeve kıranlardan mısın?"

"Hayır efendim, ben denizciyim."

"O koca cam nasıl kırıldı öyleyse."

"Babamı ittim."

Şimdi sıra, yassı burunlu, dört köşe suratlı, aslan yeleli sarışına gelmişti. Gözlerinin altında kara halkalar vardı. Sol kolu yırtıktı.

"Taksim sokağından Frankie Majcinek."

"Moloz nerde?"

"Molozla yakalanmadım bu kez."

"Bana değil, mikrofona konuş. Sırtını da parmaklığa dayama. Nieboldt'un mağazasındaelinde pazar zembiliyle ne arıyordun?"

"Ütü satın almağa gitmiştim."

"Zembille mi?"

"Önce birinci kattan et alacaktım."

"Birinci kattan yukarı çıkmamalıydın. Çantandan düşenler kuzu pirzolaları değildi."

Frankie sırıttı. O kahrolasıca ütülerin zıplaya zıplaya merdivenlerden yuvarlanışını görür gibi oluyordu.

"Sırıtma, pişmiş kelle gibi. tatilde başka ne haltlar karıştırdın."

Frankie saf görünmeğe çalışarak," Yanlış anlamayın, Başkomiserim, Kasayı arıyorduum..." dedi.

Başkomiser sözünü tamamladı, "Zembil patladığı zaman. Bana bak, yalana dolana diyeceğim yok ama bu kadarı biraz fazla. Altı tane ütüyü ne yapacaktın? Satmağı düşünmüyordun herhalde."

"Ne münasebet Başkomiserim, bir tane karım için lazım. Ötekiler de yedek. Bugünlerde ütüler sudan ucuz."

Bednar onu dikkatli dikkatli süzerek, "Bilmiyorum, çocuk mu kandırıyorsun yoksa maksadın latife etmek mi?" dedi. Elveren'in halini hiç beğenmedi. Yüzü son aylarda çok değişmişti. Hem zayıf, hem dindarca bir ifade vardı bu yüzde. "Çarmıhtan aşağıya in de işin doğrusunu söyle bana." dedi yalvarırcasına. "Ne zamandan beri morfin kullanıyorsun?"

Frankie, Kütük Kafa'nın sesinde hayretle karışık bir üzüntü sezdi. İnkar etmek gelmedi içinden.

"Çok olmadı başkomiserim. Hem bıraktım artık."

"Gideceğin yerde bırakmak zorunda kalacaksın zaten. Adam olmağa niyetin var mı?"

"Bu işe tevbe ettim bile."

"Serbest kalır kalmaz tekrar başlamayacaksın ya?"

"Dersimi aldım, Başkomiserim."

"İnşallah unutmazsın."

Başkomiser gözlüklerini çıkarıp ışıktan yorulan gözlerini örttü bir an için. Tekrar gözlüklerini takınca Frankie'yi suçlayan belgeyi inceledi. Frankie çiğ ışıkta kıvrım kıvrım kıvranmağa başlamıştı. Şu lanet mikrofonu çenesinden çekselerdi bari. Bednar'ın sesini işitti.

"Şu karşınızdaki otuz altı ay hizmet görmüş bir adam. Bir de altın madalyası var. Askere gitmeden hızlı kumarbazdı. Şimdi daha da hızlanmıştır belki. Kippel'in torpidolarından mısın Frankie?"

"Bütün yaptığım elvermek, Başkomiserim."

"Ne kadar oldu ordudan ayrılalı?"

"Bir yıldan fazla."

"Ya Louie Fomorowski öleli ne kadar oldu?"

"Adamın hasta olduğunu bile bilmiyordum, başkomiserim."

"Öyleyse tanıyorsun adamı."

"Adını duymuşluğum var?"

"Son zamanlarda hayaletini yatağının başucunda gördün mü?"

"Ben deliksiz uyku uyurum."

"Hiç de deliksiz uyku uyuyan bir adama benzemiyorsun. Aylardır göz kırpmamış gibi bir halin var, Frankie." Mikrofon önünden uzaklaştırılırken de gözünü Frankie'den ayırmadı. "Sinirleri laçka olmuş bunun." diye mırıldandı. Artık bir kişiyi daha sorguya çekmeği yüreği kaldırmayacaktı.

Adamlar geldiler gene, cümbür cemaat, aheste beste, ezik büzük, çarpık çarpuk.

Ne nereden geldikleri belliydi ne nereye gidecekleri.. Bulgurcular, panduflacılar, mantarcılar, bomcular, oğlancılar, sübyancılar, kafeskuşları, ipsizler, tipsizler, arakçılar, tarakçılar, zindan kaçkınları, dumancılar, mastorlar, esnaflar, harpçılar, darpçılar... İçi geçmiş serseriler, dik kafalı asiler, Lanetlenmiş ama korkusuz, kabadayılar, hüküm giymiş ama şen kopuklar. Dümenci yüreği taşıyan bahtsız kardeşler.

"Burda senin on yaşındaki bir kıza sataştığın yazılı."

"Affınızı dilerim."

"Neden affımı diliyorsun?"

"On yaşında bir erkek çocuktu."

Başkomiser istavroz çıkardı." Öyleyse, ben affını dilerim."

Başkomiser yorgundu, bezgindi. Başkalarını "siz suçlusunuz" diye gösteren parmağının gene kendisine doğru çevrildiğini görür gibi oluyordu.

Şimdi karşısında dikilen zorba, "Kulağımın zarı delindi " diye yakındı.

"Polis arabasının geldiğini işitiyorsundur ama."

"İşitseydim burda olur muydum?"

"Son cezan ne kadardı?"

"Beş yıl, yedi ay, yirmi sekiz gün."

"Kaç dakika?"

"Bir daha seferinde saat alırım yanıma."

"Lüzum yok. Bir daha dışarı çıkmayacaksın."

"Müebbetlik bir iş yapmadık, komiserim."

"Mahkemeye çıkacaksın nasıl olsa. Yargıca elindeki. 22'lik Belçika'yla dişlerini karıştırdığını söyle. Belki o sana inanır. Ben inanmıyorum.

Bir sonra gelen, yuvarlak, beyaz bir papaz yakalığı taşıyordu. Başkomiser şaşırarak sordu, "Papaz mısın sen?"

"Kiliseden kovuldum."

"Sıra sahte çek bozdurmağa geldi mi vaaz verir gibi dil dökmesini biliyorsun hâlâ. Neden papazlıktan attılar seni?"

"Çünkü insan beşer bazan şaşar, diyordum. İnsan kıymetini insan bilir diyordum. İnsanlar iç içe can cana olsun diyordum. Hep aynı yolun yolcusuyuz nasıl olsa."

Başkomiser donup kaldı. Karşısındaki insan yıkıntısına ne demek istediğini sormaktan ürktü adeta.

Dinleyiciler ikişer üçer salondan ayrılmağa başlamışlardı. Dünyada hiç bir şeyden korkuları yok gibiydi. Yalnız başkomiser avlayanlarla avlananlar arasında, iki arada bir derede kalmıştı.

Son zamanlarda kendi bileğine kelepçe vuruluyordu düşlerinde. "Çok erken uyanıyorum. Yatak odasına koyu renk perdeler asmalı." diye düşündü.

Başkomiserin ne günahlarından sıyrılmasına yardım

edecek bir rahip, ne de yüreğinin suçlamalarını dinleyecek bir yargıç vardı. İnsanların en yalnızı, en suçlusu oydu. Başkalarında ayıpladığı bütün suçlar gelmiş, kendi omuzlarına yüklenmişti.

Ne demişti o kiliseden kovulan papaz: "İnsanlar iç içe, can cana olsun. Hep aynı yolun yolcusuyuz, nasıl olsa. "Ne demek istemişti bu evliya bozuntusu? Neden o konuşurken bir kaç kişi fıkırdamış ama kimse yürekten gülmemişti? Bednar o zaman anlamamıştı. Şimdi de anlamak istemiyordu. Kendisi de yürekten gülmeğe çoktan unutmuştu.

Gene, bu sözler başında bir hüküm sallanan her adama karşı gizli bir kıskançlıkla doldurmuştu yüreğini. Sanki hüküm giyenler selamete ereceklermiş gibi. Kendi kara günahını, bozuk bir et parçası gibi yutmaktan başkaçaresi yoktu. Kütüğün sayfalarını aydınlatan lambayı söndürdü?.

Bir başkasına çıkışıyormuş gibi, "Asıl sen çarmıhtan in." dedi kendine.

Ama başkomiser inemezdi.

Başkomiser, çarmıha mıhlanmıştı.

2 Pişmanlık Bastırınca

F. SCOTT FİTZGERALD: İç dünyamızın kapkaranlık gecesinde, saat sabahın üçünü gösterir, her Allah'ın günü...

Frankie, gündüzlerini durmadan homurdanan üç ayaklı bir filin yanında geçiriyordu. Bu çamaşırhanenin çarşaf yıkama-kurutma makinesiydi. Geceleri loş, uzun koğuşta, dar yatağına uzanıp yüzünü badanalı duvara çevirince, üç ayaklı fil düşlerinde de kendisini kovalardı. Bu düşlerde Kütük Kafa Bednar'a durmadan iskambil verir, Louie Fomorowski de başkomiserin arkasına dikilip elverişini seyrederdi. Her gece, her gece.

Işıklar sönünce sesler de azalırdı. Basık tavanlı uzun koğuşta hal ve gidişi iyi çocuklar uyurdu. Çamaşırhanede, fırında, basımevinde çalışanlar, sınıflarda oturup giydikleri hükümleri eski askerler gibi metince, güleryüzle sineye çekenler. Bunlar cezaevi papazını artık doğru yolda yürüyeceklerine inandırmışlardı. Frankie de bunlar arasındaydı.

Eski bir binbaşı olan doktoru inandırmak biraz daha güçtü.

Frankie'nin cezaevine girdiği sabah revirde doktor şunları söylemişti:

"Bu damar delik deşik olmuş. Ne zamandan beri iğne batırıyorsun buna?"

"Ordudan ayrıldığımdan beri ilaç alıyorum, Doktor."

"Alışkanlığın fazla mı, oğlum?

"Fazla değil, günde bir habbe alırım."

"Az da değil. Alışmış kudurmuştan beterdir. Ama dana fazla morfin alanların burada bu belayı başlarından defettiklerini gördüm. Burada tiryakilikten yakanı sıyırman şart. Hastalanınca yavaş yavaş iyileştiririm seni. Şükran

gününden önce çıkarsın cezaevinden, hem de bu dertten büsbütün kurtulmuş olarak. Burada sana eroinden morfine kadar istediğin malı sağlayabileceklerini söyleyenler çıkacak. Ama ateş pahasına. Kulak verme onlara. Al Capone bile o kadar parayı denkleştiremez. Burada hizadan çıkmamağa bak. Unutma, morfin tiryakisi diye kayıtlısın. Seni Lexington'a göndertirim. Cezan da altı ay uzar. Şimdi bunları senin iyiliğin için söylüyorum. Bir daha söylemem, ha!."

Frankie ünlü gülüşüyle. "Canımı dişime takıp direneceğim, doktor." dedi.

Ondan sonra Frankie üç yıl alıştığı kışla hayatına döndü. Verilen buyruklar uysalca yerine getiriliyordu. Bir çok hükümlü hemen o gece dışarı çıkacaklarmış gibi kendilerini temiz tutuyor, bir çokları da can sıkıntısından küçük, pembe beyaz kilisede pazar sabahları yapılan dinsel törene katılıyordu.Hal ve gidişi iyi olanlar her ay iki gün kazanıyorlardı cezalarından.

Yalnız Frankie'nin bitişiğindeki yatakta yatan Konyakçı Katz hal ve gidişten iyi numara almak kaygısında değildi. Uzun bir süre hapis yatacaktı. Vantilatörün altındaki bir cam kavanoz yüzünden başı her an belaya girebilirdi. Mutfaktaki yamaklardan birinden elma şırası satın almıştı. Yemekte haşlanmış patates verilince, patates kabuklarını çalıyor, Frankie'ye de çaldırıyordu. Işıklar sönünce patates kabuklarını elma şırasına katardı gizlice. Frankie'ye, "Biraz da beyaz ekmek kırıntısı katabilirsem, bir hafta sonra mayası tamam." dedi.

"İlk sabah senin revirden çıktığını gördüm, Elveren. O binbaşıdan sakın kendini. Herif ruh hastası. Dikkat etmezsen seni öyle zapturapta sokar ki, bir daha gönlünce bir gün çalamazsın felekten."

Katz'ın koğuş kapısına fırlattığı kaçamak bakışlar Frankie'nin, biraz da içi sızlayarak, Serçe Soltkin'i anmasına yol açtı.

"Dinle. Sekiz yıl önce beni bir psikiyatra yolladılar. O zaman kırk beş yaşındaydım. O zamana kadar ömrümde dolu dolu iki hafta çalıştımsa bile nerde olduğunu hatırlamıyorum. Sekiz yıl önce biri bana, sen haftada altı gün, günde sekiz saat çalışacaksın, hem de iki yıllık bir

süreyle dese, bire karşı yüz dolara bahse girerdim, olmaz öyle şey, diye. Bir güzel de kaybederdim bahsi.. Çünkü o kadar zapturapta girmiş, kalasın biri olmuştum.

İki yıl ne içki, ne kadın, ne at, ne zar yüzü gördüm. Ağır aziz nişanlanıp bir de kilisede evlenmez miyim üstelik!. Bütün bu zaman boyunca tek yaptığım da bir yük asansörünü işletmekti. Yukarı aşağı, aşağı yukarı. Şimdi düşündükçe tüylerim diken diken oluyor. Herşeyimi kaybetmeme ramak kalmıştı."

Konyakçı alaycı alaycı, bilgiç bilgiç güldü.

"Beni tekrar o psikiyatra göndermek istiyorlar. Geçen defa bana o kadar hayrı dokunmuş. Nevi-rastenimi hemen hemen tedavi etmiş. Ya bu defa bütün bütün tedavi ederse kerata? O zaman ne halt ederim? Düzgün hayat sürdüğüm yollarda bir günceğiz bile felekten kâm almadım. Halimden hoşnudum ben. Benden sana baba öğüdü, sen de o binbaşıdan uzak dur. Senin benim gibiler düzene girdik mi itlâh olmayız bir daha."

Konyakçı Katz'ın sicili çarşamba karısı gibi karmakarışıktı. Ülkede girip çıkmadığı cezaevi kalmamış, hepsinde de elma konyağı imal etmişti. Elli küsür yıllık yaşamının on beş yılını cezaevi duvarları arasında geçirmişti. Cezaevi anıları elma konyağı yapımının başarılı olup olmamasına bağlıydı. Bir cezaevini konyak yapımını altı ay aralıksız sürdürebildiği için sevgiyle anar, bir başkasını konyak yapıldığı gece çalındığı için anmak bile istemezdi.

Konyakçı Katz'ın başka marifetleri de vardı. Bir çeşit çakmak ve mum yapımıyla da uğraşırdı. Frankie'yle çamaşır makinesini işletirken silindirleri arasından parafin çalardı. Bu üst katlarda, ısısız hücrelerde oturan daha bahtsız hükümlülere mum satmak içindi.

Bunlar iyice dünyalarından geçmiş adamlardı. Hiç bir şey umurlarında değildi artık. Kurtulmak, dönüş yapmak, tekrar canlılar arasına karışmak mı? Geç, çok geçti onlar için.

Bir gece henüz yirmisinde bir morfinman belki yanlışlıkla, belki nasıl davranacağı merak edildiği için, hal ve gidişi düzgün olanların arasına konulmuştu. Delikanlı derhal paniğe kapıldı.

"Bağlayın kolumu. Dokunmayın bana."

Gözyaşları sel gibi akıyordu. Binbaşı, elinde bir

şırınga, esneye esneye geldiği zaman kendini yerden yere, duvardan duvara çarpıyordu.

İğnesinin yapılması için onu ancak dört kişi zaptedebildi. Delikanlıyı götürürlerken Katz acı acı güldü:

"Burada da servis bozulmuş." dedi. "Bir morfin iğnesi için oğlan kafasını kıracaktı nerdeyse. Eskiden yarım saat nefesini tuttun mu hemen hizmetine koşarlardı."

Böyle soluk benizli gençler tiryakiliklerine din iman gibi sarılmışlardı. "Onsuz yapamam. Tanrı beni böyle yaratmış, ne gelir elimden? Neden mi? Nedenini ben de bilmiyorum, kardaşlık."

Frankie çok iyi anlıyordu. İçeri girdiğinin on birinci sabahı morfinsizlik öyle beynine vurdu ki çamaşır makinesinin yanında yığılıp kalıverdi.Kendi içi kıyım kıyım kıyılırken, kumandasız kalan makine yatak çarşaflarını lime lime edip attı. Kemiklerinin çatırdadığını duyuyordu. Yaralı bir erkek kedi gibi acı acı viyakladı.

Binbaşı dolafin denen ilaçla onu kendine getirinceye kadar revirde sekiz saat ateşler içinde yanarak yattı.

Kan ter içinde gözünü açtığı zaman binbaşı başucunda duruyordu.

"Bir daha başıma böyle hastalık çıkarırsan ilaç milaç vermem. Terle defedersin hastalığını."

İki gün sonra tekrar çamaşır makinesinin başındaydı, Hastalığı şimdiden defetmiş gibiydi. Yalnız müthiş içi kazınıyordu, Louie'nin bir zamanlar anlattığı gibi. Konyakçı Katz'a, "Sanki karnımda kurt var. İki saatte bir açlıktan gözüm kararıyor. Bir oturuşta bir ineği hakiayacağım nerdeyse." diye yakındı. Katz eliyle yaptığı bir çakmağa karşılık bir ahçı yamağından yarım kilo kesme şeker koparıp Frankie'ye verdi. Frankie bir günde icabına baktı hepsinin.

"Bekle konyak hazır olsun, iç kazınmasına karşı birebirdir."

Frankie çok halsiz düşmüştü. "Daha hazır değil mi?" diye yalvardı.

Konyakçı Katz, "Bir günceğiz daha bekle." dedi.

Katz eli açık adamdı, herkese herşeyini verirdi, gardiyandan başka. Yalnız elma konyağı konusunda biraz nekesti. Elma konyağını vermek kanını vermekten farksızdı

onun için.

İç kazınmaları, şekere aşermeler geçince Frankie tekrar Molly'yi arzulamağa başladı. O çetin ilk iki hafta boyunca kendisini ne arayan, ne soran, ne de iki satırlık bir mektup gönderen olmuştu.

Bu arada ne kendisi gibi hal ve gidişten iyi not almağa çalışan, ne de yukardakiler gibi yaramaz olan çocuklarla tanıştı. Bunlar aylaklardı. İşe güce yetmezdi elleri. Çamaşırhanede ya da fırında bu avlu kuşlarına güvenilemezdi. Herhangi bir emre açıkça karşı gelmezler, gürültü patırtı çıkarmazlar, saygısızlık etmezlerdi. Ama gidecek yeri olmayan adamlar için hapis yatacakları günlerin eksilmesi büyük bir önem taşımaz. Bunlar hiç bir zanaat, hiç bir hüner öğrenmemişlerdir. Oysa pratik yetenek isteyen herhangi bir işi kolayca kavrayabilirler. Ama iş görmenin bir anlamı yoktur onlar için. Cezaevinde de, cezaevi dışında da başlarını sokacak bir yer, günde iki kez kuru ekmekle duru çorba buldular mı hallerinden hoşnutturlar. Umut nedir bilmezler, umutsuzluğu da tanımadıkları gibi. Ne geçmişe yerinirler, ne geleceği düşünürler, ne de bugün onları ilgilendirir uzun boylu.

Hiç bir şey istemeyi öğrenmemişlerdir. Yaşamaktan ürkerler. Ne kadar az şey isterlerse, ölüme o kadar yaklaşırlar. Güçlerini kullanmak için hiç bir fırsat verilmemiş, hiç bir neden gösterilmemiştir onlara. Bu güçlerine gitmiş, güçsüzlüklerini ilan etmişlerdir.

Hiç bir şey vermezler. Hiç bir şey almamışlardır ki versinler.

Bir çokları yazları yarış alanlarındaki ahırlarda, kışları cezaevinde geçirirler. Ahırlara bir hafta önce ya da bir hafta sonra dönmüşsün, ne önemi var? Belki o hafta yağmurlu geçecektir. Çamaşırhanede kan ter içinde çalışmağa değer mi? Resimli dergileri bile okumazlar.

Doğduklarına pişmandırlar. Doğumla ölüm arasındaki süre okunmağa değmeyecek kadar can sıkıcı bir resimli romandır. Adam ha kuru tahtada, ha saman üstünde yatmış, ne farkeder?

Kırk yılın başında bir tanesi üstüne ya da gardiyanına karşı gelir, hücre cezasına çarptırılır. Bu demir parmaklıklar arasına kırmızı levha takılmış bir hücredir. Buraya girenlere avluya çıkmak, sigara içmek, oyun oynamak yasaktır.

Postadan çıkan mektupları bile eline verilmez. Şeker yemesi bile yasaktır. Böylece koca ağzını kapatmayı öğrenir.

Çıkmağı, kurtulmağı düşünmek saatleri daha da ağırlaştırır. Ama yapılacak başka ne vardır? Özgürlük ne demek? Sırtında temiz bir gömlekle dışarı çıkıp gömlek kirleninceye kadar tekrar kodesi boylamak. Dışarda kılık kıyafeti düzeltip bir kadını sinemaya götürmek mangır ister. Hücreye kapatılanlar, yorgunluktan dizleri gevşeyinceye kadar beş aşağı beş yukarı arşınlarlar hücreyi.

Konyakçı,Frankie'ye "Hücreden ilk çıktığım gün bütün saatlerin on ikide durduğunu gördüm. Ha hücrenin dışında olmuşsun, ha içinde, zaman senin için durmuştur, arkadaş." demişti.

Konyakçı bet sesiyle eski şarkılar söyler, koğuş arkadaşları da onu susturmak için feryadı basarlardı.

Frankie, "Artık senin abıhayat hazır olmalı." diye dokundurdu. Konyakçı daha yeteri kadar mayalandığı kanısında değildi. Ama Frankie onun geceleri usulca kalkıp vantilatörün altındaki kavanozdan konyak yudumladığını işitiyordu.

Gündüzleri çamaşırhanede Frankie'nin yanında çalışırken sesi kadar bayat şarkılar söylerdi. Konyakçıda sinsince, kurnazca bir keyiflilik sezilirdi.Devlete öyle kazıklar atmıştı ki, devlet ömür boyunca hapsetse başabaş gelemezdi onunla.

Aşağıdaki G ve H bloklarında on sekizle yirmi yaş arasındaki serseriler yatıp kalkardı. H koğuşu beyazlar, G koğuşu siyahlar içindi. Beyazlar sabahları, siyahlar öğleden sonra okula giderlerdi. Kitaplıkta şöyle bir levha asılıydı:

DÜŞÜN
İyi bir kitap oku.

Ama siyah bir serseri beyaz bir serseriyle aynı zamanda kitap okumamalıydı.Ayrıca okunacak iyi kitabın hangisi olduğu belli değildi.

Hükümlüleri başka bir cezaevine götürecek kamyon geldi mi, siyahı beyazı, akıllısı aptalı, temizi, pisi, büyüğü

küçüğü, şişmanı zayıfı sanki pikniğe gidiyorlarmış gibi güle oynaya kamyona dolarlardı. Bir saatlık bir araba gezintisi bile büyük değişiklikti onlar için.

Frankie pazar sabahları küçük kiliseye gider, İsa'nın çarmıha gerilmesindeki çeşitli evreleri gösteren resimler altında dua ederdi. "İsa'nın ilk düşüşü" adlı tablonun altında diz çökerdi her seferinde. Onu en fazla etkileyen tablo bu olmuştu.

Haç çıkarır, diz çökerken, "Ben dışarı çıkıncaya kadar Zosh İyileşecek. Molly ile aramızda olup bitenleri ona anlatabileceğim. Bu tatsız işi Violet'e bırakmak zorunda kalmayacağım." diye geçirirdi aklından. Günlük kokuları arasında gördüğü düş buydu.

Geçen on gün içinde bir daha hastalanmamış, her geçen gün kendine güveni biraz daha artmıştı. "Fiyaka Louie de, Er Mc Gantic de cehennemin dibine gitsinler." diye düşündü bir gece. "Louie çok yaşadı. Onun ortadan kalkması çok kişi için daha iyi oldu." Bir gece karanlık bir holde indirdiği darbeyle, askerin maymunundan büsbütün kurtulduğunu hissediyordu. Louie'yi öldürdüğü için en ufak bir pişmanlık duymuyor, sadece şişkin cüzdanına el koyamayacak kadar telaşlanmasına hayıflanıyordu.

Gecelerin geçişi onu morfin iğnelerinden fazla güçlendiriyordu. Mapusluğun en sıkı dönemini bir damla morfine muhtaç olmadan atlatması koltuklarını kabartıyordu. Molly de ne kadar övünecekti onunla.

Açık çamaşırhane penceresinden esen serin bahar rüzgarı, uzak, yabancı bir nehir kıyısında alnına çarpan serin rüzgarı hatırlattı. Meuze kıyısındaki çadırda kaybettiği gururu yeniden bulmuştur.

Belki Sophia'yı direğe çarpmakla işlediği günahın kefaretini ödüyordu. Papaz'ın dediğine göre zembilden düşen ütüler buna vesile olmuştu. Tanrı'nın işiydi bu. Cezaevinden çıkarken bütün günahlarından arınmış olacaktı.

Sabahın onuydu. Ziyaretçi kulübesinin üstünde kırmızı bir ampul yanıyordu. Ampulun altında Frankie ilk görüşmecisini bekliyordu. Yüzü soluktu ama gözlerinin altındaki kara halkalar kaybolmuştu. Kimin kendisini görmege geldiğini söylememişlerdi Frankie'ye. Moloz, ütü

işindeki kalleşliğinden sonra ne yüzle onu görmeğe gelecekti? Moloz kendisine bir işarette bulunsa o kahrolasıca zembili atardı elinden.

Bekleyenler sırasının sonunda Molly Novotny'yi gördü. Sirkteki hayvanları görmeğe çalışan bir çocuk gibi ayaklarının ucuna basarak, görüşme külübelerindeki mahkumları görmeğe çalışıyordu.

Genç kadın tazeliği,canlılığıyla erkeğin soluğunukesti. Düzgün, koyu renk bir tayyörle , topukları simli ayakkabılar giymişti. Topu topu on beş dakikaları vardı. Oysa sorulacak, öğrenilecek şey o kadar çoktu ki.

Molly, "Violet'in zavallı yaşlı kocası gitti." diyerek ilk haberini verdi. "Pencereden aşağı fazla sarkmış."

"Umarım arkasından iten olmamıştır." dedi Frankie.

"Hayır.Violet pencereyi sürgülemeği unutmuş sadece."

"Ya Zosh nasıl?"

"Gittikçe daha fazla şişmanlıyor, Frankie." Molly'nin sesinde eski bir hınç seziliyordu.

"Safari'de işler nasıl gidiyor?" Frankie bu soruyu sorar sormaz pişman oldu. Molly gözlerini indirmedi. Ama bakışlarına bir perde çekti. Onu hiç bu kadar sert görmemişti.

"Artık orda çalışmıyorum, Frankie. Artık alt katta da oturmuyorum." ya cam arkasından duymuyor, ya da duymak istemiyordu. Frankie'nin yüreğini müthiş bir korku kapladı.

"Buralarda bir yerde oturuyorum, Frankie, pek uzak değil."

Kırmızı ampul yandı. Düdükler öttürüldü. Ziyaret süresi bitmişti.

Frankie, Molly'nin bir daha kendisini görmeğe gelmeyeceğini, ta iliklerinde hissediyordu.

Frankie ile Konyakçı Katz'a süpürgeler, paspaslar, kovalarla dolu bir arabayı dördüncü kata götürme görevi verilmişti. Dördüncü kattakilere böyle işler için hiç bir zaman güvenilemezdi. Yarısı hücrelere kapatılmıştı. Yarısı da ancak gardiyanların gözü altında bir yerden bir yere

gidebilirlerdi. Bunlar ağzı bozuk gangsterler, baştan kara giden tiryakiler gözü kanlı katillerdi. Katz bu ipten kazıktan kurtulmuş haydutlara karşı duyduğu gizli bir hayranlıkla, "Bizim gibiler bunların yanında muhallebici çocuğu sayılır, Frankie" dedi. Frankie de, bir mağazadan bir kaç teneke parçası aşırmış bir serseri olarak kayıtlara geçtiği için şükretti. Bu hücrelerden birine kapatılmasına kıl payı kalmıştı. Konyakçı'ya, "Az kalsın ben de burasını boyluyordum." diye övündü. "Hurda alıyordum. Bu yüzden az haltlar da karıştırmadım." Sonra çabuk çabuk ekledi. "Ama bütün bütün bu işten sıyırdım yakamı."

Katz şüpheci bir tavırla, "Hep öyle derler." dedi.

Frankie de boş inanları yüzünden daha fazla övünmeğe korktu.

Katz, "Bir adam ne kadar zekiyse o kadar kötü kapılır bu tutkuya." diye söylendi. "Kokain alanları, morfin alanları, eroin alanları gördüm. Kimisi kokainle eroini karıştırır hızlı çarpsın diye. Efendiden adamlar gibi keyif çatmak isteyince kokainle başlarlar işe. En çabuk başa vuran odur. Morfinin etkisi daha ağır kendini gösterir. En ağır işleyeni ve de en ucuzu eroindir. Onun tiryakisi olanlar zevk peşinde filan değillerdir artık, eroin bulamayınca kendilerini yerden yere atan serserilerdir. Ama hepsinin beteri nembutaldır. Damarı bulamadın mı, iltihap yapar, öbür dünyayı boylarsın. Benden sana baba nasihatı Polak, aman nembutalden uzak dur."

Sanki Frankie'nin bütün bu işlerden elini eteğini çektiğini duymamış gibi.

"En zararsızı konyak imalatıdır. Siz benim konyağımla alay ediyorsunuz ama adama bir meşgale lazım burada. Yoksa aklı fikri dışarda olur."

"Ne zaman kurtulacaksın bu mapusluktan?"

Katz hiç üzülmeden, hatta nerdeyse sevinerek, "Hiç bir zaman." dedi.

Buradan çıkınca Federal idare yakama yapışacak. Federal tutukevinde yirmi yıllık bir cezam var. Oradan ölüm çıkar artık. Gelip cesedimi yaksınlar. Bütün ömrümü kafeste geçirdim. Kemiklerimin toprakta bir çukura gömülmesini istemiyorum."

Tam bu sırada koğuşun en azılı haydutu Küçük

Lester'in hücresi önünden geçiyorlardı. Lester pis pis bakıyordu onlara. Frankie bu belâlı adamın ününü çoktan işitmişti.Ama cezaevindeki altıncı haftasında onu ilk kez görüyordu.Lester bütün gün hücresinin önünden kancayı takabileceği birinin geçmesini beklerdi. Acınacak adam tavırları takınır, ama biri kendisine acımaya görsün, bu acımayı nefrete çevirmek için elinden geleni ardına koymazdı. Küçük Lester hiç ayrımsız herkesin kendisine daha ilk bakışta düşman olduğuna, gebermesini dilediğine inanırdı.

Lester'e göre merhamet, insanların nefretlerini saklamak için kullandıkları bir maskeydi. Artık papaz bile sırf görev duygusuyla yanına geliyordu. Lester onu aleyhine çevirebilmek için epeyce uğraşmıştı. Ama artık papaz da tıpkı gardiyanlar, polisler, şerifler, avukatı, annesi, kızkardeşleri, babası ve eski sevgilisi gibi kıyasıya nefret ediyordu ondan.

Arabanın geçtiğini duyar duymaz onlara seslendi. "Otuz beş sente Bull Durham tütünüyle, cigara kağıdı ister misiniz?"

Hücredeyken başka hükümlülerin kendisiyle konuşmaktan menedildiklerini biliyordu oysa.

"Hey buraya bakın, birinci kat dangalakları. Benimle yer değiştirmek istemez misiniz? Burada iskambil falı açıp, polislerle laklak etmekten başka bir bok yediğim yok."

Ses çıkarmadan arabayı sürmeğe devam ettiklerini görünce bağırdı arkalarından, "Siz benim götümü yiyim emi?"

Katz Frankie'nin kulağını büktü, "Kafamızı kızdırıp kavgaya tutuşturmak istiyor. Kulak asma ona."

Frankie, "Bana sorarsan herif sinir küpü." dedi.

Bloğun sonunda durdular. İki sivil polis bir gözü sargılı ufak tefek bir adamı getiriyorlardı. Arkalarından da pardesüsünü sırtına atmış tuhaf bir adam geliyordu.

Katz, "Gözü sargılı adam kimdir bilemeyeceğim. Ama arkadaki soytarı sağlam, gazeteci. Nerden mi bildim? Pardesüsünün kollarını giyip önünü ilikleyecek kadar vakti yoktur bir gazetecinin. Yoksa rakipleri ondan önce haberlerini bildirir." dedi.

Frankie'de bu konuda bildiklerini sıralamaktan geri

kalmadı. Bir tanesi de Clark Sokağı'ndaki Zafer Meyhanesine gelmişti, bir gece. Bir şişe bira açtırıp olup bitenleri küçük bir deftere yazmağa başladı. Herkesin dediklerini kaydediyordu birer birer. Birasından bir yudum bile almadan defoldu gitti. Herifte bir bozukluk olduğunu çaktım o saat."

"Onlarınki bir çeşit kulüptür." dedi Konyakçı. "Hepsi bir araya toplanıp bir kitap yazarlar."

Gazetecinin ya da gözü sargılı adamın Lester'e ne dediğini işitmemişlerdi ama Lester'in bangır bangır bağırdıklarını işitmemenin olanağı yoktu. "Pis ispiyon, gözünü çıkaran bendim. Seni ben gözünden vurdum. Ellerim dert görmesin. *Hırtın* biri olduğumu ispat edeceksiniz ha? Tımarhaneye gönderirler beni. Orada da üç öğün yemek veriyorlar nasıl olsa. Deli değilsem elektrikli sandalyeye otururum. Böyle pis ispiyonlarla uğraşmaktan kurtulurum hiç değilse. Vız gelir tırıs gider..

Şimdi hiç bir şey duymuyorum zaten. Ne iyi ne kötü. İyiyle kötü sizin gibi pis ispiyonlar içindir. Günde üç paket çiklet çiğnerim ama sigara içmem. Boğazıma düşkün değilim. Yalnız sinemayı severim. Ama sinemadan da fazla sevdiğim bir şey var: Mekanik. Cinayet romanları hoşuma gitmiyor. Çünkü cinayeti gerçekten olduğu gibi anlatmıyorlar. Uçakların nasıl yapıldığını nasıl parçalara ayrıldığını anlatan teknik yazılar ilgilendirir beni. Küçükken hava alanına gider uçakların inip kalktığını seyrederdim."

Birden konuşma konusuna dönmek aklına geldi. Gözü sargılı adamı göstererek, "En çok illet olduğum ne, biliyor musunuz?" diye sordu." Herif bana sürtünüp belasını arayınca kızmadım da o kadar, pis gözüne nişan alıp vurunca, 'vurma beni' diye bağırması asabatımı bozdu. Vurmuşuz bir kere. 'Vurma beni' diye karılar gibi bağırıyor cıyak cıyak. "Gebertecektim namıssızı ama tabancam ateş almadı aksi gibi."

Lester, durmadan konuşuyor, çocukluğundan, kızlarla ilk oynaşmalarından, anasından babasından söz ediyordu.

"Babam mı? Moruğun en büyük derdi, hep başkalarının tabutunu taşıması, ama kendisinin tabut içine girmemesiydi. Kendisi bir orospuyu kaskaslamağa gittiğinde evdeki buzdolabını okutmuştum. Aynasızları üstüme yollayınca

ne dedim bilir misiniz? Muhterem babacığım, yırmi yıldır benim için çalışıyordun. Şimdi kendin için bir iş bul."

Frankie ile Konyakçı bakıştılar.

"Ne ağzı kalabalık adam!" dedi Frankie.

Polisler de Lester için aynı kanıdaydılar.

Gene de, nisanın son haftasında Frankie bir saat kadar Lester'le aynı masa başında oturunca adamın çok daha sakin konuşabildiğini gördü. Bu iki polisin gözü altında mektup yazmalarına, kağıt oynamalarına izin verilen küçük bir gruptu. Ne Frankie, ne de Lester mektup yazarlardı. Karşılıklı oturup bir deste kirli iskambille oyalandılar. Frankie Moloz'un pek hayran olduğu bazı numaraları Lester'e gösterdi.

Frankie, "Şu oyunu öğrenmek on yılımı aldı." dedi. "Bir kağıt seç."

"Bana o kadar çok zaman istemeyen bir şey göster." dedi Lester, alçak gönüllülükle. Hücresinin demir parmaklıklarından uzaklaşınca o gözünü budaktan sakınmayan kabadayı rolünü oynamaktan vazgeçiyordu.

Son af dileği geri çevrilirse bir kaç gün sonra elektrikli sandalyeye oturtulacaktı. Ama Frankie kadar yiyip içiyor, Frankie kadar uyuyordu. İkisi de her gece ayni kurşuni koridorlarda, aynı puslu sarı lambaları görüyorlardı. Frankie, Lester'in saçlarının nasıl düzgünce taranmış, briyantinlenmiş olduğuna dikkat etti. Bakışı, Lester'in gözünden kaçmamıştı. Gazetecilerle konuşmasına hiç benzemeyen bir sesle, "Bir gece önce başımdaki yağları yıkayacağım. Yağ yanık izi bırakıyor. Adamda terden yanık izin kalmasını bile istemiyorlar."

Demir parmaklıkların ötesindeki dünyaya meydan okumadan konuşuyordu.

Frankie onun için bir şeyler yapmak istedi. "Haydi bir kâğıt seç." dedi, "Sana topu topu iki hattada öğrenilebilecek bir oyun öğreteyim."
öğreteyim."

Ama Lester iskambillere ilgi duymuyordu artık. Bir kitap alıp okumağa daldı. "Başarılı iş mektupları nasıl yazılır" adlı bir kitap.

Frankie bir kaç hafta kadar Lester'i görmedi. Yalnız

avukatı yargıtaya başvurmak için gidip geliyordu.

Bir sabah Frankie, Konyakçı'yla çamaşırhaneden çıkarken iki gardiyanın Lester'i kelepçesiz, bilinmeyen bir yöne doğru götürdüklerini gördü."

"Merhaba Elveren!" diye selâmladı Frankie'yi." Elektrikli sandalyeye götürülen bir adama iyi bak!" Sesinden iyice ferahlamış olduğu seziliyordu.

Çekik gözlü bir Slav yüzü. Cengiz Han'ın ayları kadar yaşlı ve mayısta bir çocuk bahçesi kadar taze bir yüz. Eski iriliğini, kaybetmiş gibi geldi Frankie'ye. Sert, dirl bir vücut. Biraz paytak yürüyordu. Batı yakasının yıkık duvarları arasında çok erken yürümesini öğrenmiş bir çocuk gibi.

Ayağında bağcıkları düzgün bağlanmış kriket ayakkabıları bulunduğu Frankie'nin gözüne çarptı.

Konyakçı yanıbaşında homurdandı. "Onu dişçi sandalyesinden başka bir sandalyeye götürdükleri yok."

Ama o hafifçe tebeşire bulanmış, düzgün bağcıklı ayakkabıları Frankie aylarca sonra da unutmayacaktı.

"Herifin işi gücü maskaralık.Böyle bir şeyi bile alaya alıyor. Büyük bir kriket maçına gidiyormuş gibi de ayakkabılarını bağlamış." diye sızlandı Frankie.

"Altı bin voltla güreşecek, hem de oturduğu yerden. Haftaya bugün onu ölüm odasına yolluyorlar."

Lester'in af dileği kabul edilmişti.

İki gün sonra Frankie ile Konyakçı çamaşırhane penceresinden Lester'e, cezaevi avlusunda jimnastik hareketleri yaptırıldığını gördüler. Yanında üç hükümlü daha vardı. Bunlar küçük hırsızlardı. İdam mahkumuyle birlikte idman yapmak mapusanedeki itibarlarını artırıyordu.

Bir mayıs günü öğleden sonra saat üçtü. Bütün okullar paydos etmiş, bütün çocuklar koltukları altında kitapları, renkli kalemleri, ayaklarında bağcıkları düzgünce bağlanmış ayakkabılarıyla evlerine koşuyorlardı.

Cezaevi avlusu ördek havuzu, kümesi, büyük kuş kafesleriyle bir çiftlik avlusunu andırıyordu.

Hükümlüler öne doğru eğilip parmaklarıyla yere dokunmağa çalışıyorlardı. Üç tanesi dizlerini kırıyor ya da

bacaklarını fazla açıyorlardı. Yalnız Lester'in vücudu bir yay gibi geriliyordu.Frankie onun zahmetsizce yere değebildiğini garip bir gururla gördü.

Kendinden ne uzun ne kısa, ne yaşlı ne genç, ne daha yakışıklı ne daha çirkin bir adam. Herkes gibi bir adam. Ama bir çoklarından daha bahtsız. Tertemiz traş olmuş, gür, dalgalı saçlarıyle övünen bir delikanlı. Comisky parkında gece oyunları seyretmiş, altı toplu bilardo oynamış, Güney Yakası'nda striptizcilere gözleri dört açılarak bakmış, komşu meyhanede ucuzuna poker oynamış, bütün bir bahar cüzdanında bir genç kızın resmini taşımış herhangi bir genç. Belki bir yaz günü yeni, parlak mayosuyle Oak Street plajında kızlara göz etmiştir. O zamanlar bütün denizler, göller, plajlar ve kızlar onundu.

Katz, "Ona cimlastik yaptırıyorlar, sadece." dedi. "Herhalde barfikse tırmanmasına izin vermezler. Bakarsın fazla ustalaşıverir."

Frankie de komik bir şey söylemiş olmak için, "Ben olsam, ona ip atlatırdım." dedi.

Katz, "Neye yarar." diye sordu. "Artık İllinois' da kimseyi ipe çekmiyorlar."

Ölüm saati gelip çatmıştı. İdam gününü önceden biliyordu herkes. Denildiğine göre Lester bir gece önce iyi uyumamış, uykusu kaçınca kalkıp gece nibetçisiyle domino oynamıştı. Nöbetçiden öğrendiği oyunda nöbetçiyi yendiği için de keyiflenmişti. Son kez, nöbetçinin haline gülmüştü kana kana.

Ölüm hücresinde başgardiyan idam kararını okumağa hazırlanırken, Lester korkusuzca, "Hele bekle biraz, şu kahvemi bitireyim." demişti.

Böylesine bir soğukkanlılık Frankie'ye büsbütün korkunç geliyordu. Lester'in bir gece önce yatağında kıvrılıp korkudan ecel terleri döktüğünü söyleselerdi, o kadar gam yemeyecekti.

Ölüm saati gelip çatmıştı.

Ama ya ölüme giderken bağcıkları kopuverirse. Durup bağlar mı, yoksa bir adım daha atmadan yeni bağcıklar mı isterdi! Böyle bir saatte bağcık bağlamanın, saçlarını

tarayıp yağlamanın, dişçi sandalyesine gidiyorum diye tatsız şakalar yapmanın ne gereği vardı? Dişlerini fırçalamak ya da California'daki anneye mektup yazmak.

"Mektup, bu gece giderse, anası mektubu okuyuncaya kadar gönülmüş olacak. Yazarken bunu biliyor bal gibi. Gardiyana, bu çok kişisel bir mektuptur, gözünü seveyim iyi damgala diyor." diye düşündü Frankie.

Lester uzak bir hücrede olduğu halde Frankie, "Bu giyeceğin son beyaz gömlektir, Lester." diye seslendi. "Güvey girecekmiş gibi parlat ayakkabılarını. Ama sana siyah trikoyu giydirdikleri zaman rol kesmeyi unutacaksın, beşe karşı on papeline bahse girerim."

Frankie yatağında yatarken, Lester'in ölüme gidişini düşündükçe ateşler içinde kıvranıyordu. Kafasında Lester' le kendisi aynı kişi olmuşlardı.

Şu Frankie-Lester'e, "Hele küçük beyaz kapıdan geçtiğini görelim." diye meydan okuyordu. "Sağa doğru üç adım at. Ayağındaki yükü bırak. Sirke kokusu mideni bulandırmasın. Bu voltaj bileziğiyle mengene arasındaki süngere dökülen bir kaç damla sirkenin kokusudur. Sünger yanmasın diye, hepsi senin iyiliğin için. Şimdi küçük siyah miğferi başına geçir. Sıkıysa şimdi nükteler savur, çok bilmiş küçük bey."

Frankie'nin imgesindeki çok bilmiş nüktecinin ne dediği, kalın, kara miğferden işitilmiyordu.

Bir başka hükümlü, bir vicdan yükü altında ezilerek uykusunda bağırdı. Bir ışık titredi. Uyuyanlar uyandılar. Uzun bir mırıltı, uzun bir dalga gibi duvardan duvara çarptı.

Ölüm saatı gelip çatmıştı.

Fırında, çamaşırhanede, kilisede, basımevinde, kitaplıkta, revirde hep söylediler. Ölüm hücresinden baştan ayağa karalara bürünmüş olarak çıkmış.

Kara çorapları ışıklar altında pırıl pırıl parlıyormuş. Dikişsiz, ak gömleği geçirmişler boynundan. Ölüm odasına korkusuzca yürümüş. Bazılarına göre bir , bazılarına göre bir buçuk dakika sonra, cam kafeste elektrik verilmiş. Bu işin iki dakika sürdüğünü söyleyenler de var. Sandalyeye oturduktan sonra voltaj mengenesini ayarlamak gerekmiş.

Sirke kokusu filan yokmuş.

Revirde, kilisede, çamaşırhanede, koğuşta hep öyle dediler. "Elektrik cereyanı verilince sol dizi havaya fırladı. Boynunun arkasındaki mengene iyi sıkışmıştı, yalnız sağ ayak bileğindeki bağ biraz gevşek gibiydi. "Ama bağcıkları, bağcıkları? Frankie bilmek istiyordu. Bağcıkları sıkıca bağlamış mıydı? Yoksa gevşek mi bırakmıştı? Belki de polislerden biri bağladı bağcıkları, ayağına takılıp kapaklanmasın diye. Bağcıklar, bağcıklar...

Ama kimse bağcıkların bağlı olup olmadığına dikkat etmemişti.

Dikişsiz, ak gömleği boynundan sıyırdıklarında zavallı kavruk yüreğin üstündeki et meydana çıktı. Beş doktor vardı başında. Acaba hangisi gömleği sıyırdı? Canlı yüreğin yerinde şimdi yanmış kül olmuş bir et parçası sarkıyordu.

Yüz yirmi erkekle, iki kadın idamı seyretmeğe gelmişlerdi. Her iş yolunda, herşey düzgün gitmişti. Binadaki elektriklerde bir yanıp sönme bile olmamıştı.

Adı sanı bilinmeyen dört adam dört düğmeye basmıştı. Ama bunlardan yalnız bir tanesi can alacak düğmeydi. Hiç biri öldürücü akımı kendisinin verip vermediğini bilmeye cekti.

Ya bağcıklar, ya bağcıklar?."

Sekiz amperlik elektrik kullanıldığını herkes biliyordu. Çünkü bir beyaz için sekiz amper kullanılır. Oysa bir zenciyi kavurmak için yedi buçuk amper yeterdi.

Bunu bilmeyen yoktu.

Ama iyice emin olmak için ona fazladan dokuz yüz voltluk akım vermişlerdi. Herkes herkese gördüklerini anlatıyordu. Frankie'den başka herkes oradaydı anlaşılan.

Ya bağcıklar?...

Ne bağcığı? Onu pabuçla yürütürler mi sanıyorsun? O triko akrobat çorapları gibi ayakları da kaplar. Pabuç giyilmez trikoyla.

Serbest kaldığından haftalarca sonra Frankie Lester'in yatağında öldüğünü öğrenebildi. İdamdan on bir saat önce kalp sektesinden gidivermişti, gardiyana sorarsan.

Hükümet doktoru arsenikle zehirlenmeden öldüğünü ileri sürdü.

Akşam gazeteleri yüreğinin vaktinden önce durduğunu yazdılar.

Manda gözlü, yassı burunlu Frankie'ye göre akşam gazetelerinin de sabah gazetelerininde yazdıkları bir para etmezdi.

Frankie sonunda, ülke Lester'i nasıl derinlere gömmüşse, kendinin de maymunu öyle derinlere gömdüğünü söyleyebilirdi.

Şimdi, hal ve gidişi iyi olanların cumartesi günleri öğleden sonra voleybol oynamasına izin veriliyordu. Bütün hafta çamaşırhanede çalıştıktan sonra açık havaya çıkınca Molly'nin iç gıcıklayıcı sesini, çekici kara gözlerini daha bir özlüyordu. Bir daha poker oynatıp oynatmamak umurunda bile değildi.

Ağustosun son cumartesi günü voleybol oynarken güneş batımında gömleğini çıkarmıştı. Birden serin bir rüzgar esiverince soğuk aldı. Çamaşırhane soğuğa karşı direncini kırmıştı.

Yemek zamanı ateşler, karabasanlar bastırmıştı. Táksim Sokağı'nda havagazcı kasketi giyen bir satıcı, parmağını sallayarak Başkomiser Bednar'ın biricik ütüsünü çaldığı için onu yüklüğe kapanmağa mahkum ediyordu. Yüklükte süpürgelerle boş şişeler arasında er Mc Gantic'in ölüsü yatıyordu. Kolunda çavuş şeritleri vardı.Yüzü küçülmüş, buruşmuş, bir maymun yüzüne benzemişti. Maymun pençesine benzeyen elinin altında bir şırınga ile iki dirhem morfin duruyordu.

Binbaşı Konyakçıya, "İsterse su ver." diyordu. "Ama sakın sudan başka bir şey verme. Hâlâ morfin tiryakiliğinden kurtulmağa çalışıyor. Bırak terlesin biraz. Yüreği dayanıklıysa başaracak."

Katz anlayış gösterdi. Revirden bir morfin kapsülü almak, herhangi bir iğneden bir şırınga iğnesi yapmak onun için işten bile değildi. Ama Binbaşıya, "Onu tekrar bu merete döndürmem." diye söz verdi. Revirdeki yatağının başucunda beklerken Frankie'nin pijama kolunun bolluğundan rahatsız olduğunu sezerek kolu kıvırdı.

Frankie, Mc Gantic'in kolunu kıvırarak işini bitirecek

son koca iğneyi koluna saplamağa hazırlandığını hissetti. Bütün gücüyle parmaklarını kolundan itmeğe çalıştı. Ama hiç gücü kalmamıştı. Şırınga ışıkta parlıyordu. İmdat isteyen bir çocuk gibi, "Molly! Molly!" diye haykırdı.

Ama bu haykırışa karşılık verecek bir Molly yoktu yakınlarda. Sadece Zosh'u kötürüm bıraktığı için kendisini cezalandırmağa gelen iri bir fil gibi çamaşır makinesi vardı. Zindancı'ya bir kucak odun çalmak için Zero'nun odunluğuna daldı. Odunlukta kırmızı tüylü yeşil bir şapka duruyordu.

Güçlü eller kendisini yakalayıp elektrikli sandalyeye oturttular. Akımı verecek mengeneyi boynuna bağlamağa çalışıyorlardı. Bir an boyun eğmiş gibi göründü. Ama hepsini iterek kurtuldu. "Bir Polak asla boyun eğmez!" diye bağırıyordu. Biri bir süngerle alnındaki terleri siliyordu. Konyakçı'nın sesiyle kendine geldi. "Sonunda ölüm yok bunun. Bu kadar üzme canını, Elveren."

Konyakçı uzun kuru eliyle hem terlerini, hem korkularını silmeğe çalışıyordu." Çok zorlu bir savaş içindesin, Frankie. Bu kadar kahretme kendini. Fazla hasta değilsin. Hem sen kaç kişiyle becelleşiyorsun bakayım? Kendine gel. Kendin ol."

"Bu o kadar kolay değil." diye güçlükle fısıldadı Frankie." Önce düzelmeğe çalışıyorum."

Katz sakince, "Bu aynı şey" dedi.

Revirin gümüş renkli kedisi art ayaklarının üstüne oturmuş kendisine bakıyordu. Katz'ı onaylarcasına "mırnav" dedi.

Ateşi düştükçe Frankie kendine geliyordu biraz. Düşünde, yanı başındaki birinin bir çok gazeteyi katladığını görüyordu. Gözlerini açınca yağmurun rüzgârla pencerelere vurduğunu gördü.

Pastırma yazı geldi. Eylül sonuna yaklaşıyordu. Bu yeşil gri eylül sonu ışığında bira ilanları kırmızı kırmızı, ark lambaları sarı sarı parlıyorlardı. Bir sokak satıcısı "Kartofflee! Kartofleee" diye bağırıyor, troleybüsler yorgun filler gibi ağır aksak yol alıyorlardı.

Frankie, Taksim Sokağına ayağında aynı asker pantolonu, sırtında aynı kolu yırtık savaş ceketiyle döndü. Yalnız bu kez kolunun yırtığı cezaevindeki bir dikiş

makinesinde ustaca dikilmişti. Başında yeni, damalı bir kasket vardı. İçindeki gergin bir yayın bir daha gerilememecesine gevşediğini duyuyordu.

Hapis yattığı günlerin kendisini hem zayıflattığını, hem güçlendirdiğini seziyordu. Elleri iskambil isteka, zar ve davuldaki hünerini yitirmiş gibi sarsak sarsak iki yanında sarkıyordu. Ama Mc Gantic'le onun korkunç maymununu yenmişti.

Borçlarını ödemişti. Kendine işkence etmesine gerek yoktu artık. Molly yüreğini kemiren kurdun ne olduğunu göstermişti ona. Hapiste geçirdiği uzun günlerde de savaşmağa itilmişti.

Safari'nin önünden geçerken, dönüp bakmadı bile. Artık orada göreceği kimse kalmamıştı. Evinin karanlık holüne girdi. Yukarda biri bir başkasına tehditler savuruyordu. Zindancı'nın oğlu zavallı Peter'in gene merdivendeki bir çatlağa yapma bir papatya diktiğini gördü. Delikanlı seyrek saçlı başını kaldırıp bakmadan Frankie'ye yol verdi. Henüz yirmisinde yoktu ama on iki yaşından beri saçları dökülüyordu.

Peter'in yanından geçerken Violet'le Zindancı'nın ağız dalaşı yaptıklarını farketti. Verip veriştiriyorlardı birbirilerine.

"Pazar günü çekiçle tak tuk kafamızı şişirmeğe hakkın yok!" diye bağırıyordu Violet. "Git de yatağına yat, sarhoş herif. Kendine bir karı al da, yatakta çekiçle."

"Rahmetlik karım da pazar günü çekiç sallamamı istemezdi. Bütün hafta çekiç salladığın yeter, derdi."

"Buralarda çok çekiç salladın ama bir çivi bile çakamadın" diye çıkıştı Violet. "Bir basamağı iki yılda onarıyorsun."

Zindancı sarhoş sarhoş yılıştı. "Gel benim basamağın enini boyunu ölç. Ondan sonra çekiçlememe, ses çıkarmazsın."

"Ayıp sana Zindancı. Çocuklarının süt parasını barlarda çarçur ediyorsun."

"Çocukları bu işe karıştırma."Zindancı Violet'in peşinden koşmağa hazırlanıyordu, elindeki çekici şallavarak.

Frankie merdiven trabzanına yaslanmış bekliyordu. Neyi beklediğini kendisi de bilmiyordu. Nedense holdeki

yirmi yataklı ampul ziyaretçi kulübesinin ampulü gibi kırmızıya boyanmıştı. Zindancı'nın önünden geçerken yaşlı adam onu çekiciyle kolundan yakaladı.

"O herif cezasını buldu, Elveren. Dümenini çevirmek için yanlış mahalle seçmişti. Polakların onun sattığı zehire ihtiyacı yoktur çok şükür. Şeytanı baba diye seçmek onun da işine yaramadı sonunda."

Frankie kendini kurtarıp merdivenlerden çıkmağa başladı. Ama ihtiyar peşinden geliyordu, çenesi makas gibi işleyerek. Sonunda Frankie ona döndü.

"Böyle durmadan çene çalarsan şu basamağı hiç onaramayacaksın." dedi.

İhtiyar koluna yapışarak sarı, içkiden harap olmuş, kırışık suratını ona çevirdi. Sanki bir gece Frankie'nin Louie'ye söylediklerini işitmiş gibi, "Bazı herifler vardır. Kafaları kırılmak ister." dedi. "Boş yere üzme tatlı canını. Yanında olsam bu çekici tutuştururdum eline. Ben de aynı şeyi yapardım senin yerinde olsam. "Yaşlı adam ondan iki basamak aşağıdaydı. Diz çökmüş yalvarıyor gibi göründü Frankie'ye. "Kendine işkence etme. Değmez."

"Benim bütün yaptığım küçük bir hırsızlıktan ibaret. Cezamı da çektim. Artık olmuş bitmiş, kapanmış işleri kurcalamayalım. Benim için de, herkes için de daha iyi olur."

Yaşlı adam, Frankie'nin bir çeşit huzura kavuştuğunu görünce sevindi bayağı. Onun yakasını salıverdi. Kulağının arkasında bir kalem, tulumunun cebinden sarkan bir cetvelle kağıt papatyalar arasında çalışmağa gitti.

Yukarda Violet'in selamsız sabahsız tekrar hole girdiğini gördü. Bu Violet'ten beklenecek bir davranış değildi." Herhalde Moloz'a haber vermeğe gitti." diye düşündü.

Zindancı dişlerinin arasına sıkıştırdığı iki çiviyle basamağa eğilirken, "Ne dediğimi işittin." diye tekrarladı. "Ben de kafasını kırardım bu çekişle "Yaşlı adam sonunda içini döktüğü için rahatlamış görünüyordu.

"İhtiyar iyi kalplidir." diye düşündü Frankie. İhtiyarı azdırmak için kapılarını mahsus aralık bırakanlar bile onun iyi kalplı olduğunu bilirlerdi.

Frankie, 29 sayısını taşıyan kırmızı tenekeyi eliyle çaktığı dar, sarı kapının önünde durdu. Çarmıha gerilmiş

İsa heykelinin altındaki saatin çaldığını işitti. Kapıyı vurmadan içeriye girdi.

Sophia başını arkaya atmış, gözleri kapalı oturuyordu. Violet'in geldiğini sanmış da ona seslenir gibi, "Demek bu sabah kendin geldin Dün erzakı başkasıyla yollamıştın." dedi.

Oda, Violet çoktan beri buraya adım atmamış gibi görünüyordu. Yerler sigara izmaritleri, kağıt mendiller, şişeler, firketeler, çerçöple doluydu. Duvarlar daha da kararmışı.

Sophia'nın kucağında meşhur defteri duruyordu. "Deftere resim mi yapıştırıyorsun Zosh?" diye sordu.

Sophia gözlerini açtı. Donuk donuk gülümsedi, gevşek gevşek ellerini uzattı.

Frankie, onun deminden beri kapıda kendisinin durduğunu bildiğini anladı. Gene de iki elini ellerine aldı. Pulasky'de çok, bezgince eve dönüşler seyretmişti.Sophia' nın parmakları küçük pençeler gibi avuçlarını acıtıncaya kadar ellerini bırakmadı.

"Eskisinden daha güçlüsün." dedi. Sophia'nın soğuk ellerine garip bir yırtıcılık gelmişti. Ellerini bırakınca sandalyesinin arkasına geçip omuzlarını ovdu.

"Oh, iyi geldi, Frankie. Artık dersini aldın. Tanrı seni cezalandırdı. Bundan sonra günahlarının kefaretini ödemeyi unutma."

Açık kapıdan Violet'in sesi geliyordu." O orospu çocuğu ne zaman ipi kırmış kodesten?"

Frankie onu olduğu yerden selamladı. "Merhaba Violet Çavuş. Kendin buyur gel ama ardından ordunu getirme."

Violet, yoldan çıkmış çocuğunu savunan bir ana gibi, "Serçe'nin kötü bir niyeti yoktu. Frankie." dedi. "Sadece korkup kaçtı."

"Öyleyse kaçmağa devam etsin. Merdivenlerden yukarı arş. Orada birinin paracıklarını sayadursun. Saymaya bol bol vakti olacak. Bu akşam Zero'nun yerinde çalışmağa gidiyorum. Benim elverdiğim yerde, o sersem yahudi o acemi çaylak, erketecilik edemez, anlaşıldı mı? Ona bu işi bulan da benim,kıçına tekmeyi atan da ben.Bu gece ilk işim onu kovmak olacak, ilk topluma yararlı hareketim."

Serçe'nin geldiği gibi ayaklarının ucuna basa basa

gittiğini işitti. Frankie'nin vereceği karşılığın bu olacağını aylardan beri biliyor gibiydi. Çomak yemiş uyuz bir köpek gibi kuyruğunu kısıp gitti.

Frankie alayla Violet'e sordu. "Onu bu kadar yürekli yapan ne? Sakın vicdanında bir yük olmasın."

Ama Violet gitmişti bile. Serçe'sini avutmak ya da azarlamak için peşinden koşmuştu. Karısı herşeye eskisi gibi başlamaları için kendisine dönmesini bekliyordu.

Sophia yaylım ateşine başlamakta gecikmedi. "Senin bono paran gitti, Frankie. İdare etmeğe çalıştım. İki aydır sakatlık ödentinle yaşıyorum. Bu arada Violet'ten on dolar borç aldım. Daha ödeyemedim."

"Sandığım kaynaktan geliyorsa ödemem gerekmez." dedi Frankie.

"Violet, yaşlı kocasının sigorta parasından verdiğini söyledi. Ama öde diye yakama yapıştığı yok. Hemen işe başlıyor musun, Frankie?"

"Kendimi toparlayıncaya kadar. Ama esaslı bir iş peşindeyim artık. Her zaman dediğim gibi davulculuk yapacağım."

Masanın altında Rumdum'ın bulunmadığını farketti. "Köpek nerde, Zosh?"

"Violet aldı. Onun yeri daha geniş. Zaten bu köpek beni hiç sevmedi. Neden bana şirin bir yavru almıyorsun, Frankie? Hani söz vermiştin."

Frankie musluğun altındaki davulunu çıkardı. Üstünde aylardan beri biriken tozları temizledi. Tekrar değnekleri elinde hissetmek hoşuna gidiyordu. Ama değnekleri elinden bıraktı. Çünkü Sophia'nın uyuklamağa başladığını görmüştü. Çoğu sakatlar gibi oturduğu yerde içi geçivermişti.

Sandalyesinin arkasına geçti. Uyanırsa onu sallamağa hazırdı.

"Güzel rüyalar, Zosh, rüyanda gene dansettiğini gör." dedi hafifçe.

Molly Novotny artık ne Liman Meyhanesinde, ne de Safari'de görünüyordu. Ara sokaklar, yan sokaklar, çıkmaz sokaklar, trafik ışıkları, tek gecelik oteller, küçük adsız

lokantalardan meydana gelen kocaman şebekenin içinde kaybolmuştu.

Antek, Frankie'ye, "Bugi-vugi yapılan bir batakhanede çalışıyormuş." dedi. "Havagazcıya sor. Öyle yerlere o gider."

Frankie, Havagazcı'nın görünmesi için yarım gün bekledikten sonra ondan yarım yamalak bir şeyler öğrenebildi. "Hatırladığıma göre bir piyanonun başında bir yosma vardı. Öyle zomdum ki neresi olduğunu bilemeyeceğim. Ayyaş John'un sevgilisiyle konuştuğumu hatırlıyorum. O da bir hayli çekmişti kafayı."

Frankie her sabah başlayıp gece ona kadar göl ve Paulina bölgelerinde Molly'yi arıyordu. Ama gece onda kumar masasında bulunması gerekliydi. Molly'ye on parasız bir dilenci gibi gidemezdi.

Ama bütün bir hafta geçiyor, hafta sonu hafta başında olduğundan daha şişkin olmuyordu cüzdanı. Atlıkarınca eskisi gibi dönüyordu gene.

Şemsiyeci her gün öğleyin Zero'ya at yarışmaları üzerinde bahis tutmağa gelirdi. Cebinde 'Times'ın yarış haberleri ve elli sent bulunurdu. Hiç bir zaman kazanmaz, hiç bir zaman da sızlanmazdı. Cebinde bir içki şişesiyle gelir, atlar üzerine bahse girdikten sonra borcunu ödemiş bir adam rahatlığıyle oradan ayrılırdı. Tek ayrıcalığı bir gün tekrar gelip kazanmak umuduydu.

Yarış faslı bittikten sonra o merdivenleri çıkmasına izin verilmiyordu. Frankie kumarhaneden ayrılalı Kvorka Dayı, poker oynamasına izin vermiyordu. Şemsiyeci artık gecelerini kumar oynamak yerine içki içmekle geçiriyordu. Ertesi öğle üzeri biraz sallanarak gelirdi çoğunlukla.

Dul Karının yerinde içki dilenmeğe başladığı söyleniyordu. Kvorka Dayı'dan korktuğu için hiç bir yerde açıkça dilenmeğe cesaret edemez, ama Dul Karı'dan 'lisanı hal' ile bir iki bardak bira koparmağı becerirdi.

Herşey hem eskisi gibiydi, hem de değişmişti. Kör Domuz artık gecelerini Safari'de geçiriyor, Louie'nin odasında kalıyordu. Louie'den kalan herşeye konmuştu. Louie'nin hayaletine, "Dünya nimetlerinden faydalanmağa bakıyorum." diyordu.

Louie'nin müşterileri onu buluyorlardı. Şimdi sert

gümüş paralarla geliyorlardı. Domuz kağıt paraya dokunmuyordu bile. "Herkes beni aldatmağa kalkıyor." diye yakınıyordu.

Liman Meyhanesinde hâlâ çeşitli bira reklamları yapılıyordu. Frankie'nin midesi gene biradan şişmeğe başlamıştı. Bira afişlerindeki yüzlerin neden bukadar temiz, sağlıklı ve mutlu olduğuna şaştı birasını yudumlarken. Aynanın üstündeki afişte gıcır gıcır yıkanmış, pırıl pırıl suratlı genç bir ev kadını, filanca biradan iki şişeyi misafirler için buzdolabına koymak akıllılığını gösterdiği için göz kırpıyor. Kocası da bu tedbirli, bu basiretli kadını büyük bir hayranlıkla seyrediyordu. Kadının yanında ormancı kılığına girmiş bir tefeci dumansız bir ateş üzerinde kocaman bir biftek pişiriyordu. O hergelenin ne işi vardı ormanda? Acaba kendini vurmak için mi gitmişti? Yeşil ağaçlar, fildişi uçlu istekalar gibi dimdik, upuzundu. Frankie bu afişi yapmaktaki asıl amacın, dumansız ateş yanında duran bira şişelerine dikkati çekmek olduğunu kavrayamadı.

Reklam acentalarının yarattığı bu ari ırkından kişiler Liman Meyhanesindeki ayak takımına tepeden bakıyorlardı. Bu insan enkazları gece mavisi göllerde isteka gibi düzgün ağaçları hiç görmemişe benzerlerdi. Bunlar çürük dişli oğlanlar, bir akşam önceki dayaktan gözü morarmış karılar, saçları tiftik gibi didilmiş kızlardı. Bir çokları burunsuz bir ceninken, burnu akan bir bunak oluncaya kadar bir huş ağacı görmemişlerdi, bir kitaplığın kapısından bile bakmamışlardı.

Frankie, "Kendime bir kitaplık kartı alayım." kararını verdi. Bu derhal çözümlenmesi gereken sorunlardan bir tanesiydi. Bir başkası da kendine meşru bir iş alanında iş bulmaktı. Böylece adi bir serseri gibi gizlice sıvışacağına Zosh'dan efendi efendi ayrılırdı. Küçük kadehindeki viskiyi bitirir bitirmez girişime geçecekti. Ona bir gece burada, sendikalı ya da sendikasız davulculara iş bulabilecek bir adamın adını söylemişlerdi. Gidip telefon rehberinde arayacaktı bu adı. Tam o sırada, Antek'in gözlüklerinin kırılmış olduğunu farketti. "Senin gözlüklere ne oldu meyhanecibaşı?" diye sordu.

Antek karşılık vermedi. Hayatında çok darbe yemişti

ama gözlüklerini kırmaları, dayak yemekten çok onuruna dokunmuştu.

Sağır-dilsiz kedisi de saldırıya uğramışa benzerdi. Topallayarak üç ayağı üstünde yürüyordu. Antek'in karısı elinde kayışa bağlı köpeğiyle gelip köpeği kedinin üstüne saldırttı. Zavallı kedi topal topal kaçmağa çabalıyordu.

Bayan Antek, "Bu hain kedi kendi yavrularını boğazlar. Biri onun hakkından gelmeli." diye savundu yaptığını.

Frankie bütün yaşlı kedilere karşı bir acıma duydu. Kadına "Daha sonra doğuracağı yavrulara yer açılsın diye yapmıştır bunu." dedi.

Kadın ne kadar öfkelendiğini herkes görsün diye haykırarak, kayışı bıraktı elinden. "Yakala şunu Bummy. "Yaşlı kedi bira kasaları arasında sürünerek canını zor kurtardı.

Yaşlı köpek hırladı, havladı, uludu.

Frankie başını çevirdi. Sanki başına gelen herşey bir itin ulumasıyle başlıyordu.

Dışarda trafik lambaları kırmızıdan yeşile, yeşilden tekrar kırmızıya geçti. Barın aynasından Serçe'nin içeriye girdiğini, belirli birini aramıyormuş gibi salak salak bakındığını gördü. Sonra eski bir dostu birden bire görmüş gibi. "Merhaba Elveren!" diye barın ta öbür ucundan seslendi. Antek'e de iki viski vermesi için işaret etti. Frankie önüne viski konmasına ses çıkarmadı ama Serçe'yi görmezden geldi.

Aynadan göz ucuyle Serçe'yi süzdü. Demek bu soytarı yüzünden dokuz ay hapis yatmıştı. "Beni elimde zembille piç gibi ortada bıraktı." diye hatırlattı kendine. "Şimdi zayıf davranmanın sırası değil, sıkı dur oğlum."

Serçe tezgahın üstünden eğilip Antek'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Bir dakika sonra Antek Frankie'ye, "Seninle konuşmak istiyor." dedi kaygısız görünmeğe çalışarak." Zero'nun yanında erketecilik mi etmek istiyormuş, neymiş. Senin bir konuda kendisini çok yanlış anladığını söylüyor."

Frankie, Serçe'ye duyuracak kadar yüksek sesle, "Biri Zero'dan iş istiyorsa, Zero'ya gitsin. Ben orasını işletmiyorum, ben de çalışıyorum orda." dedi.

Antek, bunları Serçe'ye aktarmayı görev bildi. Sonunda

Serçe cesaretini topladı. Frankie'nin gözünü aynada yakalayarak ufacık bir sesle sordu."Hâlâ bana küs müsün, Frankie?"

"Sana karşı hiç bir duygu beslemiyorum."

"İkimiz birden yakalansak neye yarayacaktı, Frankie?"

"Hiç bir şeye yaramayacaktı. Seninle tartışan var mı bunu?"

Frankie ayağa kalktı, Moloz'un son iki gümüş çeyreğiyle kendisine ısmarladığı viskiyi bırakarak çekti gitti.

Serçe peşinden koşup kolundan yakaladı. "Ne olur bırak da seninle konuşayım, Elveren."

Frankie onu tepeden tırnağa süzdü. Moloz'da kılık kıyafet, köpeklere ziyafetti. Üstelik köpek çalmak için elverişli bir mevsimde değillerdi.

"Bir çok konularda yanılmış olabilirim. ama sende yanılmadım. Yerden göğe haklıyım bu konuda."

Gece serinliğinden korunmak için ceketinin yakalarını kaldırarak, arkasına bakmadan uzaklaştı.

Artık her sabah yalnızlığının gelgiti yükseliyor, ancak geceleri kumara oturunca biraz azalır gibi oluyordu. Ertesi sabah daha da fazla yükselmek üzere. Moloz başına bu işleri açmasaydı belki şimdi doğru dürüst bir iş sahibi olur, Molly'yle birlikte yaşardı.Kumar masasında bütün gece kazları yolmak onu hiç açmıyordu. Gece lambasının altında gözleri ışığı yansıtmıyordu artık.

İskambilde olsun, istekada olsun bütün marifet bilektedir.Ama parmakları eski çevikliğini kaybetmişti. İskambillere yabancılaşmıştı.Nerede eski günlerdeki ustalığı?

Bir gece bir sünger topu sıkarak idman yaptı. Sophia'ya, "Tunney ellerini böyle kuvvetlendirirdi." diye açıkladı. Ona parmakları güçleniyor gibi geldi.

Üç gece arka arkaya iskambil dağıtırken elleri titriyordu. Dördüncü gece sağlam iş görmeğe başladı. Yalnız sabaha karşı kumarcılardan biri elinde on, vale, dam ve ruva tutuyordu. Başka üç kişi de ikişer as çekmişlerdi. İkinci oyuncunun son kağıdı ters dönüverdi ve masanın

üstündeki iki altılıya uyduğu görüldü. Frankie kıpkırmızı kesildi. Kazayla elini mahvettiği "Kuşkapan" adlı delikanlıya mırıldanarak bir "affedersin" dedikten sonra öbür oyunculara da açık kağıt verdi. Dört oyuncu büyük bir ferahlıkla kağıtlarını açtılar. Para kaybetmekten kurtulmuşlardı ama kazanacakken oyunu bozulan delikanlı, ortadaki parayı Frankie'nin önüne sürdü.

"Bu oyunu sen kazandın Elveren."dedi. Ayrıca cebinden çıkardığı iki parça gümüşü de pota kattı. "Bu da senin."

Frankie? "Paranı al, Kuşkapan." diye yalvardı. "Bu para senin."

Genç adam küçük bir kahkaha attı. "Darılmaca, gücenmece yok." Bunun üzerine kumar masasını terketti. Frankie kabahat iskambillerdeymiş gibi masanın üstündekileri bir kutuya koydu. Yeni bir kutu açtı. Pot ortada kaldı. Bir sonra kazanana verilmek üzere.

Avuçları terliyordu.Her zaman avuçlarından yağ gibi kayan kağıtlar bu akşam onlara yapışıyor gibiydi. Yeni açtığı desteyle kağıt dağıtırken, yanlışlıkla, masayı terkeden oyuncunun boş bıraktığı sandalyenin önüne de kağıt koydu. Bütün kağıtları değiştirmek gerekiyordu şimdi de.

Zero anlamlı bir şekilde Frankie'nin koluna dokundu. "Aşağı inip bir kadeh içki iç Elveren." dedi. "Dişlerine saç dolaşmış gibi kağıt dağıtıyorsun. Bu işi bu kadar beceren bir herife yol verdim."

Frankie sandalyesini geriye itti. Kasketini başına geçirdi ve merdivenlerden inerken arkasından gülüştüklerini sandı. Aşağıdaki kapıda Serçe kovulduğunu bilmiyormuş gibi bekliyordu hâlâ.

Frankie sordu, "Ne zamandan beri boşu boşuna bekliyorsun burada?"

Sokaktan soğuk bir rüzgar esiyordu. Moloz ellerine hohladı.

"Çoktan beri bekliyorum, Frankie. Beni tekrar işe aldır. Sermayeyi kediye yüklettim."

"Senin için yeni bir şey değil."

Frankie, Liman Meyhanesine geldiğinde Serçe gene ensesine yapışmıştı. Frankie kendine bir duble viski

ısmarladı. Sağ eli öyle titriyordu ki, kadehi sol eline almak zorunda kaldı. Bir moloz gölge gibi peşini bırakmazsa, bütün gece kimin eli olsa titrerdi. Serçe, gene Pinkertonluğa özenmiş olmalıydı. Titreyen eli cebine sokmuştu. İkinci dubleyi yuvarlayınca titremesi geçti.

"Bu akşam epeyce müşteri var orada, değil mi Frankie?" Moloz'un sesinde bir özlem seziliyordu. "Hemen oraya dönmen lazım mı?"

"Hemen hiç bir yere gitmem lazım değil."

Moloz, Frankie'nin de kovulduğunu ufaktan ufaktan umarak, "Bu gece oraya hiç mi gitmeyeceksin?" diye sordu. "Yukarıda beklemiyorlar mı seni?"

"Ne bu gece, ne başka gece. Yukarı çıkmayacağım. Biraz da aşağıya inmeği deneyeceğim. "Artık elinin titremesi büsbütün geçmişti." Bodrum katında ne var yok. Biraz da onu görelim."

Serçe, süt dökmüş kedi gibi, "Ama kira ödemen lazım." dedi.

Frankie ona döndü. "Sen de kiranı ödemişe benzemiyorsun." Baştan aşağı süzdü Serçe'yi. Ayakkabılarının hurdası çıkmış, pantolon dizleri incelmişti. Sırtında Stash'ın eski ceketi vardı. Ceketin sol omzunda buz maşalarının izi göze çarpıyordu. "Violet de seni kovdu anlaşılan." diye sataştı Serçe'ye.

Serçe onurunu biraz olsun korumak için, "Biz de kendimize göre bir numara çevririz elbet." dedi.

"Ölüleri soymak için biraz soğuk hava."

Serçe, o zaman Frankie'yle barışmak için çabasının boşuna olduğunu anladı. Artık Frankie'nin yanında bir ufak kadeh viskilik itibarı bile kalmamıştı.

"Ya senin numaran ne Frankie? Seninki ne Alla'sen?"

Karşılık beklemeden aldı başını gitti.

Frankie, Serçe dışarı çıkarken yırtık pırtık ceketinin kapı koluna takıldığını gördü. Serçe kendini kurtarıp kasım akşamına daldı. "Onunla ilk kez böyle bir kasım akşamında dost olmuştuk." diye aklından geçirdi. Frankie, bir çok kasım akşamlarını özleyerek.

Meyhaneci içki şişesiyle geldi. Bir kadeh kendine, bir kadeh de Frankie'ye doldurdu. "Müessesenin ikramı." dedi. Frankie, Antek'e bir yarım dolar uzattı. Bazılarının

sandığı kadar da züğürt değildi. Barda asılı levhalardan birini gösterdi.

"Bak, senin şu levha ne diyor:

Beleşçiler kahrolsun.
Öküz tersi istemez. Bizim inek nalları dikti.

"Benin inek de nalları dikti, Antek. Paramın karşılığında doğru dürüst doldur kadehimi, başka ihsan istemem." Ondan sonra büyük bir çalımla iki ayağının arasına tükürdü.

Antek gücenmişti. Sadece iki eski arkadaşın arasını düzeltmeğe çalışıyordu. Gördüğü karşılık da buydu. O da çalımla yere tükürdü..

Frankie aşağılayıcı bir gülüşle. "Sen buna tükürmek mi diyorsun?" diye sordu. Sonra Antek'in karısıyla kızının fotoğrafları bulunan aynaya koca bir tükürük attı. Antek pis bir peçeteyi tuttuğu gibi Frankie'nin suratına fırlattı.

Frankie dalgınca bu paçavrayla yüzünü sildi. Sanki bu amaçla kendisine kibarca uzatılan bir mendilmiş gibi.

Antek pişmanlıkla özür diledi. "Frankie, bir meyhaneci de insandır, eninde sonunda. Onun da duyguları vardır." O zaman Frankie'nin ağladığını gördü.

Antek bir an durakaldı. Kendi kendine bir şeyler kararlaştırdı. Frankie peçeteyi geri verdi.

Antek her kelimeyi hesaplayarak konuştu. "Benin hiç üstüme vazife olmayan bir iş için şu kadarını söyleyeyim. "Ağızından fazla laf kaçırmaktan korkar gibiydi. "Moloz hakkında çok, ama çok yanlış düşünüyorsun, sanırım. İşte o kadar." Sonra başka tarafa döndü.

Demek bu işi yapan Domuz'du gerçekten. Serçe, Domuz'un bulduğu paraları Antek'e bozdurttuğunu tahmin etmişti. Demek yanılmamıştı tahmininde.

Frankie içinden meyhanecinin doğru konuştuğunu biliyordu ama yanlışını kabul etmeyecek kadar gururluydu. Madem buncaa zaman hata etmişti, hatasını sürdürecekti. Moloz gittiyse gitsin, hepsi gitsinler, herkesin yolu açık olsundu.

Bir gecede üstüste iki şamar yemek kolay değildi.

Zero'dan ayrılmağa karar verdiğini Sophia'ya söyleme-

di. Kağıt dağıtırken eli titrediği gecenin ertesi günü yatağında eski gücünün geri gelmesini bekledi.Sırtında elbiseleri, başında kasketiyle yatıyordu. Bileklerinin yeniden canlandığını, parmaklarının yeniden çevikleştiğini hissettiği an işbaşı yapacaktı.

Ama elvermedeki hüneri gözlerinin ışığıyle birlikte sönüvermişti. Artık gözlerinde bir hüneri kaybetmenin üzüntüsünden öte bir yalnızlık okunuyordu.

Serçe'yle kafa çektikleri geceleri arıyor, Molly'yi içini kemiren bir özlemle özlüyordu.. Ama bu yalnızlık onların yokluğundan duyduğu üzüntüden de farklıydı.

Soluk üniformalı bir asker belirmeğe başlamıştı karşısında. Sırtında kara kıllı, köca bir maymun taşıyan Mc Gantic.

Ne Sophia, ne de Mc Gantic artık davul çalmasını istemiyorlardı. Sophia pencerede oturuyor, asker de aşağıdaki karanlık koridorda dolaşıyordu. Karısı ağzını açmayalı saatler geçmiş, asker kapısını çalmayalı bir hayli zaman olmuştu.

Akşam üstüne doğru Sophia'nın çenesi açıldı. Kendisi cezaevindeyken gördüğü bütün filmleri anlatmağa başladı. Bazı filmcilerin yanlışlarını yakalamıştı. Bir filmde Joan Crawford sahne değişmeden şapka değiştirmişti örneğin. Bunu "Perde Dünyası" adlı dergiye yazıp bildirecekti.

Sophia kendisine beş dolar kazandıracağını umduğu bu mektubu hiç yazmadı. Ama korkunç kazayla ilgili "hatırat defteri"ne resimler yapıştırmağa devam etti.

Kucağında defteriyle saatlerce kımıldamadan oturuyordu. Yeryüzünde yapacak hiç bir şeyi kalmadığını anlamış gibiydi sonunda. Gerçekten benimseyebileceği bir yeri yoktu. Beklemekten başka şey gelmezdi elinden. Neyi bekleyecekti? Tımarhaneyi boylamayı mı, yoksa bir mucize olmasını mı? Biri ya da öteki. Artık herşey vızgeliyordu ona.

"Neden Violet beni görmeğe gelmiyor artık? Neden eskisi gibi hatırımı sormuyor." diyebilmek istedi birden bire.

"Herhalde Moloz'la başı derttedir." dedi Frankie. 'Ya da bilmediğimiz işler çeviriyordur."

Sophia çoktan beri kuşkulandığı şeyin doğru olduğu-

na inanıyordu artık.Hepsi kendisine karşı elbirliği etmişlerdi. Violet, Frankie, Meyhaneci, Zindancı, bir gecelik misafirler, dördüncü kattaki, saçları bigudilere sarılı dedikoducu karılar... Sırf onun sinirlerini bozmak için o çatlak plağı üstüste çalıyorlardı.

Gözleri boyalı, ağzı boyalı,
Göğsünde muhabbet kuşları.

Damdan düşer gibi: "Insan aynı hatayı iki kere işlemez." dedi.

Frankie, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Sen de ne dediğimi anlamıyormuş gibi numara yapma. Bir erkeğin baş aşağı gitmesine bir kadın sebeptir her zaman. Bir kadının baş aşağı gitmesine de bir erkek. Sen benim ayağıma çelme taktın, ben de senin."

"Lafı eveleyip geveleme ağzında. Ne söyleyeceksen, dosdoğru söyle."

"Ölü bir sevgiden daha ölü bir şey yoktur, demek istiyorum."

"Vardır. Ölüler."

Sophia, karşılık verecek yerde Havai'li bir dansçı gibi şarkı söyleyip kollarını oynatmağa başladı.

"Aloha, Aloha, sana denizaşırı
Öpücükler getiriyorum.

Frankie kağıt bir tabaktan soğuk et dilimleri yerken, Sophia sinsi sinsi onu seyrediyordu. Ekmek yada salam kesecek kadar gücü kalmadığını ileri sürüyordu. Frankie onun yemeğini de küçük küçük lokmalara böldü. Yiyecek yerde kollarını oynatmayı sürdürüyordu.

"Saçmalamayı bırak da yemeğini ye." dedi Frankie.

Sophia şimdi kendini kızlardan meydana gelmiş bir orkestranın şarkıcısı yerine koyuyor, başıyle görünmeyen çalgıcılara işaretler veriyordu. Gülüşü, gerçekten aklını kaçırmış birinin gülüşüydü.

"Ne diye durmadan şakıyorsun? Kuş mu sandın kendini?" Bunları söylerken Frankie'nin gözleri kaygıyla bulutlanmıştı.

Sophia, "Evelyn'le sihirli kemanları." dedi. "Ben sihir yapmasını da bilirim."

"İşimiz var, desene." diye mırıldandı Frankie.

Sophia bir kaç şarkı daha söyledikten sonra birden bire sordu, "A. F. ve L. üzerine ne düşünüyorsun?"

Frankie artık ürkmeğe başlamıştı. "Bilmece gibi konuşmasına. Ne dediğini anlamıyorum bile. Ben buraya döneli işi büsbütün deliliğe vurdun. Yanında kimse olmasa aklını başına devşirirdin. Öyle divane bakışları istemem. Bırak numarayı."

Ama numara yapıp yapmadığından pek emin olamıyordu.

Yarım saat kadar sonra Sophia ölçüyü büsbütün kaybetti. Frankie bir ara uyuyakalmıştı. Uyandığında onun tozlu bir tabağın üstüne parmağıyla bir tek kelime yazdığını gördü. "Cehennem." Tam bu sırada canavar düdükleri ötmeğe başladı. İtfaiyeciler, yardım ekipleri mahalleyi sardılar. Sophia tekerlekli sandalyesiyle kapıya kadar gelip Violet'e seslendi.

"Yanıyoruz. Alevler yükseliyor. Çatır çatır yanıyoruz."

Violet paldır küldür merdivenlerden indi. Yangının nerden çıktığını, ne hızla yayıldığını öğrenmek için Zindancı'nın yazıhanesinden gazetelere telefon etmek zorunda kaldı.

Violet kapıdan kuru kuru, "Balıkçılık malzemesi satan dükkanın zemin katında elektrik tesisatı kısa devre yapmış. Yangın kontrol altına alınmış." diye haber verdi.

Ama Sophia bütün gece kontrol altına alınamadı. Ne dergiler, ne hatıra defteri, ne bira vaatleri onu yatıştırabildi. Bir gün bu odada diri diri yanabileceği düşüncesi onu büsbütün zıvanadan çıkarmıştı. Sonu bu olacaktı demek. Bu ne hazin bir sondu.

"Bütün yangın kafamın içindeydi." diye sızlanıyordu.

Frankie, gecenin on birine doğru Zero'nun yerine gitti. Bu uzun gece başka türlü geçmek bilmeyecekti.

Masaya oturunca iğneyaptırmadan sabaha kadar nasıl dayanacağını düşündü.

Serçe Saltskin, ölü Stash'ın yatağında yatmaktan, eskiden sandığı kadar büyük kıvanç duymuyordu. Ara sıra bu yatakta yalnız yatabilse çekilirdi belki. Yaşlı kocanın sağlığında olduğu gibi haftada iki kez acele tarafından sevişmek için bu yatakta yatmak başka, bu karyolaya ömrübillah bağlanmak gene başkaydı. Son zamanlarda yatak tahtaları çökmeğe yüz tutmuştu. Bu yatak daha nicelerini görmüştü. Bu sonuncusu fazla ömürlü olacağa benzemezdi. Pek baştan kara gidiyordu her işinde. Bu yatağa daha serinkanlılıkla düşünebilen, daha tecrübeli, daha ölçülü, iki ravnt arasında daha fazla uyku payı ayıran biri yakışırdı.

Ama Violet öyle ateşliydi ki, Serçe iki ravnt arasında uyumak hatta serinlemek için fırsat bulamıyordu. Bir defasında kadın onu gene okşamağa başlayınca, "Mutfakta bir fincan kahve içeceğim." gibi uyduruk bir bahaneyle ondan kurtulmağa çalıştı. "Sen uyu, senin dinlenmeğe ihtiyacın var. Aşırı yorulan sinema oyuncularına benzemeğe başladın." dedi.

Ama tam kahve fincanını ağzına götürdüğü sırada Violet arkasına geçip boğazını sıktı. Serçe boğazlanan bir ördek gibi viyakladı.

"Yapma. Görüyorsun kahve içiyorum."

"Ayaklarımın ucuna basa basa geldim. Geldiğimi duymadın değil mi? Böyle apansız daha tatlı olur, benim küçük ördeğim. Beni hâlâ seviyor musun küçük vak-vak ?"

Serçe'nin kucağına oturup kahvesini kaşıkla içirdi. Zavallı her yudumda boğulacak gibi oluyordu.

"Pek keyifsiz görünüyordun küçük vak-vak!" Durmadan ona adlar takıyordu. Hepsi birbirinden isyan ettirici lakaplar. "Kahvenin şekeri az mı geldi nonoşum? Ama ben kucağında otururken şekere ne hacet?"

"Bırak ayağa kalkayım Vi. Bilmem sana ne oldu son zamanlarda? Eskiden böyle her dakika üstüme varmazdın." demek yürekliliğini gösterdi.

Violet karşılık verecek yerde onu öpücüklere boğdu.

"Şey... Bir dakika... Kahve fokurduyor Vi."

Zindancı'nın Violet'i kapısını aralık bıraktığı için bir defacık bile azarladığını hatırlamıyordu.

Violet, sonunda ayağa kalkmasına izin verdi. Titreyerek

kahve kabına doğru giderken, "Hopla!" diyerek ayağına çelme taktı. Serçe tepe taklak yere düştü. Sinir içinde duvarlara tutunmağa çalıştı. Soluk soluğa, "Sakın bir daha bunu yapma." dedi. "Sakın bir daha beni vak-vak diye de çağırma."

"Yatağa girince bekle benim minik ördeğim. Yatakta bütün bunların acısını unutturacağım sana. "Kızıl yelesini savurarak, sıcak soluğunu ensesine üfleyerek, amansızca yatak odasına kadar kovaladı. Serçe'yi. Serçe onun gönül eğlencesi olmuştu. Ama biraz pahalı bir oyuncaktı. Eve bir kuruş bile getirmeyen, ortada beş on kuruş buldu mu hemen içkiye yatıran bir oynaş. Yaşlı koca gibi çabuk pes diyeceğe benzemezdi.Yaşlı koca birinci hafta sonunda, "Benden paso" demişti. Oysa Moloz olsa olsa yıpranmıştı biraz. Kira vermeyi de üç hafta geciktirmişlerdi.

Birini yolcu etmek lazımdı bu evden.

Violet, biri derken Rumdum'ı kastetmiyordu.

Moloz'a, "Yaşlı kocayı ne kadar özlüyorum." dedi. "Pinpon canı istediği zaman pek tonton olurdu."

"Ucuz edebiyata karnım tok benim." dedi Moloz. "Onunla haftada elli doları için evlendin.. Şimdi o elli doları arıyorsun."

Violet kabule hazırdı. "Tabii o senin kadar zevk vermezdi bana. Ne bitirimsin sen! En çok hoşuma giden pantollu hayvansın."

"Galiba pantolsuz olduğum zaman daha iyi vakit geçiriyorsun." diye içini çekti Serçe.

Violet'in ev içinde en fazla söylediği şarkı şuydu.

Al beni, sar beni, sev beni.
Seninim herşeyimle.

Serçe, onun elinden kurtulmak için gece yarısı kahve içmekten daha etkili yollar bulmağa çalıştı.

Kadın onu yatağın terli çarşaflarına doğru çekmeğe çalışırken.

"Yapma Violet, yapma rica ederim, Sıkıştım.Ayakyoluna gideceğim." diye yalvardı. Yatağın altından Rumdum ona acıyarak dinliyordu bu sesleri.

O zaman kadın ona beş dakika kadar soluk aldırırdı.

Sonra banyo kapısının kurcalandığını işitirdi. Tokmağa sıkı sıkı yapışırdı. Çünkü kapının kilidi yoktu. Violet tokmağın öbür ucuna yapışır, kapıyı zorla açmağa çalışırdı. Bir gece oturakta uyuklarken, yaşlı kocanın yüklükte sabahlamağa neden o kadar hevesli olduğunu anlamıştı.

Violet banyoya saldırıp onu soğuk muşambanın üstüne yaka paça yatırırken, "Gözünü seveyim, yatağa git." diye yalvarıyor, Rumdum da etraflarında sıçrayıp ayaklarını yalıyordu.

On dakika sonra nefes nefese devrilince, "Keşke başımın altında bir yastık olsaydı" diye düşündü.

Sıcak soluklu birleşmelerinin üstünden on iki hafta geçmişti.Moloz'un sabahları kolunu kaldıracak mecali olmuyordu. Aralığın birinci günü, doksanıncı günüydü bu mutlu beraberliğin. Serçe doksan birinci sabahı görmeğe ömrü vefa etmeyecek diye korkuyordu. Kovalanan bir hayalet gibi kalktı. Soğuk suyla yıkandı. Çok sevdiği süzgeçli kahve kabına dostça bir bakış fırlattı. Bu ateşli geceyarılarında yeniden canlandıran sıcak kahve olmuştu. Ama bir daha kahve içmeyecekti bu çatının altında.

Rumdum musluğun altında uyuyordu. Kahve kokusu almağa hazırdı. Violet onu biradan kesip kahveye alıştırmağa çalışıyordu.

Serçe, şimdi kahve pişirip kadınla köpeği uyandırmak tehlikesini göze alamazdı. Violet'in önlük cebinde on dolarlık bir banknota sarılmış, üç yarımşar dolar buldu. Bu ihtiyarın sigortasından kalan son paraydı. Vicdanı sızlar gibi oldu. "Onu terkettiğimi öğrenince kendini öldürmezse, belki bir gün uğradığı bu şoku unutur." diye düşündü. Bu evden ayrılınca en fazla aradığı bir fincan sıcak kahve olacaktı.

Violet'in de yatağında gözleri faltaşı gibi açık yattığını, ama belki Serçe gitmekten vazgeçer diye kımıldamağa korktuğunu nereden bilecekti? Violet, "Daha fazla kalmaya kalkarsa, korkarım duygularını inciteceğim. Artık onu besleyemem." diye düşünüyordu.

Kapının usulca kapatıldığını işitti. Bir rahat soluk alarak öbür tarafına dönüp uyudu.

Serçe merdivenlerden inerken, "Zaten bu külüstür mahalleden kurtulmak isterdim hep." diye içinden geçirdi.

"Violet'le bir kış daha geçirsem ben de takvimin bütün yapraklarını koparmağa başlardım.

Frankie'nin kapısı önünden sessizce geçti. Artık Elveren'le konuşmanın bir yararı yoktu. Bir Polak aklına bir şey soktu mu, ne yapsan söküp çıkaramazdın oradan.Araya soğukluk girmişti bir kere. Frankie kendisine arkadaşı değil, arka taşı gözüyle bakıyordu artık.

Kulaklarında kalabalık caddelerin uğultusuyle çocukluğunun dar arka sokaklarına döndü. Atlı bir arabanın zor geçebildiği bu sokaklara gelince hüzünlü bir canlanma duydu yüreğinde.

Bu sokaklar hiç değişmezdi. İslahevinden ilk kaçışı üzerinden çok zaman geçmemiş gibiydi. Şimdi ve Violet'ten kaçıp bu sokaklara sığınmıştı gene. Çöp tenekelerinden yaldızlı çukulata ya da sigara kağıtları aradığı günler daha dün gibiydi.

Yaldızlı kağıttan sonra bira tapaları toplamağa başlamıştı. Bira tapaları epeyce para ederdi o günlerde. Bir kırmızı tapa beş adi tapaya bedeldi. Hele bir keresinde eşsiz bir hazine ele geçirmişti. Yeşilli turunculu, üstünde bir kartal resmi olan bir tapa. Böylesini kimsecikler görmemişti bütün mahallede.Aradan yirmi yıl geçtiği halde gözleri yerde hâlâ tapa arardı.

Bu sokakların sesleriyle görüntülerini bir doğa aşığının ormanın mırıltılarını tanıdığı gibi tanırdı. Sabahın erken saatlerinde sütçü beygirlerinin nal sesleri, bisikletle gazete dağıtan çocuğun gazetelerini büyük bir özenle yanlış kapılara bırakışı, ekmek kamyonundan yükselen taze ekmek kokusu Serçe'ye yuvaya döndüğünü hissettiriyordu.

Bir tekerlekli arabadan bir 'Tribune' gazetesi ve bir kamyondan iki tane çukulatalı çörek çaldı. Birini kendi yedi, birini bir sütçü beygirine ikram etti.

Öğlene doğru Meksika usulü biberli kuru fasulye satılan bir aşevinin avlusunda kendi başına oynayan bir küçük av köpeğini gözüne kestirdi. Yalnız boynundaki tasma elli dolar ederdi. Arkasına dönünce bir de ne görsün, goril azmanı gibi bir ahçı elinde koca bir et bıçağıyla durmuyor mu? Herif kimliğini kafasına kaydetmeğe çalışıyormuş gibi

dik dik bakıyordu. Serçe', 'kuçu-kuçuya' gülücükler ve tatlı sözler savurduktan sonra selameti sıvışmakta buldu. Anlaşılan minyatür golf kulüpleri ve çadır varyetleri gibi köpek hırsızlığının da altın günleri geride kalmıştı.

Uzun zaman Violet'le Frankie'ye yaslamıştı sırtını. Violet'in önlüğünden aşırdığı paralar suyunu çekince ne halt edecekti? Önünde uzun, soğuk bir kış vardı.

Dul Karı Wieczorek'in bilardo masası üzerinde kıvrılarak uyudu. Başının altına yastık yerine kasketini koymuştu. Dul Karı o kadar uzun zamandan beri duldu ki, saçlarını kestirmiş, bir bıyık salıvermişti. Çocuklardan biri önce kendisiyle iki kadeh içmişse, bilardo masasının üstünde uyumasına ses çıkarmazdı. Saat ikiye doğru Serçe'yi uyandırdı. Serçe öğleden sonrayı Pulaski sinamasında kovboy filmleri seyrederek geçirdi.

Sinemadan çıktığında ortalık günbatımı renklerine boyanmıştı. Rüzgar bir telefon direğine takılmış bir uçurtmayı sallıyordu sadece. Frankie hapse girdi gireli telefon tellerinde sallanan bu uçurtma gibi gönlü kırıktı Serçe'nin.

Cebinde sadece dokuz doları kalmıştı. Bu dokuz doları nerede kırka çıkarabileceğini biliyordu. Kippel'in kumarhanesinde önüne bir beş dolar koyup, açık poker oyununa oturdun mu işin işti. "Bu çıfıtları Allah'ın günü üterim, hele Yom Kippur bayramında iki kere üterim." diyerek kumarhanenin yolunu tuttu.

Köşedeki masaya oturdu. Dokuz tek dolarını on sekizmiş gibi gösterecek biçimde katlayıp önüne koydu. Burada pokeri yedi kağıtla oynuyorlardı. İkisi aşağı, dördü açık, sonuncusu kapalı. İki kapalı kağıdı kan kırmızı valelerdi. Açık kağıtlar arasında da akrabalarıyle birleşmeğe hazır bir üçüncü vale gözüne çarptı hemen. Üç valeyi bir araya getirdikten sonra Serçe'nin sırtı yere gelmezdi, bu gece. İskambilleri dağıtan adama baktı. Sıradan bir kerizciydi. Bu gece şans Serçe'ye güleceğe benzerdi. Bunca zamandır ters giden bahtı dönmeliydi artık. Ona düşen bu ıspanakları kerize kesmekti usul usul.

Ispanaklar yeni oyuncuya karşı tetikte duruyorlardı.

İnanılmayacak kadar saf görünüyordu. hepsinin gözü ısırıyordu onu. Ama kimse adını ya da onu nereden tanıdığını bulup çıkaramıyordu. Kippel'in oyuncuları Yahudilerdi. Bu herif de Yahudiydi ama nedense onlardan biri değildi. Soysuzlaşmış bir adamdı mutlaka.

Serçe, Frankie'yle düşe kalka birinci kuşak Polonyalılara benzemeğe başlamıştı. Ağırbaşlı Yahudiler gibi kulaklarına kadar bir fötr şapka giyeceğine, beyaz bol kasketini Polonya usulü çapkınca yana doğru eğik giyiyordu.Kippel'in müşterileri beyaz gömleklerle, koyu tenkli papyon kravatlar takarlardı. Bütün çevrede arasan bir tek cafcaflı boyunbağı bulamazdın. Gizli valeleriyle hepsine meydan okurken oyuncular birer birer elini görmekten kaçmağa başlamışlardı. Canı sıkılan Serçe sordu. "Ne oluyor? Bu dükkanda bir tek kumarcı yok mu kuzum?"

Yahudi boksörleri gibi Yahudi kumarcıları da her zaman savunmada güreşirlerdi. Güçlerini, kurnazlıklarını ve kağıtlarını toplayarak sonsuza kadar beklemek sabrını gösterirlerdi.

Bir yumruk, bir as, bir şans herşeyi altüst edebilirdi. Onlar için ikinci bir şans, ikinci bi avunma olamayacağını bilirlerdi. Uzun süre sürek avında kovalanmış hayvanın içgüdüsüyle felaket anında avcıya pençelerini göstermesini bilirlerdi.

Avcı için her gün birdir. Ama avlanan bir kez kaybetti mi bir daha belini doğrultamaz.

Onun için bu akşam da, yarın akşam da, her akşam da canlarını dişlerine takıp kazanmak zorundadırlar. Şansa bel bağlamak kovalayanın lüksüdür. Ama kovalanan zamanı iyi hesaplamak, kovalayanın çok önceden koyduğu bütün kurallara göre hareket etmek durumundadır.

"Bu Polak oyunu olsaydı, kimse geri çekilmezdi." diye düşündü Serçe.

Polonyalı şansa güvenir, Kazanma şansı ellide bir bile olsa gözü kara atılır oyuna. Bir de kazanırsa, kazanma heyecanı, kazanç sevinci kadar büyük olur.

Barcıdan borç alabildikleri sürece, hiç bir el kaybetmemiş gibi atışa devam ederler. Bir aydanberi durmadan kaybetseler bile... Yahudi geçen yılın kayıplarını

hatırlayıp bu elde kazandıklarını unutur. Polonyalı oyun zevki için, hayatının tekdüzeliğini unutmak için oynar. Yahudi başka zamanlarda başka şehirlerde babalarının kaybettiklerini kazanmağa çalışır. Yahudinin hayatı kumar masası dışında daha az can sıkıcıdır. Polonyalı borç harç içinde de olsa bütün gece kaybetmeği göze alabilir. Eninde sonunda kazanacağından emindir çünkü. Yahudi kaybetmeğe başladı mı dünyanın sonu gelmiştir onun için. Oyunda Polonyalı olmak daha eğlenceli, Yahudi olmak daha emindir.

Serçe üç valesi için koyduğu parayı bir dolara yükseltince iki oyuncu oyunu gördüler. Karşısındakiler tedbiri elden bırakmadan oynuyorlardı. Serçe onların korkup kaçtığını gördükçe potu yükseltiyordu. Bütün bu Yahudileri silip süpürmesi için bahtı açılmalıydı. Ama hırsla ileri atıldıkça hep kötü kağıtlar onu buluyordu. Külüstür ikililer, ciğeri beş para etmez üçlüler gelip de ona yamanıyorlardı. Baht olmayınca başta, ne kuruda biterdi ne yaşta.

- Oyunun sonunda elverene, "Sana üç dolar borçluyum arkadaş" dedi.

"Para bulup geri geleceğim hemen, yerimi kimseye verme sakın." Birisi, "Daha sabaha kadar çok vakit var." dedi. Serçe kapıyı bulmuştu bile. Ama orada irikıyım bir gözcü yakasına yapıştı." Baylara borcun var."

"Allah Allah, borcumu inkâr ettiğim yok. Adama borçlu olduğumu kendim söyledim demin. Para bulmağa gidiyorum. Nereye gidiyorum sandın?"

"Para çalmağa. Ama baylar bekleyemez."

"Öyleyse Kumarhane ödesin onlara." Sonra adamın kulağına fısıldarcasına, "Ben de erketeciyim. Bizler biribirimizi kollamalıyız." dedi.

Boksör kılıklı adamın arkasından biri, "Salıver, gitsin, Ju-ju." dedi. Bu ihtiyar Kipper'di, Güneyli bir senatör kadar olgun ve hoşgörüluydü. İhtiyar Kippel beş yüz dolardan aşağı paralar için bilek gücüne başvurulmasını istemezdi. "Dikkat et, bu delikanlı dolar oyununa oturmasın bir daha."

Ju-Ju, işini savsaklamadığını patronuna göstermek için Serçe'ye çıkıştı." Bir daha gözüme görünme, pis Yahudi."

Serçe, cepleri bomboş onuru fena halde kırılmış olarak kaçtı. "Bana bir de pis Yahudi diyor, utanmadan. Ya kendisi ne acaba, çıfıt, buradaki çıfıtların dik alası. Ancak bir çıfıt boğuntu yerinde iş bulabilir.

Acaba uçurtma hâlâ telefon tellerine takılı duruyor muydu?

Serçe, hâlâ küçük bir viskiyle bir bira ısmarlayacak kadar kredisi kaldığını umarak, Liman Meyhanesi'ne girdi. Yaşlı koca öleli Antek'in nezdinde itibarı çok düşmüştü.

Meyhanecinin duvara astığı yeni levhayı görünce veresiye isteyecek cesareti kalmadı.

Beleşçiler başka kapıya. Veresiye yok.

Arka masalardan birinden Şemsiyeci uyukluyordu. Onun kredisi Serçe'ninkinden de düşüktü. Kvorka Dayı kumar oynadığı için onu bir geceliğine tutuklatmış, sonra bir daha oynarsa bütün bütün kafese sokacağı tehdidiyle salıvermişti Şemsiyeci artık Frankie'nin elverenlik etmediği bir masaya oturursa ömrünü cezaevinde geçireceğine inanıyordu. Şimdi meyhanede uyuklarken düşlerindeki elverenin hayatını kurtaracak kağıdı kendisine uzattığını görüyordu.

Çoğu milyoner olan dört milyonluk bir şehirde on dolar bulmak, saman çuvalında bir iğne bulmaktan daha zordur bazen. Serçe tanıdık bir ayak sesi işitti. Kör Domuz ayaklarını sürüye sürüye yaklaşıyordu.

Domuz, Fiyaka Louie'nin ölümünden beri üstüne gelen yeni zengin havasını sürdürüyordu.

Serçe taburesinin üstünde dönerek, "Seninle konuşmak istiyorum, Koca Domuz." dedi.

Domuz hiç işitmemiş gibi gramofon dolabına gidip, bastonuyle sevdiği parçanın düğmesini aradı. Buldu sonunda.

Tek tesellim sensin,
Neşen sen, hayatım sen.

Serçe plak bitinceye kadar sesini çıkarmadı bir daha. Domuz hâlâ domuz gibi kokuyordu. Kocaman ayakları dar uzun, şık iskarpinlere sıkıştırılmıştı. Aralıkta bir bara değil,

ağustosta at yarışlarına giderken giyilmesi uygun düşecek iki renkli iskarpinler, Louie'nin iskarpinleri. Serçe onun bu ayakkabılarla uzun, karanlık merdivenlerden inişini hatırlıyordu. "Adamın çoraplarına bile konmuş." diye geçirdi aklından. Domuzun elleri kir içindeydi ama tırnaklarına manikür yaptırmıştı. Sevdiği havayı dinlerken tezgah üzerinde eliyle trampet çalıyordu. Şarkı bitince Serçe, Domuz'a yaklaştı."Bana pis bir onluk toslayıver, Domuz kardeş." diye kulağına fısıldadı.

Domuz manikürlü parmaklarını biraz daha oynattıktan sonra Serçe'ye karşılık vermek tenezzülünde bulundu. "Şimdiye kadar siz çaldınız ben oynadım. Bundan sonra biraz ben çalayım da siz oynayın."

"Eski çamlar bardak oldu, Koca Domuz. Eskiden bir hata işledikse kusura bakma. Frankie artık hava basamıyor bana. Onun yüzünden Zero'nun yerinden kovuldum, kapı dışarı edildim, yaka paça. Eski bir dosta yapılır mı bu?"

Domuz, kovalanılan bir adam tavrıyle sır verir gibi fısıldadı, "Bu sıralarda Zero'nun yeri hiç tekin bir yer değil. Oradan uzak dursan iyi edersin."

"Senin de orada kahveyle sigara satmağa ihtiyacın kalmadı, her halde. Dünyalığı doğrultmuşa benzersin, Domuz kardeş."

Kör Domuz, "Bazen bir kör de çıkarının nerede olduğunu görebilir." diye övündü.

Kör Domuz çıkarını Louie'nin bıraktığı bir çanta dolusu küçük kahverengi şişede görmüş olmalıydı. Domuz'un şişman suratını inceleyerek, "Bazan körlerin kulağı da delik oluyor." dedi Serçe kocaman kansız dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi, Domuz'un. Koltuklarının kabardığı belliydi.

"Demek Elveren seni başından attı?"

"Kirli bir gömlek gibi hem de. Aşağılık bir herif muamelesi yapıyor bana."

"Kippel'in kumarhanesinde çalışsana, erketeci."

"Kippel'in kumarhanesinde mi? Bana göre yer değil Domuz. O düzenbaz çıfıtların boğuntu yerinde ne işim var? Orada çalışacağıma meşru bir yere kapılanırım, daha iyi."

"Benimle çalışan parasını peşin alır. Öyle aldatmaca filan yok bende."

Serçe'nin yüreği hafifçe daraldı. "Bana on papel ödünç veremez misin? O aklından geçirdiğin iş, benim tarzım değil."

Domuz soğuk soğuk," Keyfin bilir, erketeci." dedi. Dönüp gitmeğe hazırlandı. Serçe umutsuzca değneğe sarıldı.

"Bu gece yatacak yerim yok Domuzcuk." O anda Domuz'un kendisini aramak için Liman Meyhanesi'ne geldiğini, ama kendisi ondan bir şey isteyinceye kadar domuzuna konuşmadığını sezdi. Keşke Frankie'yi o kadar çekiştirmeseydi..

"Her teslimatta iki dolar veriyorum. Daha fazlasına gücüm yetmez." dedi. Domuz Moloz'un can havliyle bastonuna sarılmasından başka karşılık almayınca kirli cebinden temiz bir paket çıkardı. Daha temiz eller sarmış olmalıydı bu paketi. "Hasta arkadaşlarım var. Hastaya şifa verecek bir ilaç götürmek sevaptır." dedi.

Serçe'nin bir viskiyle biraya ihtiyacı vardı. Ama Domuz bunu anlamazdan geliyordu. Serçe'nin dili damağına yapışacaktı nerdevse.

"Bu hastanın ilaca fena halde ihtiyacı var. Sıcak kanlı bir taze diyorlar. Sana minnettarlığını göstermek isterdi bir diyeceğim yok. Ama önce on papeli al elinden. Buraya getir. Satış için iki papelini alırsın. On papeli Antek'e bozdururum. Adamın parasını içetmez o. Sorgu sormak da adeti değildir. Sana duble viski de ısmarlarım. Yanımdan ayrılmazsan on ikiye kadar sen de on papeli doğrultursun."

"Çok uzak mı Koca Domuz?" Kendini çok uzaklarda hissediyordu. Ama bir gecede bir adamın talihi bundan daha ters gidemezdi ya. Tellerde sallanan uçurtma tekrar gözünün önüne geldi.

"Benim için uzak ama gözü gören bir adam için iki adımlık yer.Kosciusko oteline kadar gidivereceksin. Ben arka masada beklerim."

Küçük ilaç paketi, çentik çentik meyhane tezgahının üstünde ikisinin arasında duruyordu. Domuz bastonun yuvarlak sapıyla paketi Serçe'ye doğru itti. Frankie bu kadar inatçı olmasaydı, bu işler başına gelmeyecekti. Hep Frankie'nin kabahati. Frankie bunları öğrenince bu kadar hainlik ettiğine pişman olacaktı.

Kör Domuz bastonun sapına gümüş renkli kalay kağıdı

sarmıştı. O sıcak, kör eller kağıdı lağım rengine çevirmişti. Domuz, "Elveren bugün burada seninle alay ediyordu." dedi "O seni desteklemeyeli meteliğe kurşun atıyormuşsun. Zindancı Violet'in yanına yerleşince Serçe'nin işleri büsbütün sarpa saracak, dedi."

Serçe sözünü kesti." Herkesin ne dediğini anlatma bana. O pis şişeyi ver bakalım."

"Oda numarası 315 B. Yan kapıdan gir. Asansöre bin."

Serçe beyzbol kasketini gözlerine kadar indirdi.Onda bu gece bu şans varken bir de Kvorka Dayı köşebaşında yakasına yapışırsa.

Ama köşebaşında sadece gazete satan sakat adam vardı. Başına Daily News gazetesinden yapılmış bir başlık geçirmiş, koltuk değneğine dayanarak, "Graziona asıldı!" diye haykırıyordu.

Serçe, hep asanlar, hep asılanlar bulunduğunu düşündü acı acı. Köşe, gazeteci, akıp giden arabalar, sallanan sokak lambası içini ürpertti nedense.

Kırmızı ışık yanarken karşıya geçti. Cortez'e giderken dükkan vitrinlerine yakın yürüyor, yarım pabuçlarının incelmiş tabanlarıyle soğuk kaldırımın pürüzlerini hissediyordu. Violet'ie ilk kez karı koca diye kaydoldukları oteldi bu. Eşya olarak yanlarında bir çöp bile getirmemişlerdi.

Aralığın ilk dolunayı sarı bir öfkeyle parlarken bir pişmanlık duygusu yüreğini sarıverdi. Öyle geceler bir daha geri gelmezdi.

Durup bir sigara yakarken, "İçimde birini aldatıyormuş gibi bir suçluluk duygusu var. Sanki bir şeyler olacakmış gibi içim sıkışıyor. Hayırdır, inşallah." dedi.

Yan kapıdan küçük, aydınlık lobiye girince asansörcü onu çağırdı.

Serçe kaçıncı kata çıkacağını söylemedi. Ama asansörcü üçüncü katta durdu, sanki bu hırpani kılıklı, beyzbol kasketli küçük adamın başka bir kata gitmesi olanağı yokmuş gibi. "Geri git Serçe, geri git yoksa bir daha kurtuluş yok senin için." der gibiydi. Ama kafesli asansörden, uzun kırmızı halılı lobiye gidilebilirdi ancak.

Bir kapıyı arıyormuş gibi yavaş yavaş yürüyor ama

asansör kapısının kapanmasını bekliyordu, elindeki şişeyi herhangi bir yere atmak için. Asansörün niçin hareket etmediğini anlamak için dönüp arkasına bakınca, o gözleri velfecri okuyan asansörcü 315 B'yi göstererek bir sivil polis edasıyle buyurdu. "Kapıya vur."

Felce uğramış gibi kapıyı çalmağa korkuyordu. Ama halıda ayak sesleri duyunca dışardakiler onu içerdikelerden fazla ürküttü. Bir üniforma gözüne çarpmıştı. Kapıya vurmak için elini kaldırdı.

Ama vurmasına lüzum kalmadan kapı kendiliğinden açıliverdi.

Frankie.

Saçlarının dibi terlemişti. Çok çok hasta görünüyordu. Serçe kekeledi:

"Kime geldiğimi bilmiyordum." Frankie onu içeriye çekti, kapıyı güm diye kapattı. Moloz'un cebinden paketi aldı. Titreyen parmaklarıyle açtı. Serçe hâlâ masumluğunu tanıtmağa çalışıyordu. "Azizler beni çarpsın ki Frankie, senin için olduğunu bilmiyordum. Bu işin içinde bir katakulli var diye korktum.

"Her zaman çok çabuk korkarsın. Ödlek herifin birisin zaten. Şıringayı ver bana. Nerdeyse keçileri kaçıracağım."

Şıringa, radyatörün üstündeki bir sigara kutusunda duruyordu. Serçe şıringaya dokunmağa korkuyormuş gibi kutuyu getirdi. Frankie kanı harekete getirmek için kolunu sallıyordu. Ama bacaklarında mecal kalmamıştı. Yatağın kenarına çöküverdi. Gömlek kolunu kıvırmağa çalışırken parmakları titredi. "Kolumu kıvırıver Solly," dedi. "Başım fırıl fırıl dönüyor."

Serçe kolu düzgünce kıvırıp geri çekildi. Şimdi gitmek istiyordu. Frankie'de ad koyamadığı bir koku vardı. Frankie yeşil yeşil kokuyordu. Hem o pis mereti kullanırken görmek istemiyordu Frankie'yi.

Frankie, "Kendi başıma yapabilecek miyim, bilmiyorum. Beni yüzüstü bırakma. Bu defacık olsun yanımda kal." diye yalvardı.

Ama Serçe'nin gözlerindeki korkuyu görünce sırıtacak gücü buldu kendinde.... "Sen de benim kadar hasta görünüyorsun. Belki senin de bir iğneye ihtiyacın var. Bu ikimize de yeter. Haydi beraber yola çıkalım seninle."

"Benim evimin yolundan başka yola gitmeğe niyetim yok." dedi Serçe sanki evi varmış gibi.

Frankie küçük cam borudaki morfini kibrit alevine tuttu. Ama eli öyle titriyordu ki kibrit alevini düzgün tutamıyordu. "Erit Tanrı'nın şifalı ilacını erit," diye Serçe'ye yalvardı. Arka üstü uzandığında çıplak kolu yanında boş bir çuval gibi sallanıyor, abajurun ışığı altında gözleri çukura kaçmış gibi görünüyordu. Geniş alnı ter içindeydi. Boynu acıyla öyle gerilmişti ki bütün kanı çekilmiş gibi görünüyordu.

Bir ölü boynu.

Morfin kapsülü eriyince Serçe sordu, "Şimdi ne yapacağım Frankie?"

Frankie küçük, kuru tiryaki öksürüğüyle öksürdü." Kolumu bağla."

Serçe ayakucunda duran boyun bağını alıp çıplak pazılarını bağladı.

"Daha sıkı." diye yalvardı. Frankie "Bütün gücünle sık."

Mengene kadar sıkı olunca, Serçe boyunbağının sarkan ucunu aldı ve Frankie'nin gözyaşlarını sildi. "Çok terliyorsun." dedi onu utandırmamak için.

Frankie burnuna hava çekti. Ter ya da gözyaşı farketmezdi onun için, yeter ki şu hastalık dinsin.

"Seni bu durumda görmek beni kahrediyor." demekten kendini alamadı Serçe. "Sanki artık Frankie olmaktan çıkmışsın."

Frankie garip bir yumuşaklıkla, "Frankie olmak benim için en güç şey artık." dedi. "Boyuna kendimden uzaklaşıyorum. Onun için şu iğneye şiddetle ihtiyacım var. Azıcık kendime geleyim diye. Ama her defasında daha uzaklara gidiyorum. Kendimi bulmam daha güç oluyor. Koca Domuz fiyatları öyle artırıyor ki, her seferinde artık Frankie olmak elvermez bana. Bay Hiç olup çıkacağım eninde sonunda." Serçe'ye merakla baktı." Zaten ben de kimimki, Solly?"

Artık kendisi de bilmiyordu.Serçe'nin daha önce hiç duymadığı bir sesle, "Çavuş Mc Gantic'le tanış." dedi. "Altın kollu olduğu için kendisine çavuş şeritleri taktılar. Şu kolumdaki kırmızı iğne yerlerini görüyor musun? Bizim

gibi çavuşlar bugünlerde kollarına böyle şeritler takıyorlar. İşte böyle icatlar çıkardık yeni yeni. Ben kimim, sen kimsin? Kim kim artık?"

"Bilmiyorum, Frankie."

"Bildiğin bir tek şey varsa onu söyle bari."

"Bildiğim bir şey olursa söylerim, Frankie." Serçe Frankie'yi dikkatle süzdü. Gene rol mü kesiyordu? Yoksa gerçekten öğrenmek istediği bir şey mi vardı.

"Öyleyse şunu söyle bana. Bazı kediler neden böyle eşinir?"

Serçe bunu da bilmiyordu. Frankie'nin neden böyle sorular sorduğunu anlayamadı bir türlü. Frankie komik bir şey söylemiş gibi gülüp duruyordu. Çıplak kolu çok beyazdı. Damarlarında hiç altın kalmamış gibiydi.

"Sen kalp ağrılarını bilirsin, Serçe. Bunu inkar etmem. "Frankie derin bir soluk alarak sözüne devam etti. "Kaygıya, üzüntüye her zaman aşinalığın vardı. Ama neden hayattan kâm almasını öğrenmiyorsun. "Tekrar gülmeğe başladı ama bu öyle zoraki , öyle yapmacıklı bir gülüştü ki, sonunda gözyaşlarına dönüştü. Frankie korkunç bir umutsuzlukla sarsıla sarsıla ağlıyordu. "Kendine gel Frankie." Serçe az daha tokatlayacaktı onu kendine getirmek için.

Frankie kendini biraz toparladı. Kolunun tersiyle alnındaki terleri sildi. Serçe'yi pohpohlamağa başladı. Serçe onun sesindeki yapmacıklığı iyice seziyordu şimdi. "Sen yalnız kalp ağrılarını bilmezsin, Solly. Başka şeyler de bilirsin. Eski bir hurdacı morfin diye kıvranırken ona yardım etmek de elinden gelir. Bir küçük iğne yapmak nedir ki senin için." Sarhoş gibi başını sallıyordu. "Uuuy! Başım fırıldak gibi dönüyor. Ana damarı bul da canıma can katılsın."

Dağınık yatağın üstünde yeni bir iskambil destesi dağılmış duruyordu. Serçe, "Formdan düşmemek için kendi kendine iskambil açıyor, herhalde." diye düşündü. "Bilmem damarı bulabilecek miyim Frankie, bu iş benim alanımın dışında."

Ama Frankie'nin soğuk eli, bir cerrahın eldivenli eli gibi damarı bulmasına yardım etti. "İşte orası. Bastır. Şimdi."

Frankie damarı çıkarmak için yumruğunu sıktı iyice.

Dirseğinin üstünde küçük, iltihaplı bir çıkıntı belirdi. "Mc Gantic operasyonu." diye mırıldandı.

Serçe, kanın hafifçe sıçrayan morfini pembeye boyadığını gördü. İğneyi bastırırken kendi gözleri görmez olmuştu. "Sanki yüreğine bastırıyormuşum gibi." diye düşündü. İğneyi çektiğinde dirseğe kadar kan süzüldü.

Frankie bitkin yatarken göz kapakları titriyordu. Ama solgun yanaklarına hafifçe renk gelmeğe başlamıştı, kanla karışmış solgun morfin gibi.

Gözlerini açmadan, "Rengim nasıl?" diye sordu.

"Rengin iyi. Ama bu mereti alırsan kağıt dağıtamazsın. Sağlam göz, sağlam bilek gerek bu işte, derdin. Unuttun mu?"

Morfin etkisini göstermeğe başlamıştı. Bacağını kaşıyarak, "Artık kumarhanede çalışıyorum." diye karşılık verdi Frankie. Sesine bir güven, gözlerine parlaklık, yüzüne canlılık gelmişti. "Sana dememiş miydim, haftada yüz elli dolara davulculuk yapacağım. Krupa, müzisyenler kulübün de beni arayıp duruyormuş. Her halde St. Wenceslaus'da nasıl davul çaldığımı işitmiş olacak. O gece herkesi hayran bırakmıştım. Belki teklifini kabul ederim. Hele elindeki iş nasıl bir işmiş göreyim de."

Kemikli elleriyle dizlerinde trampet çalarak bir şarkı mırıldanmağa başladı.

Serçe, "Çok haklısın. Seni ucuza kapatmalarına meydan verme." dedi. "Belki orkstra şeflerinden bana bir iş ayarlayabilirsin. Bu iş benim alanıma girer."

Frankie esneyerek, "Gel de sırtımı kaşı." dedi. Moloz sırtını uzun uzun kaşıdıktan sonra, "Yüz kere söyledim. Bu benim son iğnem." diye ekledi. Sonra kendisi ayak bilekleriyle ayak parmaklarını kaşımak için eğildi.

"Sonra?" diye sordu Serçe.

Frankie eğildiği yerden başını kaldırarak sordu. "Artık fena kaptırdım kendimi bu dalgaya, değil mi?"

Doğrulup dalgınca, yatağın üstündeki iskambil kağıtlarını topladı. Gözleri gecenin kıyısız sularına dikilmiş gibiydi. Kağıtları karıştırarak, "Korkarım sana bir orkestrada iş bulamam, Solly." dedi. "Olsa olsa bir gözcülük bulabilirim."

Serçe, tekrar Frankie'nin dediklerini ciddiye almağa

başlamıştı. "Erketecilik gibi bir iş mi? Bu gece yaptığım işi yapmaktansa ona çoktan razıyım. Bu gece yaptığım işi yapmaktansa hükümet kapısında bile çalışmağa razıyım."

"Erketecilik gibi bir iş değil, daha çok gözcülük. Galiba Kızılderilileri gözlemek diyorlar bu işin adına. Senin için biraz değişik ama çabuk öğrenirsin."

"Ne olursa olsun, razıyım Frankie. Violet'le ayrıldık. Ne yapacağımı kim söyleyecek bana?"

"Zor bir iş değil, Solly. Yarın ilk işin karşıdaki dağa tırmanmak olsun. Orada gözcülük eder, Kızılderililerin geldiğini görürsen ülkeye yeni yerleşenlere koşup haber verirsin. Sakın iş başında uyuklama."

Bunun bayağı bir şaka olduğunu anlayınca Serçe çok bozuldu. Ama bozuntuya vermemek için, "Yenilerde böyle bir iş açıldığını ben de öğrendim. Ben de radyo dinlerim." dedi. Artık sadece Frankie'nin kendisine morfin parasını vermesi için bekliyordu.

"O gece Louie'yi kimin soyduğunu söylemek için fırsat varelinde." dedi kendi kendine. Ama artık Frankie'nin ne düşündüğü önemli miydi? Gitmek için ayağa kalktı.

Frankie, "Gitme." diye yalvardı.

"Gitmem gerek. Sanki her an aynasızlar kapıya yüklenecek gibi bir duyguya kapılıyorum." diye içinden geçirdi Serçe.

Frankie birden elindeki iskambillerle Serçe'nin burnuna vurdu. Serçe yerine oturuverdi. "Sana ne oluyor Frankie? Deli misin nesin? Artık senin kahrını çekemem."

"Sen bunu çoktan haketmiştin Serçe."

"Sana anlatmağa çalıştım, ama dinletemedim Frankie. Louie meselesinde günahıma giriyorsun. Parasını alan ben değilim. Ben olsaydım her zamanki gibi bölüşürdük seninle. İster inan ister inanma."

"Parasını kimin aldığını biliyorum pek ala. Ama gene de dayağı hak etmiştin."

"Ben kaçtım, sen yakalandın. Bunu kabul ederim. O zaman kötü bir şey yaptığımı biliyorum. Ama senin Zero'nun merdiven aralığında korktuğun gibi ben de korkmuş olamaz mıyım? Bir sabıkam daha kaydedilirse başıma gelecekleri bilmiyor muydun? Beni kefaletle bile salıvermezlerdi bir daha. Benim de korkmak hakkım

olduğunu kabul etmiyor musun? Bu hakkı tanımıyor musun bana?.

Frankie başını salladı. "Onun için de değil."

Serçe, Frankie'nin elindeki iskambillere baktı. "Artık beni itip kakamazsın."

Frankie elindeki iskambillere pat pat vurdu. "Sana neden vurdum, biliyor musun? Kodesteyken 'Kupa kızı' oynamıştık da benden beş on şamar alacağın kalmıştı."

Serçe şaştı kaldı. Kodeste oyun oynadıklarını bile hatırlamıyordu.

"Bana bak, Frankie. Burada oturup burnumu kırmanı bekleyecek değilim. Kırılması gereken bir burun varsa o da seninkidir." Eliyle koltuğun yanındaki cam kül tablasını kavradı.

Hiç korkmuyordu. Hayatında ilk kez Frankie'ye korkmadan bakabiliyordu. İkisinden biri alttan alacaksa bu kendisi olmayacaktı.

"Eski çamlar bardak oldu, Frankie." dedi.

Frankie sırıtmağa çalıştı. Teslim bayrağını çeker gibi iskambilleri yatağın üstüne serdi. "Belki de Kupa Kızı oyununu sen kazanmıştın. Bilmiyorum. Nedense öyle kalmış aklımda. Bu ara aklımdan neler neler geçiyor, bilsen." Frankie durmadan abuk sabuk konuşuyordu. Sanki susarsa aklını oynatmaktan korkar gibiydi. "Sen dünyanın kaç bucak olduğunu bilir misin. Solly?"

"Bilirim, Frankie."

"Bilmezsin, bilmezsin.Bunu yalnız tiryakiler bilir, bunu yalnız çekenler bilir. Solly, otur lütfen."

Frankie'nin gözlerindeki ışık donmağa, yanaklarındaki pembelik solmağa başlamıştı. On kuruş dilenen bir dilenci gibi 'lütfen' demişti. Serçe bir avuç toz yutmuş gibi oldu. "Konuşup içini dökmekle ferahlayacaksan, bu seferlik seni dinleyeyim. Çünkü sen benim en mert arkadaşımdın." dedi. "Senin derdin ne yiğenim?"

Frankie avucunun içine öksürdü. "Benim hikaye şöyle. Solly. Aylarca, aylarca bu meretin yanına bile yanaşmadım. Sırtımda koca bir maymun taşırken morfin miktarını sıfıra indirdim. Bu alışkanlığı yenmem gerekiyordu, yendim." Bu öyküyü şimdi anlatmazsa bir daha hiç anlatamayacakmış gibi nefes nefese konuşuyordu. "Artık öyle yenmişsin ki

hastalığı iğneci sana bir meteliğe iğne yaparım, yeni gelen ilacı denemek istiyorum dese, güler geçersin. Şurada dolu bir şırınga emrinizde, deseler dönüp bakmazsın bile. Ama üç hafta sonra uykundan uyanırsın. Ortalık karanlıktır ama gece gibi değildir. Gündüz vakti de değil, şırınga vakti gelip çatmıştır sadece. Gittikçe büyüyen bir dalga gibi üstüne üstüne gelir. Dalga bu otel kadar büyür de seni yutar sonunda. Sen boğulmamak için çırpınırsın. O anda ana, kardeş, arkadaş hatta karı dinlemezsin. Bütün istediğin bir an için bir yere tutunmaktır. Öyle hastasındır ki herkes vızgelir, herşey vızgelir.

"Kimse o kadar hasta olup da yaşayamaz, Solly. Kusmak istersin kusamazsın.Kan ter içinde kıvranırsın. O sırada birisi bir musluk açar. Akarsu sesi büsbütün alt üst eder mideni. İçindekileri çıkaramazsan ölecek gibi olursun.

"Bir an için nerede maraz olduğunu bilemezsin. Ciğerlerin dağılacak, ya da başın çatlayacak gibi gelir sana. Başım derken hayalarına vurur sancı. Buram ağrıyor, şuram ağrıyor derken her tarafın mahvulur. Şuram ağrıyor diyebilsen mücadele edip başa çıkabileceksin. Ama acıyan yerine parmak basamazsın. Bir dakika sonra öleceğini sanırsın. "Sarı saçlarını gözlerinin önünden kaldırdı. "İşte o kadar." dedi. "Halden anlamayanlar bu bir irade meselesi diyorlar. Değil . O kadar büyük irade yoktur yeryüzünde. O kadar büyük irade sahibi olduktan sonra insan değil Hazreti İsa olursun, Tanrı katına yükselirsin. "Koltuk altlarındaki terleri yastık kılıfıyle silmeğe başladı. "Bana getirdiğin o şişenin içinde ne vardı, biliyor musun Solly?"

Serçe bilmiyordu. Frankie onun bilmediğini biliyordu.

Frankie'nin gözlerinde Serçe'nin büsbütün yabancısı olduğu, kurnazca, kadınımsı bir bakış vardı.

"Mini minnacık bir maymun getirdin bana şişenin içinde. Şişenin içine sığabilecek kadar ufacık tefecik bir şey. Şimdi mini mini maymunumun nerede olduğunu biliyor musun?"

Frankie gibi, durgun, sakin bir adamın, durmadan bir ruh halinden öbürüne geçmesi Serçe'yi hem şaşırtıyor, hem de ürkütüyordu.

Frankie'nin nabzına göre şerbet vermek için, "Senin maymun pek minicik herhalde, benim gözümden kaçtı."

dedi.

Frankie, "Ama artık büyüdü." dedi bir zafer edasıyla. "Sen orada otururken büyüdü büyüdü, kocaman bir herif oldu. Kara kıllı kocaman bir maymun. Bütün ağırlıyle sartıma abanıyor. Nereye gitsem onu sırtımda taşıyacağımı biliyor çünkü. Başka kimseye muhtaç olmayayım diye artık hep bana arkadaşlık edecek. Onu görebiliyor musun, Solly?"

"Biraz uyumağa çalışsan Franike."

Ama Frankie kurulmuş bir saat gibiydi. Zembereği boşalıncaya kadar onu dinlemekten başka çare yoktu.

"Bazı haftalar ağırlığı biraz azalıyor. O zaman daha az besliyorum kendisini. Bir ara sıfıra indirdim morfini. O zaman küçük maymun açlıktan öldü. Mapusanede gömdüler onu. Ne komik şey değil mi?"

"Bana hiç de komik gelmiyor, Frankie."

"Ama geçen hafta sırtıma bindiğinde her zamankinden de ağırdı. Nerede bu kadar semirmiş acaba?"

"Bu başka bir maymun olmalı Frankie."

"Onu görebiliyor musun?"

"Sanırım biraz seçer gibi oldum, Frankie."

Frankie birden bire kurnazlaştı. "Senin de onu küçük bir gezintiye çıkarmanı istiyorum,Solly. Şişede iki dirhemlik daha morfin var. Sen bana iğne yaptın. Ben de sana iğne yapacağım. Eskisi gibi can ciğer kuzu sarması olacağız. Birlikte hırboları soyacağız. Öyle çabuk mandepsiye getireceğiz ki andavallıları, bu işin kimin yaptığını çakamayacaklar. Antek'in meyhanesinde arka masaya otururuz gene. Gülmekten kırılırız. Kimse neye güldüğümüzü çakallayamaz. Geçmişe mazi, yenmişe kuzu deriz. Artık karıştırmayız eski hesapları. Ne dersin Solly? Benden sana bir ikram. Ne olduğunu anlarsın da, daha geniş görüşlü olursun bundan sonra."

"Kendi derdim kendime yeter, Frankie. Bir de bunu çıkarma başıma."

"Dünyada o kadar çok dert, o kadar çok kasavet var ki, hepsini bir araya getirip bir kocaman tertte eritmek daha iyi olmaz mı? Borç almak gibi bir şey. Büyük bir borç aldın mı bütün küçük borçları temizlersin."

"Benim o kadar çok derdim yok, Frankie."

Frankie, kendini de, Serçe'yi de, başka herkesi de küçümseyen bir gülüşle güldü. Serçe, bir de Louie Fomorowski'nin böyle güldüğünü hatırlıyordu. "Sende dert tümen tümen, Solly, Benimkiler senin dertlerin yanında solda sıfır kalır. Benim dertlerim bitmek üzere, oysa seninkiler daha yeni başlıyor."

Frankie ellerini şakaklarına bastırdı. Kafasını toparlamaya çalışıyor gibiydi.

"Domuz seni neden buraya gönderdi dersin? Buradan çabuk git, Moloz. Seni kapıda görür görmez anlamıştım niçin gönderildiğini. Haklı olup olmadığımı anlamak için seni oyaladım burada. Ama artık umurumda değil, haklı mıyım haksız mı?"

Serçe bir şey anlamamıştı ama hissetmişti. Elini kapının tokmağına uzattı ama tokmak kapının öbür tarafından döndürüldü. Kapının otel anahtarıyla açıldığını fark etmemişti bile. İçeri öyle hızlı girdiler ki Moloz kapının kendisine çarpmaması için geri çekildi.

Bednar, Kvorka'nın arkasında duruyordu. İkisi de sivil giyinmişlerdi. Elleri boştu.

Bednar sırtını kapıya dayadı. Kvorka'ya, "Şıringayı al, çavuş." dedi.

"Şimdi Domuz'un seni niçin yolladığını biliyorsun." diye herkesi alaya aldı Frankie. "Bu defa benimle birlikte geliyorsun, Moloz."

Bednar elini Moloz'un dar kemerine geçirdi. "Hem de bu sefer daha uzun kalacağını umuyoruz."

Frankie, esneyerek ayağa kalktı. Yatak çarşaflarını lime lime eden Kvorka'ya baktı. "Kutsal Meryem! Şu polisin haline bak" diye güldü. "Bir şırınga teslim edene hâlâ on altı dolar ikramiye veriyorlar mı? Başkomiserimle bölüşürsünüz gayri. Radyatörün üstündeki kutuda, burnunun dibinde Kvorka Dayı. Daha kurumadı bile."

Bednar, "Ayağa kalk Elveren." diye azarladı onu. "Küçük bir gezintiye gidiyoruz."

Otelin bekleme salonunda kaykılmış oturan bir bilardo oyunbazı, iki sivil polisin iki dümenciyi götürdüğünü görünce yerinde doğrulup, karakola götürülmelerine yardımcı olmak istedi. Ama Bednar küçük kervanını kimsenin dikkatini çekmeden yan kapıdan polis arabasına

bindirdi. Hiç tanıksız, uzaklaştı araba. Bu Bednar'ın tanık bulunmasını isteyeceği bir tutuklama değildi.

Polis arabası köşeyi dönerken, Serçe sakat gazetecinin hâlâ gazete sattığını gördü.

Karakola giderlerken Frankie, morfin daha yeni keyfini getirmiş gibi durmadan atıp tutuyordu. Büyük bir orkestrada davul çalacaktı. Zero'nun kumarhanesini satın almıştı. Dört masa daha ekleyecekti salona. Yarış haberlerini de sıcağı sıcağına getirtecekti bundan sonra. Bednar'a, "Artık kazancımız yolunda" dedi. Kvorka, "Yavaş gel, biz hâlâ senden yanayız Elveren." deyince ona hangi karakola nakledilmek istediğini sordu.

Yeni bir Nash araba alıyordu. Boşanıyordu. Sophia'yı iyi bir hastaneye yolluyordu. Her iş yoluna girince de evleniyordu tabii.

Birden karşısında oturan Moloz'un korkudan donup kalmış olduğunu fark etti.

"Her zaman dediğin gibi bu kölüstür mahalleden kurtulacağa benzersin" diye alay etti onunla.

Serçe çok korkmuş da olsa yiğitliğe bok sürmedi. "Ben her zaman sözümün eriyimdir, Frankie," dedi acı acı.

Davavekili Zygmunt'un ay gibi yuvarlak yüzüyle, ay gibi parlak gülüşü sorgu odasını Frankie için aydınlattı. Ama bu ışığın zerresi bile Moloz'un payına düşmedi. Zygmunt Frankie'nin kolunu sıkıca kavradı. Frankie öbür eliyle cüzdanına sarıldığını sandı bir an için.

Zygmunt bir kolunu Frankie'nin omuzuna atarak Başkomisere sordu, "Bu arkadaşımızı bu gece kefalete rapten tahliye edebilir misiniz?" Frankie işlerin yoluna girdiğini sezdi.

Zygmunt daha sözünü bitirmeden Bednar, "Bu akşam bu arkadaş için yüz dolar kefalet isterim. Ama ona malı satan için mahkeme kararı versin."

Frankie, dumanlı kafasıyla, "Bednar'ın asıl Moloz'a tuzak kurduğu anlaşılıyor." diye düşündü. Bednar'ın Solly'ye böyle kanca takması için çok önemli bir neden olmalıydı. Mahkeme en azından bin beş yüz dolarlık kefalet isterdi Serçe'yi salmak için.

Zygmunt usulca Frankie'nin koluna yapışarak,Bednar'a

"Biz sadece Mr. Majcinek'le ilgiliyiz." dedi. Frankie dumanlarını dağıtmak istiyormuş gibi başını salladı.

Taksim Sokağına dönerlerken Zygmunt, "Hiçbir üzüntün olmasın, Frankie." dedi. "Başkomiserin emri üzerine sana kefil oldum. Zor durumdaki çocuklarını gözetir Başkomiser."

Frankie gerçekten şaşmıştı. "Hâlâ onun çocuklarından biri olduğumu bilmiyordum. İşsiz güçsüz adamın biriyim artık." Başı zonkluyordu.

Zygmunt , "Sen iş aradığını söylemedin ki." dedi, "Zero'nun iddiasına göre sen onu yüzüstü bırakmışsın. Ama tekrar elverenlik yapmak istersen Komiser sana bir kumarhanede iş bulur."

"Hem kodeste yatıp hem de nasıl iş görürüm?"

"Kodeste yatmayacaksın." dedi Zygmunt kesinlikle. Bu işten bu gece yakanı kurtaracaksın. Yargıca ilk defa morfin kullandığını söylersin. Birinci defa suç sayılmaz. Kötü bir davranıştır, ama suç diye kabul edilmez. Başkomiser yardımcı olacak, merak etme."

Frankie pişmanlıkla sordu, "Başkomiser, Solly'ye de yardımcı olacak mı?" Moloz'u artık yeteri kadar üzmüştü.

"Moloz'un durumu başka." Zygmunt bunu müşterisine çıkışırcasına söylemişti.

Işıklar değişirken durduklarında Frankie, Zygmunt'a, "Belki benim üstüme vazife değil ama, Bednar belirli bir köşede morfin satan herifi arıyorsa onu ele geçirmediğini söyleyebilirim." dedi. "Moloz, Gold'un mağazasındaki o feci düşüşünden beri Zero'nun kapısında müşterileri içeri almaktan başka bir şey yapmadı."

Garip bir sessizlik oldu. Zygmunt boğazına bir şey takılmış gibi yutkunuyordu.

"Morfini o teslim etti. Başkomisere bu kadarı yetiyor. Moloz'u ele geçirmek için çoktan beri bekliyordu."

Frankie nedenini bilmeden Zygmunt'a içerledi. "Satıcıyı yakalamak için tuhaf bir gece seçmiş Bednar. Asıl satıcıyı yakalamak istemediği anlaşılıyor." Frankie karanlıkta körlemesine bir çıkış kapısı arıyor, ama bulamıyordu. Feci şekilde kapana kıstırılmış gibi bir duygu vardı içinde. Bu duygu gittikçe kuvvetleniyordu. "Anlaşılan kolayca örtbas edilemeyecek bir suçla Moloz'un yakasına yapışmak

istedi. Domuzu yakalamak istese eliyle koymuş gibi bulurdu onu."

"İnce eleyip sık dokuyorsun, Frankie. Biraz uyusan iyi edersin. Bu akşam kendinde değilsin. Yarın sabah konuşuruz." Zygmunt Frankie'nin koluna rüzgâr gibi hafifçe dokundu.

29 numaralı sarı kapının önünde, Zygmunt, Frankie'nin elini sıkıp, "Merak etme, Elveren hâlâ dostların var" dedi.

Sonunda doğru bir şey söylemişti. Frankie şimdi ancak iki dostu olduğunu biliyordu.

Biri şehri örümcek gibi saran tren yolları ağında, öbürü de demir parmaklıklar arasında kaybolmuştu.

Sophia pencerenin yanındaki iskemlesinde uyuyordu. Saatin akrebiyle yelkovanı bir isteka gibi dümdüzdü. Üçe çeyrek vardı. Sophia'yı uyandırmadan yatağa yuvarlanıverdi.

Bir saat uyuduktan sonra biri kendisine sesleniyor gibi geldi. Ama gecenin bütün alışılmış sesleri kesilmişti. Ne bir çocuk sesi, ne bir sarhoş narası...

Sophia'nın iskemleden kalkıp yerine samanla doldurulmuş bir oyuncak maymun bıraktığını gördü. Şakacının birisi maymunun gözleriyle ağzını vişne çürüğüne boyamıştı.

Kendisine dik dik bakmasına aldırmayarak savaş ceketini giydi. Kolunun hâlâ yırtık olduğunu görerek müthiş utandı. Demek Molly sözünde durup dikmemişti kolunu. 'Affedersiniz, Stash'ın yılbaşı partisine gidiyorum' diye mırıldandı. Herkes baloyu terketmişti. Holde bir masanın üstüne abanmış bir kadın gördü. Kadın başını kaldırdı. Bu Molly'ydi, fitil gibi sarhoştu.

Sokaktaki rüzgarın şiddetlendiğini duydu. Molly, John'a dönmüş olmalıydı. Uykusunda küfredip öbür yanına döndü. Düşler dalga dalga geliyordu.

Molly'nin kirli elinin yanında iki yapma papatyayla süslenmiş kirli bir şapka, bir de kirli dolar vardı.

Demek, çoktan beri kendisini orada bekliyordu. Yeni bir haber, yeni bir umut bekliyordu. Oysa kendisi her zamanki gibi on parasız, her zamanki gibi kaçak, her zamanki gibi dövülmüş ve yardımına muhtaç karşısına çıkıyordu. Onu

memnun etmek için papatyalara dokundu.

Molly gözlerini kaldırınca çok yıpranmış olduğunu gördü. Onu tanımayacaktı neredeyse. İçi derin bir pişmanlıkla doldu. Kadın hâlâ parmaklarını şefkatle okşuyor, hâlâ bütün bu başına gelenler için kendisine sitem etmiyordu.

Papatyalar için özür diledi. "Bu çiçekler çoktan soldu."

"Sen de solmuş bir çiçeğe benziyorsun, Molly. "Bunu öyle bir tatlılık ve içtenlikle söyledi ki, Molly kendisi için hiçbir şeyin değişmediğini her zaman onun çiçeği olacağını anlamış olmalıydı.

Sophia'nın soğuk, şişman elini elinin üstünde hissederek odasının karanlık duvarları arasında uyandı. Kafasında morfinin ufak bir izi kalmıştı sadece. Omuzlarına bir battaniye örterek pencerede oturdu. Boş tren raylarına bakarak şaşılacak bir umursamazlıkla, "Kütük Kafa, Louie meselesini aydınlatmaya çalışıyor" diye düşündü.

Hayır, Domuz'un morfin şişesini Moloz'a vermesi bir rastlantı değildi. Bednar'ın Serçe'yi sıkı sıkı tutarken kendisini kolayca salıvermesi de bir rastlantı olmaktan uzaktı.

"Asıl istediği Moloz değil. Moloz'u ne yapsın? Zaten kim ciddiye alır elin Moloz'unu? Kütük Kafa, onun Louie'yi kimin öldürdüğüne tanıklık etmesini istiyor. Böylece çözümlenmemiş bir cinayetin yükü Bednar'ın sırtından kalkmış olacak. Bölge Polis Amiri, Kütük Kafa'yı herhalde sıkıştırıyor bu yüzden. "Frankie'nin ayakları suya ermişti sonunda

Ama Moloz sıkıştırılmaya ne kadar dayanabilirdi? Haftada iki gece uykusundan uyandırılıp başka bir karakola sevkedilmeye ne kadar katlanabilecekti?

"Ya morfin satmak yüzünden hapis yatacak, ya da beni ele verecek. Ben onun yüzünden kodeste pinekledim, şimdi benim yüzümden çile çekmek sırası onda. Bunu anlaması gerek.

"Solly, ütü işinde düşünmeye fırsat bulamadan kaçtığını söylemişti. Şimdi düşünmek için dünya kadar zamanı var. "Moloz durumu Frankie gibi açık seçik görünceye kadar Başkomiser hiçbir şey yapamazdı.

Frankie, "Hele dur," dedi kendi kendine. "Moloz'un ne

yaptığını öğreninceye kadar sabret. Beni yüz dolar kefaletle salıverdi. Sanki kaçmamı istiyor herifçioğlu."

Ona vakit vardı daha. Şimdi kaçar da Zygmunt'a yüz doları ödetirse, durmadan kaçmak zorunda kalacaktı. Yüz doları doğrultuncaya kadar Taksim Sokağına dönemezdi bir daha.

Başkomiserin adamları Kuzeybatı Yakasındaki bütün kumarhanelerde kolunda iğne izleri olan, gözü şehla bir Elveren arayacaklardı.

Sırtında gece elbiseleri, dudağında küçük sarı bir bıyıkla büyük bir orkestrada davul çalarken görüyordu kendini. Pulaski sinemasındaki filmlerde gördüğü gibi döner bir sahnede çalan ünlü bir orkestra'da Carmen Bolero'yla birlikte alkışlanacaktı. Kısa çoraplı, yeni yetme kızlar onu görünce kıyasıya alkışlayacaklardı.

"Kendime Jack Duval gibi bir ad takarım." Sonra fantezisi kendi ağırlığı altında çöküverdi." Jack McGantic, desem daha uygun düşer."

Komşulardan biri musluğunu açtı. Bunu başka musluklar izledi. İkinci katın bütün muslukları çekirge gibi ötüyorlardı şimdi.

Kaçmak için çok erkendi. Moloz dayanır da kendisine ihanet etmezse, kaçmaya hiç lüzum kalmayacaktı. Yanında bir şırınga bulundurmaktan başka bütün suçlardan temizlenmiş olacaktı. Zygmunt onun da bir çaresini bulurdu herhalde. Erkenden kaçmaya başlarsa son koz oynanmadan oyun kaybedilmiş sayılırdı. Önemli olan son kâğıttı. Ama yüreği şimdiden firar yolundaydı. Kendisini kimsenin bulamayacağı bir çıkmaz sokağa dalıp saklanmak istiyordu. Çavuş McGantic'ten başka kimsenin bulamayacağı.

Sorgu odasında hep aralıkta sanırsınız kendinizi. Işık çok yüksekteki tek bir pencereden süzülür içeriye. Bu pencereyi ancak itfaiyeciler temizleyebilir. Kirli camlardan geçebilen ışık hep kış solgunluğu verir odaya.

Tavanın ortasından sarkan ampul de pusludur. Herkesi nefretle süzen hain bir göz gibi parlar durur.

Polis arabalarının meyhanelerden topladıkları karakolluklar burada alakonur hücrelere sevkolunmadan önce.

Buraya gelenler de yalanın bini bir parayadır. Yalanın kuyruklusunu mu istersiniz, elli ayaklısını mı?

Bir günah çıkartma hücresi gibidir burası. Yalancıların mumu yatsıya kadar yanar. Ne kadar yutulmaz yalanlar söylerlerse, itirafları o kadar derinden olur.

Burada papazdan, anadan, avukattan, doktordan arkadaştan, yargıçtan saklanan gerçek sonunda adamın diline vurur. Yirmi yıldır aynı yastığa baş koyan çiftler burada birbirlerini tanırlar gerçek yüzleriyle. Burada yalanların kalın kabuğu çatlar.

Kimisi pişmanlıkla, kimisi gururla, kimisi utançla, kimisi bıyık altından gülerek aynı sözü söyler bu kurşuni renkli odada: Çok geç!

Burada suçlar da imal edilir, kanunun işine geldiği gibi, şundan bundan, çerden çöpten, bir deste kirli iskambilden, dibi çıkan bir çantadan, ya da küçük kahverengi bir ilaç şişesinden.

Serçe Saltskin'i elinde sımsıkı tuttuğu bir beyzbol şapkasıyla buraya getirdiler. Tek başına bir hücreye kapattıkları zaman, "Şimdi hapı yuttum!" dedi.

Bütün gün tutuklulara paketler, haberler, tartışmalar ve gözyaşları getiren kızkardeşlerin, sevgililerin, anaların, karıların seslerini işitiyordu.

Yaşlı bir taksi şoförü, Gracie'si kendisini görmeye geldiği için övünüyordu Serçe'ye.

"Gracie sözünü tuttu. Beni görmeye geldi. Koridordaki masadan öteye geçmesine izin vermediler ama bağırdı bana, "Hâlâ seninleyim, Dewitt." Çifte gerdanlı, perişan saçlı, yaşlı bir yosma kendisine koridordan seslendi diye dünyalar onun olmuştu. Başı ağrıdan çatlasa da, avukatı iki yüzlü de olsa, ona bir yıldan on dört yıla kadar da verseler gam yemezdi artık.

Serçe'yi arayan soran yoktu. Pantolonunun önü yarı iliklenmiş, bütün gece oturup nöbet beklediği tabureye, böcekler üşüşmesin diye paslı bir tenekeden gazyağı döken gardiyandan başka.

Bir koyunkafalı gardiyan, bir de Kütük Kafa Bednar.

Başkomiser, Moloz'u sorgu odasında o kadar uzun bekletmişti ki, sonunda içeri girince Moloz'un ayağa fırlamaya davrandığını, sonra somurtarak oturduğunu için

için sevinerek gördü.

Işık kirli pencereden süzülerek geliyordu. Sorgu odası her zaman aralık ayındaydı.

Kütük Kafa, Serçe'ye hemen, "Elindekileri masaya aç da görelim, erketeci." dedi? Ama kendi elindekileri göstermeye hiç niyeti yoktu. Moloz elinde kasketiyle, sanki Bednar'la hoşbeş etmeye uğramış da canı sıkılınca kalkıp gidiverecekmiş gibi oturuyordu.

Bednar, "Sana gömlek gibi uyacak on dokuz yirmi yıllık bir hüküm giydiririz, Solly. " dedi. "Bu kavga çıkarmaya, ya da cam çerçeve indirmeye benzemez. Öyle yirmi otuz günle kurtaramazsın yakanı. Seni Harrison kanununa havale ederiz. Hükümetin elinden kurtuluş yoktur."

Serçe protesto etti. "Aç karnına yaylım ateşine başlama Alla'sen. Bu sabah bir bana kahve vermediler koca koğuşta."

"Yeni usulümüz bu. Önce konuşursun. Sonra karnın doyar. Bu kere yaptığın işin farkında mısın sen?"

"Farkında değilim. Az buçuk müskirat almıştım. Böyle kanuni bir mazeretim vardı yani. Ne yaptığımı bilmiyordum. Ama ne olursa olsun beni beslemek zorundasınız. Bu sabah bir bana kahve vermediler koca koğuşta."

"Madem ne yaptığını bilmiyordun, aklın başında değildi demek. O zaman seni tek başına bir odaya kapatırız. Bunu mu dokunduruyorsun,Solly?"

"Aç olduğumu dokunduruyorum."

"Tımarhanede her gün yemek verirler adama."

Serçe ciddi ciddi açıklamaya başladı, "Bak, bunu yapamazsınız bana. O kadar da deli değilim. Tam aklım başımda olmadığı için Harrison kanunu karşısında gayri-mesulsüzüm. Ama tımarhaneye kapatılacak kadar da kaçık değilim. Bu sabah bir bana kahve vermediler koca..."

"Senin mide durumunu merak etmiyorum, kafa durumunu merak ediyorum."

"İşte, sen orada çuvalladın Komiser efendi. İki sikoloji doktorundan rapor almadan bana bir şeycikler yapamazsın. Benim için birbirine uygun rapor verecek iki doktor bulabilirsen alnını karışlarım. Geçen defaki gibi benim kulunç altımda olup bitenleri aydınlatacağım diye

birbirlerine girecekler. Ben de kendimi dışarda bulacağım. O zaman da ilk işim bir hamburgerciye gitmek olacak. Açlıktan geberiyorum."

Bednar, "Biraz daha konuş bakalım. Söyleyeceklerini işitelim." dedi.

"Söyleyeceğimi söyledim." diye karşılık verdi, Serçe. "Ne zaman yemek yiyoruz?"

"Belki hiçbir zaman. Mahkemeye hep aynı mavalı okuyamazsın. Bu savunmanı eski bir kilim gibi ayağının altından çekeriz. Apışıp kalırsın."

Serçe, kasketini elinde evirip çeviriyordu.

Komiser konuşmaya devam etti, "Biraz geri zekâlı olduğun için şimdiye kadar yaptıklarını hoş gördük. Polisleri güldürürsün her zaman, onun için seni fazla tartaklamazlar. Ama senin geri zekâlı olmadığını ta işin başından beri beliriz. Bu senin numarandır. Ama iyi numaradır. Burada iyi numaralara da sık rastlanmıyor son zamanlarda." Eski günlerin herkes için sona erdiğini belirtmek için sustu burada. "Ama artık ileriye vardın. Yok köpek hırsızlığıymış, yok sarhoş olup hır çıkarmakmış, böyle şeylere göz yumuyorduk. Gold'un mağazasında gangsterlik tasladığın zaman da Zygmunt seni ucuz kurtardı. Zaten o kadar zıpırca bir iş için bir adamı hapiste çürütmeye kimin gönlü razı olur? Ama bu sefer Sam Amcanın sakalına yapıştın. Ne akıllı ne deli tanır amca, güme gidersin."

"Güme gitmek istemiyorum."

"Ben de seni yollamak istemiyorum. Bana ne faydası olur? Bir adamın bütün sabıkalarını bir araya toplayıp, artık müebbetsin, güle güle, demek güzel bir şey mi?"

"Müebbetlik değilim ben."

"Bir ceza daha yedin mi işin tamam."

"Demin kendin de söyledin, bu devleti ilgilendiren bir iş. Öbür cezalarımla birleştirilemez. Hem de bu mereti ilk defa kullanmak kötü bir davranıştır ama suç sayılmaz. Sen de beni büsbütün aptal yerine koyma başkomiserim. Benim de bildiğim bir iki şey var."

"Sen kullanmıyordun malı, satıyordun." dedi Başkomiser. Dirseklerini masasına dayadı. Elleriyle yüzünü kapadı. Serçe, Başkomiser kendisine gülümsüyor sandı bir an için.

Bu iş bir an önce bitse de kurtulsaydı. Başkomiser tekrar başını kaldırdı. Gülümsediği filân yoktu?

"Sen avukat olmalıymışsın Solly." dedi. "Senin bildiğin bir iki şey var. Elveren'in de bildiği bir iki şey var. Sen Fomorowski'yi kimin öldürdüğünü biliyorsun. O da ütü dalgasında kimin kendisini yüz üstü bıraktığını biliyor. İşte aynı nitelikte iki suç. Gold'un mağazasını soymaya kalktıktan sonra bir de Nieboldt'un mağazasına dalıyorsun."

"Ben orada değildim."

"Frankie senin orada olduğunu söylüyor. Frankie senin bu işi başına açtığını söylüyor."

Serçe, fazla boi yakası içindeki ince boynunu gerdi. Şapkası elinden düştü ama fark etmedi. Bednar bekliyordu.

"Frankie ne zaman söyledi bunu?"

"Henüz söylemedi. Biz kendisini yakalayıp soruncaya kadar da söylemeyecek. Şimdi senin yerinde oturan o olsaydı söylemez miydi sanki? Ya kendi canın kurtaracaksın, ya onunkini. Yasen, ya o, Solly."

"Fomorowski'yi kimin öldürdüğünü bilmiyorum."

Başkomiser içini çekti. Yeniden işe girişmeliydi. Ne yapması gerektiğini Serçe'nin kafasına tam sokuyorken, o kalın kafa almamıştı bunu.

"Bak, Solly. Deviete karşı işlediğin iki suç var. Otomatik olarak bunlar birleşir, ömrün boyunca hapiste, çürürsün. Müebbetlik kanunu sen de benim kadar bilirsin. İstersen bu cezaya katlan. Ergeç arkadaşını ele geçiririz, katil suçundan. Ama bu işte gecikmemizin kimseye hayrı dokunmaz. Şu anda Fomorowski işinin temizlenmesi bazı kimselerin yararına olur. Onun için sana bir fırsat veriyoruz. Bize yardım et, satıcılık işinde kütüğe kaydedilmezsin bile. Belki halkın huzurunu bozmak gibi bir kulp uydururuz bu işe. Artık dersini öğrenmiş olarak tekrar sokakta bulursun kendini."

"Ben sokaktayken Frankie nerede olacak?"

"O da on sekiz aya kadar gelir sokakta bulur seni. Sözüme güven. Onu yakalamak ne kadar uzun sürerse, o kadar çekeceği var elimizden. Onu bize en kısa zamanda teslim etmekle ona hayatında en büyük iyiliği etmiş olacaksın."

Bu on sekiz ay çok uzun sürecek gibi geliyordu Serçe'ye.

"Frankie'ye iyilik etmek istemiyorum." dedi. "Zaten kızgın bana."

"İyi ya, onunla arayı düzeltmen için büyük fırsat. Louie'nin parasını kim aldı, Solly?"

Serçe bulanık bir karşılık verdi. "Louie başına vurularak öldürülmüş, dediler. Şimdi bir fincan kahve içebilir miyim, Başkomiser?"

"Bunu başkasından işitmedin Solly. Oradaydın."

"Ben Zero'nun yanındaydım. Sonra kahve içmeye gittim. Ben kahvemi karıştırırken Louie'yi temizlemiş olacaklar. Zero'yla neden konuşmuyorsun?"

"Zero'nun bu işte suçu yok. Zero temizdir. Louie'nin nasıl öldürüldüğünü söyle, sen de tertemiz çık buradan. Zero'nun yanında çalışmanı sağlarım yeniden. Bu yardımın karşılıksız kalmaz. Anlaştık mı?"

Serçe sessizce, "Ben elimi kana bulaştırmadım." dedi.

Başkomiser yeni bir açıdan saldırıya geçti. "Seçim yılında çözülmemiş bir cinayetin kayıtlarda ne kötü göründüğünü bilemezsin." dedi, bir meslek arkadaşıyle dertleşen pratik bir politikacı gibi. "Cumhuriyetçi bölge komiserleri, amirimizi suçlayan el ilanları dağıtıyorlar. Bu cinayeti işleyen onun adamlarından biri değilse neden suçluyu yakalamıyormuş? Louie'nin çok borcu vardı,Solly. Hatırlı kişileri tanırdı. Şimdi bunlar polis amirini sıkıştırıyorlar. Ben de seni sıkıştırıyorum. Louie'nin o kadar çok borcu vardı ki, şimdi seninle ben sabaha kadar otursak sayamayız. Louie'nin üstündeki parayı kim aldı, Solly?"

Serçe kasketini düşürmüş olduğunu fark etti, ama aramadı.

"Şüpheciler senden tarafa uzatıyorlar parmaklarını. Louie'nin üstündeki para kendisinin değildi. Bu parayı kim aldı?"

"Benden şüphelenemezler."

"Senden şüpheleniyorlar demedim. Sen oradaydın demek istedim." Başkomiser ayağa kalkıp Serçe'nin iskemlesinin arkasına geçti. Ellerini onun zayıf omuzlarına koydu. "Sen benimle amirden yana olursan sırtın yere gelmez. Şöyle temiz, sessiz bir kumarhanede çalışırsın.

Başın belâya girmez, çünkü arkanda biz varız. Kosciusko otelinde bir odan olur. Canın kadın istedi mi telefonu açıp emret, iki tane birden göndersinler. Yemek yemek için dışarı çıkman bile gerekmez. Telefonu açıp emret, bir porsiyon en âlâsından şişlik göndersinler."

"Ben şişlik sevmem,başkomiserim."

Başkomiser ısrar etmedi. Moloz'un gözlüklerini sildiğini gördü. Adam ölesiye hasta görünüyordu. Ellerini omuzundan çekti. Omuzları titriyordu. Bir adamın titrediğini hissetmek hoşuna gitmezdi.

Sonra bir eşyaya bakıyormuş gibi Moloz'a baktı. Çelik kelepçe gibi sert bir sesle, "Kasketini al yerden. " dedi. "Ya benim suyuma göre gidersin ya da seni Mr. Schnackenberg'e veririm. Ucuz kurtulmaman için ben de mahkemede bulunacağım."

Bu sırada odanın dışındaki bir adam kendisini tutuklayan iki polisle pazarlık ediyordu. "Siz beni rahat bırakın. Ben de sizi rahat bırakayım."

Serçe, duvara sıkıştırılmış,kendisini kovalayan adamın bir sonraki hareketinin ne olacağını kestirmeye çalışan ürkek bir sokak köpeğine benziyordu.

"Beni çarmıha geriyorsun,başkomiserim." diye yalvardı.

Başkomiser şaşaladı. "Ben mi seni çarmıha geriyorum?" Hiç de bu açıdan bakmamıştı bu işe. "Ya başkaları bana ne yapıyorlar sanıyorsun?"

Serçe son sözünü söyler gibi, "Ben hapse girmeye razıyım," dedi.

Pulaski sinemasındaki filmde Chester Morris de böyle söylemişti.

Bednar da aynı filmi görmüş de kendi rolünü biliyormuş gibi, "Kendine iyi bir avukat tut çocuğum." dedi. "Sana her türlü yardım yapılsın isterim. Çünkü her türlü yardıma ihtiyacın olacak."

"Şimdi kahve içebilir miyim, başkomiserim?"

Başkomiser günah çıkarmaya ihtiyacı varmış gibi başını ellerinin üstüne koymuştu. Serçe onun uyuma taklidi yaptığını garip bir huzursuzlukla gördü.

Ona Makine Frankie demiyorlardı artık. Kerizciler bir

morfinmanın kendilerine iskambil dağıtmasından hoşlanmıyorlardı. Artık derli toplu bir adam gözüyle bakamıyorlardı ona. Bazen bir yabancı gibi görünüyordu. Bunu gözlerinden okuyordu. Ama nedense umurunda değildi. Zero'nun yanında uzun zaman kalamayacağını hissediyordu.

Bednar'ın Moloz'u konuşturmaya çalıştığı Zero'nun yerinde de duyulmuştu. Ama onun direnişini kırdığı yolunda bir haber yoktu. Frankie, Zero ile Havagazcı'nın aralarında bahse tutuştuklarına tanık oldu. Havagazcı Serçe'nin hiç konuşmayacağı üzerine para koymuştu. Ama Havagazcı'nın bugüne kadar herhangi bir bahsi kazandığı görülmüş müydü? Frankie, "Şemsiyeci Serçe üzerine bahse girinceye kadar bekleyeyim bari." diye düşündü." O zaman tabana kuvvet kaçarım."

Odası, Liman Meyhanesi ve Zero'nun yeri arasında huzursuzca dolaşıyordu. Odaya tahammül edemiyordu, bütün gün Antek'te içecek kadar parası yoktu, Zero'nun yerinde ise iğreti duruyordu artık.

Elveren morfin alıyor,diye fısıldanıyordu kulaktan kulağa. Toplum dışına itilivermişti hemen. Yeni elveren, Frankie'nin yanlışlıkla iskambilini ters çevirip oyununu bozduğu genç adamdı. "Kuşkapan" lakabıyle anılan delikanlı. Frankie masaya oturup oyun oynamak isterse, kerizciler ona yer açıyorlardı. Hatta fazla yer açılıyordu onun için. Sanki frengiliymiş gibi yanına yaklaşmaktan korkuyorlardı. İğneye dadanan adam kardeşin olsa bile yabancıdır senin için, morfin almıyorsan.

Kendisiyle konuşanların sesinde acımayla karışık bir korku seziyordu. Zero, Serçe gibi kapıda erketecilik yapmasına izin verdi gene de. Gecede beş dolar,biraz da bahşiş alıyordu. Her gece Frankie'ye parasını verirken gözlerini kaçırarak, "Kippel'in kumarhanesini denedin mi?" diye soruyordu Zero. Frankie omuzlarını silkiyordu. Bunda anlaşılmayacak bir şey yoktu. Serçe kendisini ele vermeden başka bir yerde çalışmasını istiyordu.

Frankie, şüphe altında olduğunu bilmiyormuş gibi davranmaya çalışıyordu. Bu beş dolara fena halde ihtiyacı vardı. Her gece kumarhane kapandıktan sonra yarısını Louie'nin eski odasında iğne yaptırmak için harcıyordu.Kör

Domuz'a iki buçuk doları bozuk para olarak verir, Louie'nin fiyakalı boyunbağlarından biriyle kolunu sıkarak, Meuze kıyısından çalıp getirdiği şıringayla morfini zerkederdi damarına. "Sadece beni uyutsun yeter." derdi Domuz'a. "Zevkinden geçtim. Artık sadece hastalanmamak için alıyorum morfini."

Domuz yalancıktan şaşırmış görünürdü. "Sen bu işe tövbe ettin sanıyordum."

Frankie donuk kış ışığında yenilgiyi kabullendi. "Yokuş aşağı inerken yokuşun sonuna geldin mi, senin de sonun geldi demektir."

Her gece Zero'nun kapısını beklerken bu son bekleyişi gibi geliyordu ona. Her gün, bu Sophia'yla geçirdiğim son gün, diye geçiriyordu içinden. Acaba Sophia bir bozuk düzen içinde olduklarını ne zaman fark edecekti? Belki çoktan biliyor da mahsus renk vermiyordu. Belki kendisinin kıvrandığını gördükçe yüreği yağ bağlıyordu. Az sonra utandı karısı için böyle şeyler düşündüğüne. Sophia biliyorsa hemen, bilmiyorsa öğrenmeden önce kaçmalıydı.

Ama her gelen gece, onu Zero'nun kapısında buluyordu. Acaba Serçe Saltkin adını duyacak mı diye bütün konuşmalara kulak kabartırdı. Bütün öğrenebildiği şuydu. Moloz karakoldan karakola sürükleniyordu hâlâ. Onu hiçbir karakolda kendisini ele vermeyeceğine inanmak istiyordu.

Her sabah korkular içinde uyanırdı. "Bugün, Bednar çocuğu konuşturacak."

Ama bir dirhemlik morfin için kıvranmaya başlayınca, tutuklanma tehlikesi karşısında bile kaçmayışının nedenini itiraf ederdi kendine. Safari'nin üstündeki odadan uzaklaşmaya korkuyordu. Bednar da buna güveniyordu herhalde.

Kumarhanenin dolu olduğu, Zero'nun artık kimseye kapı açılmasını istemediği bir gece yangın merdivenine yaslanıp tren yolunun göğe vuran ışıklarını seyretti. Şehrin kocaman çelik yüreği korkuyla çarpıyor gibiydi.

Şehir ışıkları cumartesi gecesinden pazar sabahına kadar kiralık yataklarda sevişirlerdi, çelik yürekli şehrin acımasız geceleriydi bunlar.

Neon ışıkları altında solgun yüzlü çocuklar dolaşırdı.

Bu çocuklar için geceyle gündüz arasındaki fark, asma köprülerden geçen tren altındaki daracık sokakların ışığı ile çırçır fabrikalarındaki bodrum katı ışığı arasındaki fark kadar azdı.

Frankie, bunun için Moloz'dan kendisine kadar bu mahallede büyüyen bütün çocukların başka biri olmak için çırpındıklarını düşündü. Bir delikanlı akordiyon çalıp köşebaşında birkaç kuruş topladı mı kendini bir müzikal komedi yıldızı farzeder, bir komşu kızı bir tren gişesinde biletçilik buldu mu meslek kadını olur çıkardı. Taksim Sokağında kimse adi bir dalavereci değildi.

Taksim Sokağında artık Noel çamları satılmaya başlanmıştı. Ama sabahlar ne huzur ne de neşe getiriyordu Frankie'ye. Sadece kilise çanları, gemi çanları, mavna çanları, nehir çanları, itfaiye çanları çınlıyordu kulağında. Bir de batıya, güneye kuzeye, doğru koşan trenlerin ardı arası kesilmeyen düdükleri.

Serçe'nin kodeste canı sıkılıyordu. Buraların Frankie' siz hiç tadı yoktu. Yalnız bitişikteki hücrede taksi şoförü, bir yandan Gracie'siyle övünür, bir yandan sayısız zaaflarını sayıp dökerdi.

"Wabash sokağında kime sorsanız bilir beni. Otelin köşesinde taksim durur. Gracie bana sandviç getirmiş, ama kibrit getirmeyi unutmuş. Gardiyandan istesem verirdi. Ama şimdi onu uyandırmak istemiyorum. Bugün bana bedava telefon ettirdi, tirilim deyince. Ama sabah nöbetçisinde iş yok. Bir papelini almadan telefonun yanına yaklaştırmıyor adamı."

Serçe kendi derdine yanıyordu. Taksiciyi dinleyecek hali yoktu. "Bednar bana bütün yardımların yapılmasını istermiş.Acaba ne demek istedi herifçioğlu."

Ama adamın ne demek istediğini biliyordu için için.

Taksi şoförü, "Yarın çıkıyorum." dedi yüksek sesle. "İlk işim Riyalto'daki varyeteleri seyretmek olacak. Babam ömründe bara mara gitmemişti, toprağı bol olsun. Yalnız ilâç dolabında küçük bir şişe saklar, bunun iştah şurubu olduğunu söylerdi. Annem evlendiklerinden ancak yirmi yıl sonra bunun viski şişesi olduğunu keşfetmiş. Cumartesi geceleri halinde bir tuhaflık sezerdim, derdi bizim kocakarı.

Bana iki cigara toka etsene asker."

Serçe, Taksi şoförünün dövmeli kolunu parmaklıklardan uzattığını gördü. "Ben asker değilim." dedi. "Ehlâk düşüklüğü yüzünden orduda çürüğe çıkarılmıştım."

Şoför uykuda ya da uyanık olan herkese sesleniyordu.

"Benim Gracie'yi görmelisiniz, has karıdır. Hilesi hurdası yoktur. Ama benim sicilim de iyidir. Ömrümde bir postacıyı dövmedim. Ömrümde bir vatmana el kaldırmadım. İki sigarayı iki yaprak sigarasıyla değiştirmek istiyen var mı?" Hiç içki içmeyen bir yargıcın karşısına çıkmış gibi konuştu biraz ezilip büzülerek, "Adım beş vukuata karıştı efendim. Ama tam iki yıl kızkardeşimin çocuklarına baktım. Bu da lehime kaydedilecek bir noktadır. Bir keresinde zar oyununda yüz seksen kayme kaybettim. Üç ay geceli gündüzlü çalışıp ödedim. Öder ödemez bir arkadaş yüz on dolarımı yürütmesin mi? Gene gece deme, gündüz deme çalış çabala. Benim küçük kadın da beni destekledi sonuna kadar, neme lâzım. Ara sıra pembe vücudumun küçük bir parçasından başka bir şey istemedi. Dewitt, hem ak gününde hem kara gününde seninleyim, dedi. Ben de aklı başına gelsin diye sundurmadan aşağı ittim kadını."

Serçe, "Ben de kaybolmuş köpekleri bulurum." dedi. "Bir Leh tazısı satın almak ister misin?"

Şoförün kimseyi dinleyecek hali yoktu. Makineli tüfek gibi konuşmaya devam etti. "Haspam bana gücensin istiyorum. Ama ne yapsam güceneceği yok. Bana sigara getiriyor. Ama madem ki sonuna kadar sadık bana, neden kibrit getirmeyi unutuyor? Karı milleti hep böyle midir? Bi defasında onu taksiden aşağı attım. Azıcık burnunu çekiştirdi. Sonra topallaya topallaya yanıma geldi. Keşke biraz daha hızlı itseymişim karıyı, ama bana yüklemek istedikleri suç gülünç. Ömrümde bir postacıya vurmadım."

O sırada gardiyan yaklaşıp Moloz'un hücresinden içeri baktı loş ışıkta gözlerini kısarak. "Kaç kişi var orada?"

"Bir" dedi Serçe.

Gardiyan onu tanıdı. "Sensin demek. Başkomiser, bir avukatla görüşmek istiyorsa söylesin, hemen sağlarız diyor." Sonra Dewitt'in hücresine yaklaştı. "Bütün gece avaz avaz bağıran herif sen misin?"

Şoför ürkekçe yalan söyledi. "Hayır, efendim. Burda

oturmuş kayınbiraderimi bekliyorum."

"O da kim?"

"Savcının yanında, hafiye çavuşudur."

"Hangi savcının?"

"Cumhuriyet savcısının."

"Ulan sen kime yutturuyorsun? Sen serserinin, pezevengin birisin. Bir kayınbiraderin varsa o da pezevenktir. Siz ailece asılzadesiniz."

Şoför öfkeyle kalktı. Nefes almak için gömleğinin üst düğmesini koparark yakasını açtı. Başını demir parmaklıklar arasından uzattı.

"Aileme hakaret ediyorsun ha! Peki numaran neymiş, öğrenelim. Ben seni buradan apar topar yollatmasını bilirim. Hele Kocagöz John gelsin buraya. Cumhuriyet Savcısıyla birlikte canına okuruz, namussuzum. Beni başka karakola sürdürmeğe de kalkma. Boşuna zahmet olur. Her yerde dostlarım var benim. Kocagöz bu işi şahsen eline alsın da gör.Kişiyi aşağılama ve hakaret diye bir şey işittin mi?.Şimdi yaptığın odur işte! Birleşik Devletler Anayasasını bilir misin?"

"Baba yasasını bile bilmem. Herif hasta diye işitmiştim. Ayaklanınca bana haber ver..." Hücrenin önünden uzaklaştı. Biraz ilerde, "Bu zırtapoz bağırıyor, sanmıştım." dedi.

Serçe, DeWitt'i tekrar gardiyanın üstüne saldırtmak için kışkırttı.

"Bu kadar da haksızlık olur mu canım? Sen de bir insansın eninde sonunda. Koşulların kurbanısın ama gene de bir insansın."

DeWitt efkârlı efkârlı, "Ben bi bok değilim." dedi. "Bahtı kara, on para etmez, bir insan bozuntusuyum. Ama Gracie nas karıdır."

"Aranızda demir parmaklıklar olmasaydı, o gardiyan seninle öyle konuşamazdı." diyerek küçük adamı pohpohladı Serçe.

"Ben ömrümde kimsenin hakkından gelememişimdir. Bilgiç geçinen ama aslında bi bok bilmeyen hödüğün biriyim. Aşağının bayağısı, illet herifin biri. Serserinin dik âlâsı."

"Gene de pezevenk demeye hakkı yoktu sana. Bir köpek

satın almak ister misin?"

"Uyuz bir kedinin bitlerini bile alamam."

"Sana bitlisini satmam." dedi Serçe. "Bitlerini ayıklayıp onları da ayrı satarım."

DeWitt, "Onu bilmem,bitsiz it kabul etmiyorum." diye kestirip attı sonunda.

Tozlu saatler yavaş yavaş geçiyordu mapusanede. Serçe ışıkların arttığını, yayıldığını, bütün binayı kapladığını gördü. Yemek zamanında yemek arabası tıngırdaya tıngırdaya geldi gitti. Frankie'yi, onun altın kolunu düşündü Serçe.

Bednar bu kolu bükmenin yolunu arıyordu.

Gardiyan bir sarhoşu boynundan sürükleyerek getirdi, bir hücrenin içine bir çuval gibi attı. Gardiyanın ikiz kedileri yeni geleni kokladılar. Onu daha önce de tanımışlardı. Burun kıvırarak hücreden dışarı çıktılar.

Serçe, "Kediler haindir." diye düşündü. "Köpekler eski bir arkadaşa asla hiyanetlik etmez." Her zaman köpeklerden yanaydı.

Gardiyan bu kez genç bir kızı ite kaka getiriyordu. Kız bağırıyordu, "Kimse,kimse benden yana değil mi?"

Serçe, "Artık kimse kimseden yana değil." diye iç geçirdi. "Sen kendi başının çaresine bakacaksın bacım, ben kendi başımı kurtarmaya bakacağım. Kimsenin kimseye on paralık hayrı yok artık."

Kızın çığlıklarını DeWitt de duymuştu. Gardiyanla yeniden maraza çıkarmak için demir parmaklıkların arasından seslendi: "Hey zindancı, beri bak! Nehirden balık çıkarır gibi bir orospu çıkarmışlar, bak bakalım senin karın olmasın?"

Serçe'nin korkusu gittikçe artıyordu. "Ben güme gidiyorum. Benim halim duman. Bu sefer öyle otuz günlük hapisle filân geçiştirilecek bir iş değil bu. Gidiciyim bu sefer. Gitmek istemiyorum." Yüreği korkuyla çarpıyordu. Bednar'ın koca eli bu yüreğe kadar uzanabilmişti sonunda. Gardiyan şoförün gene ne cevherler yumurtlayacağını işitek için hücresinin önünden geçerken, zayıf kolunu demir parmaklıklardan çıkararak gardiyanın kolunu tuttu. "Şimdi telefon etmek istiyorum." dedi.

Bu yıl, yılbaşı eğlencesi yoktu. Sadece tepesinde teneke bir yıldız bulunan koca bir Noel ağacı dikmişlerdi hole. Sophia yıldızlı bir düşten uyanan bir çocuk gibi bütün çocukluk Noellerinin sözlerini mırıldandı. *"Gwiazdka tam na nibie."* Göklerdeki küçük yıldız. Bir yıl daha geçmişti. Yılbaşı gecesi aşağıdaki meyhaneden mukavva düdüklerin sesi geldi. Bu düdüklerle kendi hayatları da uzaklara, çok uzaklara üflenir gibiydi.

Frankie işe gitmemişti. Saat ikiden sonra uyudu. Kötü kötü düşler gördü.

Demir basamakla bir döner merdivenden bir pencere camına uzanıyor, dünün yağmurlarıyle ya da yarının gözyaşlarıyle donuklaşmış bir cam bu, pencerenin paslı mandalını açmağa çalışıyor ama gücü yetmiyordu. Camın arkasından yeşil fötr şapkalı bir maymun bakıyordu. Şapkanın küçük kırmızı tüyü yağmurda ıslanıyordu. Camın ardındaki maymun, tuhaf oturuşu, tuhaf bakışlarıyle kadınımsı bir erkeği andırıyordu.

Frankie uyanmağa çalıştı. Maymun şimdi ayak ucundaki örtüleri sıkıştırıyordu, yüzündeki o hem yumuşak, hem şehvetli ifadeyle. Pis pençelerinin dokunuşunu duydu, dudaklarının, Serçe'nin sivri suratıyle, öpmek ve öpülmek için kendi dudaklarını utangaçça aradığını gördü. Midesi bulanarak, yüreği çarparak uyandı. Pencere açıktı, siyah perde hışırdıyordu. Birinin hafifçe kapıya vurduğunu duydu.

Odadaki bir kişiyi uyandırmak isteyen, ürkek, kaçamak bir vuruş. Sophia yanında kımıldadı.

Yalın ayak kapıya kadar giderek seslendi yavaşça. "Sabahın bu vaktinde kapıyı çalan kim?"

Saloon Sokağı'ndan Kvorka, üniformasız, dudakları bembeyaz, boynu terlemiş, kırmızı yün eldivenli yumruğu sıkılmış, holde duruyordu. Frankie onu sessizce içeriye aldı.

Kvorka Dayı, "Moloz çözüldü." diye haber vermeğe gelmişti. "Bednar yarım saat önce elinde kâğıtla odadan çıktı. Polislere tutuklama emri verildi. Comey'de kahve içiyorlar. Nerdeyse yola çıkarlar. Frankie'ye elini uzatırken vazgeçti. Merdivenlere doğru gitmeden durup son bir ricada bulundu. "Moloz'a fazla içerleme. Bizim ihtiyara beş

ayrı karakolda kafa tuttu, tam otuz gün. Kolay kolay gevşemedi. Dün gece konuştuğundan beri aşağıda ağlıyor. Bütün gece ağladı. Onun için fazla kızma."

"Teşekkürler dayı." Kvorka merdivenlerden hızla inerden arkasından seslendi. "Kırık basamağa dikkat et."

Kvorka, kırık basamağa takılmadan merdivenlerden indi, sokağa çıktı.

Frankie, korkudan ya da soğuktan uyuşmuş, odasına döndü. Hâlâ düş görüyormuş gibi kapının tokmağını çevirdi. Sonra kendi uyuşmuş ayak parmaklarının buyruğunu işitti. "Tabanları yağla, ipi kır." Holdeki soğuk cereyan da bir an önce harekete geçmesi için onu dürtüyor gibiydi. Aşağıdaki sokak kapısının menteşeleri gevşemişti. Zindancı, zavallı Peter'e onartıncaya kadar kapı böyle sallanıp duracaktı.

Sol ayakkabısının bağcığını bağladıktan sonra sağ ayağınınkini bağlamağa çalışırken sağ eli titremeğe başladı. Yarım dakika kadar titredi, sonra başparmağıyle düğüme basarak sol eliyle bağladı. Titreme başladığı gibi aniden duruverdi. Ama nabzı hâlâ pır pır ediyordu.

"Hangi cehenneme gidiyorsun?"

"Francala almağa gidiyorum, Zosh."

"Demin biri mi geldi buraya?"

"Gazeteci çocuk."

"Francala almağa giderken temiz gömlek mi giyiyorsun artık?"

"Bugün pazar, Zosh. Nasıl francala istersin?"

"Kremalı olsun."

"Pazar günü kremalı bulunmuyor."

Zosh tekrar uykuya dalmıştı. Askerlikten kalma tıraş takımını ceketinin cebine koydu. Rafta iki tane yakı bezi gördü. Nedenini bilmeden onları da aldı. Musluğun altında gördüğü yarım galonluk boş viski şişesini de götürüp şişe parasını alacaktı. Cüzdanını bir yokladı. Büsbütün boş değildi henüz. Karısının uykuda mı yoksa uyanık mı olduğunu görmek için yatağa bakmadı çıkarken.

Elinde boş şişeyle kapıda dururken sağa mı yoksa sola mı sapacağını kestiremedi önce. Şişeden alacağı on sente henüz şiddetle ihtiyacı yoktu. Ama elinde koca bir boş şişeyle polisten kaçmak biraz tuhaf görünüyordu. Burt

Lancaster'in hiçbir filminde böyle yaptığını hatırlamıyordu. Burt hiç bir zaman on sente muhtaç olmamıştı anlaşılan. Oysa kendisi meteliğe kurşun atacaktı yakında.

En yakın açık bar Dul Karı'nınkiydi. Boş şişeyi tutan eli soğuktan morarmıştı bara girerken. Fertiği çekmek için uygun bir sabah değildi. Bir ocak sabahı fertiği çekenler nasıl ısınırlardı?

Şemsiyeci barın önünde duruyordu. Sanki cumartesi gecesinden beri orada dikilip durmuş da pazar sabahı bara ilk girecek müşteriyi bekliyor gibiydi.

Şemsiyeci bir bardak bira için can atıyordu. Frankie kapıdan girerken bir şey söylemedi ama gözleriyle dilendi. Frankie, "hayır" diye başını salladı.

Şemsiyeci "evet" diyecek birini beklemek için arkasına yaslandı.

Barın arkasında Dul Karı sobayı yakıyordu. Frankie'yi görünce ona hizmet etmeğe geldi. Şemsiyeci gözlerini ondan ayırmıyordu.

Frankie, parmaklığa abanmış, kendini Brüksel'deki Kentucky Barı'nda farzediyordu. Son konvoya katılmadan orada üç gün üç gece, vur patlasın çal oynasın eğlenmişti. Gözlerini açınca Dul Karı'nın kendisine dik dik baktığını gördü. "Keyifler nasıl Frankie?"

"Şöyle böyle." Ona boş şişeyi uzattı. Artık bu çeşit viski satmıyordu Dul Karı.

"Gene de al." dedi Frankie, "Bir dakika oturup ısınmak istiyorum. Sıcak bir biran var mı?"

Dul Karı ona sıcak bir bira getirdi. Frankie biraya dokunmadan düşünmeğe daldı. Kendisini izleyen iki kişiden hangisini daha uzun süre atlatabilecekti, Bednar'ı mı yoksa McGantic'i mi? Morfinsizlik başına vurduğu zaman nasıl saklanabilecekti? En fazla kırk sekiz saat dayanabilirdi. Ondan sonra yabancı yerlerde iğne yaptırmak zorunda kalacaktı.

O da bütün Batı Yakası tiryakileri gibi Madison Sokağı'ndaki bir lokantanın morfinciler yatağı olduğunu bilirdi. Orada solgun yüzlü tiryakiler, önlerinde soğuk bir fincan kahveyle oturup bir morfin satıcısının gelmesini dört gözle beklerlerdi.

Burası hem eroin, kokain ve morfin kullananlar, hem de

narkotik bürosu için elverişli bir yerdi. Polisler aradıkları bir tiryakiyi burada elleriyle koymuş gibi bulurlardı. Bütün şehri aramak zahmetine katlanmaları gerekmezdi. Polisler aranan birini götürdüklerinde geri kalanlar hiç değilse birkaç saat için rahat soluk alabileceklerini bilirlerdi.

Tiryakiler Çavuş Dugan'ın işi, Çavuş Dugan da tiryakilerin meşgalesiydi. Aralarında bir anlaşma vardı. Onları yoldan çıkmış çocuğunu eve götüren bir baba gibi alır götürürdü. Onlar çocuk muamelesi görmekten hoşlanırlardı. O da onlara hasta çocuk gözüyle bakardı. Ara sıra içlerinden biri Çavuşa gelip tedavi için Lexington Hastanesi'ne gönderilmek isteğini söylerdi. Çavuş elinden gelen yardımı esirgemezdi. Ama altı ay sonra aynı adamı bir tutuklama kararıyle aradığı da çok görülmüştü.

Dugan ayagı yere basan bir adamdı. Başkalarının da kendisi gibi olmalarını isterdi. Birinin bulutlar ülkesine doğru yol aldığını görünce, onu yere indirmeyi bir insanlık görevi sayardı. Tiryaki istediği kadar beni rahat bırak diye çırpınsın.

Tiryakiler bu lokantaya "Bulut" adını takmışlardı. Yeryüzünde dolaşacaklarına bulutlarda dolaşmayı yeğ tutuyorlardı. Ama yukarılara çıkmadan seni oraya gönderebilecek birini bulman gerekiyordu önce. Satıcılar tayakkuzu elden bırakmazlardı hiçbir zaman. Morfin sattıkları birinin polis kimliğini gösterip, "Haydi karakola, yoksa yakarım." demesi hiç işlerine gelmezdi.

"Herhalde oraya düşeceğim." diye düşündü Frankie. Morfin satıldığını bildiği en yakın yer orasıydı. McGantic şimdi Bednar'ın hesabına çalışıyordu.

Şimdi sırtında maymun taşıyan adam onu başkomiserden daha fazla korkutuyordu. Çavuş McGantic'i atlatamazsa, Bednar'ı hiç atlatamıyacaktı.

Ama ne çavuş, ne de komiser kendisini sıkıca aramaya başlamamışlardı henüz. Morfin için kıvranmaya başlayıncaya kadar Bednar bekleyecekti.

Gözünün ucuyla Şemsiyeci'nin, kendinden beklenmiyecek bir çeviklikle bir hamamböceği yakalayıp ağzına attığını gördü. Frankie elinde birasıyla kala kaldı. Şemsiyeci ağzında böcekle, böceğin kanı dudaklarından sızarak geldi. "Biranı ver de ağzımı çalkalayım." dedi.

Frankie başını çevirip birasını Şemsiye'ciye doğru itti. Şemsiyeci' nin birayı son damlasına kadar içtiğini işitinceye kadar da dönüp o tarafa bakmadı.

"Daha önce hiç böyle şeyler yapmazdı. Ne oluyor bu herife?" diye sızlandı Dul Karı'ya.

Dul Karı sanki bu marifeti kendisi Şemsiyeci'ye öğretmiş gibi böbürlenerek, "Artık hep böyle yapıyor." dedi.

Frankie boş şişeyi bırakarak bardan ayrılırken sırtından bir yük kalkmış gibi oldu. Sonunda bu işten büsbütün yakasını sıyıracağına güvenemese bile gene de bir kurtuluş yolu bulabileceğini umuyordu. Mantıksızca bir iyimserlik duyuyordu nedense. Ordudan terhis olduğu günkü kadar hafif ve özgür hissediyordu kendini.

"Altın kollu adamı hiçbir zaman yakalayamıyacaklar." diye övündü kendi kendine. "Ama siz siz olun ayaklarım, yanlış yere götürmeyin beni."

Hem çavuştan hem komiserden kaçıp sığınabileceği bir kapı vardı hâlâ. Molly Novotny'nin kapısı.

Molly Novotny'nin kapısı acaba neresiydi bu gece?

Havagazcı'nın onu gördüğünü söylediği yerin adı neydi acaba? Kara Kedi kulübü mü demişti ne? Madison'la göl arasındaki boğuntu yerlerinden biri. Ne olursa olsun, "Bulut" lokantasından daha güvenli bir yerdi kendisi için. Önce Molly'yi arayacaktı.

Güneye doğru yürüdü. Daha sabah olduğu halde, Noel ağaçlarındaki lambalar yakılmıştı. "Bunları kaldırsalar ya artık, Noel geçti." diye düşündü sinirli sinirli.

Bir kapıda durdu. Cebindeki yakı bezini çıkarıp, cüzdanından aldığı beş doları koluna yapıştırdı. Yol kesenler damarına yakın bir yakı bezini çekip çıkarmaya çekinirlerdi. Eski bir ihtiyat tedbiriydi bu. Ama polis daha gözüpekti. Orada iki dolar olduğunu bilse adamın kolundaki bir plasteri söküp çıkarmaktan çekinmezdi.

Frankie Ashland'a gelince, güneye giden bir troleybüse bindi. Maypole Sokağında indi. Uzun ve soğuk bir sokaktı burası. Sokağın başında bir şenlik ateşi yanıyordu. Önce ellerini ısıttı. Sonra kimliğini gösteren bütün evrakı, seçmen kartını, terhis belgesini, Sporcular Parkına giriş pasosunu ateşe attı. "Artık adım, Yoklar Dünyasındaki Er," diye

düşündü.

Mini mini bir zenci kız mini minnacık kardeşini elinden sürükleyerek önünden geçti. İkisi de yırtık pırtık kırmızı yünlülere sarınmışlardı.

Bir ara yukardaki bir pencereden biri kendisini gözlüyormuş gibi geldi. Ama sadece rüzgârda uçuşan beyaz perdeler vardı orada. Bir zamanlar hemen hemen mutluluğa kavuştuğu bir yerin özlemini duyurdu ona bu perdeler.

Biri kırmızı, biri mavi lambalı bir oda. Yürek biçiminde cana yakın bir yüz. Bulsa canına sokacaktı o yüzü.

Sokakta biraz daha ilerleyince, yeraltındaki bir meyhaneden bir gramofon sesi yükseldi. Sönük neon lambalarıyla *"PEMBE KEDİ KULÜBÜ"* diye yazılıydı kapının üstünde.

Burası olmalı diye belli belirsiz bir umuda kapıldı. İğne parası koluna yapıştırılmış, ama içki parası cebindeydi. Büyük kırmızı kapıyı iterek içeriye girdi. Etrafına bakınarak, "Belki bazı kediler burada eşiniyor" diye geçirdi içinden.

Başkomiser çarmıha gerilmiş gibi hissediyordu kendini. Çoktan beri ne gülmüş, ne üzülmüştü. Demir parmaklıklar arasından bir kahkaha yükselince bu kafese kapatılmış adamların hâlâ gülebildiklerine şaşıyordu. Bu fütursuz kahkaha demir yüreğinin bir ucuna yırtık bir mendil gibi takılıyordu.

Demir gibi bir yürek, demir gibi bir hayat. Ağzında bir tik başlamıştı, bir sarhoşun hıçkırığı gibi. Yüreğine de, ağzına da bir haller olmuştu. Oysa bütün polisliği boyunca ikisini de iyi koruyabilmişti. Ne gereksiz merhamete, ne de gereksiz gevezeliğe vakit bulmuştu.

"İnsanlar iç içe, can cana olsun. Hep aynı yolun yolcusuyuz." diyen papaz ne demek istemişti acaba?

Serçe de, bütün öbür tutuklular da masum olduklarına inanırken, kendisi neden suçluluk duygularına kapılıyordu?

O gün Çavuş Kvorka, "Böyle kara kara düşünmekten vazgeçmezsen, yakında kütüğe kendi adını da işleyeceksin." diye takılmıştı.

Suçlularla lanetlileri yazdığı kütüğe kendi adını da yazası geliyordu artık. Serçe'nin bütün gün ağlamaktan

küçülmüş, çocuksu yüzü geldi gözünün önüne. Koca defterin üstüne düşünmeden 'suçlu' diye yazdı. Serçe'den başka yüzlerce soluk yüzlü adamın hayali dikiliyordu karşısına. "Sadece polislik görevimi yaptım." diye kendini savundu. Deftere yazdığı 'suçlu' kelimesini eliyle örttü.

"Keçileri kaçıracağım bu gidişle. Artık eve gitme zamanı geldi." diye düşündü. Eve gitme zamanı çoktan gelmişti. Ama bu masaya zincirle bağlanmış gibi yerinden kımıldanamıyordu.

"Moloz'dan kime ne? Moloz da kim oluyor?" diye düşündü. Öyleyse neden para karşılığında öz oğlunu satmış gibi utanıyordu? Eğer bunlar hep bir aileden, hep aynı yolun yolcusuysa, kendisi de duvarın ardındakilerle akrabaydı.

Ama olamazdı. Ya bütün ömrü boyunca asıl yakınlarına hainlik etmişse?

İçerdekilere, "Hiçbirinizden nefret etmedim." demek isterdi. Verecekleri karşılığı da duyar gibi oluyordu, "Ama hiçbirimizi de sevmedin."

Sırf erkek ya da kadın oldukları için diş bilemişti bu insanlara. Hiçbirine yardımcı olmamış, hiçbirinin elinden tutmamıştı.

Bütün borçlar ödenmeliydi. Ama kendi borcu nasıl ödenirdi? Başkomiser başkalarını harcayarak kendini kurtarmıştı. Cezası da şuydu: başkalarından daha fazla kaybolmuş, daha fazla düşmüş, daha yalnız bir adam olmak.

Bednar'ın adamları gelip gittikten, koca, kurşuni aile evi, bir an fısıltılarla dolup sustuktan çok sonra, Sophia pencerede oturup düşen karı seyretti. Tuvalet masasının üstündeki saat karı ölçüyor gibiydi.

Yeni yılın ilk karı altında her taraf sessizdi. Gecenin ilk sarhoşları meyhanelerden çıkmaya başlayınca birkaçı durup laf attılar ona. Sonra gülerek yollarına devam ettiler.

Artık tren seslerini dinlemekten başka işi kalmamıştı Sophia'nın. Rüzgârla savrulan kara karşı, Frankie'nin adını tekrarladı.

Koca ev dedikaduyla çalkalanıyordu. Saçları bigudili dedikoducu karılar neler neler söylüyorlardı kocası için. Bunlardan teki bile doğru olamazdı. Sonra söylediklerini

inkâr edip başkalarının üstüne atıyorlardı.

Kar yağmura çevirmişti. Azalmak bilmeyen bir yağmur altında menekşe renkli bir şehir. Her şey bir sürat katarı gibi uzaklaşmıştı. Kendisiyle danseden güler yüzlü, sarışın delikanlılar, Frankie'nin kollarında geçirdiği, kısa,büyülü geceler. O sıcak , güçlü kollar bir daha kendisini sarmayacaktı.

Dördüncü kattaki kocakarı radyosunu açmıştı. Çalınan müziğin ne sözlerini, ne melodisini duyuyor, sadece parmaklarıyla tempo tutuyor, tempo tutan parmaklarıyla zamanı iplik gibi eğiriyordu.

Radyo sustu. Sophia arkasına yaslandı. Zero'nun kumarhanesinden boğuk sesler geliyordu. Zero artık kumarını kendi oynatıyordu. Serçe'nin, Kör Domuz'un, Havagazcı'nın seslerini duyuyordu. Bir kez Fiyaka Louie'nin sesini de duyar gibi oldu. Kendisi koltukta uyurken, kocası da aşağıdaki orospunun koynunda uyuyormuş. Koca evde kendisinden başka bilmeyen kalmamış bunu. Dedikoducular böyle diyorlardı.

Yalan.Fiyaka Louie'nin uydurduğu yalanlardan biri. Frankie'nin ayağını kaydırmak için ne yalanlar uydururdu. Elverenlikte gözü vardı çünkü. Dedikoducular birden sustular. Sophia'nın kendilerini işittiğini duymuş olmalıydılar. Kağıt oynamaya devam ettiler.Ona güldüklerini belli etmemek için ancak tren geçtiği zaman kahkahalar atıyorlardı.

Pencereden dışarı baktı. Aysız bir geceydi. Duvardaki fosforlu İsa hafifçe parlıyordu. Tekerlekli sandalyesiyle ona yaklaştı. Küçük, kederli yüzünde bir canlılık vardı. Bütün ev uyurken o uyanıktı.

Kendisi Frankie'yle bu odada yatıp kalkmaya başlayalı, olup bitenleri bir bir görmüştü. Kocasına nasıl eziyet ettiği gözünden kaçmamıştı herhalde. Kocasının da kendisi gibi sakat olmasını istediğini bir o, biliyordu.

Delilik, depüdez delilik. Ama başının üstündeki İsa da, bu kadar yumuşak, bu kadar müşfik göründüğü için daha az çılgın değildi. Sophia da bu çılgınlığı paylaştığı için daha akıllı, daha ince olmuştu. Her taraf ıssız, her taraf karanlıktı, zencilerin oturduğu bir mahallede Frankie tek başına içiyordu.

Barın üstünde bir kafese konmuş iki maymun,birbiriyle sarmaş dolaş, etraflarındaki gece kuşlarının kendilerine yönelttikleri aşağlamaları gözlerini kırparak dinliyorlardı. "Bingo bongo, senin yerin Kongo."

Masaların üstünde, piyanonun üstünde, küçük sahnenin üstünde tuhaf bir koku dalgası dolaşıyordu. Sonbahar yaprakları arasında kurumuş kan kokusu gibi, ilkbahar çağındaki, ilk kez sevişen bir genç kızın koltuk altlarından çıkan ter kokusu gibi acı-tatlı bir koku. Kapalı bir odada içilen esrar kokusu gibi adamın başına vuran bir koku.

Makine Frankie 'Pembe Kedi' Kulübünün acayip kedileri arasında oturmuş zencilerin birasını içiyordu.

Bütün öğleden sonra orada pineklemiş ,koluna yakı beziyle yapıştırdığı parayı da eritmişti. Şimdi sadece bir ucundan tutturulmuş bir plaster sarkıyordu kolundan.

Program takdimcisi, bütün kazancı ayağına fırlatılan bakır ve gümüş paralar olan bir melezdi. "Şimdiki varyetemiz hepinizi yerlere serecek." diye muştuluyordu müşterilere. "Ya ölecek,ya da düşüp bayılacaksınız."

Hiç kimse gülmedi.

"Kafaları bulma saatidir arkadaşlar. Kafaları bulalım, yeni birer adam olalım."

"Kendimiz olalım daha iyi." diye yüksek sesle düşündü Frankie. Bitişik masada soyacak enayi gözleyen kehribar renkli, iki striptizci hafifçe mırıldanarak ona hak verdiler.

Takdimci sözde striptiz numarasına başladı. Portakal rengi, dantelli küloduyla kalıncaya kadar soyundu. Birkaç kadeh bedava viskiye karşılık barda şakşakcılık yapan biri bağırdı, "Onu da çıkar Bay Takdimci."

Bay Takdimci, "Bak, işte ona cesaret edemem." diye karşılık verdi.Başını,kollarını çılgınca sallayarak şarkı söyledikten sonra, kuliste duran , hantal ayaklı,sahnede doğru dürüst adım atmasını bile beceremeyen dansöz bozuntularına seslendi. "Ne şeker şeylersiniz siz. O mendil kadar avret örtülerinizi sevsinler." "Şimdi değil şehrin, memleketin en harika numarasını takdim ediyoruz. Alkışlayın bakalım. Kafamı bozmayın benim."

Frankie gönülsüzce alkışlarken, "Benim de kafam bozulmasa" diye geçiriyordu içinden. Hastalığı geciktirmek umuduyla içkiye sarılıyordu. Giden beş doların ardından

içini çekti. Artık hastalanmak kesesine de elvermezdi.

Takdimci, rampa ışıklarının ardına bakarak, "Orada tanıdığım birini görüyorum" dedi. "Şimdi dansözler kraliçesi, sahnelerimizin eşsiz yıldızı Miss Dinamit huzurlarınızda. Alkış, alkışlarımızı esirgemeyelim efendiler."

Dev anası gibi bir zenci kırması, ince bacaklarının üstünde koşuşturmaya başladı. Göbeği, içinde ur varmış gibi şişti. Gene de durmadan çalkalıyordu bu göbeği. Bir an nefes nefese şarkı söylemek için durdu.

"Elmas yüzük isterim,bilezikler isterim, her şeyler isterim, pinpon kocacığım."

Arkasından tüyler,tüller şarkıyor, göbeğinin üstünde kartondan yapılmış yaldızlı bir hilâl göbeğiyle birlikte oynuyordu.

Frankie şakaklarını sıktı. Gene paniğe kapılmak üzereydi.Bir hastaneye gidip morfin istese iğne yapmazlar mıydı kendisine bedava tarafından? Bir adamın hasta olduğunu görüp de yardımlarını esirgeyecek değillerdi ya. "Doktorlar , polisler gibi değillerdir. Bir adamın uyumasını kolaylaştırırlar, elbet." diye kendini avuttu.

Davullar, "Adalar Şarkısı"nı çalmaya başladı. Barın hayhuyu arasında bir garson kızın bir tepsi içkiyi düşürdüğünü işitti. Kırılan cam sesleri, kesik kahkahalar gibiydi. Viskiden ve yorgunluktan beyni uyuşmuştu.

"Dişini sık yavrum, dayan dayan" diye zorluyordu kendini. Alnında terler birikmeye başlamıştı. Ama şu firar işi o kadar güç, o kadar faydasız, o kadar uzun görünüyordu ki, "Dişini sıkacaksın,dayanacaksın ama neye? Neye yarayacak?" diyen bir yabancı ses duyar gibi oldu.

Kahverengi derili, iri bir erkek sarhoşluk numarası yaparak, masasına çarpıp birasını devirdi. Sonra özür dileyerek mavi ipekli bir mendille, dökülen biraları Frankie'nin kucağına serpti.

Frankie sendeleyerek ayağa kalktı. "Niyetin ne, yeğen?"

Adam tekrar özür diledi. "Önüme ardıma bakmadan yürüyordum, adamım. Puslamı şaşırdım." Sonra mavi mendilini kurutmak istiyormuş gibi sallayarak uzaklaştı.

Gürültü arttı. Gramofonun sesi yükseldi. Sesler daha cırlaklaştı. Işıklar pembeyken kan kırmızı oldu.

Bingo bango bongo.
Ne güzeldir Kongo.

Maymunlar korkuyla birbirlerine baktılar. Zenci kırması dev anası sahnede dört dönüyordu gene. Başıboş bırakılmış bir savaş atı gibi çifteler atıyordu. Bay Takdimci birbirinden soğuk nükteler savurarak peşinden gidiyordu dev anasının.

Bir an gürültü, patırtı azaldı. Beyaz derili olmadıkları için utanmaları gerektiği bütün ömürlerince kendilerine tekrarlanmış olan kara derililer gülmeyi eğlenmeyi kestiler. Tavanda dönen vantilatörlerin sesi işitiliyordu sadece. Evlerinde bıraktıkları dünyadan bir rüzgar esmiş gibiydi.

Bitişik masadaki striptizcilerden biri avucunu koklayarak, "Her boyayı boyadık, bir beyaz kaldı." dedi.

Gramofonda eski bir şarkı çalınmaya başladı:

Günbatımında kırmızı yelkenler."

Artık eve gitme zamanı gelmişti. Ama evsiz barksızdı. Frankie. Yatma zamanı, içme zamanı, iğne zamanı, teslim olma zamanıydı. Ellerini sıkı sıkı şakaklarına bastıran Frankie için, barın üstündeki şişelerden, şişelerin üstündeki maymunlardan ve polislerin kendisini aradıkları sokaklardan, yağmurla kar getiren rüzgârdan başka bir şey kalmamıştı.

"Kimse bu kadar hastalığa dayanamaz, hele evi barkı yoksa." diye geçirdi aklından.

Kalmaya da gitmeye de korkuyordu. Etrafındaki masalar ürkütüyordu onu. Canı hepsiyle kavga etmek istiyordu. Sağ eli öyle titriyordu ki, bira bardağını sol eliyle tutarak sahneye dikti gözlerini.

Balık ağızlı beyaz bir kız, iplerle oynatılan bir kukla gibi elini ayağını oynatarak, ince sesiyle yavan bir şarkı söylüyordu:

Bütün dünyada ışıklar tekrar yanınca."

Üstünde üç ışık, elinde de görünmez bir batarya vardı.

Müşterilerden biri seslendi, "Söndür o ışıkları şekerim. Savaş bitti."

Ama kız, göbek çukurunun üstündeki ampulun ışığını titreterek tepinmeye devam etti. Bu küçük lamba alınan satılan insanlığın simgesi gibiydi.

Gürültüler, ter kokuları, şişe şangırtıları, dev anasının çalkalanmaları, Bay Takdimcinin yaveleri arasında, bitişik masadaki iki striptizci Frankie'nin ecel terleri dökmesini hüzünle seyrettiler.

Biri huzursuzca gülüyor, öbürü zevk almadan içki içiyordu. Frankie, kehribar renkli kadehlerini usulca masaya koyduklarına dikkat etti. Kadehleri güm diye masaya bırakmayı adilik saydıkları belliydi. Sözleşmiş gibi aynı anda kadeh kaldırıyorlardı.

Sahnedeki yavru balık, "Beni yüceltir de sonra yere çalarsın." diye sızlanıyordu. Bir ara sesini öyle yükseltti ki piyano başında oturan kedi ıstırapla iki büklüm oldu.

Herkes yorgun,bezgin ve hüzünlüydü. Hepsinin dudaklarına hafif bir gülücük takılmıştı.

Siyahlı beyazlı kızlardan oluşan bir koro geldi sahneye. Birer birer çıktılar. Hepsi bir anda gelmeye üşenecek kadar ilgisiz görünüyorlardı biribirlerine karşı. Beş kişiydiler. Birer çift ayakkabıyla, parlak taşlarla süslü birer göbek bağından başka şey yoktu çıplaklıklarını örtecek. Ama gene de fazla giyinmiş gibiydiler. Vücutları baştan aşağı pudraya bulanmış, pembe meme başları tırnak cilasıyla boyanmış, koltuk altları traş edilmiş, deodoranlarla temizlenmiş, göbek çukurlarına parlak taşlar konulmuştu. Sonuncu kız utanmış gibi elleriyle yüzünü kapatarak sahneye çıkmıştı. Ama gözüne ışık geldiği için yüzünü kapattığı anlaşıldı. Huzursuzca sağa sola sıçrıyordu. Gözüne giren ışıktan uzaklaşınca ellerini indirdi. Frankie'nin çok iyi tanıdığı bir hareketle parmaklarını diline götürüp ıslattı. Sonra çıplak meme başlarına sürdü. Frankie ellerini şakaklarından indirdi. Yüreği duracak gibi sıkışmıştı. Kadın boynuna dolanan saçlarını şehvetle okşuyordu şimdi. Frankie viski kadehini masadan süpürerek ayağa kalktı.

Molly, onun karanlıktaki masadan el salladığını göremezdi. Frankie ne yapacağını şaşırmıştı. Molly kendisini görmeden çekip gitmeli mi, yoksa onu bir daha kaybetmeden yanına mı gitmeli?

Korkunç bir utançla ezildi. Korktuğu gibi,hasta, meteliksiz ve kaçak olarak karşısına çıkacaktı gene. Ama birisi, "Bu kızın kocaman bir yüreği var." dememiş miydi bir zamanlar.

Numara bitince Molly de, öbürleri de kayboluverdiler. Sakın bu içki ve duman arasında kafasının uydurduğu bir hayal olmasın.

Gene de dumanlar arasında kulisteki küçük soyunma odasına gitti.

O gün,bütün gün eski, kopuk bir radyo anteni penceresinin önünde sallanmış durmuştu. Sophia, "Herhalde Zindancının budala oğlu kendine yeni bir oyun buldu, dama çıkıp telleri sarkıtıyor" diye düşündü. Rüzgar kamçı gibi çarpıyordu. Oluklar buz tutmuştu. Bu havada hangi sivri akıllı dam tepelerinde gezerdi? Telin penceresine vurduğunu işitmemek için radyoyu açtı. Ama radyoda şom ağızlı bir papaz bütün yolunu şaşıranlara cehennemin göğe yükselen alevleriyle gözdağı veriyordu.

Rüzgâr dindiği zaman telin küt küt penceresine vurması canını sıktı. Hep onu üzmek için, mahsus yapıyorlardı böyle şeyleri. Bir kundura çekeceğiyle sarkan teli yakalamaya çalıştı ama yeteri kadar uzanamadı. Pencereyi kapattı. Bir kadınla bu kadar da uğraşılır mıydı?

Violet de öbürlerinden aşağı kalmıyordu kötülükte. Bir zamanlar fakirlerin çil çil paracıkları üzerine nutuklar çekerken,şimdi Zindancıyla işi pişirmişti. Şimdi evsahibinin çil çil paracıklarına dikmişti gözünü. Ne Violet, ne Zindancı, ne de Frankie'den hayır vardı kendisine. Frankie bir allahaısmarladık bile demeden çekip gitmiş, yalnız kendi kuru başını düşünmüştü. Hele şu radyoda vaaz veren papaz, anlamlı anlamlı konuşmaya başlamıştı. Kime laf atıyordu acaba? O hepsinden de beterdi. Birden öfkesi başına vurarak, radyoyu tuvalet masasının üstünden kaptı. Sandalyesinin tekerleklerini çevirerek hole çıktı. Merdivenlerde kimse var mı diye düşünmeden radyoyu fırlatıverdi.

Zindancı o cehennem yüklü kutuyu kafasına giyiyordu az kalsın.

"Kim attı bunu?" diye haykırdı.

Sophia, "O papaz gene benim aleyhimde konuşuyordu." diye açıkladı durumu. Odasına çekilip kapısını kilitledi. Zindancı'nın öfkeli öfkeli kapısına vurduğunu işitince, "Hepiniz lâyığınızı bulacaksınız. Hepinizin cezanızı vereceğim!" diye seslendi. Doğru hareket ettiğine o kadar emindi ki.

O bitmek bilmeyen öğleden sonra, bir daha kapısını çalan olmadı. Yalnız akşama doğru Zindancı'nın çekiciyle radyoyu bin parça ettiğini işitti. "Zaten onarmayı değil de, kırıp dökmeyi bilir bu adam." diye sırıttı.

Geceleyin de kendisini arayıp soran olmadı. Sadece ayın hareket etmesini, öyle gökte çakılıp kalmamasını istiyordu. Ay herkes için kımıldardı. Büyük bir şey mi istemişti ondan?

Komşular tuvaletlerinin sifonlarını çekmekten başka bir halt etmiyorlardı. Bu kötü sesi işitmek istemiyordu oysa.

Bir iki saat sonra, hiçbirinin işitmediği bir ayak sesi işitti. Bir yabancı dinlene dinlene merdivenlerden çıkıyordu. Kapıyı iki parmak aralık bırakarak heyecanla bekledi. "Frankie eve geliyor." diye yüreği gümbürdedi. Kendisiyle vedalaşmadan gittiği için özür dilemeye geliyordu mutlaka. Bütün kabahatlerini unutturmaya geliyordu.

Polislerin kendisini niçin aradığını söylemeden gitmişti. Kendisiyle aşağıdaki sokak kadını arasında bir şeyler olduğu söylentisini yalanlamadan gitmişti. Komşular ardından fiskosa başladıkları zaman onu nasıl savunacağını bilemedi bu yüzden. "Bütün bunlara kendin sebep oldun. Hepsi senin kabahatin." diye azarlanmayı hak etmemiş miydi Frankie? Ama merdivenleri ağır ağır çıkışından pişman, çok pişman olduğu belliydi. Sonunda yola gelmişti. Bütün suçlarını affettirip barışmaya geliyordu.

Barışmaya, bir şeyler yemeye, uyumaya, saklanmaya. Başka bir kadınla yatmış yatmamış, bir serseriyi öldürmüş öldürmemiş, ne önemi vardı? Asıl önemlisi, geri geliyordu, pişmandı, kendisini seviyordu. Heyecandan tırnaklarını

ısırdı.

Merdivenlerden çıkan adamın, soluk almak için trabzana yaslandığını işitti. Fazla sarhoş olmadığını umuyordu. Sarhoşsa bile onu çabuk ayıltırdı. Çok çalışacak , hiç sesini çıkarmayacaktı. Frankie kimbilir ne kadar yorgun, aç, hasta, parasız ve desteksizdi. Herkes ona karşıydı artık. Kendisine çok çok ihtiyacı vardı. "Sevgilim, çabuk ol." diye seslenmek cüretinde bulundu, sesini fazla yükseltmeden.

Çoktan yatması gereken bir kocakarı gene gramofonuna eski bir plak koydu.

Sen kimselerin olmadın mı bebeğim, inanayım mı?"

Belki merdivenleri çıkan, bir parti olduğunu sanıp geri dönecekti. Artık ayak seslerini işitmiyordu. Belki de yangın merdiveninden gelip hepsini atlatacaktı. Yangın merdivenine tırmanmak için koridorun sonuna gitmiş olmalıydı. Yangın merdiveni kapısını açmalıydı ona.

Holden yavaşça gelir, kimse ayak seslerini bile işitmezdi. Frankie'nin burada saklandığını kimse aklına bile getirmezdi.

Hiç kimseye söylemeyecekti Frankie'nin geldiğini. Violet'in bilmesi bile gereksizdi. Onu yedirecek, yıkayacak, uyutacak, gelip geçenin uyandırmamasına çalışacaktı.

Ama gökyüzünde ay pırıl pırıl parlıyordu. Bütün kapalı kapılardan geçip kullanılmaya kullanılmaya açılması güçlemiş paslı kapıya yaklaştı. Kapıyı kundura çekeceğiyle zorlayınca açılıverdi. Yalnız kucağındaki battaniyeye bir pas parçası düştü. Gelmekte bir tehlike olmadığını ona bildirmek için ayağa kalkmalıydı.

Ama demir merdivenlerde ayak sesi yoktu. Geldiğini bildirmek için ıslık da çalmıyordu.

Pas rengi duvara yaslanırken ayakları demir basamaklara doğru gitti. Kış gecesinin parlak ay ışığı gözlerini kamaştırmıştı. Ay hiç yerinden kıpırdamıyordu, öyle koskocaman, yusyuvarlak bir tabak gibi göğe çakılı duruyordu. Biraz kımıldasa, biraz parlaklığın kaybetse belki Frankie gelmeye cesaret edecekti. Böyle pırıl pırıl parlarken gelmeye ürküyordu besbelli. Gramofon çalınan

odanın kapısı aralandı. Bir kadın başı uzandı. "Kim var orda?"

Kadın, tekerlekli iskemlenin boş olduğunu, Sophia'nın da yangın merdivenin parmaklıklarına tutunduğunu gördü. Sophia yukardan, aşağıdan orta kattan birçok insanın endişeyle kendisine seslendiğini işitti.

Sımsıkı kollarına yapışmasalar, kendi başına yürüyebileceğini biliyordu.

"Acele etme hemşire. Yavaş yavaş adım at. Aferin aslansın. Ne cesur kız, gördünüz mü?"

İki hastabakıcının ortasında kül rengi holü, çabuk, çok çabuk aşıyordu. Bütün bigudili komşular kapılara çıkmışlar, gidişini seyrediyorlardı. O iki yüzlü Violet de ellerini oğuşturarak arkasından bakıyordu. Komşulardan biri, "Bütün gece sandalyeyle ileri geri, gitti geldi, gitti geldi. Gözümü bile kırpmadım. Ama ne dertli olduğunu bildiğim için sesimi çıkarmadım. Başkalarına sataşanlardan değilim. Zaten kendi derdim başımdan aşmış." diye yakındı.

Sonra Violet komşulara her şeyi açıklamaya çabaladı. "Bu ikisi, karıyla koca, birbirlerini sevmeye çalıştılar hep. Birbirlerini sevmeyi çok istiyorlardı ama nasıl seveceklerini bilemediler, Yazık oldu ikisine de."

Sophia, Taksim Sokağı rüzgarının yüzüne çarptığını duydu. Çoktan beri sokağa çıkmamıştı. Sonra hava daraldı, pisleşti. İnsanlar, dükkanlar yanından kayarak geçiyorlardı. Yeniden atlı karıncaya binmiş gibiydi. Ne güzel sürpriz! Atlı karınca onu beyaz badanalı bir koridorun ucundaki köşesiz bir odaya götürdü, şehrin köşesiz yüreğinde.

Koridor boyunca, donuk kırmızı lambalar parlıyor, dezenfekte edilmiş havada deliliğin korkunç kokusu dolaşıyordu.

Herkesten uzak bir köşede, kaybolmuş biri, küçük bir kız sesiyle şarkı söylüyordu:

Hem mahzunum, hem neşeli,
Bahar geldi, bahar geldi."

Kendisine sorular soruldu mu, karşılık vereceğine gülüveriyordu. Gene soruyorlar, o gene başını kibarca

çeviriyordu.

Sonunda birisi onu kolundan tutup, koridorun ucundaki numaralı bir odaya götürdü. Kimsede bu odanın anahtarı yoktu.

Sophia onlara, ciddi ciddi, "Hepimizin üstüne kilit vuruldu." dedi. Hepsi güldü. Bundan gülünecek ne vardı sanki?

Bu taş tabanlı, çıplak bir odaydı. Küçük bir yataktan başka eşya yoktu odada. Yatağın üstünde yıpranmış ama temiz bir örtü, ayak ucunda da bir haki battaniye vardı.

Duvarlar da, yatak da, örtü de, tavan da bembeyazdı. Koridorlar kadar, kendisini buraya girmeye zorlayanların yüzleri kadar beyaz. Buraya büsbütün kapatılacağını sezerek, çocukça bir bahaneyle geri çekildi.

"Burada oturan biri var. İçeriye girmeyelim. Yarın gene gelirim. Biraz konuşuruz."

Orada bekleyen biri olmadığını göstermek için ışığı yaktılar. Ama odadaki adamın saklandığını, onlar ışığı söndürüp kapıyı kilitleyerek gittikten sonra ortaya çıkacağını biliyordu.

Kapısız, penceresiz bir oda. Geceleri bu odayı ne ay ışığı, ne neon ışığı aydınlatırdı. Ne şehrin sesleri, ne de Frankie'nin o sevilesi sesi işitilirdi bu odada.Ama iki yandan zorlanınca, kara yazgılıların çaresizliği ve ezikliği ile içeri girdi.

Kapının üstüne kilitlendiğini işitince yüreğinde de bir şey kilitlendi bütün bütün.

Yatakta yatarken kapıyı duvardan ayırd etmek olanağı yoktu onun için. Karşısında tek parça, beyaz bir yüzey vardı. Gözleri kendilerini dinlendirecek bir köşe aradı. Ama duvar duvarla kıvrılarak birleşiyordu. Beyaz badanalı bir atlıkarıncadaydı.

Beyazlık göz bebeklerini yordu, gözkapaklarını ağırlaştırdı. Atlıkarınca yavaşladı, yavaşladı, uykunun zamansız ezgisine uydu sonunda.

Akşamın loş ışığında uyandı. Duvarın ötesinden bir hayvan iniltisi geliyordu. Ayyaş John gene Molly Novotny'nin zavallı derisini örseliyordu. Onu her zamankinden fazla dövüyordu, zevk alıyordu onu dövmekten.

Birden zihni berraklaşarak, "Onu seviyorsa birkaç

tekmeden ne çıkar?" Bir erkek seni sevdiğini söylüyorsa birkaç tokat nedir ki, bunun yanında?" diye düşündü. Hastabakıcı içeriye girince çocukça gülümsedi. "Hemşirecik, dişceğezlerimi ovmak istiyorum, lütfen."

Dişleri güzelce ovulduktan sonra gene çocukça bir pelteklikle hastabakıcıya bildiği bütün adları saymaya başladı:

"Serçe, Vi.Stash. Rumdum. Zygmunt. Yaşlı Doktor Dominowski. Koca Domuz. Fiyaka Louie. "Yüzükoyun yatmış, hastabakıcı sırtını bir süngerle ovarken, bu adları birer birer, yüksek sesle söylüyordu. Hepsinin yüzleri geliyordu gözünün önüne. Vaktiyle pek sevmediği ama şimdi kendisine o kadar yakın görünen yüzler.

Sayı sayan bir çocuk gibi bildiği adları sıralıyordu. "Şemsiyeci, Kvorka Dayı. Kütük Kafa. Zero Schwiefka.Kayış Spor'dan Havagazcı. Dul Karı Wieczorek. Zindancı Schwabatski ve Zavallı Peter. Molly Novotny. Ayyaş John."

En güzel, en korkunç adı ancak hastabakıcı gittikten sonra fısıldadı, "Francis Majcinek ya da Makine Frankie. Kilisede evlendik."

Üç haftadır onu arıyorlardı. "Morfinman bir pokerci bu fırtınalar ve korkunç gökler mevsiminde, Chicago'nun neresinde saklanır?Bunu Davavekili Zygmunt'la Meyhaneci Antek de merak ediyorlardı ama Kütük Kafa Bednar öğrenmek zorundaydı. Başkomiser, kocaman yürekli küçük bir kadının bu işe karışabileceğini hesap etmemişti.

Frankie'nin nerede olduğunu Tanrıyla Molly Novotny' den başka kimse bilmiyordu.

Arka odalarda oynanan açık poker oyunlarını teftiş etmiş, çırçır fabrikalarında söylenen adlara kulak kabartmışlardı. Arka sokak kabarelerinin boş şenliği arasında, geceyarısı zıpçıktılarını, 'bir kadehçik daha' diye yalvaran sulugözlü sarhoşları gözlediler. Kırk tane küplüyü sorguya çektiler. Kolunda iğne izleri ve cebinde altın madalyası olan bir sarışını tutukladılar. Yirmi altı bar kızının kendilerini kazıklamasına göz yumdular. Büyük yük gemileri nehrin buzunu kırdı. Asma köprüler usulca açılıp, usulca kapandı. Bütün demiryolu depolarındaki saatler saniyesi saniyesine eşit zamanlı kılındı. Ama kimsecikler bu adı duymamıştı.

Gecenin son sarhoşu, ensesinde rüzgâr, evinin yolunu tuttu. Kar,duman rengi bir yağmura dönüşmüştü.

Kar demeden, yağmur demeden sarhoşları kovaladılar. Göl Sokağında bir asker kaputuna sarılmış, orta boylu bir Polonyalı buldular. Koluna dövmeyle bir çıplak kadın resmi yaptırmıştı. Kadının göğsüne rastlayan yerde iki çıkıntı, meme başı gibi iki iğne izi vardı. Beş gece üstüste, ayrı bir karakolda ama tam aynı saatte onu dövdüler. Altıncı gece, gene aynı saatte kıçına bir tekme atıp sokağa salıverdiler.

Duman rengi yağmur gene başladı.

Clark Sokağında iri yarı bir davulcu yakaladılar. Cebinde kendisi kadar uzun bir marihuana çubuğu vardı, Güney'de ağlayan, geçkince bir striptizci, "Bu Çengel Kulübünde yirmi altı dolarlık konsomasyon yaptıktan sonra saatimi alıp kaçan adamdır." dedi. "Bana Thelma Todd'un dublörü olabileceğimi söylemişti. Thelma Todd denilen sürtük de neyin nesi kuzum?"

Esrarcıları yakaladılar, Bulut Lokantasından çıkan her satıcının önünü kestiler, meyhanelerde hizmet eden kızlara ahret sualleri sordular, fahişelerle pazarlık ettiler. Elinden tutacak kimsesi olmayan yorgun bir dümenciyi Tanrı esirgesin.

Esrarcılar, satıcılar, garson kızlar, fahişeler onlara yüzlerce dümencinin, avantacının, hurdacının adını verdiler. Ama bütün adlar, suç işlendiği zaman başka yerde bulunma iddiaları, protestolar, tehditler, karşı tehditler morfin gibi beyaz karda eridi gitti.

Polonyalı meyhanelerini, Polonyalıların sık gittiği gazinoları aradılar. Dört tane sarışın elveren yakaladılar. Üçünün burnu kırık, dördüncü burunsuzdu. Merkez Karakolunda yapılan sorgularda Bednar bizzat bulunuyordu. O sarı saçlı, ezik burunlu çocuğun ergeç Batı Madison Sokağının ağına takılacağından emindi.

Ama sarı saçlı çocuk ne Polonyalı meyhanelerinde, ne de Batı Madison'daydı. İki odalı, soğuk suyu olan bir zemin katı dairesindeki asker yatağında uyuyordu. Kapısını Dovie adındaki bir zenci kapıcıdan, bir de Molly'den başka çalan yoktu.

Frankie, Molly'ye, "Bu iş örtbas edildi. Baksana gazetelerde bir satır bile yok." diyordu.

"Gazetelerde bir satır bile yoksa, mahsus koydurmuyorlar. Sen ihtiyatlı olmayı bırakıp tıpış tıpış elektrikli sandalyeye gidesin diye" Molly'nin verdiği karşılık da buydu.

Frankie incinmişti. "Bunun ucunda elektrikli sandalye yok, Molly. Bu adi bir cinayet. Haftanın her günü böyle cinayetler işlenir."

"Birden yirmi yıla kadar hapis cezası da umurunda değil öyleyse?"

Frankie acı acı sırıttı. "Hal ve gidişim iyi olursa, on altı yılda çıkabilirim, unutma."

"Seni başgardiyanla birlikte kelepçeye vursalar bile o kadar uzun zaman uslu duramazsın."

Molly haklıydı tabii. Frankie için en iyi, en doğru olanı hep bilirdi. "Yirmi yıllık hapis senin için sandalyeden beter oldu. Bu halinle dört yıl bile dayanamazsın." Sonra bunu söylediğine pişman olup gitti kucağına oturdu. "Kütük Kafa, aklına taktığı bir şeyi kolay kolay unutmaz. "Ellerini Frankie'nin omuzlarına koydu. "O gece olanları bana hiç anlatmadın." Artık bunu öğrenmek hakkıydı. Yanıbaşlarındaki, çer çöp atılmış zenci avlusuna baktı. Hurdası çıkmış bir otomobil karoseri üstünde eriyen karlar birikmişti.

"O herifle kapıştım." dedi.

Yüzü, kolları, omuzları öyle zayıf düşmüştü ki. Midesindeki bira şişkinliği duruyordu hâlâ ama Molly elinde iki koca tuğla olmadan onun koca bir adamı yere serebileceğine inanamıyordu.

Frankie, "Onu yumruklarımla öldürdüm." dedi. Kollarında güç kalmamıştı ama gülüşü hâlâ sertti. "Bütün gücümle ensesine abandım. Boynundan bir ses çıktı."

"Ağzından demek istiyorsun herhalde."

"Hayır, boynundan. Küt etti boynu. " Ağzını çarpıtarak güldü. Yenildiğini bilen ama hâlâ dövüşeceğini herkese göstermek isteyen bir boksör gibi hem güçlü, hem zayıf görünüyordu. Bir çocuk gibi, zayıf bileklerini kaldırıp övündü. "Bunlarla icabına baktım. Bütün marifet bilektedir. Ve hünerime güvenirdim bir zamanlar."

Molly onun sıkılı yumruklarını okşadı. Bir zamanlar güçlüydü bu yumruklar. Uzun zaman kelepçede kalmış da,kendiliğinden açılamayacakmış gibi duran parmaklarını

birer birer açtı.Bu ellerin acizce sarkıvermesi Molly'nin içine dokundu. Yeniden, bu ellere güç, bu gözlere ışık getirebilmeyi ne kadar isterdi. Belki de buna fırsat bulabilecekti.

Bir kadın kendini işe yaramaz saydığı sürece şuna buna peşkeş çekebilirdi. Ama artık kendini işe yaramaz saymıyordu. Frankie'ye yararlı olabilirdi. Sandalyesinin arkasına geçip omuzlarına dokunarak, "Kimseye böyle bir iyilik yapmadım." diye düşündü. "Kimse bana fırsat vermedi."

Frankie gözlerini kapatarak başını arkaya yasladı. Molly onun başını uzun süre ellerinin arasında tuttu.

Geceleri uyurken Frankie dişlerini gıcırdatıyor, Molly ona dokunursa korkuyla yerinden fırlıyordu.

Bir gece Molly'yi şiddetle sarsarak, "Moloz nerde?" diye sordu.

"Hapiste." dedi kadın çabuk çabuk.

Frankie, "Zavallı Moloz" diyerek arka üstü yattı. Dudakları uykusunda oynuyordu.

Acaba Moloz'u kefaletle serbest bırakmışlar mıydı? Yoksa hâlâ içerde mi tutuyorlardı? Bunu bilememek, uyurken de uyanıkken de onu tedirgin ediyordu. "Onun nerede olduğunu bilemezsem, ben de nerede olduğumu bilemem." diye yakınıyordu Molly'ye.

"Senin sağını solunu şaşırmaman için bu alışkanlıktan kurtulman gerek, Frankie."

Hastalanalı üç hafta geçmişti. Molly bir daha kimseyi o kadar feci bir durumda görmek istemezdi. Frankie'ye sadece kodein vererek son vartayı atlatmasına yardım etmişti.

"Bu belâdan bir kere yakamı sıyırmıştım. Bunu iki kere başarmak hiçbir babayiğidin harcı değildir." diyordu Frankie. "Bir kere kancadan kurtulursan bulutlar ülkesinin en talihli adamı sensin. Ama talih adamın yüzüne iki kere gülmez. Bir kere daha yakalandın mı kurtuluş yoktur senin için. Hazreti İsa bile o çarmıhtan kendini kurtaramaz." Bunları söylerken tırnaklarını avuçlarına batırıyordu.

Molly sordu, "Neden tekrar morfin almaya başladın?"

"Zosh'la tekrar o odada yaşamaya başlayınca dertler üst üste bindi. Bunların altından nasıl kalkacağımı

bilmiyordum. Dertler yığıldıkça bütün aksilikler benim yüzümden olmuş gibi görünüyordu. Biz, Sophia'yla daha iki bızdıkken başkalarıyla yapmayacağı şeyleri yapmaya zorlamışım onu. Başıma ne geldiyse, çoktan hak etmişim meğer. Onun için bütün küçük dertleri dertop edip, bir büyük derde yanayım dedim."

Molly iyimser bir insandı. "Madem bu derdi bir kere başından defedebilmişsin, bir daha yapabilirsin." diye direniyordu. "Tanrı büyüktür. Onun kereminden umut kesilmez."

Frankie soğuk soğuk terlemeye başlayınca ona kodein verip bir iki saat için hastalığı durdurabiliyordu. Kendi de baş ucunda durunca Frankle rahatlayıp uyuyabiliyordu.

Ama kodein bir canlılık, bir neşe, bir ürperme vermiyordu. Frankle, "Bu ilaç adama çarpmıyor." diye çocuk gibi sızlandı.

"Tabii çarpmayacak, budala. Seni çarpık çurpuk bir adam olmaktan kurtarmaya çalışıyoruz."

Frankie bazı günler yıkanmak istiyor ama vücuduna su değmesine dayanamıyordu. Bir sandalyenin arkasına eğri büğrü asılmış bir etek ya da ceket görse hemen kalkıp düzeltiyor, bir çekmecenin bir dakika bile açık kalmasına tahammül edemiyordu. Bir ampulun sallandığını görmek paniğe kapılmasına yetiyordu.

Molly, geceleri köpek gezdirir gibi onu evin etrafında gezdiriyordu. Kendisini atlatıp morfin aramaya gitmesin diye mecbur olmadıkça yanından ayrılmıyordu. Frankle nasıl deli gibi morfin istediğini ondan saklıyordu artık. Bunca zamandır tam güvenini kazanamamak Molly'yi üzüyordu. Geceleri kulübe giderken yanına kodelnini, iskambil kağıtlarını, eski yarış gazetelerini bırakıp kapıyı üstüne kltliyordu.

İlk geceden sonra kulübe gelmesine bir daha izin vermemişti. Burası polisin çok iyi bildiği bir yerdi. Kanun adamları neon kedinin altında her zaman birini ararlardı.

Bir gece, bardaki davulculardan aldığı bir davul takımını ona getirdi. Bu el alıştırmak için kullanılan, kendi takımından daha kötüstür bir takımdı. Ertesi sabah hafif hafif davul çalarak erkenden Molly'yi uyandırdı. Akşama kadar da davulu bırakmadı elinden. Radyoda çalınan

müziğe tempo tutuyordu. Bir kadeh bira bile içmedi. Kodein istemek bile gelmedi aklına.

Molly geceyarısı eve dönünce onu St. Wenceslaus'da dansettikleri geceden beri bu kadar mutlu görmediğini düşündü. "İşler iyi gidiyor galiba, Elveren."

"Bana davulcu de artık. Bir daha iskambillere elimi bile sürmem. Bu değnekleri kullanmanın ırıbını almaya başladım."

Radyoyu açtı. Bir tek tempo kaçırmadan davul çalabileceğini, çalınan dans müziğine kolayca eşlik edebileceğini gösterdi kadına.

Asıl muştuyu vermemişti ona. Bütün gün iki elini de kullanabilmiş, bütün gün sağ eli titrememişti.

"Bir kere bir işin ırıbını aldın mı, bir daha unutmazsın." diye çocuk gibi övündü.

Martın ilk haftasını yatakla davul arasında geçirdi. Yorgunluktan baygın düşünceye kadar çalışıyordu. Uykudan uyanır uyanmaz ilk işi davulun başına geçmekti. O ayın ilk güneşli gününde karar verdi. Bir orkestrada davulculuk aramaya gidecekti. "Bana bu kadar yeter de artar bile. Öbür iş şimdiye kadar yatışmamışsa hiç yatışmayacaktır." dedi.

"Bu şehirde senin için emniyetli bir iş olamaz, davulcu."

"Öyleyse taksi şoförlüğü yapar, geceleri de davul çalarım."

"Seni ilk gününden tanırlar. Ertesi gün sepetlenir, daha ertesi gün de tutuklanırsın."

"Klnzie Sokağında yük taşırım."

"Seni tanırlar."

"Kamyon sürerim, gider bir fabrikada çalışırım. Gary'deki çırçır tezgâhlarına girerim."

"Seni tanırlar."

"Bu şehirden kaçarız öyleyse."

"Beş parasız şehirden kaçamayız Frankie."

Molly, Ayyaş John'dan hiç söz etmiyordu.

Ama yirmi bir oynarken on dolar kaybettiğini söyleyince, Frankie, "Desene, John gene senden haraç istiyor" dedi.

"Kendisine dönmemi istiyor"

"Neden yalan söylüyorsun, Molly? John'un seni de,

başka hiçbir kadını da istemediğini bal gibi bilirsin. Benim burada yatıp kalktığımı öğrendi. Susmak için senden para istiyor. Dosdoğru söylesene şunu."

Molly üzülerek itiraf etti, "Tam kendini toparlayacağın sırada seni üzmek istemedim. Beraber dansa gittiğimiz zamanlardaki gibi görünmeye başladın. Ona para vermemeye korkuyorum, Frankie."

Frankie, yatağa uzanmıştı. Molly ayak ucunda oturmuş, eliyle kara saçlarını gözünden itiyordu.

"Bir sarhoşun sözüne güvenilir mi?" diye sordu Frankie. "Bütün ömrünce ona para vetiştiremezsin, Molly'cik."

"Bu gece saçlarını keseyim, Frankie. Parmağıyla genç adamın dudaklarını kapattı. "Eve dönünce seni bulamasam ne yapardım bilmiyorum."

"Gene o sarhoşa dönerdin." dedi Frankie. Son aylar Molly'yi ne kadar hırpalamıştı. Yirmi dört yaşında olduğu halde otuzunda görünüyordu. Gözlerinde daha önce görmediği derin bir anlayış, derin bir şefkat vardı.

"Benim gibi hiçbir işe yaramaz bir herife ne diye kol kanat gerersin, Molly'cik?"

Molly bir kahkaha atarak omuz silkti. "Bilmiyorum Frankie, bazı kediler böyle eşinir."

Ama yüzü yıpranmış görünüyordu.

Kısa, serin bir ilkbahardı. Sabahları bütün komşu evlerden mırıltılar yükselir, öğleden sonraları bütün mahalleli müzik yapardı. Hele cumartesi geceleri kara derililer iyice coşarlardı. Kendileri çalar, kendileri oynar, bütün evi zangır zangır titretirlerdi. Frankie de davul çalmaya gayret eder, ama yukardaki tepinmelerden radyonun sesini işitemezdi doğru dürüst.

Frankie yatakta, Molly de gündüzleri onun orkestra çukuru görevini gören divanda uyurdu. Tek battaniyesinin Frankie'yi ısıtmaya yetmediği geceler Molly onu koynuna alırdı.

Öğlene doğru boz bulanık bir ışık pencerelerden içeriye sızar, buzları eritirdi. Frankie bütün gün gaz sobasını yakar ama geceleri biraz soğuk kırılınca, fazla gaz harcanmasın diye söndürürdü. Öğlenleri bu sobada bir kutu çorba ya da

fasulye ısıtıp yerlerdi. Evdeki tek musluk dışardaki holdeydi. Molly tabaklarla çatalları orada yıkardı. Bazan siyah kadınlardan biri elinde birkaç kırık tabak ve paslı gümüşle musluk başına gelir, "Günaydın, madam." derdi. Molly böyle konuşmaları kısa keser, komşularla merhabalaşmaktan öte bir alışverişi olmazdı. Frankie'nin tedirginliği arttıkça, Molly uyurken evden kaçıp o çevrede dolaşmaya başladı. Molly uyanınca kunduralarında çamur olduğunu görüyor, onu daha fazla eve hapsedemeyeceğini anlıyordu. Ama buram buram bira kokarak döndüğünü görünce bir kez, onu öfkeli bir ana gibi azarladı. Cezalandırmak için de akşam gezmesine götürmedi, iki varyete seansı arasında.

"Unutma, seni sarhoşluktan ya da kavga çıkarmaktan tutukladıkları an gittiğin yerden geri dönmek yok. Neden böyle rizikoları göze alıyorsun şekerim?"

Frankie yaramaz bir çocuk gülüşüyle karşılık verdi, "Bazı kediler böyle eşinir, Molly'cik."

Biliyordu. Ama bile bile evine doğru sürükleniyordu her gün. Bir adım daha atmadan Moloz'un durumunu öğrenmeliydi. Az daha Zindancı'nın kapısına dayanıp Vlolet'i soracaktı.

Martın ilk sıcak günü Molly muslukta tabakları yıkarken sıvıştı. Kadın gittiğini görüp arkasından seslendi. Frankie, "Şöyle bir dolaşmaya gidiyorum! Biraz insan yüzü göreyim!" diye bağırdı omzunun üstünden.

"İnsanlar peşine takılınca başka tarafa kır dümeni."

Taksim Sokağının başında gözleri boş, elleri boş Havagazcı'yı gördü ama ondan saklandı. Havagazcı'nın çocuklarıyla ne kadar övündüğünü dinlemek istemiyordu. Meyhaneci Antek'in yan kapısından girdi. Meyhaneci onu görüp arka odaya gelmesini işaret edinceye kadar orada bekledi. Antek'in kısa saçlı karısı, surat asarak Frankie'yi selâmladıktan sonra tezgahın başına geçti. Antek iki viski doldurdu. Frankie'ini yüzüne bakmadan kendi viskisini yuvarladı.

Antek sonunda, "Her zamankinden daha sıkı aranıyorsun, Elveren." dedi. "Seçimler bitinceye kadar da peşini bırakmazlar senin. Polis amirini rezil eden el ilânları basmışlar gene. Haysiyetli bir vatandaşın , bir belediye meclisi üyesinin katilleri ellerini kollarını sallaya sallaya

dolaşıyor, mu ne diyormuş. Benim bildiğim bir şey varsa, Kütük Kafa Loule meselesini aydınlatmazsa polis amiri işinden olacak. Birinin Louie'yi para karşılığında öldürdüğünü, Bednar'ın kendini temize çıkarmak için seni aradığını da söylüyorlar."

Frankie sözünü kesti. "Şimdi siyasete boş ver. Moloz ne durumda?"

"Moloz'un durumu içler acısı. Çok güç durumda oğlan. Bednar, kendi oyununu oynarsa cezadan kurtulacağına onu inandırdı. Mahkemesi iki kere ertelendi. Şimdi avukatlara para yetiştirmek için ne bulursa çalıyor. Seni suçlamadan önce kodese girmesini istemiyorlar. Onun için ortada ne bulursa çalmasına göz yumuyorlar. Hatta çalacağı şeyleri önüne koyuveriyorlar. Herhangi bir meselede kafa tutmaya kalktı mı, bir sabıka daha işlerse nasıl ömrü boyunca hapisten çıkamayacağını hatırlatıyorlar. Moloz gittikçe batağa batıyor. Artık hiçbir şeye 'hayır' diyemeyecek durumda. Ellerinde onu asacak kadar delil toplandı. Ne yapsın Moloz? Ya onlara ayak uyduracak, ya büsbütün nara yanacak."

Frankie herkese karşı soğuk bir aşağısama duyuyordu.

"Sanki büsbütün nara yanacağını bilmiyor mu?" diye sordu. "Bednar'a söz verdiği gibi bana mahkemede kalleşlik ettiği gün başı yanmıştır zaten. Ertesi gün Bednar ona kalleşlik eder."

Antek, Frankie'yi yumuşatmaya çalıştı.

"Moloz o kadar uzağı göremez. Hiçbirimiz o kadar uzağı göremeyiz. Umut fukaranın ekmeği. Moloz da kurtulacağını umar durur, ancak. Onların sözünden dışarı çıkmazsa cezasını hafifleteceklerini umuyor en azından. Artık geri dönemez. Sonunda senin başına da, kendi başına da ne gelirse gelsin,bu oyunu yürütmek zorunda. Onu kefaletle salıverdikleri gün buraya geldi. Bana,bir yıldan bir gün fazla yatmayacağım meyhaneci başı, dedi. Bir yıl sonra bir ana kuzusu gibi salıverecekler beni. Öyle bitkin, öyle zavallı görünüyordu ki, iki kadeh beleşinden içki verdim. İşin kötüsü, eline beş on kuruş geçti mi delicesine harcıyor.Artık öyle ufak kadehle viski içmek filan yok. Şişeler deviriyor. Sanki eline geçirdiği son fırsat buymuş gibi."

Antek şişeden bir kadeh daha doldurmak için durdu. Şişeyi kararlı bir şekilde masanın üstüne koydu. Bir kadeh daha yuvarlamak, artık Frankie'ye her şeyi söylemek zamanı geldiğine inandırmıştı onu.

"Allah biliyor ya, Loule'yi soyan o değildi, Frankie." Kendisi o anda bir cesedi soyarken yakalanmış gibiydi.

Frankie, "Ta başından beri onun soymadığı içime doğmuştu zaten." dedi. Artık birçok şeyler kafasında berraklaşıyordu. "Şimdi anlıyorum. Koca Domuz kendi derisini kurtarmak için o gece, o paketle Moloz'u tuzağa düşürdü. Bednar, Louie hikayesinin içyüzünü anlatabilecek tek kişinin Moloz olduğunu tahmin etmişti. Tahmininde yanılmadı."

"Moloz'u yakalamak için Domuz'a maaş bağlamak, pis bir entrikaydı." dedi Antek. Dudaklarının etrafı bembeyaz kesilmişti. "Benim de kuyruğum kapana sıkışmıştı, Frankie. Ben de canımın derdine düştüm. Ama seni suçluyoruz sanma. Sen başka türlü yapamazdın. Hem bu yalnız bir kişinin suçu değil. Hepimiz şu ya da bu şekilde karıştık bu işe."

Frankie kadehindeki içkiyi bitirdi. "Suçlu kim? Bunu söylemek zor böyle bir durumda. Birçok kabahatlar hep benim başımın altından çıkıyor gibi. Nedenini ben de bilmiyorum. Moloz bile suçu bana yükleyebilir şimdi. Onu sıkıştırmak istedim. Şeytan azapta gerek, beter olsun, dedim. Ama bir daha yakasını kurtaramayacak duruma düşmesini istemedim, doğrusu. Bana yaklaşan herkes sonunda mengeneye sıkışıyor, besbelli. Zosh'un durumu nedir?"

Antek, az önce bembeyazdı. Şimdi şişenin üstündeki etiket gibi kıpkırmızı kesildi. Birinin Frankie'ye durumu anlatması gerekti. "Senin Zosh hasta bir çocuk, Frankie. Çok, çok hasta. Sen evden kaçtığın pazar, aklını oynattı. Memleket hastanesindeyken benim bayan, bir kere onu görmeye gitti. Violet de onu görmeye gidiyor. Ama artık memleket hastanesinde değil. Irving Parkındaki akıl hastanesine götürmüşler onu. Şimdi, bu da benim kabahatim, diye dertlenme sakın. Senin kabahatin değil."

Frankie önündeki şişeye baktı. Kendine itiraf etmese de bütün bunları gizli gizli biliyordu sanki. "Violet nasıl?"

diye sordu.

Antek onun konuyu değiştirmesinden ferahlamıştı. "Kadını görsen tanımazsın, Frankie. Bir namuslu, bir iffetli kesildi başımıza. 'İçkiye dokunan dudaklar, benim dudaklarıma değmesin' diyor da başka bir şey demiyor bu günlerde. Zindancıyı da içkiden vazgeçirdi. Böyle iki yağlı müşteriyi kaybedince benim işler kesatlaştı bayağı. Zindancı'yla resmen evlendiğini biliyor muydun? Şimdi paracıklarını saymaktan başka bir şey yapmıyorlar. Zindancı onu evine aldı. Aptal oğlu, şimdi geri zekâlı çocuklar okuluna gidiyor. O ayyaş köpek bile içkiye tövbe etti." Antek bir an için şaşırmış gibiydi, gülsün mü yoksa ağlasın mı? "Cumartesi geceleri dördünü Taksim Sokağında piyasa ederken göreceksin. Aptal oğlanın koltuğu altında, çiçekler üzerine, kocaman bir resimli kitap, elinde yepyeni bir kayışa bağlı Rumdum. Köpeği de görsen tanımazsın, taranmış, fırçalanmış, pırıl pırıl. Artık süt içip köpek maması yiyor, ağzında boş şişe yerine gazete taşıyor."

"Cumartesi akşamları meyhaneye gitmiyorlarsa nereye gidiyorlar bunlar?" diye sordu Frankie.

"İyi ahlak derneğinin el ilânlarını dağıtmaya. Bir de dindar oldular ki, sorma gitsin. Hani o hiç onarılmayan basamak için Zindancı'ya takılırdık ya. Artık onarılacağından büsbütün umudu kestik. Meğer ki aptal oğlan okulda akıllanıp kendi başına onarabilsin. Bana sorarsan, bu günlerde asıl Zindancı'nın kafasındaki tahtalar noksan."

Frankie damalı kasketini başına geçirirken, "Vi'den kötüsüne de çatabilirdi." dedi.

Antek bir an durdurdu onu. "Seçim sonrasına kadar ortada görünme, Frankie. O zamana kadar Moloz'a hüküm giydirmek zorunda kalırlar. Durmadan erteleyemezler mahkemeyi. O içeriye girdikten sonra senin peşini bırakırlar. Kasıma kadar yakalanmazsan yirmi yıllık cezadan korkma. Bin papeli bir araya getirebilirsen büsbütün kurtarırsın yakayı. Zygmunt daha azına seninkinden beter durumdakileri hiç cezasız kurtarmıştır. Ben bir yüzlük korum ortaya. Öbür arkadaşlar da yardım ederler. Zero'yu bile bir katkıda bulunmaya zorlarız. Her gece burada piyango çekip kazancını sana bağışlarız. Şimdi kaç

paraya ihtiyacın var?"

"Toka et bir beş, gönlümü yap kardeş." dedi Frankie ahenksiz bir makamla şarkı söyler gibi. Parayı alırken Antek ezile büzüle, "O keyif verici zehirden vazgeç, Frankie." dedi. "Sen onunla başa çıkabilirsen biz de Bednar'la başa çıkabiliriz. Anlaştık mı?"

"Anlaştık." Frankie sırıtarak elini uzattı.

Frankie sokağa çıkmadan, Antek sağa sola baktı. "Kasıma kadar ortada görünmezsen..."

Köşebaşındaki koca bir ilan, Başkomiser Bednar'ın ardındaki adamın koca bir resmini gösteriyordu.

MİKE AMCAYA OY VERİN

Frankie, "Oyumu sana veririm amcacığım." diye mırıldandı. Mc Andrew lokulunun demir parmaklıklı avlusundan geçerken bir avuç haylazın gölgeli bir köşede zar attıklarını gördü. Okuldaki son gününde zar atarken yakalandığı köşeydi bu. Yumurcakların gürültüsü trafik gürültüsünü bastırıyordu. Okuldan yirmi yıl önce gelen seslere kulak verdiğini fark etti. Kasketini gözlerinin üstüne indirdi.

Tanıdık bir sokaktan, tanıdık bir caddeye geçti. Bir troleybüse binerek sürgün hayatı yaşadığı mahalleye doğru yollandı. Yukardan Lake Sokağı treni geçiyordu. Yol üstünde zenci misyoner dernekleri, meyhaneler, dükkanlar, pazarlar sıralanıyordu. Hepsi bakımsız, boyasız yapılardı. Maypole Sokağında troleybüsten inip eve doğru yöneldi.

Tokmağa el atar atmaz belâya çattığını sezdi. Molly sırtını divana dayamış, bacaklarını altına çekmişti, kendini korumak istercesine. Ayyaş John üstüne doğru iğiliyordu.

"Tekme atma." diye yalvarıyordu Molly. "Tekme atma bana." John'un başında bir pilot miğferi vardı. Son merakı uçakçılık oynamak olsa gerekti. Yüzünün yarısı morumsu kırmızı, yarısı solgun sarıydı. Bu haliyle bir felçliyi andırıyordu. Molly'nin çantasını karıştırırken eskisi gibi dudaklarını kımıldatmadan, ağzının ucundan konuştu, 'Şu çantanın içine bak, çıfıt çarşısı gibi." dedi. Frankie'ye doğru dönerek. "Benim fazla içtiğimi sanıyor. Ama kendisi

sallapatinin biri. Şu çantanın haline bak, orospu çantası gibi."

John çantayı elinden bırakmak zorunda kaldı. Çünkü Frankie onu kapıya doğru itmişti. John sallanarak duvara yaslanırken hâlâ, "Karmakarışık." diye söyleniyordu. Koyun gibi sırıtarak, "Sandığın kadar sarhoş değilim. İşte burada faka bastın." dedi.

Frankie, "Sarhoş olmak için epeyce çaba harcamışsın." dedi.

"Sallanmaya başlamadan sarhoş oldum sayılmaz. Bu sabah yalnız bir şişe bira içtim. Onun da çoğunu tükürdüm. Acı geldi ağzıma." diye kendini savundu John.

"Çoğu midene gitmiş anlaşılan." dedi Frankie. Sonra Molly'ye döndü. "Bir şeyin yok ya Molly?"

"Onu yolla buradan Frankie. Artık kendisine verecek paramız olmadığını söyle."

Frankie bu bilgiyi John'a iletti. "Artık sana verecek paramız yok."

John açık kapıya yakın durarak, "Bana ya para verir, ya da bulur." diye diretti.

Molly, "Ona vurma Frankie, " diye yalvardı. "Kafasını kızdırma."

Frankie durup John'un ayyaşlıktan harap olmuş yüzüne baktı. Çenesi öne doğru fırlak, gözleri timsah gözleri gibi birbirine yakındı. Çırçır tezgahlarında yetişmiş çıkık dizli bir çocuk bilardo salonlarında poz kesmeyi öğrenmişti. "Herhalde istekayı iyi kullanır." diye geçirdi aklından. Ona dokunmayı bile gereksiz görerek, "Defol burdan sarhoş herif. Bu kümesin horozu benim artık." dedi.

John birden yüreklenerek, "Bana horozlanıp durma, pis morfinci!" diye bağırdı. Sonra Molly'yi azarladı. "Biz beraber yaşarken iki kere ıslah evine gittim.Ama senin başını belâya sokmadım. Bana ettiklerini bulacaksın, kızım. Bu morfinci düşerken seni de birlikte sürükleyecek."

John'un uzaklaştığını işittiler. Frankie, kapıcının bu kavgayı duymadığını umarak usulca kapıyı kapattı. "Şimdi ne yapacağız, Molly?"

Kapı açıldı. John tekrar başını uzattı. "Şişemi unutmuşum. Şişemi verin." Frankie şişeden bir yudum içki aldıktan sonra, John'a attı . Bu kez gerçekten gittiğini

işittiler.

Molly, "Bu seni gammazlamak için hiç vakit kaybetmeyecektir." dedi.

"En iyisi ben şimdiden tabanları yaglayayım." Frankie bunları söylerken Molly'nin tek başına kaçmasına ses çıkarmavacağından korkuyordu. Molly kendisine yaklaşınca onun titrediğini gördü. "Korkma, bir daha gelmez. Titreme böyle."

"O geri gelecek diye korkmuyorum, Frankie. Sen şimdi tek başına gitmekten söz ettin ya...Ya ben ne yaparım tek başıma?"

Frankie ona gözdağı verdi. "Şimdi yamacımdan ayrılmazsan benimle birlikte düşersin."

"Sensiz kalacağıma seninle birlikte düşmeye razıyım, Frankie." Frankie onun başını omzuna dayadı. Sonunda bunun doğru olduğunu anladı. Artık yalnız kendisi ona muhtaç değildi. Artık hiçbir şey vermeden almıyordu. Elli-elli bir alışveriş vardı aralarında. Bunun olasılığını ilk kez görmüş olduğu için mutluydu. "Sensiz bir hafta bile dayanamam." diye itiraf etti. "Bunu sen de biliyorsun. İki gün senden ayrı kalsam, geyikleri kızağa sürerim. Bu uğurda hırsızlık bile etmek gerekse."

"Öyleyse artık birbirimizi kaybetmeyelim, Frankie. Ben Güney Yakasında bir iş bulurum. İkimiz başbaşa yaşarız."

Bu kez onu uyarmak sırası Frankie'ye gelmişti. "Güney Yakasında çalışmak hic de ihtiyatlıca bir iş olmaz. Beni senden doğru arayacaklar artık. Striptizcilik yaparsan polis ikimizin eline birden kelepçe vurur."

"Öyleyse garsonluk yaparım." Elinde bir tepsi dolaştırıyormuş gibi odanın ortasında fır döndü. Frankie onu yakalıp sadede getirdi.

"Bu gidişle Dwight cezaevinde garsonluk yaparsın. Çabuk eşyalarını topla, ipi kıralım."

Frankie, ceplerine sigara, diş fırçası, traş kremi, traş takımı, bir iki traş bıçağı tıkıştırdı. Molly ayaklarına en iyi ayakkabılarını, gümüşlü topuklu olanları geçirdi. Kahverengi bir el çantasına, çamaşırlar, naylonlar ve en iyi elbisesini tıktı. Gözü dolapta asılı elbiselerinde kalmıştı. Frankie, "Çaresiz Molly, hafif yolculuk etmek zorundayız." dedi.

"Kulüpten altı günlük alacağım vardı. Ya o ne olacak?"

Frankie, "Havada bulut, sen onu unut." dedi. "Bu sabah Antek'ten beş dolar borç aldım. Onunla iki gün idare ederiz. Bir otelde bir oda tutarız. Arka kapıdan çıkalım Molly'cik. Ön taraf ayaz."

Ön taraf ayazdı gerçekten. Ön taraf polislerle kaynıyordu. Polis otomobillerinin dar ara sokağa saptıklarını işittiği zaman polislerin bir bölüğü geçidin yarısına kadar sıralanmışlardı. Molly garson rolünü on saniye uzun oynamıştı. "Çabuk eve." dedi Molly'ye.

Molly korkudan bembeyaz kesilerek Frankie'yi duvara yapıştırdı. Frankie onu omuzlarından kavrayıp hızla itti. "Oyala onları."

Küçük gümüş topuklar, beton zemin üzerinde gümüş bir çekiç gibi tık tık ederek ilerledi, merdivenleri tıkır tıkır çıktı çıktı, kapı arkalarından kapandı. Uslu kız. Söz dinlemişti.

Bu gümüş topuklar neye yarayacaktı bundan sonra? Belki akşamları hava kardıktan sonra biraz kaldırım aşındırmaya. Kendi durumu Frankie'nin kafasına dank etti birden bire.

Polislerin bir takımı evin önünü, bir takımı ardını sarmıştı. Bir takımı da dar geçitte bekliyordu.

"O John olacak aşağılık herif, kendini haklı göstermek için bende silah olduğunu da söylemiştir," diye tahmin yürüttü. Altın kollu çocuk bir zamanlar bahtlıydı. Artık bahtı daha fazla kapanamayacağına göre tekrar açılmalıydı. Dar geçitten evin bodrumuna indi. Bodrum kapısında bir an kapıcının ayak sesini işitir miyim, diye bekledi. Bir fare tıkırtısından başka ses yoktu. Bodrumun kokulu karanlığına daldı. Başının üstündeki alçak borulara çarpmamak için iki büklüm yürüyerek bodrumun tek penceresine yaklaştı.

Yukarda Lake Sokağı aynasızlarının sert adımlarla odadan odaya geçtiklerini, kapıları güm diye kapatarak emirler verdiklerini, tehditler savurduklarını işitti. Bodrum penceresini açtı, bodrum tavanındaki küçük paslı bir çengelle dikkatle çengelledi ve duvarlar arasındaki daracık taşlığa çıktı.

Sadece bina boyu mesafe kazanmıştı. Dar sokağa saptığı zaman polislerin kendisini görmekte bir saniye gecikmelerini sağlayabilmişti ancak. Kendisini tanımakta

kıl payı gecikmeleri için kasketini gözlerine indirip ellerini cebine soktu. Tuğla duvarı sırtında duyarak, "Onları iki dakikacık daha oyalayabilse." diye dua etti.

Evin önündeki yolda beyzbol şapkası giymiş, uzun bacaklı zayıf bir zenci kriket sopasını sol pabucunun üstüne yaslayarak durup Frankie'ye baktı. Takımı için yeni bir oyuncu arıyor gibiydi. Frankie, "Burada beyzbol çalışmalarına erken başlıyorlar." diye hızla aklından geçirdi. Okulu bıraktığından beri ilk kez istavroz çıkardı. Şu anda yardıma ihtiyacı vardı. Polis kolunun otuz adım kadar gerisinden sokağa çıktı.

Erkenden içmeye başlamış bir sarhoş gibi yalpalayarak yürüdü, asma köprü üstünden geçen tren yolunun dört direğini saydıktan sonra polislerin arkasından bağırıştıklarını işitti. "Adam mahzenden kaçmış!" diye bağırıyordu otuz adım kadar ilerden biri. Trene yetişmesi için iki direk daha geçmesi lazımdı. Trenin demir kapısı üzerine güneş vurmuştu.

"Hey, buraya bak!"

Hapı yuttuğunu hissediyor, ama gene de kaçmaktan geri kalmıyordu. Yarı kör bir sarhoş gibi, fazla acele etmeden şapşal şapşal yürümeye devam ediyordu. Polis bir ihtar atışı yaptı. Kurşun başının üstünden vınlayarak geçti. İkinci kurşunla vurulabilirdi. Askerde öğrendiği saldırı vaziyetinde çömelerek ve sırtına kirişleri siper alıp zikzaklar çizerek ilerlemeye başladı. "Bunu daha önce üç kere yaptım, ordu kayıtlarında vardır" diye düşündü. Demir merdivenleri üçer üçer çıktı. Polisin attığı kurşun demir basamağın iki santim altından vınlayarak geçti. Frankie, bir iğnenin alışkın olduğu teması gibi kısa, soğuk, can acıtmayan bir alevin topuğunu yaladığını hissetti. Biletçinin yanından hızla geçti. Kadın arkasından, "Hey, nereye gidiyorsunuz, bayım?" diye bağırıyordu. Yanındaki zile bastı. Ama hızla yaklaşan trenin sesi, zil sesini bastırdı. Loop Mahallesine doğru giden tren yavaşladı, durdu, gene harekete geçti.

Trenin kapısına dayanan Frankie, aşağı yoldaki polis arabasını bir an için gördü, göz açıp kapayıncaya kadar sokak kaybolmuş, gözüne güneş dolmuştu. "Bednar bu işe fena öfkelenecek." diye düşündü. Saklanmaktan vazgeçti.

Tren yoluna devam ediyordu.

Kolunu pencereden dışarı çıkararak aşağıya baktı. Şehir ayaklarının altında sallanıyor gibiydi. Alnındaki terleri kasketiyle silerken çorabında bir ıslaklık hissetti. "Molly'ciğe fazla eziyet etmeseler bari." diye geçirdi içinden. Gene vicdanı sızladı. Altın kollu adama yaklaşan herkes belâsını buluyordu. "Bir gün bunların acısını çıkartırız" diye kendini avuttu.

Ama böyle güç belâ soluk alırken kendini uzun boylu avutması kolay değildi. Üç istasyon saydı. Franklin'le Wells'den geçmişlerdi. Terleyen topuğunda bir sızlama duydu. Eğilip baktı. Topuğu kan içindeydi.

Trenlerin hıncahınç dolduğu zamana bir buçuk saat kalmıştı. Çorabı kana bulanmıştı. Belâya çatınca başlayan kuru,kesik tiryaki öksürüğüyle sarsılmaya başladı. "Eczaneye uğrayıp öksürük ilacı alırım." diye düşündü. Artık bütün umudu kodeindeydi. Yanında Molly olmasa kodeinin fayda etmeyeceğini de bilmiyor değildi. Hastalık soğuk soğuk bastırmaya başlamıştı.

Vagonun içine baktı. Öbür uçta sırtları kendine dönük iki kadın oturuyordu sadece. Titreyen parmaklarıyla pabuç bağını çözdü. Biletçi geçerken kanlı pabucunu saklamak için ayak ayak üstüne attı. Dearbon'a kadar hep pencereden dışarı baktı. Tren dolmaya başlamıştı.

Yarım dirhemlik morfin yaptırabilse, iki gün başı dinç olurdu. Cebindeki beş doları elledi. "İki katını öderim onlara."Aktarma köprüsünden olabildiği kadar az topallamaya çalışarak geçti. "Yaşlı Doktor Domlnowski beni hatırlar. Ayağımı iyileştirir. Antek bu iş kapanıncaya kadar saklanmam için ödünç para verir. Sonra da Zygmunt işleri düzeltir. O zaman herkesin hakkını öderim."

Kuzey platformuna doğru yürürken umudu her adımda bir parmak yükseliyordu. İşten dağılma saati gelmeden, fazla hastalanmadan Taksim Sokağı istasyonuna kapağı atabilse. Logan Meydanına giden tren, tepesinde ilkbaharın son karıyla göründü. "Bugün hep zamanında geliyorlar, aferin. Tren idaresini kutlamalı, ama onlara on beş sent bilet borcum var." diye düşündü.

Tren Loop Istasyonundan ayrılırken, Batı Yakasındaki bütün istasyonlarda sivil ve resmi polislerin kendisini

beklediklerini kurmaya başladı. İstasyon tarafından uzaklaşmak için iki kere yer değiştirdi. Ama tren gittikçe doluyordu. Değiştirilecek yer kalmamıştı.

İstasyon şefi, 'Madison' diye bağırınca, Taksim Sokağına kadar dayanamayacağını, oraya gelinceye kadar yüz üstü kapaklanacağını hissetti. Yüreği buz kesilmiş, kemikleri çatırdamaya başlamıştı.Tren kapısına sıkışmadan kendini dışarı zor attı.

Kapalı vagondan sonra açık havaya çıkmak rahatsızlığını biraz hafifletti. Madison Sokağındaki tren medivenlerinden aşağı inince, köşede, iade için iple bağlanmış,küçük boy akşam gazeteleri gördü. Zar atar ya da son iskambil kağıdını çevirirken nasıl içinden geldiği gibi davranırsa, bu gazeteleri de alıvermek içinden geldi. "Beni gazete dağıtıcısı sanırlar. Şüphelenmek akıllarına gelmez." diye düşündü. Seke seke Bulut lokantasına doğru ilerliyordu. Şarap tulumlarıyla dolu bir kaldırımdan geçti. Köşe başları şişeler ve sigara izmaritleriyle doluydu. Bir kez beyaz önlüklü bir meyhanecinin paçavralar içindeki bir sarhoşu sokağa fırlatmasına engel olmamak için yana çekilmek zorunda kaldı.

Frankie, iki kapı ötede fenalaşmaya başladı. Elinde unuttuğu gazeteleri kasıklarına bastırdı.Önünde durduğu yapıda basit bir çağrı vardı:

OTEL
Yalnız erkekler için.

Şimdi gene beyaz atlıkarıncaya binme zamanı gelmişti. Sophia gözlerini kapatıp müzikle hareketi başlatan gizli işareti verdi. Bu kez çok daha uzaklara gidecekti. Yalnız elleri pazen geceliğine dokununca canı sıkıldı. Jartiyeri, çorapları, etekliği nerdeydi? Bu kılıkta gezmeye gidilir miydi?

Jartiyerini, el çantasını, el aynasını alıp onu buraya hapsetmişlerdi. Siyah elbisesiyle ak onurunu elinden almışlardı. Doktora sormuştu, "Bana ufacık bir aynayı bile çok görürseniz, kendime nasıl çeki düzen veririm? Saçlarımı nasıl tararım?" Doktora fazla yaklaşınca adam ürkmüştü bayağı.Elleriyle ellerini hapsetmişti. Sophia'ya

hiç güvenmediği belliydi. Oysa doktorun ona dokunması hoşuna gidiyordu. Adamın bir şey demesine fırsat vermeden, bir parmağını kurtarıp onu küçük bıyığını göstererek alay etti. "Şu dandini bebeğe bakın, kızlar."

Hepsine hadlerini bildirecekti. Madem ondan bir aynayı bile esirgiyorlardı,kendini kapıp koyuverecek, ne saçına başına, ne kılığına kıyafetine özen gösterecekti. Bu halinden öyle utanacaklardı ki, küçük bir tuvalet masasıyla bir tırnak cilası getirmekten başka çıkan yol bulamayacaklardı.O zaman insan arasına karışabilecekti.

Bazan görüşülmeye değer kişiler holden geçiyorlardı. Müsaadenizle, Taksim Sokağı serserileri değil, Augusta Bulvarının kibarları.Ama Sophia'nın ne kılıkta olduğunu işitince, ona uğramadan kapısının önünden geçip gidiyorlardı.

Kendini hâlâ tekerlekli sandalyede sanıp yatağında oturuyor. Bir öne bir arkaya sallanarak tek yönlü bir atlıkarıncayla, uzaklara, çok uzaklara gittiğini kuruyordu.

Yolda kimseciklerle konuşmamalıydı. Yoksa yolundan geri çevirirlerdi onu. Beyaz bir atlıkarıncayla beyaz sokaklara gitmenin sırrı buydu. Hastabakıcılar, elverenler, doktorlar, polisler, evsahipleri, papazlar, kör satıcılar yanı başından geçiyor ama o durup kimseyle konuşmuyordu. Yoksa tekrar daracık demir yatağına gönderirlerdi onu.

Böyle yolculuklardan tek bir patenle kayarak dönerdi. Çok ilerde kayan bir patenci ona yol gösterirdi. Ortalık ne kadar karanlık, hava ne kadar soğuk olsa patenciyi gözden kaybetmezdi. Çünkü o patenci etrafa ışıklar saçardı.

Bütün doktorlar, hastabakıcılar kendisini kaybetmekten korkuyorlardı. Çünkü onun sayesinde iş güç sahibi oluyorlar, onun sayesinde karınları doyuyordu. Başka bir hastaneye gitmesinden ödleri kopuyordu.

Onun için elbiselerini saklıyorlar, hastaymış gibi durmadan ateşini alıyorlardı.Bazan gece yarısı kapısı açılır, ışığı yakılır, başı ellerinde dizlerini havaya kaldırmış yolculuğa çıktığını görünce,oyunda cezalıymış gibi iğne yaparlardı.

Ama yakalanmadan kaç kere yolculuğa çıktığını bir bilseler.

Önce onlarla kıyasıya savaştı. Ağzına koydukları

dereceleri tükürüp yere attı, hastabakıcıların elini ısırdı, verdikleri yemekleri döktü. O uğursuz suratlarına bakmadı bile.

Sonra garip bir uysallık geldi üstüne. Hastabakıcının doktora, "Çok uslu bir kız." dediğini işitti. "Artık kuzu gibi ne dersek yapıyor. Onunla övünüyoruz." Ama hastabakıcının sesindeki sahteliği sezdi. Bu ani uysallığın onları düşmanca tutumundan fazla üzdüğünü anladı. Bunun uysallık değil de etrafına ördüğü bir duvar olduğunu biliyorlardı.

Artık ağzına verildiği kadar yemek yiyor, bir kaşık fazla istemiyordu.

"Kendin yemek yemeğe çalış. İstesen hem yer, hem de yürürsün." Hastabakıcının sesindeki sıcaklığın altında gizli bir öfke yatıyordu. Kabuğuna çekilip dışarı çıkmayan, belki hepsinden de akıllı olan bu yaratıktan nefret ediyorlardı.

Ertesi sabah hastabakıcı kahvaltıyla birlikte bir deste iskambil getirdi. Bunu aklını ölçmek için getirdiğini Sophia derhal anladı. Dünyadaki bütün kâğıtları saydıktan sonra evine gidebilecekti.

Doktorlarla hastabakıcıların kendisini gizlice seyrettiklerini bilerek, ama büyük bir huzur içinde, kağıtları ayırdı. Bir hata işleyip dışarı çıkma şansını yitirmemek için birer birer saydı.

Hepsi düzgünce sayıldıktan iyi kâğıtları seçip, kötü kâğıtları fırlatmaya başladı. Hiç umrnadıkları kâğıtları seçtiğinden emindi. Hele şu kâğıdı hiç görmüş olamazlardı. Çünkü kendinden başka herkesten saklanıyordu. Onun eve hiç gelmediği gece yağan kar gibi yavaş yavaş düşüyordu kartları. İskambiller yatağın dört köşesine saçılmıştı.

İşini bitirdiği kanısına varınca doktora bakıp tatlı tatlı, "Şimdi bölge komiserine son mode elbisemle, yeşil babuşkamı getirmesini söyleyin. Eve dönerken güzel görünmek isterim. Sen de benimle eve kadar gel, dandini bebek."

Doktor ciddi, gri gözlerini onun yüzünden ayırmadan, "Ona başka bir bölgeye gideceğini söylerim." dedi.

O zaman ikisine de öyle bir güven ve sevinçle baktı ki. Beyaz, kolalı hastane gömleklerinin altında merhamete

benzer bir duygu kımıldadı. Hiçbir zaman açamayacağı bir derdin şişirdiği bir çocuk yüzüydü bu. Hastabakıcıdan ödünç aldığı allıkla yüzünü bir soytarı gibi boyamıştı. Gözleri gece gibi karanlık bir dertle koyulmuştu.

Doktor başını sallayarak hastabakıcıya Sophia'nın işitmemesi gereken birşey söyledi. Sophia açık açık konuşarak her şeyi yüzlerine vurdu.

"Onlara bu meselenin adice bir yalan olduğunu söyleyiniz. Herkes gülünç bir komedi oynamaktan, hemen şu saniye vazgeçsin." Onların sahiden şaşırmış olduklarını görünce, kendini ele verdiğinden, belki artık eve gidemeyeceğinden korktu. Biraz daha konuşması için kendisine yalvardılar.

Eliyle, adam sen de, der gibi bir işaret yaptıktan sonra yalnız doktorun işitebileceği bir sesle, "Doktorcuğum, bana o kadar iyiliğiniz dokunuyor ki." diye fısıldadı.

Sonra gene içine kapandı. Hastabakıcı kendisine masaj yaparken öyle katılaşmıştı ki, doktor kadına durmasını söylemek zorunda kaldı. Sophia hastabakıcının, "Hepimize diş biliyor." diye homurdandığını işitti.

O gece Sophia onlara nekadar diş bilediğini göstermek için kartpostallardaki ağaçlara benzeyen ağaçlarla süslü yoldan tek bir patenle kaydı. Önden giden patenciyi gözden kaçırmamaya çalışarak yapraklarla dolu sundurmaya kadar gitti. Ama ilk kez orada, karanlıkta tek başına bırakılmıştı. Frankie dönüş yolunu göstermek için onu beklememişti. St. Stephan kilisenin çanları çalınıp, rüzgar sinekleri savururken, odasındaki ışıklar yandı. Kulağının dibinde bir ses, "Şimdi ne düşünüyorsun Sophia?" diye sordu.

"Rüzgâr sinekleri savuruyor, Tanrı hepimizi unuttu."

Frankie ayakkabısını çıkarıp bir traş bıçağıyla topuğundaki kurşunu yerinden oynatmaya çalıştı. Ama topuk tekrar kanamaya başladı. Bileğinde hiç mecal kalmadı. Kanlı pençesini alnına dayayarak arka üstü uzandı. Çıplak ayağı buruşmuş gazetelerin üstünde duruyordu. Kanı, günü geçmiş gazete başlığından yatağın kirli örtüsüne sızdı.

Bir ara ayağa kalkıp musluktaki sabunla topuğundaki kanları temizlemeye çalıştı. Ama ışık gözlerini kamaştırdığı için tekrar yatağa yuvarlandı. Sabun kalabı elinde kalmıştı.

Damalı kasketi yastık gibi başının altındaydı. Biri ışığa bir siper koysa, hiç değilse sallanmasına engel olsaydı.

Tam başının üstündeki demir ağdan bir kâğıt gelincik sarkıyordu, kıpkırmızı bir gelincik. Çiçeği oraya bağladığını hiç hatırlamıyordu."Dün gece sarhoştum herhalde." diye düşündü. "Yoksa Peter mi onu oraya bağladı?" Hâlâ sarhoş olmalıydı. Susuzluktan ağzı dili kurumuştu. Boğazına bir şey takılmıştı sanki. Ayağındaki kan gibi kahverengi, kuru, pis bir şey. Ama ne ayağını ne boğazını temizleyecek bir damla su, bir damla içki yoktu. "Bu ayakda neye yaralı? Gene kavga mı ettim birileriyle? Bu sefer kiminle dövüştüm?" diye aklını toparlamaya çalışıyordu.

Birden bire yattığı yerde doğruldu. Yapılacak bu kadar çok iş varken böyle miskin miskin yatılır mıydı? Geç, çok geç kalmıştı. Boş kalan son iskemleyi çekip, "Bana da iskambil ver. " demek için ancak vakti vardı.

Yirmi bir oynuyorlardı. Elveren göz siperliğini her zaman kendisinin yaptığı gibi gözünün üstüne kadar indirmişti. El verdiği oyuncu da kendi damalı kasketini taşıyordu. Bir kenara çekilip her ikisini de seyretti. Kendisi hem Elveren hem de oyuncuydu ama her ikisinin de ne yaptığı umurunda değildi. Gece lambasının çiğ ışığı altında kendi taze kanıyla lekelenmiş bir gümüş dolar duruyordu.

Elveren oyuncuya kupa asını verirken, oyuncu, "Bu doları kazanırsam herifin birini öldürdüğümü öğrenecekler." diye aklından geçiriyordu. Elveren de, masanın etrafındaki bir sürü Bednar da bıyık altından gülüyorlardı. Oyuncuya o uğursuz parayı vermek birden yirmi yıla kadar hapis cezasına uğratmak demekti.

Molly duvarın öbür tarafından yumuşakca, "Gördüğün her şeye saldırma" diyordu. Kız haklıydı. Çünkü gümüş para şimdi uzayıp bir şırınga olmuştu. Yanında da iki kapsül morfin duruyordu. Masada bütün kurnaz, şişman Bednarlar kağıtlarının arkasından sırıttılar. Buraya hiç de oyun oynamaya gelmemişlerdi.

Buraya Makine Frankie'yi morfin alırken yakalamak için gelmişlerdi. Biri kanını harekete getirmek için kolunu oynatmaya başlamıştı. Otel katibinin kolunu sarsmasıyla uyandı. "Sana ne oldu? Nerede yaralandın?" diye sordu adam.

Frankie yüzündeki kan izleriyle hafifçe gülümsedi. "Bir çiviye bastım, o kadar. Ben belâlı bir herif değilim, merak etme. Bir bardak su verir misin bana?"

Ama karşısında kimseyi göremedi. Acaba otel katibini gerçekten görmüş müydü, yoksa gördüğünü mü sanmıştı? Fark etmezdi. Ayağa kalkıp, Antek'e telefon etmeliydi. Antek çok geçmeden gelir, onu alırdı buradan. Merdivenlerden aşağıya indirip arabaya bindirirdi. Üzülecek bir şey yoktu. Şimdi kendini denizin dalgalarına bırakabilirdi. Küçük dalgalar onu tertemiz yıkayacaktı. Güneş gözlerini yakıyordu. Kıyıyı güçlükle görüyordu artık. Fazla açılmıştı. Dumanlarını dağıtmak için başını salladı.

Lambanın etrafında gökkuşağı rengi bir hale vardı. Kendisi denize açıldığı sırada biri gene lambayı sallamış gibiydi. Artık kendini salıvermemeli, ne kadar zamanı kaldığını hesaplamalıydı. Adam ona ne sormuştu? "Nerede yaralandın?" Gene kalkıp oturdu. Boynundan boncuk gibi ter damlıyordu. Şu lamba sallanmasa, şu lamba dursa, dursa...dursa...Lamba gözlerini alıyor ama o lambadan gözlerini alamıyordu. Sanki lambanın aklına getirmek istediği bir şey vardı. Yavaş yavaş gördü göreceğini. O gökkuşağı rengi halenin içinde McGantic buruk bir gülüşle kendisine bakıyordu.

Çavuş McGantic onu ziyarete gelmiş ve küçük bir armağan getirmişti. Çavuş iyi bir hurdacıyı yüzüstü bırakacak adamlardan değildi. Frankie çavuşun kendisine ne getirdiğini görmek için gözleriyle odayı aradı. Sonunda buldu. Bu operasyon için şırıngaya ihtiyaç yoktu.

Çavuş yatağın ucuna sağlam,sarı bir gazete ipi bırakmıştı.

Frankie, tere ve kana bulanmış yatakta dirseğine dayanarak, yüksek sesle kendine sordu. "Ne bekliyorum? Polis arabalarının tekerlek gürültülerini mi? Yüreğime giden kanın donmasını mı? Yoksa el fenerleriyle merdivenlerden çıkan polislerin kaba ayak seslerini mi?

Molly için kısaca dua etti. "Molly hapisten çıktıktan sonra John'dan uzak durur inşallah." Pirinç karyola başına dayanarak yataktan kalktı. Bu bitli otel gecelerinin soğukluğu madene sinmişti. Bu soğukluğu kemiklerinde duydu. Ona kim demişti acaba, "Bu duvarın öbür yüzüdür.

Her şey sessiz olunca daha da korkunçtur orası."

Aşagıdan bir Madison Sokağı troleybüsü kedi gibi cıyaklayarak geçti. Bu ses tuhaf bir heyecanla güç verdi ona. Daha troleybüsün çığlığı kesilmeden çift sicimli ipi eline aldı. Sanki, Solly Saltkin'e dünkü yarış gazetesinden bir kağıt boyunbağı yapıyormuş gibi, güvenle, titremeden çalışıyordu parmakları.

"Bütün marifet bilekte. Ben hünerime güvenirim." dedi buz gibi bir güvenle. Onlardan birkaç saniye daha ilerdeydi. Canavar düdüklerinin madeni çığılığı önce perdeyi salladı, sonra bir elektrik dalgası gibi beynine mesaj vermeye başladı. "İyi uyu Zosh, düşünde dansettiğini gör. "Bu kelimeler duvarın öbür yüzünden esen soğuk ölüm rüzgarının savurduğu yapraklardı. Bir boğuk iniltiyle son kara duvarda hışırdadılar.

TANIKLIK BELGESİ

İLLİNOİS EYALETİ
COOK İLÇESİ
FRANCİS MAJCİNEK'İN CESEDİ ÜZERİNDE KUŞKULU ÖLÜM OLAYLARINI İNCELEYEN YÖNETİM GÖREVLİSİ TARAFINDAN YAPILAN SORUŞTURMA
(İlk ve son oturum)

Yukarda adı geçenölünün ölümü şüpheli görülerek yöre yönetim görevlisi WİLLİAM HACKETT, Illnois ili, Cook ilçesinde yeminli bir jüri huzurunda. Chicago, İllinois, 199 N. Ashland Bulvarında 1 Nisan 1948 saat 15.00 de aşağıdaki tanıkların ifadesini almıştır:

LORRAINE RAPOR SERVİSİ
Stenograf, R. Jakson.

Birinci tanık, yemin ettirildikten sonra yönetim görevlisi Hackett tarafından sorguya çekilmiş ve aşağıdaki ifadeyi vermiştir.

S. Adınız ve mesleğiniz nedir?

C. Anthony Vltwicki, meyhaneci.

S. Merhumun tam adı nedir?

C. Frankie, yani Francis-galiba soyadı Majcinek'ti. Ama Makine Frankie diye anılırdı.

S. Adresi?

C. Benimkinin aynı. Yalnız üst katta otururdu.

S. Yaşı?

C. Otuz, otuz bir civarında.

S. Evli miydi, yoksa bekar mı?

C. Evliydi. Karısı, kötürümdü. Sarhoş olduğu bir gece olmuştu bu iş.

S. Nerede doğmuştu?

C. Burada, Taksim Sokağında. O zaman elden düşme bir arabası vardı. Markasını unuttum.

S. Babası nerede doğmuştu?

C. Benimki gibi, Polonyada. İkisi de öleli çok oldu.

S. Ya annesi?

C. Anası üveydi. Ama analığım, derdi. İyi geçinirlerdi. Kadın tekrár evlenip uzaklara gitti. Ama bahsi edilmezdi onun. Unutulmuştu.

S. Ne iş görürdü?

C. Beni görmeye geldiğinde işsizdi.

S. Daha önce, polisle başı belâya girmeden önce.

C. Ara sıra hapse girer çıkardı ama önemli değil.

S. Hapse girmeden önce senin yanında çalışır mıydı?

C. Yok. Yok. Yalnız bir iş görürdü. Kağıt dağıtırdı. Çalışınca ateş gibiydi doğrusu. Ama bazı geceler çalışamazdı, insanlık hali.

S. Geçmişte yaptığını bildiğin başka işler var mı?

C. Çocukken bir yaz golf alanlarında top toplamıştı. Bütün yaz her gün çalıştı. Bir kere bana içki borcu vardı da, karşılığında sobayı onarmıştı. İyi çalışırdı ama her gün değil. Yorulunca sinirleri bozulur, içki içerdi. Çalışmadığı zamanlar fazla içmezdi.

S. Bu belâlardan önce devamlı içer miydi?

C. Bazan içkinin küpüne düşerdi, bazan da aklı bir şeye takılmış gibi günlerce içkinin damlasını bile koymazdı ağzına. İki şişe birayla iki hafta geçirdiği olurdu.

S. Sana borcu kaldı mı?

C. Hayır, hayır.

S. Son defa ne zaman gördün kendisin?

C. Dün sabah. Dükkânı yeni açmıştım. Orada bekliyordu. Bir an kim olduğunu anlayamadım. Karanlıkta konuşmadan duruyordu. 'Kim var orda?' diye sordum. 'Yalnız mısın meyhanecibaşı', dedi. Her tarafı dökülüyordu. Hastaneden yeni çıkmış gibiydi.

S. Polisin onu aradığını biliyordun. Derhal polise haber vermenin görevin olduğunu biliyordun.

C. Hiçbir şey bilmiyordum. Bütün bildiğim ara sıra hapse girdiğidir. Herkesin işine burnumu sokmam. Bir takım dertleri olduğunu biliyordum ama fazla kurcalamam böyle şeyleri. Siyasete karışmam. Benim işim viskiyle bira vermektir.

S. Ölmek istediğini söyledi mi sana. Canımdan bezdim filân gibi bir laf etti mi?

C. Hayır, hayır nayır. Frankie öyle şeylerden hiç bahsetmezdi. Hiçbir zaman. Gene Krupa'nın orkestrasında

davul çalacağını söylerdi. Buna kendi de inanmazdı ama böyle yüksekten atmak hoşuna giderdi.

S. Bu son konuşmanızda sinirli miydi?

C. Hiçbir zaman sinirli değildi. Keyifsizdi sadece, aile derdi, geçim derdi,borç harç. Birayı fazla kaçırıyordu son zamanlarda.

S. Biradan daha kamçılayıcı bir şey aldığını biliyor musun?

C. Viski. Sadece viski.

YÖNETİCİ: Hepsi bu kadar. Tam adını, adresini yaz. Teşekkür ederim.

Bir sonraki tanık.

İkinci tanık yemin ettirildikten sonra yönetim görevlisi tarafından sorguya çekilmiştir.

YÖNETİCİ: Adınız ne çavuş?

POLİS: L.H. Fallon.

S. Ölüyü bulan polis memuru siz misiniz?

C. Benim Yanımda Otto Schaeffer de vardı. Gece yarısından biraz sonra bulduk.

S. Nerede buldunuzdu?

C. 1179 Batı Madison Sokağında küçük bir otelde. O sokakta devriye geziyorduk. Buradaki bay bizi çağırdı. Adamın neye bağırıp çağırdığını merak edip gittik.

KATİP: Odaya ilk girdiğimdeyaralı olduğunu gördüm. Telefon etmeye gittim. Telefonda konuşurken bir şey işittim. Hemen yukarıya koştum. Kapıyı açamadım. Bizim odalarda anahtar yoktur ama tokmağın arkasına bir şey dayamıştı. Sıçrayıp tavandan baktım. Sağlık bakanlığının kurallarına göre tavanlar demir ağ şeklindedir. Kendini asmış olduğunu gördüm, ama ipi kesip kurtaramadım. İçeri giremedim çünkü. Bu benim vazifem değil, polis çağırayım diye düşündüm. Ben burada üç aydır çalışıyorum. İlk defa böyle bir şey başıma geliyor,sahi bir de ilk çalıştığım hafta böyle bir şey gelmişti başıma. Bu adam iceri girer girmez..."

YONETİCİ: Polis görevlisi gördüklerini anlatsın.

POLİS FALLON: Kapıyı kırdığımızda ölü yere düşmüştü. Demir ağ çökmüştü. İpi bağladığı demir kırılmış ama ip hâlâ boğazındaydı. İpi sabunlamış. Elinde bir sabun kırıntısı tutuyordu. Yatağa yaslanmış gibi duruyordu.

Demir kopunca başıyla karyola demirine çarpmış olmalı. Alnı yaralı, ceketinin kolu yırtılmıştı. Dizleri bükülmüş, başı yanına sarkmıştı.

YÖNETİCİ: Giyinik miydi?

POLİS: Her şeyi tamamdı, tek ayakkabısından başka. Ayakkabısız ayağının topuğu 38.lik bir kurşunla delinmişti. Onu Polonez-Amerikan hastanesine götürdük. Orada öğleyin polisin elinden kaçan adam olduğu anlaşıldı. Cinayet suçuyla aranıyordu. Doktor Blue ölü olduğuna dair rapor verdi. Morga kaldırıldı.

S. Onu bulduğunuzda nasıl giyinmişti?

C. Daha çok askeri elbiseler vardı sırtında. Bir montgomeri, bir haki gömlek, yazlık pantolon, asker botları.

S. Üstünde para, evrak filân?

C. Bir cepte birkaç bozuk para. Evrak filân yok. Cüzdanda bir altın madalya.

YÖNETİCİ: Teşekkür ederim çavuş. Bir sonraki tanık.

Üçüncü tanık usulü üzere yemin ettirildikten sonra sorguya çekildi.

S. Francis Majcinek'in ölümu münasebetiyle tutuklu olan genç bayan sizsiniz değil mi?

C. Evet.

S. Merhumu son defa ne zaman gördünüz?

C. dün öğleyin birle iki arası.

S. Nerede görmüştünüz?

C. Maypole Sokağındaki evde. Polislerin bastığı yerde.

S. Otel midir orası?

C. Hayır. Pansiyon.

S. Kendisiyle orada mı yaşıyordunuz?

C. Kıştan beri.

S. Öyle mi? İyi geçinir miydiniz?

C. Çok iyi. Aramızda en ufak bir dırıltı bile olmazdı.

S. Adamın derdi neydi?

C. Durmadan üzülürdü. İşsizdi. Yaptığı bazı şeylerden pişmanlık duyar, suçlardı kendini.

S. Acaba başka sıkıntısı yok muydu. Kötü alışkanlıklar filan yüzünden başı derde girmiş olmasın,demek istiyorum.

C. Tek kötü alışkanlığı içkiydi.

S. Hiç kendini öldürmek tehdidinde bulundu mu?

C. Hiçbir zaman. Asla. Bazan anlamsız sözler söylediği olurdu ama...

S. Nasıl sözler?

C. Ne bileyim. Bazı kediler böyle eşinir, gibi laflar eder ama sonra gülerdi. Hani ciddiye alma gibilerden.

S. Cinayet suçundan arandığını biliyor muydunuz?

C. Bana bunu hiç söylemedi.

S. Ama siz biliyordunuz değil mi?'

C. Bana bunu kimse söylemedi.

S. Anlıyorum. Onunla yeni mi tanıştınız?

C. Frankie'yi on yıldır tanırım. O daha evlenmeden beraber çıkardık.

S. Neyle suçlandığınızı biliyor musunuz?

C. Bana kimse birşey söylemedi henüz.

S. Yaptığınıza suçluya yataklık etmek derler. Suçlu bulunursanız cezaevine gidersiniz.

C. Beni burada yargılıyor musunuz memur bey? Yargılamıyorsanız, mahkemede yargıçların karar vermesini tercih ederdim.

YÖNETİCİ: Teşekkür ederim. Adres yok diye yazınız. Adlî tabibin raporu şöyle: Kanımca, ölüm ölünün iple boğulması sonucu meydana gelmiştir. Bu soruşturmanın kapatılmaması için bir neden var mı?

(Karşılık yok)

Yönetici: Bu sorunun karşılıksız kaldığı zapta geçsin. Kuşkulu ölüm vakalarını inceleyen yönetim görevlisi ve jürinin kararı şudur: ölü, bir demir ağa bağladığı bir iple öldürmek maksadıyle kendini asmış ve boğularak ölmüştür. İntihar sırasında geçici bir cinnet geçirmekteydi. Olay 31 Mart 1948 ile 1 Nisan 12.20 arasında yukarda adı geçen yerde olmuştur. Dava bitti.

1908 yılında doğan Nelson Algren, Amerikan edebiyatında natüralist akımın en güçlü temsilcisi sayılır. Doğup büyüdüğü Chicago kentinin çoğu Polonya asıllı yoksul kişilerini kendine konu seçmiştir. Kahramanları, kumarbazlar, genel ev sermayeleri, umduklarını bulamamış boksörler, uyuşturucu madde düşkünleri, esrar ve eroin kaçakçıları, polislerdir.

"Neon Ormanı" adlı öykü kitabında söz konusu kişileri ustalıkla işleyen Algren'in baş yapıtı "Altın Kollu Adam-The Man with the Golden Arm"dır. İkinci Dünya Savaşı kahramanlarından Frankie Machine' dir "Altın Kollu Adam". Ülkesi için savaşmış, ama terhis edildiğinde iş bulamayıp batakhanelerde krupyelik yapmak zorunda kalmıştır. Algren, bu güçlü ve sevecen romanda büyük bir usta olduğunu ortaya koymuş, ülkesinin en büyük edebiyat ödülü olan National Book Award'ı almış, Otto Preminger tarafından beyaz perdeye uyarlanan filmin baş rolleriniyse, Frank Sinatra, Eleanor Parker ve Kim Novak oynamıştır.

90 LİRA